STEPHEN KING

ŠIMTMEČIO AUDRA

Stephen King

ŠIMTMEČIO AUDRA

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
JURGITA JĖRINAITĖ

Kaunas
2000

Stephen King. Rinktiniai raštai, 29 tomas

STORM OF THE CENTURY
New York, Scribner, 1999

UDK 820(73)-3
Ki-108

ISBN 9986-97-049-0

ĮŽANGA

Daugeliu atvejų - tarkim, trimis iš keturių ar penkių, - aš žinau, iš kur atsiranda knygos idėja, kokie įvykiai (paprastai niekuo neypatingi) užveda pasakojimą. Pavyzdžiui, "Tas" gimė manyje nuo duslaus batų kaukšėjimo einant per medinį tiltą ir prisiminimo apie "Tris liūdnus ožiukus". "Kudžo" pagrindu tapo tikras susitikimas su blogai išauklėtu senbernaru. "Naminių gyvūnėlių kapinės" išaugo iš mano dukters širdgėlos, kai mylimą jos katiną Smakį pervažiavo gatvėje šalia mūsų namų.

Tačiau kartais tiesiog negaliu prisiminti, kaip pradėjau vieną ar kitą romaną arba pasakojimą. Tokiais atvejais grūdu tampa veikiau vaizdas nei idėja, tokia stipri mentalinė nuotaika, kad ji ilgainiui pagimdo veikėjus ir įvykius - kaip ultragarso švilpukas, kuris, sako, priverčia atsiliepti visus apylinkės šunis. Ir štai kas man atrodo tikra kūrybos paslaptis: istorijos, kurios gimsta be prototipų, atsiranda savaime. "Žalioji mylia" prasidėjo nuo didžiulio negro, kuris stovi kalėjimo kameroje ir žiūri, kaip artėja suimtasis, pardavinėjantis saldumynus bei cigaretes iš seno metalinio karučio girgždančiu ratu, vaizdo. "Šimtmečio audra" taip pat gimė iš reginio, susijusio su kalėjimu: toks pat žmogus (tik ne juodaodis, o baltasis) sėdi ant savo kameros gulto parietęs kojas, susidėjęs ant kelių rankas ir *nemirksi*. Tai ne džentelmenas ir ne tas geras žmogus, koks pasirodė besąs Džonas Kofis "Žaliojoje mylioje"; šitas žmogus itin negeras. Galbūt visai ne žmogus. Kaskart, kai mintimis grįždavau pas jį (už automobilio vairo, laukda-

mas prie okulisto kabineto, kol sulašins vaistus, ar - dar blogiau - tamsoje kamuojant nemigai), jis darėsi vis baisesnis ir baisesnis. Ir toliau nejudėdamas sėdėjo ant gulto, tačiau kaskart atrodė vis šiurpesnis. Vis mažiau panašus į žmogų, o daugiau į... tarkim, į tai, kas buvo po išoriniu kiautu.

Palengva nuo to žmogaus - ar kas ten buvo - ėmė rutuliotis pasakojimas. Žmogus sėdi ant gulto. Gultas kameroje. Kamera Litl Tol Ailendo saloje, kurią mintyse kartkartėmis vadinau "Doloresos Kleiborn sala", kitoje miestelio krautuvės pusėje. Kodėl krautuvės? Nes tokiai mažai kaip Litl Tol Ailendo bendruomenei policijos skyrius nereikalingas - tereikia žmogaus, kuris galėtų vykdyti dar ir konsteblio pareigas, pavyzdžiui, tvarkyti aršius girtuoklius ar sudrausminti piktą žveją, mėgstantį kumščiu pamokyti savo žmoną. Tai kas gi bus tas konsteblis? Žinoma, Maikas Andersonas, Andersono krautuvės savininkas. Labai padorus vyrukas, puikiai susitvarkąs su butelio mėgėjais ir karštakošiais žvejais... bet ką jis darys susidūręs su kažkuo *tikrai* baisiu? Pavyzdžiui, kokiu nors piktu demonu, kuris apsigyveno "Egzorcisto" Rigane? Kai pasirodys kažkas, kas tiesiog sėdės improvizuotoje Maiko Andersono kameroje, žiūrės ir lauks...

Ko?

Kaip ko - audros. Šimtmečio audros. Tokios audros, kuri visiškai atkirs Litl Tol Ailendą nuo žemyno, palikusi jį tvarkytis savo jėgomis. Sniegas gražus, sniegas - mirtį nešantis, sniegas - tai uždanga, kuria magas slepia savo rankų miklumą. Atkirstas nuo pasaulio, paslėptas sniego mano vaiduoklis-pabaisa (jau suradau jam vardą - Andrė Linožas) gali padaryti daug žalos. Ir baisiausia - nepakildamas nuo savo gulto, kur sėdi apglėbęs kelius rankomis.

Tiek mintimis nuėjau devyniasdešimt šeštųjų spalį ar lapkritį: blogas žmogus (ar galbūt pabaisa su žmogaus kauke) kalėjimo kameroje, audra smarkesnė už tą, kuri visiškai paralyžiavo

šiaurės rytų koridorių aštuntojo dešimtmečio viduryje, bendruomenė, palikta pati sau. Mane baugino visos bendruomenės sukūrimo uždavinys (tą jau buvau daręs dviejuose romanuose - "Zalės valda" bei "Reikalingi daiktai", ir tai yra pragariškas darbas), tačiau viliojo atsiveriančios galimybės. Aš dar nežinojau, kad pasiekiau momentą, kai reikia arba rašyti, arba prarasti tą progą. Gerokai tobulesnės mintys - kitaip sakant, dauguma jų - gali išlikti pakankamai ilgai, tačiau pasakojimas, gimęs iš vienišo vaizdo, egzistuojantis kone vien galimybėje - kur kas trapesnis daiktas.

Aš maniau, jog "Šimtmečio audra" galėjo subyrėti nuo savo svorio, bet devyniasdešimt šeštųjų gruodį visgi ėmiau ją rašyti. Paskutinis akstinas buvo mintis, jog pasirinkęs veiksmo vieta Litl Tol Ailendą, gausiu progą išsakyti kai ką įdomaus ir kontraversiško apie pačios bendruomenės prigimtį... nes visoje Amerikoje nerastumėt glaudžiau susijusių bendruomenių kaip Meino valstijos pakrantės salų bendruomenės. Jose žmonės surišti situacijos, tradicijų, bendrų interesų, bendrų religinių papročių ir darbo - visuomet sunkaus, kartais pavojingo. Kraujo ryšiai taip susipynę, kad daugumos salų gyventojus sudaro pustuzinis šeimų, susijusių vedybiniais ir netiesioginiais giminystės ryšiais nelyginant koks skiautinys*. Jeigu atvyksite kaip turistas (ar apskritai žmogus "iš žemyno"), jie elgsis su jumis draugiškai, bet nesitikėkite išvysti jų gyvenimo iš vidaus. Galite grįžti į savo kotedžą žemyne, kurio langai išeina į sąsiaurį ir kur gyvenate šešiasdešimt metų, ir vis vien būsite žmogus iš pašalies. Nes saloje kitas gyvenimas.

---

* Vakarų Meine krepšinio turnyro sezono uždarymas vyksta Bengoro salėje, ir normalus gyvenimas praktiškai apmiršta - visi regiono gyventojai prilimpa prie radijo imtuvų. Kartą, kai Džonsonport-Bilzo merginų komanda žaidė "D" pogrupio turnyre (jaunesniųjų mokinių), radijo komentatorius visas startinio penketo dalyves vadino vardais. Kas jam beliko - visos jos buvo seserys arba pusseserės ir visų pavardės buvo Bilz. *(Aut. past.)*

Aš rašau apie mažus miestus, nes esu berniukas iš mažo miestelio (nors ir ne iš *salos*; skubu pridurti: kai rašau apie Litl Tol Ailendą, rašau kaip žmogus iš šalies), ir beveik visos mano istorijos apie miestelius - apie Zalės Valdą, apie Kasl Roką, apie Litl Tol Ailendą - visi jie skolingi Markui Tvenui ("Žmogus, kuris demoralizavo Hadlibergą") ir Natanieliui Hotornui ("Jaunasis Gudmenas Braunas"). Ir vis dėlto visos tos istorijos, mano nuomone, sukurptos ant vieno nepatikrinto postulato: piktos valios įsibrovimas negali nesukrėsti bendruomenės, neišskirti žmonių ir nepaversti jų priešais. Bet tai - mano, labiau kaip skaitytojo nei kaip bendruomenės nario, patirtis; o kaip bendruomenės narys, aš mačiau, jog užgriuvusi nelaimė sutelkia miestus*.

Tačiau vis tiek lieka klausimas: ar tokio susitelkimo rezultatas yra visuotinis gėris? Ar visuomet "bendruomeniškumo" idėja šildo širdis, ar jai tenka ir šaldyti kraują? Tą akimirką įsivaizdavau, kaip žmona apkabina Maiką Andersoną ir tuo pat metu šnibžda į ausį: "Tegu (Linožui) įvyksta nelaimingas atsitikimas". Įsivaizduojate, kaip stingo mano kraujas?! Ir jau žinojau, kad turiu bent pamėginti tai aprašyti.

Liko tik išspręsti formos klausimą. Apskritai aš niekad dėl to nesikremtu - kaip dėl pasakotojo asmens. Asmuo (paprastai trečiasis, kartais ir pirmasis) visuomet pasirodo pats. Kaip ir forma, kuria įsikūnija idėja. Man patogiausia yra romanas, bet rašau ir apsakymus, scenarijus, retsykiais net eilėraščius. Formą visuomet diktuoja idėja. Negalima priversti romano tapti apsakymu, negalima priversti apsakymo tapti poema ar sustabdyti apsakymą, kuris nusprendė, kad nori būti romanu (nebent jį pribaigti).

Maniau, kad "Šimtmečio audrą" rašysiu kaip romaną. Bet kai pasiruošiau sėsti rašyti, idėja tikino, kad ji - filmas. Kiekvienas

---

* Pavyzdžiui, 1998 metų ledo pūga, kai dalis miestų dvi ir daugiau savaičių liko be elektros. *(Aut. past.)*

pasakojimo vaizdas kilo kaip filmo kadras, o ne knygos paveikslas: geltonos žudiko pirštinės, krauju aptaškytas Devio Haupvelo krepšinio kamuolys, vaikai, skrendantys su misteriu Linožu, Molė Anderson, kuždanti: "Tegu įvyksta nelaimingas atsitikimas", o ryškiausiai - Linožas kameroje, parietęs kojas, nuleidęs nuo kelių plaštakas - viso orkestro leitmotyvas.

Kino filmui pasakojimas būtų pernelyg ilgas, bet tuomet aš maniau žinąs, kaip to išvengti. Per daugelį metų nusistovėjo puikūs mano darbiniai santykiai su "ABC", kuriai aš daviau medžiagą (kartais ir telescenarijus) pustuziniui vadinamųjų miniserialų, kurie sulaukė neblogų reitingų. Aš susisiekiau su Marku Karlineriu (kuris išleido naują "Švytėjimo" versiją) ir Maura Danbar (kuri dirbo su manimi "ABC" nuo dešimtojo dešimtmečio pradžios). Aš pasiteiravau, gal kuris nors iš jų susidomėtų tikru romanu televizijai, tokiu, kuris egzistuoja pats savaime, o ne perdarytas iš spausdinto romano.

Jie abu atsakė "taip" praktiškai nemąstę, ir kai baigiau tris dviejų valandų telescenarijus, kurie bus po šios įžangos, projektas perėjo į priešgamybinę fazę, vėliau į filmavimo fazę be jokių kūrybinių traukulių ir administracinių migrenų. Šiandien madinga, jeigu esi intelektualas, niekinti televiziją (neduokdie prisipažinti, kad žiūri "Frezierą", o ką jau kalbėti apie "Džerį Springerį"), tačiau aš dirbau scenaristu tiek televizijoje, tiek kine ir pasirašau po sena fraze, kad Holivude televizininkai organizuoja filmų gamybą, o kinematografininkai - dalykinius pusryčius. Ir ne todėl, kad "vynuogės žalios" - aš iš esmės gerai dirbau su kinematografu (pamirškime "Kapinių pamainą" ir "Sidabro kulką"). Bet televizijoje jums leidžia dirbti... o jeigu dar tarnybos lape įrašytos kelios pavykusios daugiaserijinės pjesės, jums leis truputį išeiti už rėmelių. O tai aš mėgstu. Tai malonu. "ABC" skyrė šiam projektui trisdešimt tris milijonus dolerių pagal tris juodraštinius scenarijus, kurie iš esmės nepakito. Tai irgi malonu.

Rašiau "Šimtmečio audrą" taip pat, kaip būčiau rašęs romaną - turėdamas tik personažų sąrašą ir nieko daugiau, po tris keturias valandas kasdien, tampydamasis su savimi nešiojamąjį "Makintošą" ir dirbdamas viešbučių numeriuose, kai su žmona reguliariai vykdavome stebėti Meino valstijos moterų krepšinio komandų rungtynes išvykose - į Bostoną, Niujorką, Filadelfiją. Skirtumas tik tas, kad naudojausi "Final Draft" programa vietoj "Word-6", kuria rašau įprastą prozą (ir ta prakeikta programa nuolat užstringa, palikdama tuščią ekraną - tebūnie pašlovinta nelūžinėjanti "Final Draft"). Ir sakyčiau, kad toliau pateiktas tekstas (arba tai, ką išvysite savo televizorių ekranuose, kai "Audra" pasirodys eteryje) - visai ne tikra "televizijos pjesė" ar "miniserialas". Tai tikras romanas, nors ir egzistuojantis kitu pavidalu.

Žinoma, darbas neišvengė ir problemų. Pagrindinė laidų televizijos tinklams kūrimo bėda - cenzūros klausimas ("ABC" - tas stambus tinklas, kuris faktiškai valdomas "Standartų ir praktikos": šie skaito scenarijų ir praneša jums, ko *absoliučiai neįmanoma parodyti Amerikos svetainėse*). Aš koviausi su cenzūra kaip Heraklis kurdamas "Pozicijas" (pasaulio gyventojai uždūsta savo snargliuose) ir "Švytėjimą" (talentingas, bet akivaizdžiai kuoktelėjęs jaunas rašytojas beveik mirtinai sumuša žmoną kroketo plaktuku, po to bando užmušti tuo pačiu įrankiu savo sūnų), ir tai buvo pati skausmingiausia proceso dalis - kūrybinis kiniško kojų tvarstymo ekvivalentas.

Mano laimei (o apsišaukėliai Amerikos dorovės sargai, ko gero, džiaugiasi tuo gerokai mažiau), televizijos tinklai smarkiai išplėtė priimtino ribas nuo tada, kai "Diko van Deiko" laidos prodiuseriams buvo uždrausta rodyti dvigulę lovą pagrindiniame miegamajame (Viešpatie, o kas, jeigu Amerikos jaunimas įsivaizduos, kaip Dikas ir Merė guli joje naktį ir *liečiasi kojomis*?). Per

pastaruosius dešimt metų permainos atsikovojo daugiau vietos. Daugelį iš jų sąlygojo kabelinės televizijos revoliucija, tačiau dauguma atsirado dėl bendro žiūrovo išsekimo konkrečiai aptariamoje grupėje: nuo aštuoniolikos iki dvidešimt penkerių metų.

Manęs klausė, kam prasidėti su televizijos tinklais, jeigu yra kabelinės "Home Box Offise" ir "Showtime" rozetės, kur cenzūros klausimas beveik neiškyla. Priežastys dvi. Pirma, kad nepaisant visos kritikos "triukšmo ir įniršio" dėl tokių originalių kabelinių laidų kaip "Ozas" ar "Realusis pasaulis", potenciali kabelinės televizijos auditorija vis dar nėra didelė. Pastatyti miniserialą XBO - tai lyg išspausdinti didelį romaną nedidelio tiražo laikraštyje. Aš nei prieš nedidelio tiražo spaudą, nei prieš kabelinę TV, bet po ilgo ir įtempto darbo noriu išeiti į kuo didesnę auditoriją. Dalis tos auditorijos ketvirtadienio vakare gali perjungti "Ligoninės priimamąjį", bet tai jų pasirinkimas. Jeigu atlikau savo darbą ir žmonės norės sužinoti, kas buvo toliau, jie įsirašys "Ligoninės priimamąjį" ir liks su manimi. "Įdomiausia, kai yra su kuo pasivaržyti", - sakydavo mano mama.

Antra priežastis, kodėl likau prie stambių tinklų - ta, kad nesmarkus kojų tvarstymas galėjo išeiti į naudą. Kai žinai, kad tavo pasakojimas pakliūva į akis žmonėms, kurie ieško lavonų atmerktomis akimis (tinklo televizijoje - nu-nu!), vaikų, kurie negražiai kalba (dar vienas nu-nu!), arba pralieto kraujo balų (didžiulis nu-nu!), imi ieškoti alternatyvių būdų išreikšti savo požiūrį. Įtempto siužeto ir siaubo žanruose tingėjimas beveik visuomet pasireiškia vaizdingu šiurkštumu: iššokantis akies obuolys, pražiodytas kaklas, pūvantys zombiai. Jei televizijos cenzorius iškirptų šias paprastas baisybes, reiktų ieškoti kitų būdų savo tikslui pasiekti. Filmo kūrėjui tenka veikti delikačiau, kartais itin grakščiai, kaip dažnai būna grakštūs Velo Ljutono filmai ("Žmonės-katės").

Tai, kas čia surašyta, matyt, primena pasiteisinimą. Bet aš nesiteisinu. Juk esu tas pats tipas, kuris kadaise pasakė, kad nori

pašiurpinti publiką, o jeigu nepavyks, pasirengęs šokiruoti... jeigu ir tai nepavyks - išdėti į šuns dienas. Kokio... velnio, pasakyčiau aš. Aš nesu pasipūtęs. Ir galima sakyti, kad televizijos tinklai atima ir šią paskutinę atsitraukimo poziciją.

"Šimtmečio audroje" yra natūralistinių vaizdų (Loidas Višmenas su kirviu ir Piteris Godso su virve - tai tik du pavyzdžiai), bet mums teko aršiai kautis už kiekvieną, o kai kurie (tarkim, vieta, kur penkerių metų Pipa suleidžia nagus į mamos veidą ir šaukia: "Paleisk, kale!") ir toliau lieka karštų diskusijų objektu. Aš dabar ne pats populiariausias žmogus "Standartuose ir praktikoje" - nes dejuoju, inkščiu ir grasinu pasiskųsti savo vyresniajam broliui, jeigu jie nesiliaus mane įžeidinėję (tokiais atvejais vyresniojo brolio vaidmenį dažniausiai atlieka Bobas Igeras, kuris "ABC" pats viršiausias). Mano galva, dirbti su "Standartais ir praktika" tokiu lygmeniu visai priimtina; taip su jais bendraudamas pasijuntu Tokijo Rože. Jeigu jums įdomu, kas dažniausiai laimi dvikovas, palyginkite pasakojimą (kurį spausdinu čia) su televizijos variantu (kuris dar redaguojamas).

Tik prašau nepamiršti, jog ne visi scenarijaus pakeitimai daryti norint įtikti "S ir P". Su jais dar galima ginčytis, o štai transliacijos grafikas neginčijamas. Kiekviena baigta atkarpa turi trukti devyniasdešimt vieną minutę, plius minus kelias sekundes, turi būti suskirstyta į septynis "veiksmus", kad būtų galima įterpti tą nuostabią reklamą, kuri ir apmoka visas sąskaitas. Čia yra fokusų, kurie padeda išlošti laiko (vienas iš jų - kažkoks elektroninis suspaudimas, apie kurį nieko neišmanau), bet neretai tenka drožti pagaliuką, kad tilptų į skylutę. Tai irgi kankynė, bet ne per daug didelė. Ne didesnė kaip, sakykim, dėvėti mokyklinę uniformą ar rištis kaklaryšį einant į darbą.

Kova su autoritarinėmis televizijos tinklų taisyklėmis dažnai būdavo kankinanti, kartais ir slegianti - dirbant su "Tvirtove" ir

"Švytėjimu" (o ką iškentė "To" prodiuseriai, man ir pagalvoti baisu, nes viena iš griežčiausių "S ir P" taisyklių skelbia, kad televizijos dramos siužetas negali būti paremtas vaikų patekimu į mirtiną pavojų, o ką jau kalbėti apie mirtį), o abu romanai buvo parašyti neatsižvelgiant į televizijos taisykles. Taip ir reikia rašyti romanus. Kai manęs klausia, ar rašau romanus, galvodamas apie filmus, mane tai šiek tiek erzina... netgi žeidžia. Tai, žinoma, ne visai tas pat, kas klausti merginos: "Ar darai tai už pinigus?", nors kadaise taip ir maniau; tai įtarinėjimas apskaičiavimu, kuris man nemalonus. Toks buhalterinis minties pobūdis neturi nieko bendra su rašytojo darbu. Rašyti - tai reiškia tiesiog rašyti. Dalykinės ir buhalterinės mintys ateina vėliau, ir jas geriausia palikti žmonėms, kurie išmano savo darbą.

Toks buvo mano požiūris dirbant prie "Šimtmečio audros". Aš rašiau ją telescenarijaus forma, nes pati istorija taip *norėjo* - būti parašyta... nė nemąstant, ar ji išties *pasirodys* ekrane. Iki devyniasdešimt šeštųjų gruodžio pakankamai gerai išmaniau apie filmų gamybą, kad suprasčiau, jog įjungsiu į scenarijų košmarišką specialųjį efektą - pūgą, didesnę už visas, kurios kada nors bandytos sukurti televizijoje. Aš kūriau neleistinai ilgą personažų sąrašą, - o kai rašytojo darbas baigiasi ir prasideda pats filmo kūrimo procesas, rašytojo personažai tampa kalbančiais vaidmenimis režisieriui. Ir vis vien rašiau scenarijų, nes kai rašai knygą, apie biudžetą nemąstai. Biudžetas - ne tavo rūpestis. Kita vertus, jeigu scenarijus pakankamai geras, meilė randa kelią. Kaip visada*. O kadangi "Audra" buvo parašyta kaip TV miniserialas, paaiškėjo, kad galiu ištempti plėvelę jos nepraplėšdamas. Aš manau, jog tai pati baisiausia istorija iš visų, kurias parašiau, ir daž-

---

* Buvo toptelėjusi mintis: "Kokių velnių? Jeigu "Audra" niekad nebus pastatyta dėl to, kad reikalauja didelių pinigų, knygą aš vis tiek išleisiu. Mintis apie romaną pagal nepastatytą scenarijų labai mane viliojo. *(Aut. past.)*

niausiai galėjau įterpti baisybes be "Standartų ir praktikos" triukšmo*.

Su režisieriumi Miku Harisu aš dirbau tris kartus - pirmą sykį kino filme "Vaikštantys per miegą", po to prie miniserialų "Tvirtovė" ir "Švytėjimas". Kartais juokauju, kad mums gresia pavojus tapti siaubo žanro Biliu Vailderiu ir I.A.L. Daimondu. Būtent jį pirmiausia pasirinkau savo "Audrai" statyti, nes myliu jį, gerbiu ir žinau, ką jis sugeba. Bet tuo metu Mikas turėjo savo darbų iki kaklo (kaip būtų lengva šiam pasaulyje, jeigu žmonės mestų viską ir bėgtų paknopstom, vos tik man jų prisireikia), todėl mudu su Marku Karlineriu išėjome medžioti režisieriaus.

Maždaug tuo metu pasiėmiau iš vaizdo kasečių nuomos punkto savo gatvėje filmą "Sutemų žmogus". Nebuvau nieko apie jį girdėjęs, bet patiko dėžutės apipavidalinimas, be to, jame pagrindinį vaidmenį atliko visuomet patikimas Dinas Stokvelas. Kitaip sakant, jis puikiai tiko sutrumpinti šiokiadienio vakarą. Dar pasiėmiau "Rembo" - patikrinta prekė, jeigu "Sutemų žmogus" pasirodytų sunkiai virškinamas, bet "Rembo" tą vakarą iš savo dėžutės taip ir neišlindo. "Sutemų žmogus" buvo mažo biudžeto filmas (kaip vėliau sužinojau, darytas "Starc" kabeliniam tinklui), bet buvo pasiutiškai vykęs. Ten vaidino dar ir Timas Metsonas,

* Baigiant darbą "S ir P" bambėjo dėl visiškų menkniekių. Pavyzdžiui, pirmoje dalyje vienas žvejys sako, kad artinasi dargana - "visų audrų motina". "S ir P" mygo pakeisti tą eilutę, matyt, tikėdami, jog čia aš gudriai užmaskavau keiksmą, taip dar labiau žlugdydamas amerikietišką moralę ir provokuodamas susišaudymus mokyklose, jau neminint blogesnių variantų. Aš tuojau nubėgau inkšti ir skųstis (kaip įpratęs), tvirtindamas, kad posakis "visų ... motina" buvo ištartas Sadamo Huseino ir nuo to laiko imtas plačiai vartoti. Po ilgų svarstymų "Standartai ir praktika" leido palikti tą frazę, tik primygtinai reikalavo, kad "dialogas nebūtų tariamas nepadoriai". Nė už ką. Nepadorūs dialogai televizijos kanaluose rezervuojami tokioms laidoms kaip "Trečias luitas nuo Saulės" arba "Darma ir Gregas". *(Aut. past.)*

kuris atskleidė kai kurias savybes, kurių tikėjausi iš Maiko Andersono "Audroje": gerumas ir padorumas, taip... tik su slapto smurto, kuris perveria charakterį it metalo juosta, prieskoniu. Dar geriau - Dinas Stokvelas vaidino nuostabų piktadarį: mandagų, švelniai kalbantį pietietį, kuris pasinaudojo savo kompiuterinėmis žiniomis, kad pražudytų nepažįstamą žmogų... ir vien todėl, jog tas paprašė užgesinti cigarą.

Mėlyna šviesa kūrė nuotaiką, kompiuterio triukai vyko sklandžiai, išliko tempas, ir žaidimo lygis buvo pakankamai aukštas. Aš dar sykį persukau titrus ir įsidėmėjau režisieriaus pavardę: Kreigas R. Bakslis. Jį pažinau dar iš dviejų kūrinių: puikaus filmo kabelinei televizijai apie Brighamą Jungą su Karltonu Hestonu pagrindiniame vaidmenyje ir šiek tiek prastesnės kokybės mokslo fantastikos filmo su Dolfu Lundgrenu. (Įsimintiniausia ten buvo frazė, pagrindinio veikėjo ištarta kiborgui: "Sugriūk tu"*.)

Aš pakalbėjau su Marku Karlineriu, jis peržiūrėjo "Sutemų žmogų". Jam patiko. Markas išsiaiškino, kad Bakslis dabar laisvas. Po jo paskambinau Kreigui ir nusiunčiau tris šimtus "Šimtmečio audros" scenarijaus puslapių. Kreigas perskambino man užsidegęs ir kupinas idėjų. Jo idėjos man patiko, ir entuziazmas taip pat; o labiausiai man patiko, kad jo nenugąsdino projekto dydis. Mes susitikome Portlende, Meino valstijoje, devyniasdešimt septintųjų vasarį, papietavome mano dukters restorane ir smarkiai pasistūmėjome kontrakto link.

Kreigas Bakslis - aukštas, plačiapetis, dailus vyras, havajietiškų marškinėlių gerbėjas ir atrodąs keleriais metais jaunesnis nei yra iš tikro (duočiau jam apie keturiasdešimt, bet pirmas jo darbas - tai "Džeksono akcija" su Karlu Vizersu, tad jis turėtų

---

* You go in pieces. Skamba taip pat, kaip You go in piece - ramybė tau *(angl.; vert. past.)*.

būti vyresnis). Jis eina tiesiai: “Jokių problemų, vaikinai” - Kalifornijos banglentininko (kuriuo jis kadaise buvo, kaip ir kaskadininku Holivude) požiūris, o humoro jausmas šiurkštesnis nei bandito iš Erolo Flino užsieniečių legiono. Ta atsaini poza ir “ne, vyručiai, aš tiesiog atėjau su jumis paūžauti” tipo humoro jausmas užgožia tikrąjį Kreigą Bakslį - susikaupusį, atkaklų, lakios vaizduotės ir truputį autoritarišką žmogų (parodykite man režisierių, kuris neturi nė kruopelytės Stalino, ir aš jums parodysiu prastą režisierių). “Audrai” pradėjus savo kelionę 1998 metų vasarį labiausiai mane stulbino Kreigo šūksnis: “Nufilmuota!” Iš pradžių tai kelia nerimą, bet po to imi suprasti, jog jis daro tai, ką sugeba tik labai talentingas režisierius: montuoja kameroje. Dabar, man rašant šitai, pradėjo eiti pirmi “gabalai” - nufilmuotos juostos atkarpos, ir - ačiū Kreigo režisūrai - filmas, atrodo, klostosi. Rizikinga ir ankstoka pernelyg daug tikėtis (prisiminkite seną laikraščio antraštę “DJUJIS NUGALI TRUMENĄ”), bet spręsdamas iš pirmų rezultatų, pasakysiu, jog tai, ką dabar perskaitysite, nepaprastai panašu į tai, ką pamatysite, kai “ABC” išleis į ekraną “Šimtmečio audrą”. Sakau tai laikydamas špygas, bet tikiuosi, jog taip ir bus. Netgi manau, jog filmas gali būti nepakartojamas. Viliuosi, bet geriausia išlaikyti realizmo dozę. Daug darbo įdedama kuriant filmus, tarp jų ir televizijos, tačiau tik labai nedaug iš jų tampa nepakartojamais. Turint galvoje, kiek žmonių įtraukta į tą darbą, aš stebiuosi, kaip išvis kas nors pavyksta. Bet juk už viltį manęs nesušaudysite, tiesa?

“Audros” televizijos scenarijus buvo parašytas tarp devyniasdešimt šeštųjų gruodžio ir septintųjų vasario. Maždaug devyniasdešimt septintųjų kovą mes su Marku ir Kreigu sėdėjome mano dukters Naomės restorane (dabar, deja, jis uždarytas - ji ruošiasi tapti dvasininke). Birželį aš jau apžiūrinėjau vilko galvos ant

Andrė Linožo lazdos eskizus, o liepą jau žiūrėjau į scenarijaus skyrių. Dabar suprantate, ką turėjau galvoj sakydamas, kad televizininkai organizuoja filmų gamybą, o ne dalykinius pusryčius?

Filmavimas vyko Sauzvest Harbore, Meino valstijoje, ir San Franciske. Taip pat filmuota Kanadoje, dvidešimt mylių į šiaurę nuo Toronto, kur apleistame cukraus fabrike buvo atkurtos Litl Tol Ailendo gatvelės. Vieną kitą mėnesį šita apleista gamykla Ošavoje tapo vienu iš didžiausių filmavimo paviljonų pasaulyje. Pagrindinė Litl Tol Ailendo gatvė ėjo pro tris kruopščiai suprojektuotas apsnigimo sritis - nuo kelių colių iki stogus siekiančių pusnių*. Kai Sauzvest Harboro vietinių grupelė apsilankė Ošavos paviljone, priėję prie aukštų metalinių gamyklos vartų jie vos neatsisėdo. Tai nelyginant akimirksniu pakliūti namo. Filmuojant pasitaiko dienų, kupinų kaimo mugės žavesio... bet pasitaiko ir kitokių, kai stebuklų tiek daug, jog ima suktis galva. Tokią dieną ir apsilankė žmonės iš Sauzvest Harboro.

Filmuoti pradėta devyniasdešimt aštuntųjų metų vasario pabaigoje, vieną snieguotą dieną žemutiniame Rytų Meine. Baigta San Franciske maždaug po aštuoniasdešimties filmavimo dienų. Kai rašau šias eilutes liepos viduryje, jau prasidėjo montažo ir redagavimo procesas, vadinamas pogamybiniu procesu. Optiniai efektai ir CGI efektai (kompiuterinės grafikos vaizdai) daromi po sluoksnį. Aš peržiūriu nufilmuotą metražą su laikinais garso takeliais (dauguma iš jų paimti iš Frenko Darabonto "Šoušenko išpirka" juostos), tuo pat užsiėmęs kompozitorius Geris Čangas, kuris

* Mūsų sniegas buvo iš bulvių dribsnių ir plastiko trupinių, kuriuos pūtė gigantiškas ventiliatorius. Efektas ne absoliutus, bet geriausias, kokį man teko matyti per visą dalyvavimą kino versle. Po galais, jis ir privalo atrodyti gerai - bendra sniego kaina siekė du milijonus dolerių! *(Aut. past.)*

ir sukurs tikrąją partitūrą. Markas Karlineris fechtuojasi su "ABC", tikslindamas išleidimo datą - 1999 vasaris atrodo labiausiai tikėtinas terminas, - o aš žiūriu sumontuotą metražą su malonumu, kurį jaučiu labai retai.

Toliau pateikiamas scenarijus pats savaime yra pasakojimas, suskirstytas ženkliukais, - mes vadiname juos "scenomis", "intarpais", - kurie parodo režisieriui, kur·pjaustyti į dalis - nes (jeigu jūs ne Alfredas Hičkokas, filmuojantis "Virvę") filmai visuomet skirstomi į dalis. Nuo kovo iki birželio Kreigas Bakslis filmavo šitą scenarijų taip, kaip apskritai filmuojami scenarijai - nepaisydamas sekos, dažnai su išvargusiais nuo darbo naktį aktoriais, visuomet jausdamas spaudimą, - ir baigė su dėže gabalų, kurie vadinami "padieniais" - dienos filmavimo rezultatais. Sėdėdamas savo vietoje galiu atsisukti ir pasižiūrėti į savąjį šitų padienių rinkinį - maždaug šešiasdešimt kasečių raudonose kartono dėžutėse. Bet keista: sudėjus šitus padienius į visumą - išeina visai kas kita, nei sudėliojus iš gabaliukų mozaiką. Turėtų būti taip pat, bet nepavyksta, nes filmai - kaip knygos, beveik visuomet gyvos būtybės, su savo kvėpavimu ir širdimi. Ir sudėtosios dalys paprastai būna mažiau negu visuma. Retais ir nepaprastais kartais jos duoda daugiau. Šį kartą duos daugiau. Aš to tikiuosi.

Ir paskutinis dalykas. Ką daryti su žmonėmis, kurie sako, kad filmai (ypač televizijos) - žemesnis kūrinys nei knyga, kad jie vienkartiniai kaip popierinės nosinės? Ką gi, dabar taip jau nebus, ar ne? Šitas scenarijus gerų žmonių ir "Pocket Books" leidyklos dėka visuomet bus po ranka, kai užsigeisite jį peržiūrėti. O pats šou, kaip tikiuosi, taip pat kada nors pasirodys vaizdo juostoje ar diske - kaip dauguma knygų kietais viršeliais kada nors pasirodo plonų viršelių variantu. Ir jį visuomet bus galima nusipirkti arba išsinuomoti, kai (jei) užeis noras. Ir kaip su knyga, kurią galima perversti nuo galo ir perskaityti tai, kas praleista, arba dar kartą

pasigardžiuoti ypač patikusiais puslapiais, tas pat daroma ir su juosta, tik vietoj puslapio naudojamas persukimo mygtukas valdymo pultelyje. (O jeigu esate iš tų baisių žmonių, kuriems būtinai reikia pažvelgti į pabaigą, jums skirtas greito persukimo ar paieškos mygtukas... nors aš įspėju, jog už tai degsite pragare.)

Aš neteigsiu, nei kad romanas per televizorių lygus spausdintam romanui, nei kad yra atvirkščiai. Tik pasakysiu, kad pašalinus dėmesį blaškančius dalykus (įklotų, automobilių reklamą, vietos žinias ir pan.) toks lyginimas būtų įmanomas. Ir dar priminčiau, kad žmogus, kurį dauguma literatūros sričių studentų laiko didžiausiu anglų rašytoju, dirbo siaurame ir vizualiame žanre, o ne (bent jau ne pirma) spaudai. Nemėginu lyginti save su Šekspyru, - tai būtų netgi juokinga, - bet manau, kad jeigu gyventų dabar, jis, ko gero, rašytų kinui ir televizijai, o ką jau kalbėti apie Brodvėjų. Galbūt net skambintų į "Standartus ir praktiką" ir mėgintų juos įtikinti, kad smurto scena penktame "Julijaus Cezario" veiksme būtina... jau nešnekėsime apie tai, kad parašyta su skoniu.

Kreipdamasis į žmones iš "Pocket Books", kurie dalyvavo leidžiant šią knygą, aš noriu padėkoti Čakui Verilui, kuris organizavo šitą kontraktą ir tapo jungiamąja "Pocket Books" ir "ABC" grandimi. "ABC" norėčiau padėkoti Bobui Igerui, kuris labai manimi tikėjo, ir dar Maurai Danbar, Džadui Parkinui bei Markui Pedovicui. Taip pat žmonėms iš "Standartų ir praktikos", kurie apskritai nėra jau tokie blogi (iš tiesų aš manau, kad teisinga būtų pavadinti jų atliktą darbą su šiuo scenarijumi "visų darbų motina").

Dėkoju Kreigui Baksliui, kuris ėmėsi vieno iš didžiausių kada nors televizijos tinkluose vykdytų projektų; Markui Karlineriui bei Tomui Brodekui, kurie viską sudėjo į krūvą. Marko, ku-

ris kadaise už “Volesą” gavo visas egzistuojančias televizijos premijas, - šito žmogaus komandoje neįmanoma pervertinti. Taip pat esu dėkingas savo žmonai Tebei, kuri taip mane palaiko tiek metų. Pati būdama rašytoja, ji puikiai supranta mano kvailystę.

Stivenas Kingas
Bengoras, Meino valstija 04401
1998m. liepos 18 d.

Pirma dalis

LINOŽAS

PIRMAS VEIKSMAS

Kamerai slenkant, pasirodo Meino gatvė - pagrindinė Litl Tol Ailendo gatvė ankstų vakarą.

Sniegas. Jis krinta greitai ir tirštai, beveik nieko nematyti. Stūgauja vėjas, bet štai - kamera juda į priekį, pasirodo mirksintis oranžinis taškas. Dar arčiau. Dabar matosi, kad tai blykstė Meino ir Atlanto gatvių sankirtoje, vieninteléje Litl Tol Ailendo sankryžoje. Ir ta blykstė beviltiškai siūbuoja vėjyje. Abi gatvės tuščios - ir kas čia keista? Pūga visai pašėlo. Geriau įsižiūrėjus, kai kur namuose matosi šviesa, bet visur - nė gyvos dvasios. O pusnys prie parduotuvių išaugo bene per pusę aukščio iki langų.Vėjas prityla, ir už kadro girdisi Maiko Andersono balsas su nežymiu meinietišku akcentu.

- Esu Maiklas Andersonas, aš - ne iš mąstytojų. Ne ką nutuokiu filosofijoje, bet žinau viena: išeidamas iš šio pasaulio moki. Paprastai labai daug. Kartais - viską, ką turi. Maniau, jog to pasimokiau prieš devynerius metus, per audrą, kurią vietos žmonės vadina Šimtmečio audra.

Blykstė užgęsta. Ir drąsūs žiburėliai, kurie matėsi per pūgą - taip pat. Lieka tik vėtra ir sniegas. Ir Maiko balsas:

- Aš klydau. Per tą pūgą mokytis tik pradėjau. O baigiau vos praeitą savaitę.

Ryškėjantis vaizdas. Peizažas pasikeičia. Meino valstijos miškai iš oro (sraigtasparnis). Diena.

Žiema. Ir visi medžiai, išskyrus egles, pliki, o šakos iškeltos į dangų lyg pirštai. Ant žemės yra sniego, bet tik lopais, primena nešvarių baltinių ryšulius. Žemė slenka po kamera, retsykiais mišką kerta vingiuota dvipusio kelio juosta arba koks nors Naujosios Anglijos miestukas. Maiko balsas tęsia:

- Užaugau Meine... ir galima sakyti, kad niekad ten negyvenau. Ten, iš kur esu kilęs, kiekvienas gali taip teigti.

Sraigtasparnis pakimba virš pakrantės, sausumos krašto, ir tada pradedi suprasti Maiko žodžių prasmę. Miškai staiga dingsta, šmėkšteli pilkai mėlynas vanduo, kuris daužosi ir verda ant uolų bei iškyšulių... ir štai po mumis jau vien tik vanduo, vanduo tol, kol...

Ryškėjantis vaizdas. Litl Tol Ailendas (iš sraigtasparnio). Diena.

Iš horizonto išnyra ir ryžtingai artėja Litl Tol Ailendas. Jau matyti bruzdesys prieplaukoje, rišamos arba tempiamos į garažus valtys, kuriomis gaudomi omarai. Mažesni laivai jau ištraukti iš vandens palei miesto slipą. Dabar juos velka kuo toliau keturračiais vežimėliais. Prieplaukoje berniūkščiai ir jaunuoliai neša spąstus omarams į ilgą apšiurusį sandėlį su iškaba: "GODSO ŽUVYS IR OMARAI". Girdisi juokas ir erzelis, rankomis keliauja buteliai su kažkokiu šildančiu gėrimu. Atslenka audra. O tai visuomet kelia jaudulį - kol ji tik artinasi.

Netoli "Godso" stovi dailus vietinės savanoriškos gaisrinės apsaugos namelis, kaip tik dviems automobiliams. Vieną dabar kieme plauna Loidas Višmenas ir Ferdas Endriusas.

Atlanto gatvė driekiasi tolyn nuo prieplaukos. Linijomis išsirikiavę gražūs Naujosios Anglijos nameliai. Į pietus nuo prieplaukų - mišku apaugęs iškyšulys, aptriušusių laiptų zigzagai veda prie vandens. Į šiaurę pakrante tęsiasi turtingesniųjų salos gyventojų namai. Šiauriniame salos gale stovi keturiasdešimties pėdų švyturys. Jis automatiškai užsidega ir vėl užgęsta, dienos šviesoje žibin-

tas blankus, bet įžiūrimas. Jo viršuje - ilga radijo antena. Ir vėl girdime Maiko balsą:

- Litl Tol Ailendo žmonės moka mokesčius Ogastai - kaip ir kiti. Ant automobilių numerių nupieštas omaras arba paukštis naras - kaip ir pas kitus. Ir sergame mes už Meino universiteto komandą, ypač už moterų krepšinio - kaip visi...

Žvejybiniame kateryje "Laimės kūdikis" Sanis Brodiganas sugrūda į liuką tinklus ir užšauna dangtį. Šalia "Laimės kūdikį" storomis virvėmis riša Aleksas Haberis. Už kadro girdisi Džonio Harimano balsas:

- Sani, uždaryk sandariau. Sinoptikai sako, kad ji artinasi.

Džonis išeina iš kabinos ir žiūri į dangų. Sanis pasisuka į jo balsą:

- Jos atūžia kiekvieną žiemą, Didysis Džonai. Pastūgauja ir išsinešdina. Visad po to ateina liepa.

Sanis patikrina liuką ir žengia ant trapo, žiūrėdamas, kaip Aleksas užveržia paskutinį mazgą. Iš nugaros prie Džonio prieina Liusjenas Furnjė. Jis pasilenkia prie laimikio triumo, atidaro liuką ir dirsteli vidun. Girdisi Alekso Haberio balsas.

- Taip... Tik, sako, tokios dar nebuvo.

Liusjenas ištraukia iš triumo omarą ir iškelia virš galvos:

- Sani, pamiršai vieną!

Sanis atsako:

- Skiaurėj pravartu palikti vieną masalui. Kad sektųsi.

Liusjenas Furnjė kreipiasi į omarą:

- Artinasi Šimtmečio audra, mon frere*, - ką tik sakė per radiją, - stuksena jo kiautą. - Laiku šarvus užsidėjai, taip?

Ir švysteli omarą į skiaurę - TEKŠT! Visi keturi palieka katerį, o mes žiūrim jiems pridurmui. Maikas mums aiškina:

- Bet mes - ne tokie. Salose kitoks gyvenimas. Ir mes susitelkiame, kai to reikia.

---

* mano broli *(pranc.)*.

O Sanis, Džonis, Aleksas ir Liusjenas jau ant trapo; atrodo, jie išneša įrangą. Ir Sanis sako:

- Gerai, iškęsim ir šitą.

- Aha, kaip visada, - pritaria Džonis.

- Ne apie bangas galvok, o apie katerį, - priduria Liusjenas. Ir Aleksas Haberis jam atšauna:

- Gerai jau, ką apie tai išmano prancūzas?

Liusjenas juokais užsimoja. Visi juokiasi. Eina toliau. Matyti, kaip Sanis, Aleksas, Liusjenas ir Džonis užsuka į "Godso". O kamera nusisuka ir rodo panoraminį Atlanto gatvės vaizdą iki blykstės, kurią jau matėme. Po to pakrypsta į dešinę, nukirpdama centro kraštelį. Gatvėje sujudimas. Maikas toliau pasakoja:

- Mes mokame ir saugoti paslaptį, jeigu reikia. Pavyzdžiui, tą, kurią teko patirti aštuoniasdešimt devintaisiais, - jis minutei nutyla. - O žmonės, kurie ten gyvena, lig šiol ją saugo.

Ir mes užsukame į Andersono krautuvę. Skubėdami įeina ir išeina žmonės. Štai pasirodo trys moterys: Andžela Karver, misis Kingsberi ir Roberta Koin.

Už kadro Maiko balsas:

- Ir aš tai žinau.

Jį pertraukia moterų pokalbis. Šneka Roberta:

- Ačiū Dievui, konservais apsirūpinau. Dabar gali ateiti, kas tik nori.

- O aš meldžiuosi, kad elektros neatjungtų, - atsako misis Kingsberi. - Negaliu gaminti maisto ant malkomis kūrenamos viryklės - man net vanduo prisvyla... Didelė audra tinka tik vienam...

Ir Andžela ją pertraukia:

- Aha. Ir mano Džekas žino kam.

Kitos dvi žiūri į ją nustebusios, po to moterys sukikena kaip mergaitės ir išsiskirsto į savo mašinas. Ir vėl girdisi Maiko balsas:

- Aš palaikau ryšį.

Kitas planas: gaisrinio automobilio bortas. Kažkieno ranka skudurėliu blizgina raudoną jo paviršių ir dingsta iš kadro. Patenkintas darbu Loidas Višmenas žiūri į savo veido atspindį. Ferdas Endriusas (jo nesimato) sako jam:

- Radijas sakė, sniego privers...

Loidas pasisuka, kamera stovi už jo, ir mes matome į duris atsišliejusį Ferdą. Rankose laiko pustuzinį batų už aulų ir ima juos statyti poromis po kabyklomis, kur karo lietpalčiai ir šalmai. Jis sako:

- Jeigu jau pakliūsim į bėdą, tai pakliūsim.

Loidas šypteli jaunam savo porininkui ir vėl ima trinti mašiną. Blizgindamas kalba:

- Ramiau, Ferdai. Sniego kepurė - tai ne bėda. Bėdos per sąsiaurį neina. Ko daugiau gyventume saloje?

Sprendžiant iš Ferdo veido, jis nelabai tuo tiki. Jis išeina iš tarpdurio ir žiūri į viršų...

Ir kamera sykiu su juo žiūri į atšliaužiančius audros debesis.

Stabteli ties jais sekundę, po to rodo panoraminį vaizdą iš viršaus, ir kadre pasirodo tipiškas tvarkingas Naujosios Anglijos namelis. Jis stovi pusiaukalnėje, einant Atlanto gatve, kitaip sakant, tarp prieplaukos ir miesto centro. Prie jo tvora, skirianti gatvę ir žiemai išmirusį gėlyną (bet jis neapsnigtas, apskritai saloje sniego dar nematėme), varteliai praviri, kviečia užsukti kiekvieną, kuris nepatingėtų išsukti iš gatvės ir betoniniu takeliu bei stačiais terasos laiptais pakilti prie durų. Netoli vartelių - gražiai nudažyta rausvos karvės formos pašto dėžutė, ant kurios šono užrašas:

KLARENDON

Maiko balsas praneša:

- Pirmas žmogus Litl Tol Ailende, kuris išvydo Andrė Linožą, buvo Marta Klarendon.

Kadrą baigia pirmame plane pasirodęs urzgiantis sidabrinis vilkas. Tai lazdos buožė. Kamera atsitraukia, parodydama mums Linožą iš nugaros. Jis stovi šaligatvyje prieš atvirus Martos vartelius: aukštas vyras, vilkintis džinsais, striuke, apsiavęs ilgaauliais batais, ant ausų užsitempęs juodą kepuraitę. Ant rankų - išdavikiškos, akinamai geltonos pirštinės. Viena ranka spaudžia bumbulą, nuo sidabrinės vilko galvos žemyn eina riešutmedžio lazda. Paties Linožo galva nuleista tarp pakumpusių pečių. Mąsli poza. Ir dar - toje pozoje yra kažkas niūraus ir graudaus.

Pakėlęs lazdą, jis pastuksena į vartelių staktą. Palaukia, po to stuksi į kitą. Tai primena ritualą.

Ir Maikas baigia frazę:

- Jis buvo paskutinis, kurį ji matė gyva.

Linožas lėtai eina takeliu, tingiai mojuodamas lazda. Švilpiniuoja melodiją: “Ant stalo arbatinukas”.

Namelyje, Martos Klarendon svetainėje, tokia tvarka, kokią palaikyti gali tik nuostabi šeimininkė, visą gyvenimą pragyvenusi viename name. Baldai seni, gražūs, bet ne antikvariniai. Sienos nukabinėtos nuotraukomis - daugiausia trečiojo dešimtmečio. Stovi pianinas su atverstomis pageltusiomis natomis ant piupitro. Pačiame patogiausiame (o gal vieninteliame patogiame) krėsle sėdi Marta Klarendon - maždaug aštuoniasdešimties metų dama dailiu naminiu chalatu. Netoli jos ant stalo garuoja arbatos puodelis, šalia - sausainių lėkštutė. Iš kitos pusės rėmas su rateliais vaikščioti; rėmo viršuje įtaisytos dviračio rankenos, o iš priekio - padėklas.

Vienintelis šiuolaikiškas daiktas kambaryje - tai spalvotas televizorius plačiu ekranu, o ant jo - kabelinis blokas. Marta susidomėjusi žiūri orų prognozę ir kaip paukštukas siurbčioja arbatą. O ekrane - maloni prognozių mergina. Už jos nugaros žemėlapis su dviem didelėm raudonom “H” raidėmis tarp plačių audros zonų. Viena iš tų zonų užklojo Pensilvaniją, antra slenka nuo Niujorko pakrantės. Orų pranešėja pradeda nuo vakarinės audros:

- Čia audra, kuri jau atnešė daug nelaimių ir nusinešė penkiolika gyvybių, keliaudama per Didžiąsias Lygumas ir Vidurio Vakarus. Didžiųjų ežerų rajone ji vėl atgavo ankstesnes jėgas, netgi sustiprėjo, ir štai matote jos trajektoriją...

Ta trajektorija pasirodo skaisčiai geltona (kaip Linožo pirštinės) juosta, rodančia būsimą audros kelią per Niujorko, Vermonto, Niū Hampšyro ir Meino valstijas...

- ...visu grožiu. Dabar pažvelkite čia, nes kaip tik iš šios pusės artėja nelaimė.

Mergina pereina prie pajūrio fronto.

- Neįprastai smarki audra, kone žieminis uraganas, panašus į tą, kuris suparalyžiavo kone visą Vakarų pakrantę ir *užvertė* Bostoną septyniasdešimt šeštaisiais. Nuo to laiko nepasitaikė audrų, galinčių jai prilygti... iki šiolei. Ar ji pasigailės mūsų ir liks jūroje, kaip dažnai būna? Gaila, bet mūsų kompiuteris tvirtina, kad ne. Todėl valstijoms, esančioms į rytus nuo Didžiojo indėnų vandens, smogs iš šitos pusės... - ji paplekšnoja delnu per žemėlapį, kur pavaizduotas pirmas štormas, - o Atlanto pakrantės viduriui iš kitos... - ji pereina prie rytinio štormo. - Tačiau Naujosios Anglijos šiaurei, jeigu niekas nepasikeis... Bijau, kad šiąnakt jos gyventojų laukia pralaimėjusiojo paguodos prizas. Pasižiūrėkite čia.

Pasirodo antra skaisčiai geltona audros trajektorija. Ji užlinksta į šiaurę nuo audros taško, einančio iš Niujorko valstijos. Trajektorija apjuosia Kodo iškyšulį, kyla pakrante į viršų ir susikerta su pirmojo štormo trajektorija. Susikirtimo taške kažkoks kompiuterių genijus iš orų prognozių agentūros, kad nebūtų nuobodu, įlipdė akį rėžiančią raudoną dėmę - sprogimo piešinėlį.

- Jeigu nė vienas iš ciklonų nepasisuks, jie susikirs virš Meino valstijos. Blogos naujienos bičiuliams iš jankių žemės, bet ne pati blogiausia. Blogiausia - ta, kad šie ciklonai gali sustabdyti vienas kitą.

- Viešpatie!

Tai ištaria Marta, gerdama arbatą.

- Rezultatas? Kartą per šimtą metų pasitaikantis superciklonas, kuris gali įstrigti centriniame ir pakrantės Meine mažiausiai parai ar dviems. Turime galvoje uraganinius vėjus ir fenomenalų sniego kiekį, kitaip tariant, pusnis, kokios pasitaiko tik arktinėje tundroje. Nepamirškime ir elektros dingimo visame regione.

- *Viešpatie*! - pakartoja Marta.

- Niekas nenori gąsdinti žiūrovų, aš mažiausiai. Bet Naujosios Anglijos, ypač Meino valstijos pakrantės ir salų, gyventojams reikėtų situaciją vertinti labai rimtai. Jūsų laukia beveik besniegė žiema, bet per artimiausias dvi tris dienas ant jūsų iškris tiek sniego, kad užtektų dviems žiemoms.

Skambutis į duris.

Marta apsidairo. Vėl nukreipia akis į televizorių. Ji norėtų likti sėdėti ir žiūrėti orų prognozę, tačiau padeda puodelį, prisitraukia savo vaikštyklę ir sunkiai pakyla. Diktorė tęsia:

- Kartais mes piktnaudžiaujame žodžiais "Amžiaus audra", bet jeigu susikirs šių dviejų audrų keliai, - o mes manome, jog taip ir bus, - tai nebus hiperbolė, patikėkite manimi. Dabar Džadas Parkinas papasakos apie pasiruošimą... be panikos, tiesiog keli praktiški patarimai. Bet iš pradžių...

Ir ekrane pasirodo reklama: katastrofų vaizdajuostės "Dievo bausmė" užsakymas paštu, o Marta per tą laiką sunkiai slenka per svetainę į koridorių, šlubčioja įsitvėrusi į savo vaikštyklės rankenas ir murma pakeliui:

- Kai tau sako, kad artinasi pasaulio pabaiga - vadinasi, pardavinėja naujus dribsnius. Bet jeigu sako "be panikos" - čia jau rimta.

Skambutis į duris.

- Einu! Greičiau negaliu!

Ji išeina į koridorių. Sunkiai vėžlina juo. Ant sienų - neįprastos Litl Tol Ailendo nuotraukos ir paveikslai, primenantys, koks jis

buvo dvidešimtojo amžiaus pradžioje. Koridoriaus gale - užrakintos durys su pretenzingu stikliniu ovalu viršuje. Jis užtrauktas permregima užuolaidėle - tikriausiai, kad kilimas neišbluktų nuo saulės. O ant užuolaidėlės - Linožo galvos ir pečių siluetas.

- Luktelkit... aš tuojau. Vasarą susilaužiau klubą, dabar slenku kaip tirštas sirupas...

Vėl girdėti diktorės balsas:

- Meino ir pakrantės salų gyventojai prisimena pragarišką audrą aštuoniasdešimt septintųjų sausį. Laukite visai ko kito. Galite pamiršti sniego kastuvą, kol nepravažiuos sniego valytuvai.

Marta priėjo prie durų. Ji smalsiai žiūri į siluetą ant užuolaidos ir rakina duris. Ten stovi Linožas. Veidas gražus it graikų statulos, apskritai jis panašus į statulą. Akys užmerktos, rankos sudėtos ant lazdos bumbulo. Už kadro diktorės balsas:

- Kaip jau sakiau ir kartoju dar kartą, nėra priežasties panikuoti. Naujosios Anglijos gyventojai pripratę prie didelių audrų ir dar iškęs ne vieną. Bet netgi prognozės veteranus šiek tiek stebina dviejų susieinančių ciklonų mastas.

Martą nepažįstamojo išvaizda sutrikdė, bet ji neišsigandusi. Čia juk sala, o saloje nieko neatsitinka. Tik audros protarpiais aplanko. Keista tiktai, kad šitas žmogus jai nematytas, o svetimi retai kada apsilanko saloje pasibaigus vasarai.

- Kuo galiu padėti?

Linožas atsako užmerkęs akis:

- Gimęs nuodėmėj - į peklą garmėk. Gimęs purve - į pelenus tave.

- Atleiskite?

Jis atsimerkia... tik akių po vokais nėra. Akiduobėse - juoduma. Lūpos atsitraukia, apnuogindamos didžiulius kreivus dantis - taip vaikai piešia pabaisas. Diktorė už kadro:

- Žemo slėgio sritys - tiesiog *siaubingos*. Ar jos tikrai slenka čia? Bijau, kad taip.

Martos susidomėjimą pakeičia siaubas. Prasižiojusi rėkti ji lošteli atgal, paleisdama iš rankų dviračio rankenas. Dar truputį - ir nukris.

Linožas pakelia lazdą - atsikišusią vilko galvą. Stveria vaikštyklę, skiriančią jį nuo senutės, šveičia sau už nugaros pro duris, o ta nukrinta ant terasos ties laiptais.

Marta rikteli, virsta, pakėlusi rankas ir žiūrėdama į...

Urzgiantį nežmogišką monstrą pakelta lazda. Už jo nugaros prieangis ir baltas dangus - ateinančios audros šauklys.

- Nelieskite manęs, maldauju!

Kitas kadras: Martos svetainė.

Ekrane jau Džadas Parkinas priešais stalą, ant kurio padėtas prožektorius, baterijos, žvakės, degtukai, maisto atsargos, šiltų drabužių krūvelės, portatyvinis radijo siųstuvas, mobilusis telefonas, dar kažkokie daiktai. Prognozių mergina stovi netoliese ir susidomėjusi apžiūrinėja visą tą inventorių. O Džadas aiškina:

- Audra, Maura, nebūtinai reiškia katastrofą, o katastrofa - tragediją. Turėdami galvoje šitą gilią mintį, manau, galime Naujosios Anglijos žiūrovams duoti kelis patarimus, kurie padės pasirengti tam, kas, iš visko sprendžiant, taps išskirtiniu gamtos kataklizmu.

- Kas ant tavo stalo, Džadai?

- Visų pirma - šilti drabužiai. Tai svarbiausia. Dar derėtų savęs paklausti: “Kaip elementai? Ar užteks imtuvo darbui? Arba portatyviniam televizoriui?” Jeigu turite generatorių, patikrinkite benzino, dyzelinio kuro ar propano - atsargas *prieš* tai, o ne po laiko. Jeigu lauksime, kol bus per vėlu...

Visa tai girdisi, bet nesimato, nes kamera nusisuko nuo ekrano lyg praradusi susidomėjimą. Ji vėl grįžta į koridorių, ir mes gerai nebegirdime pokalbio, tačiau aiškiai išsiskiria kitas garsas: ritmingas Linožo lazdos pliaukšėjimas. Paskui jis nutrūksta. Tyla. Žingsniai. Ir kažkoks neaiškus garsas, lyg temptum taburetę arba stalą medinėmis grindimis.

- ...ir bus jau per vėlu, - pasiekia ausis Džado balsas.

Pro duris įeina Linožas. Negalima sakyti, kad jo akys įprastos - jos, tiesa, svajingos ir nejaukiai mėlynos, bet jau ne ta siaubinga juoduma, kurią pamatė Marta. Jo žandai, antakiai ir viršunosė raudonuoja nuo siaurų kraujo brūkšnelių. Vyras eina į mus, kamera rodo jį maksimaliai stambiu planu, jo akys į kažką įdėmiai žiūri. Ir šis susidomėjimas veidą šiek tiek sušildo.

- Ačiū, Džadai, - sako diktorė už kadro. - Naujosios Anglijos gyventojai nebe pirmą kartą girdi protingus patarimus, bet tokio kataklizmo akivaizdoje ne pro šalį juos pakartoti.

O mes žvelgiame į svetainę per Linožo petį. Jis spitrija į televizorių.

- Tuoj po šios laidos - vietos orų prognozė.

Ir diktorę pakeičia reklama “Dievo bausmė - 2”: vulkanai, gaisrai ir žemės drebėjimai, viskas, ko panorėsite už devyniolika dolerių devyniasdešimt penkis centus. O Linožas per visą kambarį eina prie senutės krėslo. Vėl pasigirsta brėžimas, ir kai Linožas pasiekia krėslą, į kadrą patenka apatinė jo dalis. Matosi lazdos galas, paliekantis kelyje siaurą kraujo bryžį. Ir dar kraujas ištrykšta tarp pirštų, gniaužiančių vilko galvą. Ja, šita vilko galva, Linožas ir daužė; mums kažkodėl nesinori matyti, į ką ji dabar panaši.

Priešais Linožo akis ekrane liepsna apgaubia mišką. O jis niūniuoja:

Stovi ant stalo arbatinukas
Baisiai gražus jo snapiukas,
Dar dailesnė ausytė
Įpilt arbatytės...

Jis sėdasi į Martos krėslą, krauju apkepusia ranka čiumpa puodelį, ištepdamas auselę. Geria. Kruvinais pirštais ima sausainį ir praryja. Žiūri, kaip televizoriuje Maura ir Džadas aptarinėja kataklizmą.

Maiko Andersono parduotuvė. Diena.

Sena krautuvė su plačia veranda prie įėjimo. Būtų vasara, aplinkui stovėtų supamieji krėslai su dykinėjančiais senukais. Dabar tik sustatyti rotoriniai sniego valytuvai ir kastuvai, virš jų tvarkingai ranka užrašytas plakatas:

**SPECIALUS PASIŪLYMAS
SUPERAUDRAI!
DĖL KAINOS TARSIMĖS!**

Prie laiptų krašto stovi du spąstai omarams, po verandos stogu kabo dar keli. Matosi savotiška moliuskų gaudymo įrangos paroda. Prie durų pasitinka manekenas, avintis kaliošus, vilkintis geltonu lietpalčiu, galvą prisidengęs apvalia kepuraite su propeleriu. Propeleris nesisuka. Kažkas pakišo po lietpalčiu pagalvę, manekeno pilvas gerokai atsikišęs. Vienoje plastikinėje rankoje laiko Meino valstijos universiteto vėliavėlę, kitoje - alaus skardinę, o ant kaklo užkartas plakatas:

ČIA PARDUODAMA TEISINGIAUSIA VISAME
PASAULYJE GARSĖJANČIOS “ROBIO BILZO” FIRMOS
OMARŲ GAUDYMO ĮRANGA

Languose skelbimai apie nuolaidas mėsai, žuviai, vaizdajuosčių nuomai (TRYS SENOS JUOSTOS UŽ 1USD), pranešimai apie bažnytines apeigas, savanoriškos gaisrininkų draugijos skelbimai. Pats didžiausias - ant durų. Užrašyta:

**ARTIMIAUSIAS TRIS DIENAS GALIMAS
AUDROS PAVOJUS! SIGNALAS “VISIEMS Į PRIEDANGĄ”:
DU TRUMPI, VIENAS ILGAS**

Virš vitrinų - roletai, kol kas dar susukti. O virš durų gražus senoviško stiliaus plakatas - aukso raidės juodame fone:

ANDERSONO PARDUOTUVĖS?
SALOS PAŠTO SKYRIAUS?
KONSTEBLIO OFISO?

Į krautuvę įeina grupelė moterų ir tarpduryje susitinka dar dvi - Oktaviją Godso ir Džoaną Stenhaup. Oktavija (keturiasdešimt penkerių metų) ir Džoana (netoli penkiasdešimties) rankose laiko bakalėjos prekių pilnus maišus ir gyvai dalijasi naujienomis. Tavija pasižiūri į Robio Bilzo manekeną ir kumšteli alkūne Džoaną. Abi juokdamosi nusileidžia laiptais.

Viduje. Puikiai įrengta bakalėjos krautuvė - prisiminimas apie šeštąjį dešimtmetį. Grindys medinės, jaukiai girgžda po kojomis. Lempos - ant grandinių kabantys burbulai. Lubos skardinės. Bet yra ir nūdienos atributų: du nauji kasos aparatai, prie jų - kainų skaitytuvai, už pulto ant lentynos - radijo siųstuvas, stovas su nuomojamomis vaizdo juostomis ir stebėjimo kameros palubės kampuose.

Tolimajame plane palei visą sieną įtaisyta mėsos vitrina-šaldytuvas. Jam iš kairės, po išgaubtu veidrodžiu, durys, ant kurių paprastai užrašyta:

MIESTO KONSTEBLIS

Krautuvė pilna žmonių. Visi skuba apsipirkti prieš audrą.

Pro duris, vedančias prie mėsos šaldytuvo (tai yra priešais konsteblio duris), išeina Maikas Andersonas. Malonios išvaizdos žmogus, galėtum duoti trisdešimt penkerius metus. Dabar jis kažkur skuba... bet šypsena, įprasta jo šypsena vis tiek tūno akyse ir lūpų kampučiuose. Tas žmogus myli gyvenimą, labai myli, ir beveik visuomet randa jame ką nors nuostabaus.

Dabar jis apsirengęs baltą mėsininko chalatą ir stumia priešais save vežimėlį, priverstą sufasuotos mėsos. Tuojau prie jo prilekia trys moterys ir vyras. Raudona sportine striuke ir juoda palaidine su atverčiama apykakle vilkintis vyras prišoka pirmas.

Garbusis Bobas Riginsas sako:

- Maiklai, nepamiršk: šį trečiadienį pamaldos. Man reikės visų, galinčių skaityti psalmes.

- Būtinai pasirodysiu. Žinoma, jeigu išgyvensime šias tris dienas.

- Būtinai išgyvensime. Dievas rūpinasi savo avelėmis.

Ir pasišalina. Jo vietoje išdygsta maloni storuliukė - Džila Robinson, akivaizdžiai ne taip pasikliaunanti Viešpačiu. Ji puola paketus ir neleidusi Maikui jų išdėlioti įninka skaityti etiketes.

- Kiaulienos žlėgtainių turi, Maikai? Juk turėtų būti, tiesa?

Jis paduoda jai paketą, Džila pasižiūri į jį ir sugrūda į perpildytą vežimėlį. Kitos dvi, Karla Brait ir Linda Sent-Pjer, jau rausiasi fasuotoje mėsoje. Karla išsirenka vieną paketą, jau nori įsidėti, po to numeta jį atgal ant mėsos lentynos.

- Baisiai brangi ta pjaustyta vištiena! Maiklai Andersonai, ar turi senų gerų mėsainių?

- Štai, pra...

Ji stveria paketą iš jo rankų, neleidusi pabaigti žodžio.

- ...šau.

Subėgo ir daugiau žmonių, mėsą graibsto, nespėjus jam išimti iš vežimėlio. Maikas kenčia, po to nutaria priminti, kad jis dar ir konsteblis. Bent jau pamėginti priminti.

- Žmonės, dėmesio! Taip, ateina audra. Ne viena jau buvo ir ne viena dar bus. Nurimkite ir nesielkite kaip banda iš žemyno!

Žodžiai juos pasiekia. Visi atsitraukia, ir Maikas ramiai dėlioja mėsą.

Bet tada įsikiša Linda:

- Tu čia nevaidink gudraus, Maiklai Andersonai!

Ji nutęsia balses kaip ir visi salos gyventojai - "Ma-aikla-ai".

Maikas atsako jai šypsena:

- Nevaidinsiu, misis Sent-Pjer.

Už jo nugaros su kitu fasuotos mėsos vežimėliu išeina Oltonas Hečeris (arba Hečas). Stuomeningas, dailus trijų dešimčių amžiaus vyras. Jis - dešinioji Maiko ranka tiek parduotuvėje, tiek konsteblio ofise. Oltonas irgi baltu chalatu, o vaizdą papildo balta kepuraitė su pavarde: O. Hečeris.

Ketės balsas parduotuvės garsiakalbiu:

- Maikai, girdi, Maikai! Tau telefonas!

Ir matome Katriną Vizers (Ketę) už prekystalio. Devyniolikos metų, dailutė, dirba kasoje. Nekreipdama dėmesio į eilę, ji laiko rankoje mikrofoną. Kitoje rankoje telefono, kabančio netoli trumpabangio radijo siųstuvo, ragelis.

- Tavo žmona. Ji sako, kad grupėje iškilo nedidelė bėda.

Ir vėl kamera rodo Maiką, Hečą ir pirkėjus prie mėsos šaldytuvo. Pirkėjai susidomėjo. Gyventi saloje - kaip žiūrėti serialą, kurio visi veikėjai pažįstami.

- Ką, negali palaukti?

Vėl kasa ir Ketė:

- Iš kur man žinoti, kodėl ji negali? Čia tavo žmona.

Pirkėjai šypsosi, kikena. Minia pralinksmėja. Kirkas Frimenas, keturiasdešimtmetis, šypsosi Maikui:

- Nueitum, išsiaiškintum, kas nutiko, Maikai.

Nuo šaldytuvo Maikas sako Hečui:

- Pabūsi vietoj manęs?

- O tu paskolinsi savo grandinę ir krėslą?

Maikas kvatodamas paploja per Hečo kepuraitę ir skuba sužinoti, ko reikia žmonai. Prieina prie kasos ir paima iš Ketės ragelį. Pradeda kalbėtis su žmona, pamiršęs smalsiai stebinčią publiką.

- Kas ten nutiko, Mole?

Molės balsas telefonu:

- Turim čia šiokią tokią bėdą - negalėtum atvažiuoti?

Maikas permeta akimis parduotuvę, prieš audrą sausakimšą pirkėjų.

- Širdele, man ir pačiam užtenka bėdų. Kas yra?

Kamera stambiu planu rodo Pipą Hečer - trimetę pyplę. Visą ekraną užima verkiantis ir persigandęs jos veidukas su raudonomis dėmėmis. Galbūt palaikome tai krauju.

Bet kamera atsitraukia, ir paaiškėja, kas atsitiko. Pipa užsikabarojo ant laiptų, įkišo galvą tarp dviejų turėklo virbų ir negali ištraukti. Bet vis vien tvirtai laiko gabalėlį pyrago su uogiene, o tai, ką palaikėme krauju - žemuogių uogienė.

Po ja, laiptų apačioje, stovi septyni trejų penkerių metų vaikai. Vienas iš keturmečių - Ralfas Andersonas, Maiko ir Molės sūnus. Gali būti, jog ne iš karto pastebime (nes dabar labiau rūpi apgailėtina Pipos padėtis), bet Ralfo tarpuakyje - apgamas. Vaiko jis nebjauroja, tiesiog ten yra - kaip balnas ant viršunosės. Jis pasiūlo:

- Pipa, duok man savo pyragą, jeigu pati nevalgysi!

- Neeee! - supyksta Pipa.

Ir ima bruktis, mėgindama išsivaduoti, tačiau pyrago iš rankos nepaleidžia. Jis pranyko putliame jos delniuke, ir atrodo, kad mažylė prakaituoja žemuogių uogiene.

Ant stalo prieangyje, netoli laiptų, stovi telefonas - stalas tarp laiptų ir durų. Telefonu kalba Molė Anderson, Maiko žmona. Jai apie trisdešimt, patraukli moteris, ir dabar joje juokas kovoja su išgąsčiu.

- Pipa, saulute, nereikia taip. Stovėk ramiai...

- Pipa? Kas nutiko Pipai? - tai Maiko balsas iš ragelio. O Maikas užsidengia burną ranka - per vėlu.

- Pipai kas nors atsitiko? - įsikiša Linda Sent-Pjer.

Iš už kasų pasirodo Hečas.

Vėl prieangis ir Molė prie telefono:

- Tyliau! Tik to dar betrūko, kad mane užsipultų Oltonas Hečeris.

Tarpu ryžtingai eina Hečas su ta pačia balta kepuraite. Linksmas ūpas išgaravęs. Priešais mus - nuo galvos iki kojų sunerimęs tėvas.

- Per vėlu, brangioji, - atsako Maikas. - Tai kas ten?

Molė atsidususi prie telefono užverčia akis.

- Pipa įkišo galvą tarp turėklo strypų ir įstrigo. Nieko rimto, - bent jau man taip atrodo, - bet vieną dieną turėti reikalų su atslenkančia pūga ir išprotėjusiu tėtušiu - to jau per daug. Jeigu Hečas atvažiuos, važiuosi kartu.

Ji kabina ragelį ir pasisuka į turėklą.

- Pipa, liaukis! Netrauk taip. Ausytes susižeisi.

Parduotuvėje Maikas susimąstęs žvelgia į telefoną ir kabina ragelį. Tuo metu Hečas pečiu prasibrauna pro pirkėjų minią; jis sunerimęs.

- Kas Pipai?

- Įstrigo, kaip man sakė. Važiuojam išsiaiškinti?

Meino gatvėje priešais parduotuvę aikštelė. Pačioje patogiausioje vietoje stovi žalias visureigis su užrašu "Salos tarnybos" ant durų ir policijos švyturėliu ant stogo. Iš krautuvės išeina Maikas ir Hečas, skuba prie jos, šokinėdami per kelias laiptų pakopas. Hečas kamantinėja:

- Maikai, jos balsas buvo labai sunerimęs?

- Molės? Sakyčiau, penki balai pagal dešimties balų skalę.

Į veidus trenkia vėjo gūsis ir priverčia susverdėti. Iš čia nematyti, bet puikiai girdisi, kaip bangos talžo krantą.

- Bus visų audrų motina, a? Kaip sakai?

Maikas tyli. Nieko atsakyti nereikia. Jie susėda į džipą ir išvažiuoja.

Terasoje vėjo gūsis suskambino omarų spąstais ir ėmė sukti propelerį ant "Robio Bilzo" kepuraitės.

Vėl Andersono namų prieangis.

Pipos galva kyšo tarp virbų, bet greta jos ant laiptų sėdi Molė. Mergytę pavyko nuraminti. Kiti vaikai sukiojasi aplinkui ir žiūri. Molė viena ranka glosto mergaitės plaukus. Kitoje rankoje laiko jos pyrago su uogiene gabaliuką.

- Viskas bus gerai, Pipa. Maikas ir tavo tėvelis tuoj atvažiuos. Ir Maikas tave ištrauks.

- O kaip jis tai padarys?

- Nežinau. Bet jis moka traukti kaip burtininkas.

- Aš noriu valgyti.

Molė prakiša ranką pro skylę ir prikiša pyragą prie Pipos. Vaikas valgo. Kiti vaikai stebi praradę amą. Vienas iš jų, penkiametis - Džilos Robišo sūnus. Ir Haris Robišo prašo:

- Misis Anderson, galima, aš ją pamaitinsiu? Vieną kartą aš maitinau beždžionę Bengoro mugėje!

Vaikai juokiasi, o Pipai visai nejuokinga.

- Aš ne beždžionė, Hari! Ne beždžionė, o *vaikas*!

- Ei, vaikai! Aš beždžionė! - šaukia Donas Bilzas. Ir ima strykčioti laiptų apačioje, kasytis pažastis ir kvailioti, kaip tik sugeba keturių metų berniūkštis. Kiti tuoj ima jį mėgdžioti.

- Aš ne beždžionė! - surinka Pipa ir ima verkti. Molė glosto jai galvą, bet nuraminti neįstengia. Įstrigti tarp turėklo virbų - apmaudu, bet kai tave vadina beždžione - šimtą kartų apmaudžiau.

- Vaikai, liaukitės! Tuojau pat baikite! Tai negražu, ir užgaunate Pipos jausmus!

Beveik visi liaunasi, tik ne Donas Bilzas - mažasis niekšelis toliau ramiai šokinėja ir kasosi.

- Donai, baik! Tu negražiai elgiesi!

- Mama sako, kad tu negražiai elgiesi! - sako Ralfis ir mėgina jį sulaikyti. Donas atsikrato jo ir rėkia:

- O aš beždžionė!

Ir dar energingiau vaizduoja tą žvėrelį - Ralfio ir, žinoma, jo mamos pykčiui. Tada atsidaro durys, įeina Maikas su Heču. Hečas pamato, kokia bėda atsitiko, atrodo nusigandęs, bet apsiraminęs.

- Tėtuuuk! - šaukia Pipa. Ir vėl ima veržtis lauk.

- Pipa! - rėkia Hečas. - Stovėk ramiai! Nori ausis nusirauti?

Ralfis pasisuka į Maiką ir praneša:

- Tėte! Pipa įstrigo, o Donas nesiliauja būti beždžionė!

Ir šoka tėvui ant rankų. Hečas užlipa ten, kur baisūs, mergaites ryjantys laiptai sugavo jo dukrą, ir atsiklaupia. Molė žiūri iš už jos nugaros ir akimis prašo vyro: "Daryk ką nors!"

Miela baltapūkė mergytė su kasytėmis traukia Maiką už kelnių. Beveik visa jos žemuogių uogienė atiteko palaidinukei. Salė Godso čiauška:

- Misteri. Andersonai! Aš nustojau būti beždžione, kai tik ji liepė. - Salė rodo į Molę.

Maikas švelniai išsivaduoja iš jos rankutės. Salė, taip pat ketverių metukų, mikliai susikiša į burną nykštį.

- Tu šaunuolė, Sale, - atsako Maikas. - Ralfi, teks tave paleisti.

Kai tik nuleidžia vaiką ant žemės, Donas Bilzas jį pastumia.

- Ei, ko stumdaisi? - nustemba Ralfis.

- Kad gudraus nevaizduotum!

Maikas sugauna Doną Bilzą ir pakelia iki akių. Neklaužada nė kiek neišsigando.

- Aš tavęs nebijau! Mano tėtis - miesto vadybininkas! Jis tau atlyginimą moka!

Jis iškiša liežuvį ir išleidžia nepadorų garsą tiesiai Maikui į veidą. Šio savikontrolė nė nesusvyruoja.

- Kas lenda pirmas - gauna grąžos, Donai Bilzai. Neturėtum to pamiršti, nes tai mūsų liūdnos kasdienybės faktas. Kas lenda pirmas - gauna grąžos.

Žodžių Donas nesupranta, bet reaguoja į toną. Vėliau jis vėl ima išsidirbinėti, bet jam laiku parodo vietą. Maikas pastato jį ant

grindų ir prieina prie laiptų. Už jo matosi praviros durys su lentele: "Pipirai". Už tų durų - vaikų stalai ir kėdės. Nuo lubų kabo linksmi ir ryškūs mobiliai. Molės vaikų darželio klasė.

Hečas bando išstumti savo dukters galvą, spausdamas pakaušį. Bandymas nepavyksta, ir mergaitė vėl nusigąsta, kad įstrigo visam gyvenimui.

- Mažule, kodėl taip padarei?

- O Heidė Sent-Pjer sakė, kad išsigąsiu.

Maikas paima Hečą už rankų ir atitraukia jį į šalį. Hečas su viltimi žiūri į draugą.

Vaikai susigrūdo prie žemutinio laiptelio. Heidė Sent-Pjer, penkerių metukų Lindos Sent-Pjer duktė, primena morką storais akiniais.

- Aš nesakiau!

- Sakei!

- Melagė melavo, per tiltą važiavo!

Molė:

- Tylos, abi!

Pipa aiškina Maikui:

- Ji lengvai įlindo, o išlįsti nenori. Aš manau, kad mano galva šitoje pusėje didesnė.

- Tikrai, - sutinka Maikas. - Tiktai aš greitai padarysiu ją mažesnę. Žinai kaip?

- Kaip? - susidomi Pipa.

- Nuspausiu mygtuką "Mažėk!", ir tavo galva iškart taps mažesnė, tada galėsi ištraukti. Taip pat lengvai, kaip įkišai. Aišku?

Jis kalba lėtai, raminamu tonu, ir patį apima kone hipnozės būsena.

- Ką čia... - pradėjo Hečas.

- Ššš! - nutildo jį Molė.

- Dabar spustelsiu mygtuką. Pasiruošusi?

- Taip.

Maikas nuleidžia ranką ir paspaudžia jai nosies galiuką.

- Pyp! Štai! Mažesnė! Greičiau, Pipa, kol ji vėl neišaugo!

Ir Pipa lengvai ištraukia galvą pro virbus. Vaikai ploja katučių, džiaugsmingai krykštauja. Donas Bilzas šokinėja kaip beždžionė. Kitas berniukas, Frenkas Braitas, taip pat strykteli porą kartų, bet sugavęs nepatenkintą Ralfio žvilgsnį sustoja.

Hečas stveria dukrą į glėbį. Pipa smarkiai apsikabina, bet pyrago su uogiene nepamiršta. Molė dėkingai šypsosi vyrui ir ištiesia ranką tarp virbų, kur įstrigo mažylė. Maikas paima ją iš savo pusės ir teatrališkai bučiuoja kiekvieną pirštelį. Vaikai krizena. Vienas iš jų, Basteris Karveris (paskutinis iš Molės grupės, jam greit penkeri), užsidengia akis.

- Bučiuoti pirštus! Oi, kaip negražu!

Molė juokdamasi atitraukia ranką.

- Ne, iš tikro, dėkui.

- E... ačiū, šefe, - priduria Hečas.

- Nieko tokio, - baigia temą Maikas.

- Tėtuk, mano galva dabar maža? - klausia Pipa. - Aš pajutau, kaip ji sumažėjo, kai misteris Andersonas tarė “Mažėk!” Ji dar maža?

- Ne, saldainiuk, - atsako Hečas. - Dabar ji normali.

Maikas nusileidžia laiptais, jį pasitinka Molė. Ir Ralfis ten, Maikas jį pačiumpa, bučiuoja raudoną dėmelę tarpuaky. Molė pakšteli vyrui į skruostą.

- Atleisk, kad ištempiau tokiu karštu metu, bet kai pamačiau jos galvą tarp virbų, o pati nepajėgiau ištraukti, aš... tiesiog išskydau.

- Nieko, - taria Maikas. - Man vis tiek reikėjo pertraukos.

- Parduotuvėje dabar sunku?

- Ne pyragai, - atsako Maikas. - Žinai, kas darosi... kai paskelbia artėjančią audrą... ir dar ne paprastą, - jis pasisuka į Pipą. - Na, pupa, man metas eiti. Elkis gražiai.

Donas vėl nepadoriai purkšteli.

- Kaip man patinka Robio sūnus! - tyliai prataria Maikas.

Molė nieko neatsako, tik užmerkia akis pritardama.

- Na ką, Hečai? - pasisuka į jį Maikas.

- Važiuojam, kol dar galima, - atsiliepia tas. - Jeigu sako tiesą, porą dienų sėdėsim užversti sniegu, - po pauzės priduria: - Įstrigsime kaip Pipa tarp virbų.

Niekas nesijuokia. Jo žodžiai labai arti tiesos.

Matome Andersono namą iš lauko. Prie šaligatvio stovi "Salos tarnybų" visureigis. Pirmame plane lentelė:

VAIKŲ DARŽELIS "PIPIRAI"

Lentelė kabo ant grandinės ir siūbuoja vėjyje. Dangus pilkesnis negu paprastai. Tolumoje matyti vandenynas, pilki raibuliai.

Atsiveria durys ir išeina Maikas su Heču prilaikydami kepures, kad nenuplėštų vėtra, ir pasistatę striukių apykakles. Pakeliui į automobilį Maikas sustoja ir žiūri į dangų. Taip, artinasi rimta audra. Smarki. Susirūpinęs Maiko veidas sako, kad jis tai žino. Arba mano žinąs. Dar niekas gerai nenutuokia, kokia bus *šita* gražuolė.

Jis sėda už vairo, mojuoja Molei, kuri stovi verandoje užsimetusi megztuką. Hečas taip pat pamoja atsisveikindamas, Molė atsako jam. Visureigis apsisuka ir važiuoja atgal į parduotuvę.

Mašinos viduje Hečas neapsakomai patenkintas išsišiepia:

- Mygtukas "Mažėk!", a? Nieko sau!

- Visi turi tokį mygtuką, - gūžteli pečiais Maikas. - Melindai pasakosi?

- Ne... bet Pipa vis vien pasakys. Pastebėjai, kad ji nė mirksnį nenuleido akių nuo savo pyrago gabaliuko?

Vyrai susižvalgo ir nusijuokia.

Atlanto gatve, abejingas artėjančiai pūgai ir kiaurai košiančiam vėjui, eina keturiolikos metų paauglys - Devis Haupvelas. Jis apsivilkęs storą striukę ir pirštines nupjautais galais - taip lengviau

laikyti krepšinio kamuolį. Devis sukiojasi, varosi kamuolį driblingu ir kalbasi pats su savimi. Iš tikrųjų jis veda tiesioginį reportažą:

- Devis Haupvelas išsiveržia į priekį... Išsisuka nuo presingo... Stoktonas bando atimti kamuolį, bet nesėkmingai... Kamuolio likimas Devio Haupvelo rankose... laikas baigiasi... Devis Haupvelas - paskutinė “Seltiko” viltis... Jis pabėga nuo gynėjų, pasiruošia mesti... Jis...

Sustoja. Sugauna kamuolį ir žiūri.

Į Martos Klarendon namą. Laukujės durys atidarytos nepaisant šalčio, o vaikštyklė guli ant terasos laiptų, kur ją išmetė Linožas.

Vėl regime Devį. Jis pasikiša kamuolį po pažastimi ir eina prie Martos vartelių. Minutę pastovi, po to pastebi ant baltos spalvos kažką juoduojant. Ten, kur Linožas pastukseno lazda, liko anglies pėdsakai. Berniukas paliečia vieną dviem plikais pirštais (prisimenate, jo pirštinės be pirštų!) ir tučtuojau atitraukia:

- Ai!

Jie dar karšti. Bet Devis juos pamiršta žiūrėdamas į praviras duris ir apverstą vaikštyklę - tokiu oru laikyti duris atdaras negalima. Jis eina takeliu, palipa laiptukais. Pasilenkia, patraukia gulinčią vaikštyklę.

Iš namo girdisi diktorės balsas:

- Kokią įtaką turi globalinis atšilimas tokioms audroms susidaryti? Faktiškai mes to nežinome...

- Misis Klarendon! - šaukia Devis. - Ar viskas gerai?

Martos name, svetainėje, senutės krėsle sėdi Linožas. Tęsiasi laida apie orus. Dviejų audrų grafikai pasislinko prie jų susikirtimo vietos. Kruvina lazda guli ant Linožo kelių. Jo akys užmerktos. Atrodo, jis medituoja. Diktorė kalba savo:

- Tiksliai žinome, kad oro srovės yra įprastos tokiam metų laikui, nors kylantis srautas stipresnis nei paprastai, ir tai tik sustiprina neįtikimą vakarinio štormo jėgą.

Devis šaukia, jo nematyti:

- Misis Klarendon! Čia aš, Devis! Devis Haupvelas! Gal kas atsitiko?

Linožas atsimerkia. Akys vėl juodos... tik toje juodumoje šmėžuoja raudoni vingiai... it ugnis. Jis šypsosi, rodydamas tuos baisius savo dantis. Kamera sustingsta ant jų, o tada...

Užtemimas. Pirmo veiksmo pabaiga.

ANTRAS VEIKSMAS

Ta pati diena. Ant Martos namų terasos pro atviras duris matosi Devis Haupvelas, ir jis artinasi prie durų vis labiau nerimaudamas. Užanty vis tas pats kamuolys.

- Misis Klarendon? Misis...

- Plačius langus vertėtų užklijuoti lipnia juosta, kad neiškultų vėjo gūsiai, - patarinėja diktorė.

Devis sustoja kaip įkastas, vyzdžiai išsiplečia. Jis mato...

...šešėlyje ant kojų styrančias šlepetes ir suknelės kraštą.

- ...Per tokią audrą vėjo gūsiai gali siekti...

Devis verandoje įsidrąsino - mano, kad jau žino, ko gali tikėtis blogiausia. Senutė nualpo, patyrė širdies smūgį ar dar ką nors, jis atsiklaupia - pasižiūrėti... ir suakmenėja. Kamuolys iškrenta iš rankos ir ritasi terasa. Devio akys prisipildo siaubo, mums nebūtina žiūrėti, ką jis išvydo. Mes žinome. O diktorės balsas tęsia:

- ...kaip būdinga uraganui. Patikrinkite krosnių užsklandas ir kaminus! Tai labai svarbu...

Devis mėšlungiškai įkvepia, o iškvėpti iš karto negali. Matyti, kaip jis stengiasi. Bando surikti. Paliečia Martos koją ir tyliai supūkščia. Linožo balsas daug garsesnis.

- Pamiršk NBA, Devi, - tu ir mokyklos komandoje nežaisi pagrindiniame sąstate. Tu lėtas, net į vandenyną kamuoliu nepataikysi.

Devis pasižiūri į holą ir supranta, kad Martos žudikas tebėra name. Sąstingis akimirksniu išgaruoja. Jis suinkštęs pašoka ant kojų, pasisuka ir nusirita laiptais. Už paskutinio laiptelio užkliūva ir išsitiesia vidury tako. Jį pasiveja Linožo balsas:

- Ir tu žemaūgis. Tu *liliputas*, Devi. Užeik, Devi, padarysiu tau paslaugą. Išvaduosiu nuo sielvarto.

Šiaip ne taip pakilęs ant kojų, Devis bėga, išgąstingai dairydamasis per petį, išmauna pro vartelius, per šaligatvį į gatvę. Lekia Atlanto gatve prieplaukos link.

- Padėkite! Misis Klarendon užmušė! Nužudė! Kraujas! Padėkite! Dieve, kas nors padėkite!

Martos kambaryje sėdi Linožas, jo akys vėl normalios... jeigu galima pavadinti tokiomis tą šaltą neramią žydrynę. Jis pakelia ranką ir kviečia pirštu.

- Iš viso to, kas pasakyta, galima daryti tokią išvadą, - sako diktorė. - Ruoškitės blogiausiam, nes laukia nelengvos dienos.

Martos prieangyje - keista, bet dar girdisi tolstantis Devio, šaukiančio į pagalbą, balsas. Kamuolys, sustojęs prie terasos turėklų, ritasi jos lentomis - lėtai, paskui vis greičiau prie laukujų durų, ir peršoka slenkstį. Kamera žiūri iš kambario.

Tolimajame plane juoduoja Martos lavonas, Devio kamuolys peršoka per ją ir šokinėja toliau, palikdamas dideles raudonas kraujo dėmes.

- Ką dar patarti? - šypsosi diktorė. - Apsirūpinkite rūkyta dešra “Linksmasis vaikinas”! Kai šėlsta audra, niekas taip nesušildys...

O kamuolys ritasi grindimis, sukiojasi tarp baldų. Atsirita iki Martos krėslo, kur dabar sėdi Linožas, ir du kartus - vis aukščiau - pašoka nuo grindų. Trečią kartą pasišokėjęs, nusileidžia ant Linožo kelių. Linožas paima kamuolį.

- ...kaip geras sumuštinis su kepta dešra! Ypač, jeigu tai dešra "Linksmasis vaikinas"!

- Metimas... - taria Linožas...

Ir nežmogiška jėga paleidžia kamuolį į televizorių. Tas pataiko tiesiai į ekrano centrą, išsiųsdamas diktorę su jos sumuštiniais ir štormais į elektroninę šešėlių karalystę. Pasipila kibirkštys.

- Kamuolys krepšyje!

O Devis bėga Atlanto gatvės viduriu ir rėkia, kiek leidžia gerklė.

- Misis Klarendon! Kažkas užmušė misis Klarendon! Ten visur kraujas! Akis išmušta! Ji kabo ant skruosto! Viešpatie, akis kabo ant skruosto!

Žmonės prieina prie langų, iškiša galvas pro duris. Visi Devį pažįsta, bet niekas nespėja nutverti jo ir nuraminti. Staiga priešais jį sustoja didelis žalias linkolnas - lyg policijos mašina, užtveriantį kelią greitį viršijančiam vairuotojui. Ant limuzino šono užrašyta:

AILEND-ATLANTIKAS. NEKILNOJAMASIS TURTAS

Iš jo išlipa solidus džentelmenas dalykiniu kostiumu, kaklaryšiu ir paltu (gali būti, jog tai vienintelis oficialus kostiumas visame Litl Tol Ailende). Galima pastebėti džentelmeno panašumą į manekeną krautuvės verandoje; nors gal tik taip atrodo. Tai Robis Bilzas, vietinis tūzas, bjauraus Dono Bilzo dar bjauresnis tėtušis. Jis suima Devį už pečių ir stipriai papurto.

- Liaukis, Devi! Tuojau pat liaukis!

Devis nustoja rėkęs ir pradeda atgauti savitvardą.

- Kokių velnių leki Atlanto gatve ir kvailioji?

- Kažkas nužudė misis Klarendon!

- Kokias nesąmones paistai?

- Ten visur kraujas. Ir akis išmušta. Ji... ji ant skruosto tabaluoja.

Ir Devis pradeda raudoti. Ima rinktis žmonės, žiūri į vyrą ir berniuką. Robis lėtai paleidžia Devį. Tikrai kažkas atsitiko, gal net labai rimta, o jeigu taip, jis yra vienintelis žmogus, kuris turi nueiti ir pažiūrėti. Šios minties suvokimas tolydžio išryškėja Robio veide.

Jis apsidairo, pamato pagyvenusią moterį, užsimetusią ant pečių megztinį, su skardine pyragui, su kuria ji ir išlėkė į lauką.

- Misis Kingsberi! Pasirūpinkite juo. Duokite jam karštos arbatos... - susimąsto, nutaria: - Ne. Duokite jam gurkšnį viskio, jeigu turite.

Ji klausia:

- Iškviesite Maiką Andersoną?

Robio veidas persikreipia. Jo ir Andersono santykių draugiškais nepavadinsi.

- Iš pradžių pats turiu pažiūrėti.

- Atsargiau, misteri Bilzai! - susijaudina Devis. - Ji negyva... bet name kažkas yra, man atrodo...

Robis meta į jį nekantrų žvilgsnį. Isterikuoja berniukas.

Į priekį išeina senis nugairintu Naujosios Anglijos gyventojo veidu. Džordžas Kirbis klausia:

- Gal reikia pagalbos, Robi Bilzai?

- Nebūtina, Džordžai. Susitvarkysiu.

Jis sėda į automobilį. Mašina ilga, gatvėje neišsisuks, jis užvažiuoja ant kažkieno tako.

- Nereikėjo jam važiuoti vienam, - sako Devis.

Žmonių būrys gatvėje (jis vis auga) sunerimęs žiūri įkandin Robio, kuris važiuoja prie misis Klarendon namų.

- Eikim vidun, Devi, - pakviečia misis Kingsberi. - Neketinu girdyti vaiko viskiu, bet arbatinį tuojau užkaisiu.

Ji apkabina vaiką per pečius ir vedasi į namą.

O Robis savo linkolnu privažiuoja prie Martos Klarendon namo. Žiūri į takelį, apverstą vaikštyklę ir atviras duris. Jo veide at-

sispindi mintis, kad viskas gali būti kur kas rimčiau, nei jam atrodė. Ir vis dėlto jis eina takeliu prie namo. Ką daryti? Palikti tai visažiniui Maikui Andersonui? Na jau ne!

Tuo metu mes matome baltą medinį niūroko Naujosios Anglijos stiliaus namą - meriją, miesto savivaldybės namą, miestelio visuomeninio gyvenimo centrą. Priešais jį nedidelis kupolas, o po kupolu - padoraus dydžio, sulig obuolių dėže, varpas. Prie namo privažiuoja "Salos tarnybų" visureigis ir įsuka į vietą po užrašu:

TIK MIESTO TARNYBŲ AUTOMOBILIAMS

Automobilyje sėdi Maikas su Heču. Hečo rankose brošiūra "Pasiruošimas audrai. Instrukcija Meino valstijos gyventojams". Jis įsigilinęs ją studijuoja.

- Užeisi? - klausia jo Maikas.

- Ne, nereikia, - nepakelia akių Hečas. - Viskas gerai.

O kai Maikas atidaro dureles, Hečas pakelia akis ir nedrąsiai jam nusišypso:

- Ačiū, Maikai, kad padėjai mano mergaitei.

- Man buvo vienas malonumas, - atsako tas šypsena.

Ir išlipa iš mašinos dar kartą gerai užsmaukęs kepurę, kad nenuplėštų vėjas. Lipdamas meta į dangų vertinamą žvilgsnį.

Maikas eina. Sustoja prie kupolo. Dabar iš arti matosi memorialinė lenta. Tai kare žuvusių sąrašas: dešimt pilietiniame, vienas ispanų-amerikiečių, po du Pirmajame ir Antrajame pasauliniuose, vienas Korėjoje ir šeši Vietname - ne pačiame populiariausiame kare. Tarp pavardžių daug Bilzų, Godsų, Hečerių, Robišų. O virš sąrašo frazė didelėmis raidėmis:

KAI SKAMBINAME GYVIESIEMS,
PAGERBIAME MIRUSIUS

Maikas pirštinėta ranka pajudina varpo šerdį. Jis vos girdimai sugaudžia, ir Maikas įžengia į pastatą.

Atsiduria įprastame atitvertame sekretoriate, kur per visą sieną - salos nuotrauka iš oro. Čia visiems vadovauja viena vienintelė putli ir maloni Ursula Godso (Kortelė su pavarde stovi ant stalo, greta įeinančių ir išeinančių krepšelio). Už Ursulos nugaros - kelios stiklinės durys, vedančios į pagrindinį vestibiulį, o toliau - į pačią miesto savivaldybės posėdžių salę. Ten stovi suolai tiesiais kaip puritonų bažnyčioje atlošais ir plika medinė katedra su mikrofonu. Apskritai ji labiau primena bažnyčią nei valdininkišką interjerą. Dabar salė tuščia.

Ursulos narvelio siena papuošta tokiu pat plakatu kaip ir Andersono krautuvės durys:

ARTIMIAUSIAS TRIS DIENAS GALIMAS AUDROS PAVOJUS! SIGNALAS "VISIEMS Į PRIEDANGĄ": DU TRUMPI, VIENAS ILGAS.

Maikas apžiūrinėja jį laukdamas, kol Ursula bus laisva. Ji kalba telefonu, ir balsas neįtikėtinai kantrus. Tos kantrybės jai aiškiai reikia.

- Ne, Bete, negirdėjau nieko, ko tu nežinotum... Mes gi dirbame su ta pačia prognoze... Ne, ne memorialinis varpas, per tylus numatomai vėtrai... Taip, sirena, jeigu reikės. Du trumpi, vienas ilgas... Žinoma, Maikas Andersonas... Pagaliau juk mes jam mokame, kad spręstų, tiesa, brangioji?

Ursula energingai mirkteli Maikui, rodydama ranka: "Tuojau, dar minutėlę". Maikas pakelia ranką ir liečia nykščiu kitus pirštus, vaizduodamas plepį. Ursula šypteli ir linkteli galva.

- Taip... aš irgi melsiuos... visi melsimės. Ačiū, kad paskambinai, Bete.

Ji padeda ragelį ir sekundei užmerkia akis.

- Sunki diena? - klausia Maikas.

- Betė Soams įsitikinusi, kad turime kažkokią slaptą orų prognozę.

- Kaip Džina Dikson? Ekstrasensorinę?

- Regis, taip.

Maikas paplekšnoja per audros pavojaus plakatą.

- Šitą matė jau beveik visas miestas?

- Kas turi akis - matė. Maikai Andersonai, atsipalaiduok mažumėlę. Kaip Pipa Hečer?

- Nieko sau! Greitai pasklido.

- O kaip tu manei? Šioje saloje nėra paslapčių.

- Nieko baisaus, - sako Maikas. - Įkišo galvą tarp turėklo virbų ir įstrigo. Jos tėtukas dabar sėdi mašinoje ir ruošia namų darbus iš didžiosios aštuoniasdešimt devintųjų metų audros.

Ursula šypteli.

- Grynas Oltono ir Melindos vaikas, - po to surimtėja. - Žmonės žino, kad artėja didelė audra, o kai išgirs sireną - ateis. Dėl to nesijaudink. Gerai, užsukai pasižiūrėti, kaip paruoštos slėptuvės, ar ne?

- Pamaniau, kad mintis nebloga.

Ursula pakyla.

- Galime priimti tris šimtus žmonių trims dienoms arba šimtą penkiasdešimt savaitei. Sprendžiant iš to, ką girdėjau per radiją, prieglobsčio gali prireikti. Eime apžiūrėsim.

Ir Maikas išeina paskui Ursulą.

O kamera stambiu planu rodo mums Robį Bilzą. Jo veide siaubas. Jis netiki savo akimis.

- Dangau!

Už kadro girdisi diktorės balsas:

- Na, pakaks niūrių pokalbių! Pakalbėkime apie *saulutę*!

Ji vis trinasi užpakaliniame plane. Linožas sudaužė televizorių, o ji vis vien čia!

- Kur šiandien JAV pats geriausias oras? Na, be abejo, Didžiojoje saloje - Havajuose! Temperatūra apie dvidešimt septynis laipsnius, ir gaivus brizas nuo jūros, jeigu kam karšta. Neprastai ir Floridoje. Praėjusios savaitės šalčiai pasitraukė, Majamyje oro temperatūra apie dvidešimt šešis, negi blogai Sanibelės saloje ar nuostabiajame Kaptive? Ten jūsų laukia saulėtas oras ir trisdešimties nesiekianti temperatūra.

- Ar čia yra kas nors? - klausia Robis.

Atsistoja. Žiūri į sienas, kur senos Martos nuotraukos nutaškytos plonomis kraujo čiurkšlėmis. Žiūri į grindis ir vėl mato kraują: siaurą Linožo lazdos brūkšnį ir tamsias Devio kamuolio dėmes.

- Ar kas yra?

Jis neryžtingai sustoja, po to žengia į koridorių.

Merijos rūsio palubėje įsižiebia eilė lempų, nutvieskiančių erdvią patalpą. Paprastai čia vyksta šokiai, loterijos ir panašūs miesto renginiai. Skelbimai ant sienų praneša lankytojams apie gaisrininkų draugijos balių, kuris vyks kaip tik čia. Bet dabar patalpa pristatyta sulankstomų lovelių; ant kiekvienos - pagalvė ties galvūgaliu ir antklodė kojūgaly. Tolimajame salės gale - eilė šaldytuvų, geriamo vandens butelių pakai ir didelis radijo siųstuvas, mirksintis skaičių ekranėliu. Prie durų visa tai apžiūrinėja Maikas su Ursula.

- Na, kaip? - klausia sekretorė.

- Pati žinai, kad puiku, - Maikas šypsosi. - Sandėlis?

- Pripildytas kaip norėjai. Daugiausia koncentratai, - įpilk vandens ir sprink rydamas, - bet iš bado niekas nemirs.

- Pati viską padarei?

- Su Pito seserimi Tavija. Juk pats sakei - saugokis, nesėk panikos.

- Aha, taip ir sakiau. O ar daug žino, kad pasirengėme Trečiam pasauliniam karui?

- Visi ir kiekvienas, - ramiai atsakė Ursula.

Maikas raukosi, bet visai ne iš nuostabos.

- Na, nebūna šioje saloje paslapčių!

Ursula lyg teisindamasi sako:

- Aš nesiskelbiau, Maikai Andersonai. Ir Tavija taip pat. Visiems išskalambijo Robis Bilzas. Garsiau už šlapią vištą kvaksėjo, kad švaistai pavėjui miesto pinigus.

Maikas susimąstęs.

- Na, pamatysim. Štai ką pasakysiu: iš jo pyplio išeitų puiki beždžionė.

- Kas?

- Et, nieko.

- Užeisi į sandėlį? - keičia temą Ursula.

- Patikėsiu tavo žodžiu. Grįžkim.

Ji tiesia ranką prie jungiklio ir sulaiko ranką. Veidas susijaudinęs.

- Maikai! Ar tai rimta?

- Nežinau. Tikiuosi, kad Robis Bilzas galės kitame merijos posėdyje pasmerkti mane kaip panikuotoją. Gerai, eikime.

Ursula spragteli jungiklį, ir salė dingsta tamsoje.

O mums nuo Martos Klarendon namų durų girdisi vis garsesnis balsas iš televizoriaus. Teismo advokatų reklama. Nukentėjote avarijoje? Negalite dirbti? Praradote sveiką nuovoką? Diktorės balsas už kadro aiškina:

- ...absoliučios nevilties jausmas. Atrodo, visas pasaulis prieš jus. Ne, firma “Makintošas ir Redingas” su jumis, ji pasistengs, kad teisme nugalėtumėte. Nereikia laukti, kol bloga padėtis virs beviltiška! Jeigu gyvenimas užmėto jus citrinomis, mes galime išspausti iš jų sultis! Sušerkite jiems pipirą, kol jie nesušėrė jums! Jeigu nukentėjote avarijoje, jūsų laukia tūkstančiai, jeigu ne dešimtys tūkstančių dolerių. Tai nedelskite! Skambinkite dabar. Paimkite ragelį ir surinkite 1-800-1-STIK-EM. Taip, 1... 800...

Robis žengia per slenkstį. Jo pasitenkinimas savimi ir valdinga išvaizda pranyko. Dabar jis atrodo susitaršęs, liguistas ir mirtinai išgąsdintas. Iš Robio vietos matosi:

Į šipulius sudaužytas televizorius, iš jo veržiasi dūmai... bet reklama vis tiek girdisi:

- ...vienas... STIK-EM. Paimkite tai, kas eina į jūsų rankas! Negi jūs mažai išgyvenote?

Virš krėslo matosi Linožo galva. Girdisi kliurktelėjimas, kai jis atsigeria arbatos. O mes per Robio petį matome Linožo makaulę virš krėslo ir sudaužytą, bet nenutilusį televizorių.

- Kas jūs? - klausia Robis.

Televizorius nuščiūva. Iš lauko pasiekia kylančios audros kaukimas. Lėtai, labai lėtai pakyla virš krėslo atkaltės urzgiantis sidabrinis vilkas, žvelgia į Robį kaip negera pranašaujanti marionetė. Žvėries snukis aptaškytas krauju. Jis nesmarkiai siūbuoja į šonus it švytuoklė.

- Gimęs nuodėmėj - į peklą garmėk, - sako Linožo balsas, o Robis kvailai mirksi, prasižioja ir vėl užsičiaupia. Kaip reaguoti į tokią pastabą? Bet Linožas dar nebaigė, ir vėl girdisi jo balsas:

- Tu buvai su prostitute Bostone, kai Mačijase mirė tavo motina. Mama gyveno nušiurusioje prieglaudoje, kurią praeitą rudenį uždarė. Vienoje iš tų, kur sandėlyje laksto žiurkės. Prisimeni? Ji šaukė tave, kol uždusо. Malonu, tiesa? Jeigu neminėsim kąsnelio lydyto sūrio, žemėje nėra nieko geriau už motinos meilę!

Čia jau kyla reakcija. O kaip reaguotumėt jūs, išgirdę juodžiausias savo paslaptis iš nepažįstamo žudiko, kurio tamsoje net gerai nesimato?

- Nieko tokio, Robi, - sako tas pats balsas.

Ir vėl reakcija. Nepažįstamasis žino jo vardą!

Kambarys. Linožas dirsteli iš už krėslo atkaltės kone droviai. Jo akys daugmaž normalios, bet krauju išsitepęs ne menkiau už sidabrinį jo lazdos bumbulą.

- Ji laukia tavęs pragare, - sako Linožas. - Ji tapo žmogėdra. Kai ten pakliūsi, ji suės tave gyvą. Ir vėl, ir vėl, ir dar kartą, dar kartą. Nes pragaras ir yra pakartojimas. Aš manau, jog širdies gilumoje dauguma mūsų tai žino. GAUDYK!

Jis sviedžia Devio kamuolį.

Prie durų kamuolys atsimuša Robiui į krūtinę, palikdamas kruviną dėmę. Viskas, Robiui užtenka. Jis apsisuka ir rėkdamas pabėga.

Kambaryje vėl matosi kampu stovintis krėslas ir sudaužytas televizorius. Linožo kyšo tik pakaušis. Po to pasirodo sugniaužtas kumštis. Kurį laiką jis kybo ore, po to atsilenkia pirštas ir rodo į televizorių. Ir diktorė tučtuojau tęsia savo tiradą.

- Dar kartą pasižiūrėkim į tuos regionus, kuriuos labiausiai kliudys slenkanti audra.

Linožas ima iš lėkštutės sausainį.

Gatvėje Bilzas dunda laiptais prie savo automobilio maksimaliu nerangioms jo kojoms greičiu. Jo veidas tapo siaubo ir sąmyšio kauke.

Martos name kamera lėtai nuslenka ant sudaužyto ekrano su rūkstančiais viduriais, o diktorė vis kalba:

- Sprendžiant iš prognozės, šiandien mūsų laukia griūtis, rytoj mirtis, o išeiginėmis - Armagedonas. Tai yra gyvenimo galas, kaip mes jį suprantame.

- Ach, vargu... - susimąstęs ištaria Linožas. - Bet visuomet lieka viltis.

Jis atsikanda sausainio.

Užtemimas. Antro veiksmo pabaiga.

TREČIAS VEIKSMAS

Robis įsikimba į savo linkolno dureles.

Tolėliau gatvėje stovi grupelė miestelėnų ir susidomėjusi jį stebi.

- Bilzai, ten viskas gerai? - klausia Džordžas Kirbis.

Robis senukui neatsako. Atlapoja vairuotojo dureles ir neria į vidų. Po prietaisų skydu įtaisytas radijo siųstuvas, ir jis išplėšia mikrofoną iš gnybtų. Maigo įjungimo mygtuką, įmeta devynioliktą kanalą ir ima kalbėti, baugščiai dirsčiodamas į praviras Klarendon namo duris - o jeigu išlįs Martos žudikas?

- Robis Bilzas kviečia konsteblį Andersoną! Andersonai, ar girdi mane? Ypatinga padėtis!

Andersono parduotuvėje minia nesumažėjo. Ketė ir Tesė Maršan, penkių dešimčių neturinti šeimininkiška moteris, muša čekius kaip tik bemoka greičiau, bet dabar liaudis apmirė, klausydama inkščiančio Robio balso.

- Po velnių, Andersonai, ar girdi? Čia žmogžudystė! Martą Klarendon mirtinai sumušė!

Minia perbėga nusigandęs ir nepatiklus šurmulys. Akys išsiplečia.

- Tas tipas dar name! Andersonai! *Andersonai*! Tu mane girdi? Kai tavęs nereikia, lendi su patarimais, o kai...

Kaip sapnuodama siųstuvo mikrofoną paima Tesė Maršan.

- Robi? Čia Tesė Maršan. Maiko dabar...

- Tavęs man nereikia! Man reikalingas Andersonas! Negaliu juk dirbti ir jo darbą!

Mikrofoną paima Ketė:

- Kažkas nutiko jo namuose. Oltonas išvažiavo kartu. Ten jo du...

Ir tada į krautuvę įžengia Maikas su Heču. Ketei ir Tesei neapsakomai palengvėja. Minia vėl susišnibžda. Maikas žengia į salę tris žingsnius ir sustoja pajutęs, kad nutiko kažkas neįprasta.

- Kas? Kas atsitiko?

Niekas neatsako. O siųstuvas toliau isteriškai traška:

- Ką reiškia "nutiko namuose"? Čia nutiko! Senę užmušė! Martos Klarendon namuose psichas! Duokite man miesto konsteblį!

Maikas greitai prieina prie kasos, Ketė atiduoda jam mikrofoną ir džiaugiasi jo atsikračiusi.

- Apie ką jis? - klausia Maikas, uždengęs mikrofoną. - Ką užmušė?

- Martą, - atsako Tesė. - Jis taip sakė.

Maikas spragteli perdavimo mygtuku.

- Robi, čia aš. Atvėsk sekundei...

- Jokių sekundžių, kad tave skradžiai! Čia potencialiai grėsminga situacija!

Maikas nekreipia į Robį dėmesio, laikydamas prie krūtinės mikrofoną, kreipiasi į dvi dešimtis susirinkusių salos gyventojų, tarpuose susigrūdusius ir į jį spoksančius pirkėjus. Saloje žmogžudysčių nebuvo jau septyniasdešimt metų... jeigu neminėsim atvejo su Džo, Doloresos Kleiborn vyru, bet ir to nepavyko įrodyti.

- Taip, žmonės, atsitraukite ir leiskite man pasikalbėti be žiūrovų. Aš gaunu šešis tūkstančius per metus už tai, kad dirbčiau konstebliu, todėl netrukdykite man tuos pinigus užsidirbti.

Jie pasitraukia, bet vis tiek klausosi - o kaip nesiklausyti? Maikas atsuka pirkėjams nugarą, veidu į radijo siųstuvą ir loterijos automatą.

- Robi, tu kur?

Robis sėdi savo automobilyje. Už jo susirinko žmonių - dešimt ar daugiau. Stovi ir žiūri. Prislinko arčiau, bet visai prieiti nesiryžta. Martos durys atviros ir atrodo grėsmingai.

- Prie Martos Klarendon namo Atlanto gatvėje! O kur dar, tavo manymu, Bar-Harbore? Aš... - staiga jam topteli geniali idėja. - Aš sulaikau tą tipą ten, viduje!

Jis įgrūda mikrofoną į vietą ir pasikuitęs daiktadėžėje po žemėlapius, miesto dokumentus ir didelius vokus išsitraukia mažą pistoletą. Išlipa iš mašinos.

Robis kreipiasi į žioplius:

- Niekam nesiartinti!

Taip įvykdęs savo valią, Robis pasisuka į namą ir nutaiko pistoleto vamzdį į atviras duris. Grįžo šlykštus pasitikėjimas savimi, bet lįsti į vidų jis neketina. Tas, kuris ten sėdi, ne tik nužudė Martą Klarendon. Jis žino, kur buvo Robis, kai mirė jo mama. Ir pažįsta jį.

Žilstančius Robio plaukus nubloškia į šoną vėjo gūsis... prie veido ima suktis pirmosios Šimtmečio audros snaigės.

Krautuvėje su mikrofonu rankoje stovi Maikas ir svarsto, ko griebtis. Ketė Vizers paima iš jo mikrofoną ir kabina, o jis apsisprendžia. Kreipiasi į Hečą:

- Pasivažinėsi su manim dar kartą?

- Žinoma!

- Kete, jūs kol kas tvarkykitės parduotuvėje, - pakelia balsą: - Žmonės, likite čia ir pirkite, ką ketinote. Atlanto gatvėje niekuo nepadėsite, o kas ten atsitiko, vis vien greitai sužinosite.

Sakydamas tai, jis užeina už kasos, kiša po ja ranką. O kas ten? Kamera žvilgteli kartu su mumis ir mato trisdešimt aštunto kalibro revolverį bei antrankius. Maikas paima abu daiktus.

Susikiša antrankius į kišenę, o revolverį į kitą. Mikliai - niekas iš akis išvertusių pirkėjų net nepastebėjo. Ketė ir Tesė, suprantama, pastebėjo, bet jos suvokia situacijos rimtumą: tegu tai skamba kaip gryna nesąmonė, bet Litl Tol Ailende pasirodė baisus nusikaltėlis. Ketė klausia:

- Paskambinti jūsų žmonoms?

- Jokiu būdu! - akimoju sureaguoja Maikas. Po to permeta akimis spiginančius salos gyventojus. Jeigu Ketė nepaskambins, kuris nors iš jų tikriausiai pabėgės iki artimiausio telefono. - Ne, geriau paskambink. Tik įtikinamiau paaiškink, kad situacija kontroliuojama.

Maikas ir Hečas nulekia laiptais, kamera palydi juos prie "Salos tarnybų" automobilio. Snyguriuoja, tik jau smarkiau.

- Sniegui ankstoka, - pastebi Hečas.

Maikas stabteli, uždėjęs ranką ant durelių. Giliai įkvepia kaip prieš šuolį į vandenį ir po kurio laiko iškvepia.

- Taip, ankstoka. Važiuojam.

Jie susėda ir išvažiuoja. Tuo metu žmonės išeina į verandą ir palydi visureigį žvilgsniu. Manekeno kepuraitės propeleris spėriai sukasi.

Miesto prieplaukoje bangos daužosi į polius, taškydamos purslais. Toliau rišamos valtys, į sandėlius nešami netvirtinti daiktai. Kamera išsirenka - ir užplaukia - ant Džordžo Kirbio (jis jau įmetėjęs, įkopęs į septintą dešimtį), Alekso Haberio (trisdešimt penkerių) ir Kolo Frizo (dvidešimties su uodegėle). Aleksas rodo į vakarus, kur baigiasi molai ir prasideda sąsiauris.

- Dirstelk ten, į žemyną!

Žemyno krantas už dviejų mylių, ir matosi aiškiai - pilkšvai žali miškai.

Aleksas Haberis sako:

- Kai jo nesimatys, reikės nešdintis namo, kol dar galima. Jeigu neįžiūrėsi sąsiaurio, mauk į meriją, girdėsi sireną ar ne.

Kolas Frizas klausia Džordžo:

- Dėde, kaip sakai, kietas bus orelis?

- Tokio kieto man dar neteko matyti, - atsako Džordžas. - Gerai, eikim sutvarkyti likusius tinklus, - jis nutyla. Ir klausia apie ką kita: - Įdomu, tas avigalvis Bilzas suvokia, ką daro?

Atlanto gatvėje prieš Martos Klarendon namą "tas avigalvis Bilzas" vaizduoja disciplinuotą sargybinį, nutaikęs savo trisdešimt aštunto kalibro ginklą į senutės duris. Sniegas krenta dribsniais, užklojo pečius lyg šalis. Bilzas čia stypso ne vieną minutę.

Toliau prasiskiria žioplių būrelis (tarp jų vėl misis Kingsberi ir Devis Haupvelas), praleisdamas konsteblio visureigį. Automobilis sustoja prie Bilzo linkolno, iš vairuotojo vietos vienu metu pasirodo Maikas, iš keleivio - Hečas.

- Šratinį paimti? - klausia Hečas.

- Geriau paimk. Tik patikrink, Oltonai Hečeri, kad būtų uždėtas saugiklis.

Hečas rausiasi kėbule ir išlenda su šautuvu, kuris paprastai kabo po prietaisų skydu. Patikrina saugiklį, ir abu prieina prie Robio. Robis per visą šią sceną rodo priešiškumą ir panieką Maikui. Niekad neišaiškės pilna šitų jausmų istorija, bet labiausia, matyt, kaltas Robio noras visas vadžias laikyti savo rankose.

- Na, tu laiku, - šaiposi Robis.

- Padėk pistoletą, Robi.

- Nevadovauk, konstebli Andersonai. Tu dirbi savo darbą, o aš - savo.

- Tavo darbas - nekilnojamasis turtas. Gal padarysi man malonę, nuleisi ginklą? Aš žinau, Robi, kad jis užtaisytas, o tu atkišęs jį man į veidą.

Robis niurzgėdamas nuleidžia pistoletą. Tuo metu Hečas nervingai dėbčioja į atviras duris ir apverstą vaikštyklę.

- Kas atsitiko? - klausia Maikas.

- Važiavau į meriją, kai pamačiau gatvės viduriu bėgantį Devį Haupvelą, - Robis duria pirštu berniuko pusėn. - Jis pasakė, kad Marta Klarendon negyva - nužudyta. Nepatikėjau, bet paaiškėjo, jog tai tiesa. Ji... tai baisu.

- Man sakei, kad žmogus, kuris tai padarė, tebėra name?

- Jis kalbėjo su manimi.

- Ir ką sakė?

Robis nervinasi ir meluoja.

- Liepė man nešdintis. Nešdintis, antraip ir mane nužudys. Gerai nesupratau. Klausyk, dabar ne metas apklausai!

- Kaip jis atrodė?

Robis šoko atsakyti... ir sustojo susirūpinęs, pravira burna.

- Aš... aš jį mačiau tik probėgšmais.

Iš tikro jis gerai matė, bet nieko neprisimena.

- Laikykis man iš dešinės, - liepia Maikas Hečui. - Laikyk šautuvo vamzdį žemyn, neatlaisvink saugiklio, kol nepasakysiu.

Po to kreipiasi į Robį:

- Padaryk paslaugą, lik čia.

- Tu čia konsteblis, - atsako Robis.

Jis žiūri einantiems Maikui ir Hečui pridurmui, po to šūkteli:

- Ten televizorius įjungtas. Garsiai. Noriu pasakyti, kad jeigu jis pajudės, nežinau, ar išgirsite.

Maikas linkteli ir eina pro vartelius. Hečas neatsilieka jam iš dešinės. Miestelėnai prislinko arčiau - jie netgi matosi tolimajame plane. Ir ant jų sniegą drebia stiprus vėjas. Snaigės kol kas lengvos, bet jų vis daugiau ir daugiau.

Maikas su Heču eina prie verandos. Maikas įsitempęs (bet tvardosi), Hečas bijo, tačiau stengiasi neparodyti.

- Net jeigu ir buvo, - sako jis, - kažin ar pasiliko. Kaip sakai? Aplink Martos sodą juk nėra penkių pėdų tvoros...

Maikas purto galvą - atseit nežinau, ir tuojau prideda pirštą prie lūpų, leisdamas draugui suprasti, kad reikia tyliau. Jie jau prie laiptelių. Maikas susiranda kišenėje pirštines, užsimauna. Išsitraukia revolverį. Galva parodo Hečui, kad tas irgi užsimautų pirštines, ir Hečas duoda jam palaikyti šautuvą. Maikas pasinaudoja proga dar kartą patikrinti saugiklį (uždėtas), ir grąžina ginklą.

Jie lipa į verandą ir apžiūri vaikštyklę. Pereina terasą prie durų. Mato koją su senutės bateliu koridoriaus prietemoje ir neramiai susižvalgo. Įeina.

O viduje orų prognozių mergina nepavargdama mala liežuviu:

- Naujosios Anglijos pakrantėje saulei leidžiantis laukiamas staigus oro pablogėjimas, nors, bijau, mūsų bičiuliai vakaruose

šiandien nepamatys, kaip ji leisis. Šturminiai vėjai laukiami Masačiusetso bei Niū Hampšyro pakrantėje, o *uraganiniai* - Meino valstijos pakrantėje ir salose. Numatoma smarki krantų erozija, ir kai ims snigti, kritulių kiekis augs neįtikimu greičiu, kol... kol visa tai baigsis. Dabar jo tiesiog neįmanoma numatyti. Pasakysim tiek, kad bendras kritulių kiekis bus didelis. Trys pėdos? Visai tikėtina. Penkios? Įmanoma ir tiek. Neperjunkite mūsų kanalo, ir mes garantuojame, kad prireikus pertrauksime įprastas savo programas naujais pranešimais.

Maikas su Heču jos nesiklauso - turi rimtesnių problemų. Dabar jie klūpo prie velionės. Maikas Andersonas paniuręs - jis sukrėstas, bet tvardosi. Susikaupė prie darbo, kuris jo laukia, ir galimų jo variantų. O Hečo savitvarda beveik išsekusi. Žiūri į Maiką ašarų sklidinomis akimis kreidiniame veide. Ir vos girdimai kužda:

- Maikai... Dieve, Maikai... *Jos veido beveik neliko*! Tai...

Maikas pakelia ranką su pirštine ir prikiša pirštą prie Hečo lūpų. Pakreipia galvą murmančio televizoriaus pusėn. Galbūt kažką girdi. Maikas pasilenkia virš negyvo kūno, papurto savo padėjėją. Ir patyliukais sako:

- Atsipeikėjai, Hečai? Jeigu ne, atiduok man šautuvą ir grįžk pas Robį.

Hečas tyliai atsako:

- Atsipeikėjau.

- Tikrai? - abejoja Maikas.

Hečas linkteli. Maikas tiriamai pasižiūri į jį ir nutaria patikėti. Atsistoja. Hečas taip pat pakyla, bet šiek tiek sverdėdamas. Jam tenka atsiremti į sieną, kad neprarastų pusiausvyros, ir jo ranka nuvalo plonas kraujo čiurkšles. Susidomėjęs ir su pasidygėjimu jis apžiūri savo pirštinę.

Maikas rodo į svetainės pusę - į televizoriaus garso pusę. Hečas sukaupia savo drąsą ir linkteli. Abu lėtai, labai lėtai slenka koridoriumi. (Sulėtintas vaizdas, žinoma, neįtikėtinas.)

Jie nueina tris ketvirčius kelio, ir televizorius staiga nutyla. Hečas užkliudo petimi vieną nuotrauką ir numeta ją nuo kabliuko. Maikas spėja pastverti, kol ta nedriokstelėjo ant grindų... Sėkmė ir greita reakcija. Jie susižvalgo ir eina toliau.

Sustoja tarpduryje. Jeigu žiūrėtume į juos iš kambario (kaip dabar rodo kamera), Hečas - kairėje, Maikas - iš dešinės. Ir jie žiūri...

Į kambarį.

Mato sudaužytą televizorių ir Martos krėslą iš nugaros. Ir Linožo galvą virš atkaltės. Ji nejuda. Tai akivaizdžiai žmogaus galva, bet vienas Dievas žino, gyvo ar mirusio.

Jie susižvalgo. Maikas linkteli: einam pirmyn. Jie artinasi prie krėslo - lėtai. Nepaprastai lėtai. Įeina į kambarį, ir Maikas ranka parodo porininkui - reikia išsiskirti plačiau. Hečas pasuka dešinėn. Maikas žengia dar žingsnį prie krėslo (dabar mes jį matome kaip ir mūsų vaikinai) ir sustoja - iš krėslo išlenda kruvina ranka. Ji tiesiasi prie stalo ir paima sausainį.

- Nejudėt! - rikteli Maikas, nutaikęs pistoletą.

Ranka taip ir padaro - sustingsta ore su sausainiu.

- Pakelk rankas. Abi. Virš krėslo. Kad aiškiai matyčiau! Į tave nutaikyti du vamzdžiai, vienas iš jų - šratinis.

Linožas pakelia rankas. Kairėje tebelaiko sausainį.

Maikas parodo Hečui apeiti aplink krėslą ir atsistoti iš kairės. Pats stojasi iš dešinės.

Krėsle pakeltomis rankomis ir abejingu veidu sėdi Linožas. Jokio ginklo nematyti, bet konsteblis su padėjėju reaguoja į kraujuotą veidą ir striukę. Nesudrumsčiama Linožo ramybė visiškai priešinga Maiko ir Hečo, įsitempusių lyg gitaros stygos, būsenai. Galbūt taip, matome mes dabar, kartais įvyksta netyčinė žmogžudystė sulaikant nusikaltėlį.

- Rankas sudėt! - įsako Maikas.

Linožas sudeda riešą prie riešo.

O priešais Martos namą pamažu artinasi susidomėję žiopliai, jau stovi netoli Robio automobilio bagažinės. Ir senoji Roberta Koin klausia:

- Kas Martai atsitiko?

Robis vos nepuola į isteriją:

- Visi atgal! Padėtis kontroliuojama!

Jis vėl nutaiko pistoletą į namą, ir žiūrovams kyla rimtas klausimas: kas bus, kai (jeigu) Maikas su Heču išves sulaikytąjį? Robis tai ant ribos!

Martos svetainės fone stambiu planu antrankiai. Maiko balsas:

- Jeigu krustels - šauk.

Kamera atsitraukia, parodo mums grupę: Maikas, Linožas ir toliau - Hečas. O Linožas kalba tyliu, draugišku ir ramiu balsu:

- Jeigu jis iššaus, nušaus mus abu. Šautuvas kaip ir seniau užtaisytas karteče.

Į tai reaguoja abu klausytojai. Ne todėl, kad tai tiesa, bet todėl, kad *gali būti* tiesa. Kad ir kaip būtų užtaisyta, Hečas vis tiek gali prakiurdyti Maiką - jis visai šalia šito tipo.

- Be to, saugiklis vis dar uždėtas, - taip pat švelniai priduria Linožas.

Ir Hečas su siaubu suvokia: juk jis pamiršo jį nuimti! Kol Maikas neįpratęs terliojasi su antrankiais, Hečas taip pat terliojasi su saugikliu. Tuo metu vamzdis pasisuka į šoną ir gerokai nutolsta nuo Linožo. Mes turime pripažinti, kad Linožas bet kurią akimirką gali nublokšti šituos du drąsius, bet nerangius vietinius pusgalvius... tačiau nenori.

Antrankiai uždėti. Maikas lengviau atsidusęs pasitraukia į šoną. Ir apsikeičia su Heču šiek tiek paklaikusiu žvilgsniu.

- Bet pirštinių užsimauti nepamiršote, - Linožo balsas nepasikeitė. - Labai išmintinga.

Jis griaužia sausainį, nekreipdamas dėmesio į kruviną ranką.

- Stot! - komanduoja Maikas.

Linožas kiša į burną paskutinį sausainio kąsnį ir paklusniai atsistoja.

Gatvėje jau sninga smarkiai, vėjas drebia sniegą įstrižomis linijomis. Kitoje gatvės pusėje namai matosi it per rūką.

Pro Martos duris išeina Maikas su Linožu. Pastarasis laiko surakintas rankas prie juosmens - kiekvienam iš mūsų gerai pažįstama poza iš vakarinių naujienų. Už jų parengęs šautuvą išeina Hečas.

Prie užpakalinio linkolno buferio susirinkę žmonės - koks tuzinas - žiūri, kaip procesijai išeinant Robis palinksta, - ir Maikas mato atkištą į juos tris revolverį.

- Nuleisk ginklą! - karkteli Maikas, - Robis šiek tiek susigėdęs paklūsta. - Hečai, uždaryk duris.

- Klausyk, ar galima? Mes juk turime palikti viską kaip buvo. Čia nusikaltimo vieta, ir...

- ...ir jeigu paliksime duris atviras, nusikaltimo vieta atsidurs po šešiomis šviežio sniego pėdomis. O dabar uždaryk duris, - Hečas bando tai padaryti, bet kliudo Martos batas. Hečas pritupia, perkreipęs lūpas patraukia senutės koją pirštinėta ranka. Po to atsistoja ir uždaro duris. Žiūri į Maiką, tas linkteli. Ir atsigręžia į Linožą.

- Kokia jūsų pavardė, misteri?

Linožas žvelgia į Maiką, ir kurį laiką mes nežinome, ką jis atsakys. Bet jis sako:

- Andrė Linožas.

- Gerai, Andrė Linožai, pirmyn. Einam.

Stambus planas - mes matome, kaip Linožo akys keičiasi. Virsta juodais sūkuriais, baltymai ir rainelės išnyksta. Bet tai trunka tik sekundės dalį, ir akys vėl normalios.

Maikas sumirksi kaip žmogus, kuriam staiga apsisuko galva. Hečas nieko nematė, bet Maikas matė. Linožas šypsosi jam, lyg

sakytų: "Mažytė mūsų paslaptis." Bet Maikas atgauna sveiką nuovoką - "pasivaideno" - ir stumteli Linožą į priekį.

- Judinkitės!

Jie nulipa laiptais, išeina ant šaligatvio, audra smogia jiems į veidą, versdama prisimerkti. Nuplėšia Hečo kepurę. Kol tas bejėgiškai žiūri jai įkandin, Linožas vėl susimokėliškai žvelgia į konsteblį, primindamas, kad jie turi bendrą paslaptį. Šį kartą Maikas negali to išsiginti... bet duoda Linožui ženklą eiti.

Užtemimas. Trečio veiksmo pabaiga.

KETVIRTAS VEIKSMAS

Prie aukšto švyturio. Dienos pabaiga.

Sniegą taip verčia, kad vos įžiūrimi švyturio kontūrai... bet, žinoma, matosi ir šviesa kiekvieną kartą, kai spindulys apeina ratą. Bangos plaka iškyšulį, tykšta purslai. Ir kaukia vėjas.

O prie ilgo, Godsui priklausančio pastato "Žuvys ir omarai", - pusiau sandėlio, pusiau žuvų turgaus, - bangos plakasi į ilgą molą ir puta plauna jo viršų, užliedama sienas bei stogą vandeniu su smėliu. Mūsų akyse vėjas nuplėšia duris nuo sklendės, ir jos daužosi ant vyrių. Nuo netoliese stovinčios valties vėjas nutraukia brezentą, tas nulekia į sniego sūkurį.

Prie Andersono namo, greta šaligatvio, stovi visureigis; valytuvai spėriai šiūruoja priekinį stiklą, bet jį vis aplipdo sniegu. Žibintai pjauna du sniego konusus. Iškaba "Pipirai" siūbuoja ant grandinės. Verandoje Molė Anderson perduoda apmuturiuotus Pipą Hečer ir Basterį Karverį ne mažiau apsimuturiavusioms mamoms, Andželai ir Melindai. Visoms trims tenka rėkti, kad girdėtųsi per vėtrą.

- Tau tikrai nieko neskauda, Pipa? - klausia Melinda.

- Nieko. Donas Bilzas sužeidė mano jausmus, bet jų taip pat nebeskauda.

- Atleiskite, mergaitės, kad teko taip anksti jums skambinti... - pradeda Molė.

- Nieko tokio, - pertraukia Andžela Karver. - Radijas pranešė, kad vyresnius vaikus paliks Mačijase bent jau šiai dienai. Sąsiauris pernelyg audringas, kad saugu būtų gabenti juos keltu.

- Ir gerai, - sako Molė.

- Mama, šalta! - skundžiasi Basteris.

- Kurgi ne, saldainiuk. Mašinoje sušilsi, - atsako jo mama ir klausia Molės: - Pas tave dar liko?

- Ne, Basteris su Pipa paskutiniai, - ji pasilenkia prie Pipos ir sako: - Na, kaip tau patiko šiandieninis nuotykis?

- Aha, - atsako Pipa. - Mama, aš turiu mygtuką "Mažėk"!

Ir spaudžia sau nosytę. Nei Melinda, nei Andžela nesupranta, bet juokiasi - tai vis tiek labai smagu.

- Susitiksim pirmadienį, jeigu keliai bus pravažiuojami, - sako Andžela. - Basteri, pamojuok ranka.

Basteris paklusniai moja. Molė pamojuoja atsisveikindama, ir mamos nusineša savo vaikus laiptais į vis smarkėjančią pūgą. Po to Molė įeina į namą.

Ir mes matome Andersonų namo prieangį, kur liko tik Molė ir Ralfas.

Prie telefono stalelio kabo veidrodis; dabar berniukas pristūmė prie jo kėdę, užlipo ant jos ir apžiūrinėja veidrodyje raudoną apgamą ant viršunosės. Jisai greičiau puošia nei bjauroja veiduką.

Molė vaiko beveik nepastebi. Malonu grįžti iš audros į šiltą namą, o užvis maloniausia - kad visi jos globotiniai šiandien iškaišioti po namus. Ji nupurto nuo plaukų sniegą, nusivelka striukę su kapišonu ir kabina ant pakabos. Žvilgsnis nukrypsta į laiptus; moteris krūpteli prisiminusi nelaimingą Pipos nuotykį ir prunkšteli iš juoko.

- Mygtukas “Mažėk!” - kartoja ji sau.

- Mama, kam man šitas taškas? - klausia Ralfas.

Molė prieina prie sūnaus iš nugaros, uždeda smakrą ant jo peties ir žiūri į jį veidrodyje. Puikus motinos ir vaiko portretas. Apglėbdama jį per pečius, Molė paliečia raudoną dėmelę Ralfo tarpuakyje.

- Tavo tėtis sako, kad čia fėjos balnas. Jis sako, jog tai reiškia, kad gimei laimingas.

- O Donas Bilzas sako, kad čia toks spuogas.

- Donas Bilzas - jis tiesiog... kvailas.

Molės lūpos persikreipia. Atrodo, kad ji norėjo ištarti kitą žodį.

- O man vis tiek jis nepatinka, - sako Ralfas. - Kad ir fėjos balnas.

- Man tavo apgamėlis labai mielas, - atsako Molė. - Bet jeigu tau jis nepatiks, kai paūgėsi, mes nuvešime tave į Bengorą, ir ten jį pašalins. Dabar moka. Gerai?

- O kiek man turės būti metų?

- Dešimt tiks?

- Labai ilgai laukti. Aš tada būsiu *senas*!

Suskamba telefonas, ir Molė pakelia ragelį.

- Alio?

Parduotuvėje už kasos Ketė Vizers. Tuo metu dirba viena Tesė Maršan. Eilė vis dar ilga, nors pirkėjų prasidėjus audrai praretėjo. Tie, kurie liko, aptarinėja policijos iškvietimą prie misis Klarendon namo, ir salėje girdisi susijaudinęs ošimas.

- Pagaliau! - šūkteli Ketė. - Jau dešimt minučių negaliu tau prisiskambinti!

(Per visą pokalbį aišku, kad Molė kone nesąmoningai kontroliuoja savo atsakymus, užduodama ne tuos klausimus, kurių norėtųsi paklausti - mažas ąsotėlis, didelės auselės...)

- Buvau išėjusi į verandą, atidaviau vaikus tėvams. Kas nutiko, Katrina?

- Aš... e... tu neišsigąsk, bet mes gavome žinią, kad saloje žmogžudystė. Senoji Marta Klarendon. Maikas su Heču išvažiavo ten.

- Ką? Tu įsitikinusi?

- Dabar aš išvis dėl nieko nesu įsitikinusi - visą dieną krautuvėje pragaras. Žinau tik, kad jie išvažiavo ten ir kad Maikas prašė tau paskambinti ir pasakyti, jog viskas gerai.

- Tai tiesa?

- Iš kur man žinoti? Tikriausiai taip... na, apskritai jis pasakė, kad paskambinčiau, kol kas nors kitas nepaskambino. Jeigu pamatysi Melindą Hečer...

- Ji ką tik čia buvo su Endže Karver. Jos paeiliui važinėja viena mašina. Gali skambinti jai į namus po kokių penkiolikos minučių, - vėjas lauke kaukia pasiūkaudamas, ir Molė pasisuka garso pusėn. - Ne, geriau po dvidešimties.

- Gerai, - atsako Ketė, bet Molė dar nori paklausti.

- O negali būti, kad tai... na, nežinau. Pokštas? Žaidimas?

- Skambino Robis Bilzas. Kaip manai, jis galėjo pokštauti?

- Taip, suprantu.

- Ir pasakė, kad žmogus, kuris tai padarė, vis dar ten. Nežinau, ar Maikas norėjo, kad tai sakyčiau, bet turi teisę žinoti.

Molė susiraukia lyg iš skausmo. Galbūt jai išties skauda.

- Mole? - šūkteli Ketė.

- Tuoj atvažiuosiu į parduotuvę, - sako Molė. - Jeigu Maikas grįš anksčiau, paprašyk jo manęs palaukti.

- Nemanau, kad jam tai patiktų...

- Ačiū, Kete, - nukerta Molė ir kabina ragelį, neleidusi jai ką nors daugiau pasakyti. Ji pasisuka į Ralfį, kuris vis dar tyrinėja savo apgamėlį veidrodyje. Dabar jis prisislinko prie pat stiklo ir juokingai žvairuoja. Molė šypsosi jam taip dirbtinai, kad tik ketverių metų vaiką gali įtikinti tos šypsenos nuoširdumu. Jos veidas apniauktas nerimo.

- Na ką, vaikine? Važiuosim į parduotuvę ir pasižiūrėsim, kaip tėtis laikosi? Nori?

- Pas tėtį? Valio!

Jis nušoka nuo kėdės, bet staiga sustoja ir įtariai žiūri į Molę.

- O kuo? Mūsų mašina sniege klimpsta.

Molė nutraukia nuo kabyklos Ralfio drabužius ir ima jį spėriai rengti. Apgaulinga šypsena nepalieka jos veido nė sekundei.

- Juk tik ketvirtis mylios. O grįšime su tėčio visureigiu, nes jis šiandien anksti uždaro parduotuvę. Ką pasakysi?

- Nuostabu!

Molė užtraukia jo striukės užtrauktuką, ir mes matome nusigandusį jos veidą.

Audra stiprėja; darosi nelengva atlaikyti sniego spaudimą... bet nuo Martos Klarendon namo niekas nepasitraukė. Robis Bilzas priėjo prie Maiko ir Hečo. Pistoletas vis dar jo rankoje, bet sulaikytasis su antrankiais, tad Robis truputį nurimo ir nuleido vamzdį žemyn.

Maikas atidaro užpakalines savo mašinos dureles. Ji pritaikyta vežti sulaukėjusius ir sergančius gyvūnus. Grindys - plikas plienas. Tarp šio skyriaus ir užpakalinės sėdynės - tinklo pertvara. Ant sienos kabo plastikinė gertuvė su vamzdeliu.

- Nori grūsti jį ten? - klausia Hečas.

- Nebent trokšti drauge pasėdėti ant galinės sėdynės.

Hečas permeta galvoje situaciją ir sako areštuotajam:

- Lįsk.

Linožas nelenda - bent jau iš karto. Jis pasisuka į Robį. Robis nekreipia į jį dėmesio.

- Nepamiršk, Robi, ką tau sakiau. Pragaras - tai pasikartojimas.

Robis nervingai pareiškia:

- Jis prišnekėjo visokių paistalų. Iš visko sprendžiant - beprotis.

Linožui tenka atsisėsti sukryžiavus kojas ir palenkus galvą, bet tai, iš pažiūros, jam nekliudo. Jis vis dar šypsosi, surakintomis rankomis stuksena į kelius. Maikas uždaro duris. Ir klausia Robio:

- Iš kur jis žino tavo vardą? Tu jam pasakei?

Robis slepia akis:

- Nežinau. Žinau tik tiek - jokiam normaliam žmogui nešaus į galvą žudyti Martą Klarendon. Aš su tavim važiuosiu į parduotuvę ir padėsiu visa tai išsiaiškinti. Reikės susisiekti su valstijos policija...

Maikas neleidžia jam baigti:

- Robi, žinau, kad tau nelabai patinka, bet teks leisti man užsiimti šiuo reikalu.

Robis pasišiaušia.

- Aš šito miesto menedžeris - primenu, jeigu pamiršote. Aš atsakau...

- Aš irgi. Ir miesto statute mūsų atsakomybės sritys griežtai apibrėžtos. Tavęs dabar kur kas labiau reikia Ursulai merijoje nei man konsteblio ofise. Važiuojam, Hečai.

Maikas nusisuka nuo įsiutusio vadybininko.

- Ei, klausyk! - riaumoja jam įkandin Robis. Puola į priekį ir staiga supranta, kad praranda autoritetą prieš tuziną savo rinkėjų. Netoliese stovi misis Kingsberi, apkabinusi per pečius persigandusį Devį Haupvelą. Už jų stovi Roberta Koin su vyru Diku ir stebi Robį neperprantamais pokerio žaidėjų veidais, kurie, beje, vis tiek nepaslepia pašaipios paniekos.

Robis sustoja, kiša pistoletą į vidinę kišenę. Ir piktai sako:

- Per daug sau leidi, Andersonai!

Maikas nekreipia dėmesio. Jis atidaro vairuotojo dureles, ir Robis, matydamas, kad jie tuojau pat išvažiuos, paleidžia paskutinę strėlę iš strėlinės:

- Nuimk plakatą nuo savo prakeikto manekeno! Visai nešmaikštu!

Misis Kingsberi užsispaudžia delnu burną, kad nesukikentų. Robis nemato - ko gero, jos laimei. "Salos tarnybų" visureigis trukteli iš vietos, plykstelėjęs užpakalinėmis šviesomis. Jis važiuoja aukštyn gatve į parduotuvę ir ten esantį konsteblio ofisą.

Robis stovi susikūprinęs ir vis dar širsta. Po to kreipiasi į žmonių grupę apsnigtoje gatvėje.

- Na? Ko čia susirinkote? Skirstykitės po namus! Spektaklis baigtas!

Ir gūrina prieš vėją į savo linkolną.

Molė su Ralfiu važiuoja mašina, ir mes matome priekyje iš kairės šviesas, taip pat du siūbuojančius narvus omarams.

- Mama! Štai parduotuvė! Valio!

- Tikrai valio, - atsako Molė. Ir įsuka į aikštelę priešais terasą.

Dabar, pasiekusi vietą, Molė supranta, kad rizikavo... bet kas galėjo pagalvoti, kad per tokį trumpą laiką tiek prisnigs? Ji išjungia variklį ir leidžia sau sekundę atsipalaidavusi parimti krūtine ant vairo.

- Ei, mama? Kas tau?

- Nieko, viskas gerai.

- Mama, tu mane išleisk, gerai? Aš noriu pas tėvelį!

- Neabejoju, - Molė atidaro duris.

Visureigis pasuka į kairę ir važiuoja prie parduotuvės per tirštėjantį sniegą. Mašinoje Hečas klausia:

- Maikai, ką su juo darysime?

- Prisuk garsą, - pusbalsiu sako Maikas. Ir Hečas atrodo kaip prasikaltęs mokinukas. - Paskambinsime į valstijos policijos valdybą Mačijase - Robis buvo teisus, - bet per tokią maišalynę vargu ar jo atsikratysime.

Hečas meta abejojantį žvilgsnį į langą, užklotą sniego sluoksniu. Situacija vis sunkėja, o Hečas - paprastas vaikinas, nelabai gaudosi sunkiose situacijose. Jie toliau kalbasi pusbalsiu, kad negirdėtų Linožas. Maikas sako:

- Robis minėjo, kad buvo įjungtas televizorius. Aš girdėjau jį, kai buvome koridoriuje. O tu?

- Iš pradžių girdėjau. Orų prognozę transliavo. Tikriausiai jis...

Hečas nutyla. Jis prisiminė.

- Klausyk, Maikai! Jis gi buvo sudaužytas! Ekranas sukultas į šipulius. O jis negalėjo to padaryti, kol buvome koridoriuje. Kai televizorius dūžta - didžiulis triukšmas! Būtume girdėję, - Maikas linkteli. - Matyt, girdėjom radiją...

Nuskamba kaip klausimas, bet Maikas neatsako. Jie abu žino, kad ten buvo ne radijas.

Linožas šypsosi savo garde, skirtame gyvuliams. Kyšo jo ilčių galiukai. Linožas žino, ką jie žino... ir kaip tyliai bekalbėtų, jis juos vis tiek girdi.

Visureigis pravažiuoja pro automobilių aikštelę (automobiliukas, kuriuo atvažiavo Molė su sūnumi, jau užklotas sniego patalais) ir įsuka į keliuką, vedantį pastato užnugarin.

Kamera rodo mums tolimąjį keliuko galą, kai mašina, šviesdama žibintais, stumiasi per sniegą. Ji pasiekia užpustytą galinį kiemą, ir kamera atsitraukia. Ant durų į prekių iškrovimo aikštelę užrašas:

TIK PREKĖMS PRISTATYTI
ĮĖJIMAS Į KONSTEBLIO OFISĄ PER PARDUOTUVĘ

Ten ir privažiuoja visureigis, atbuline eiga pririedėdamas prie durų. Tokiam darbui aikštelė pritaikyta - Maikas su Heču turi ką pristatyti.

Jie išlipa ir apeina mašiną iš skirtingų pusių. Hečas vėl nervinasi, o Maikas savo nervų nepaleidžia. Ir kai prisiartina prie galinių durelių, klausia:

- Saugiklį atlaisvinai?

Hečas iš pradžių atrodo nustebęs, po to - prasikaltęs. Jis nuima saugiklį. Maikas su revolveriu rankoje patenkintas linkteli:

- Dabar pats tas.

Prie iškrovimo aikštelės krašto - laiptai. Hečas palipa ant jų ir stovi paruošęs ginklą. Maikas atidaro užpakalines dureles ir pasitraukia per žingsnį.

- Išeikite į aikštelę. Nesiartinkite prie mano... porininko.

Žodžiai skamba kaip iš televizijos serialo, ir Maikui pačiam pasidaro nepatogu. Beje, tokiomis aplinkybėmis žodis "porininkas" labai tinka.

Linožas išlipa susilenkęs, bet grakščiai. Ir šypsosi ta pačia nesugaunama šypsena - lūpų kampučiais. Hečas atsitraukia, užleisdamas jam vietą, ir Linožas kyla laipteliais. Jis su antrankiais, o jie ginkluoti, bet Hečas vis tiek jo bijo. Linožas sniegui drebiant stovi laisvai kaip žmogus savo svetainėje. Pakilęs už jo Maikas rausiasi kelnių kišenėje. Išsitraukia raktų ryšulį, susiranda raktą nuo užpakalinių durų ir ištiesia draugui. Jo revolveris šiek tiek nuleistas, bet nutaikytas į Linožą.

Hečas pasilenkia ir kiša raktą į spyną.

Linožas - matome jį stambiu planu - labai įdėmiai stebi Hečą, o jo akyse šmėkšteli juodos prošvaistės.

Maikas - dabar stambiu planu jis - susiraukia. Kažką pastebėjo? Bet planas keičiasi per staigiai, kad ką nors galėtume tvirtinti. Žiūrime į duris.

Prie jų kuičiasi Hečas, stengiasi pasukti raktą. Kažkas trakštelėjo - ir jo rankose liko tik raktų ryšulys. Bendras planas.

- Ach tu rupu pupu! - šūkteli Hečas ir ima daužyti į duris kumščiu. - Nulūžo prie pagrindo! Nuo šalčio tikriausiai.

Sandėlio viduje stovi kontoros stalas, dėžės aplankams, fakso aparatas ir trumpų bangų radijo siųstuvas, o ant sienos - skelbimų lenta. Kampe - atitverta kamera. Iš pažiūros ganėtinai tvirta, bet "pasidaryk pats" rūšies. Tiesiog laikina patalpa sekmadienio girtuokliams ir chuliganams.

Mes girdime, kaip į duris trinksi kumštis. Hečo balsas klausia:
- Ei! Ar yra ten kas nors! Atidarykite!

Vaizdas iš lauko. Maikas sako Hečui:
- Liaukis. Apeik aplinkui ir atidaryk iš vidaus.
- O kaip? Nori, kad palikčiau tave su juo vieną?
Maikui trūksta kantrybė:
- Negi matai kur nors supermeną?
- Bet mes galime nuvesti jį...
- Per parduotuvę? Kur prieš pūgą apsipirkti susirinko pusė salos? Vargu. Trumpai tariant, eik.
Hečas meta dvejojantį žvilgsnį, po to ima leistis laiptais.

Prie parduotuvės durų privažiuoja Robio Bilzo linkolnas. Cypdamas ir strigdamas sniege įšliaužia į aikštelę, vos neužkliudęs Molės mašinos. Robis išlipa, eina verandos link ir susiduria su išeinančiu Piteriu Godso. Piteris - atšiauraus grožio keturiasdešimtmetis, Salės - tos, ant kurios palaidinukės liko visa uogienė, - tėvas.
- Kas ten atsitiko, Bilzai? Martą tikrai nužudė?
- Gali neabejoti.
Robio akys nukrypsta į manekeną su plakatu ant kaklo - VISAME PASAULYJE GARSIOS "ROBIO BILZO" FIRMOS ĮRANGA OMARAMS GAUDYTI, - šnarpšdamas nulupa jį nuo manekeno ir žiūri piktai, kaip kareivis į utėlę. Iš už kampo kaip tik laiku pasirodo Hečas ir tai pastebi. Piteris Godso apsisuka ir eina į parduotuvę įkandin Robio, kad nieko nepražiopsotų. Paskui juos žengia Hečas.

Krautuvėje liaudis šurmuliuoja. Išsiskiria Molė Anderson, kalbanti su Kete ir labiausiai nerimaujanti dėl Maiko. Ralfis prie vienos lentynos susilenkęs įdėmiai apžiūrinėja saldžių dribsnių dėžutę. Įžengia Hečas, ir Molė puola prie jo:

- O kur Maikas? Jam nieko neatsitiko?

- Ne, nieko. Jis ten, prie užpakalinių durų, su areštuotuoju. Einu juos įleisti.

Prie jo ima rinktis žmonės.

- Jis vietinis? - klausia Piteris Godso.

- Matau pirmą sykį gyvenime, - atsako Hečeris.

Gilus palengvėjimas. Žmonės dar bando sulaikyti Hečą ir paklausti, bet Molės tarp jų nėra - kuo greičiau jis atliks savo darbą, tuo greičiau ji atgaus savo vyrą. Hečas brukasi prie centrinio tako, pakeliui pakedenęs Ralfio plaukučius. Ralfis švelniai nusišypso.

Robis vis dar su plakatu rankose ir piktai pliaukši juo sau per šoną. Tai pastebėjusi, Molė suraukia antakius.

O iškrovimo aikštelėje stovi Linožas ir Maikas. Trumpą tylą nutraukia Linožas:

- Duokite man tai, ko noriu, ir aš pasitrauksiu.

- Ir ko gi jūs norite? - klausia nustėręs Maikas.

Hečas pastato viduje skuba prie galinių durų. Pasuka rankeną ir bando jas atidaryti. Neatsidaro. Jis smarkiai stumteli, po to dar smarkiau. Nieko. Nežinodamas, ko griebtis, trenkiasi į jas petimi. Taip pat sėkingai galėtų daužyti betono sieną.

- Maikai! - šaukia Hečas.

Iš už durų pasigirsta Maiko balsas:

- Greičiau! Čia šalta!

- Neatsidaro! - rėkia Hečas. - Užstrigo.

Lauke Maikas jau ne juokais pyksta. Viskas nežmoniškai. Rusiškas gaisro pavojus, ne kitaip. Linožas šypsosi savo nesugaunama šypsena. Jo požiūriu, viskas vyksta, kaip ir turi vykti.

- Tu jas atrakinai? - klausia Maikas.

- O kaipgi! - atšauna Hečo balsas.

Iš balso aišku, kad jis įsižeidęs.

- Tai stumtelk kaip reikiant! Tikriausiai ledas, prišalo!

Konsteblio ofise jau pasirodė Robis, žiūri į viską su gilia panieka. Hečas užverčia akis: jis tikrai žino, kad durys neprišalo, jau stumtelėjo jas. Tačiau jis dar du kartus smarkiai trenkiasi į jas. Robis eina per kambarį numesti juokingą lentelę ant Maiko stalo. Hečas, išgirdęs jį, staiga apsisuka. Robis (fiziškai stambesnis) be ceremonijų nustumia Hečą į šoną.

- Duok man.

Jis kelis kartus užgula duris, ir jo pasitikėjimas savimi pamažu ištirpsta. Hečas stebi jį su slaptu, bet visai suprantamu pasitenkinimu. Robis atsitraukia trindamas sprandą.

- Andersonai! - sako Robis. - Tau teks vesti jį aplinkui, pro parduotuvę.

Lauke Maikas užverčia akis į dangų. Tik Bilzo jam tetrūko. Vis geriau ir geriau.

- Hečai! - šaukia Maikas.

- Ko? - atsiliepia tas už durų.

- Grįžk čia! - sako Maikas. Ir pabrėžtinai priduria: - Vienas.

- Jau einu!

Maikas vėl pasisuka į Linožą.

- Užtruko mažumėlę. Stovėkite ramiai, ir viskas bus gerai.

- Prisiminkite, ką sakiau, misteri Andersonai. - Linožas šypsosi. - O kai ateis laikas... tada ir pasišnekėsime.

Meino gatvėje sniegas aplipdė namus ir vitrinas; jie virsta miražais, o pūga vis labiau šėlsta.

Prie švyturio milžiniškos bangos trupina uolas, ir puta lekia į orą. Ir tada ateina...

Užtemimas. Ketvirto veiksmo pabaiga.

PENKTAS VEIKSMAS

Oras toks, kad susisiekimas tapo rimta problema; ir šitoje pūgoje iš už kampo pasirodo Maikas, Hečas ir Linožas, klampojantys prie laiptų į verandą. Linožą privertė eiti priekyje, ir jis žvelgia į viršų šypsodamasis. Į stogą.

O ten - antenų, aptarnaujančių dvipusį ryšį parduotuvėje, raizgalynė. Pati aukščiausia iš jų triokšteli ir ritasi stogo šlaitu.

Apačioje Hečas krūpteli:

- Kas čia?

- Antena tikriausiai, - atsako Maikas. - Pamiršk ją. Einam.

Hečas žengia prie laiptų, stumtelėjęs Linožą.

Prie salos merijos. Girdisi toks pats grėsmingas trakštelėjimas.

Merijoje Ursula palinko virš radijo siųstuvo, stovinčio ant stalo po plakatu:

AUDROS PAVOJUS/VISIEMS Į SLĖPTUVES

Iš siųstuvo girdisi tik garsus trukdžių traškėjimas.

- Atsiliepk! Rodni! Rodni, tu kur? Atsiliepk!

Tyla. Dar po dviejų sekundžių Ursula kabina mikrofoną ir pasibjaurėjusi žiūri į niekam tikusį įtaisą.

Į parduotuvę įžengia sniegu aplipęs Hečas. Pirkėjai reaguoja į šautuvą jo rankose. Prieš tai jis buvo nukreiptas į grindis. Dabar jis parėmė jį ant peties, o vamzdis žiūri į lubas kaip pas Stivą Makvyną filme “Ieškomas gyvas arba miręs”. Hečas nužvelgia pirkėjus.

- Žmonės, Maikas liepė visiems pasitraukti į šoną, gerai? Kad antrame praėjime nieko neliktų. Mes atvežėme nusikaltėlį, užpaka-

linės durys užstrigo, pro ten jo neįvesime. Tad prašau, mielieji, padarykite mums vietos.

- Kodėl jis ją nužudė? - išlenda Piteris Godso.

- Pitai, dabar tu pasitrauk, gerai? Maikas stypso lauke, o ten velniškai šalta. Ir apskritai bus ramiau, kai tas tipas atsidurs už grotų. Nagi, brangieji, į šalis. Pasitraukite iš antro tako.

Pirkėjai pasidalija į dvi grupes, palieka krautuvės centrą tuščią. Vienoje grupėje (kairėje, jeigu žiūrėsim nuo durų) atsidūrė Piteris Godso ir Robis Bilzas, kitoje - Molė, atsitraukusi nuo kasų su Kete ir Tese Maršan.

Hečas nužvelgia parduotuvę ir nutaria, kad tiks. Tarytum. Eina prie durų, atidaro ir pamoja užeiti.

Iš verandos išlenda Linožas, laikydamas prie juosmens surakintas rankas. Už jo seka Maikas, pasirengęs bet kokiam netikėtumui - bent jau jis taip mano.

- Jokių staigių judesių, misteri Linožai. Patikėkite, aš nejuokauju.

Jis nuleidžia revolverį; viena ranka spaudžia rankeną, kita - ant gaiduko. Apsnigtas, sniegu aplipusiais antakiais Linožas įžengia krautuvėn. Maikas seka įrėmęs vamzdį į nugarą.

- Tiesiai per centrinį praėjimą. Nė žingsnio į šalį.

Bet Martos žudikas sekundei sustoja ir žiūri į dvi persigandusių salos gyventojų grupeles. Šitas momentas neįtikėtinai svarbus. Linožas - kaip iš narvo paleistas tigras. Tramdytojas čia pat (netgi du, jeigu skaičiuosim Hečą), bet su tigrais tik grotos - daug grotų, stiprių ir storų - garantuoja saugumą. O Linožas jau nepanašus į areštuotąjį, ir elgiasi ne kaip suimtasis. Jis žibančiomis akimis žvelgia į persigandusius ir užhipnotizuotus miestelėnus.

Maikas niukteli jį vamzdžiu.

- Nagi! Judinkitės!

Linožas paeina žingsnį ir vėl sustoja. Žiūri į Piterį.

- Piteris Godso! Mano mėgstamas prekeivis žuvimi petys į petį su mylimu mano politiku!

Piteris krūpteli, pavadintas pavarde.

Maikas stumia Linožą ginklo vamzdžiu.

- Pirmyn, sakiau! Eikite ir ne...

Linožas tartum nepastebi:

- Kaip prekyba žuvimi? Nekaip? Laimė, kad dar prekiauji marihuana, užsidirbi juodai dienai. Kiek ryšulėlių dabar sandėlio gilumoje? Dešimt? Dvidešimt? Keturiasdešimt?

Piteris Godso apstulbęs. Kulka pataikė į tikslą. Robis atsitraukia nuo draugo, lyg bijodamas užsikrėsti. O Maikas per daug nustėręs, kad užkimštų Linožui burną.

- Patikrink, ar gerai susukta, Pitai, - bangų mūša užėjus potvyniui bus pragariška.

Maikas ištiesia ranką ir smarkiai pastumia Linožą. Tas kniūbteli į priekį, bet lengvai atgauna pusiausvyrą. Šį kartą jo žibančios akys minioje sugauna Ketę Vizers.

- Ketė Vizers! - aikteli jis, lyg pamatęs seną pažįstamą. Moteris sudreba it nuo smūgio. Molė apglėbia ją per pačius, žvelgdama į suimtąjį su baime ir įtarimu.

- Puikiai atrodai, - sako Linožas. - Ir kas čia keista? Juk dabar tai ambulatorinė procedūra, vieni niekai.

Ketė šaukia apimta tikros kančios:

- Maikai, tegu jis liaujasi!

Maikas vėl pastumia Linožą, bet dabar jis net nesusverdėja. Stovi tvirtai, kaip... gerai, kaip užstrigusios užpakalinės durys.

- Juk į Derį to važiavai, tiesa? Ir tėvams dar nepasakojai? Ir Biliui? Ne? Mano patarimas - nereikia nieko slėpti. Ką mūsų laikais reiškia nedidelis išvalymas?

Ketė uždeda rankas ant veido ir verkia. Miestelėnai žiūri į ją sutrikę, susidomėję ir nusigandę. O vienas visiškai pritrenktas. Tai Bilis Soamsas su raudona prijuoste, duotum jam dvidešimt trejus metus. Jis - Betės Soams sūnus, parduotuvėje dirba nešiku ir valytoju. Dar jis yra nuolatinis Ketės vaikinas ir tik dabar sužinojo, kad Ketė atsikratė jųdviejų vaiko.

Maikas prikiša vamzdį prie Linožo pakaušio ir atlaužia gaiduką:

- Judinkitės, nes aš pajudinsiu!

Linožas eina centriniu taku. Vamzdžio jis neišsigando - tiesiog baigė, ką pradėjo.

Prie kasos isteriškai kūkčioja Ketė, o Molė glaudžia ją prie savęs. Tesės Maršan dėmesys padalytas verkiančiai merginai ir Biliui Soamsui, kuris niekaip negali patikėti. Ir staiga Molė prisimena labai svarbų dalyką:

- Kur Ralfis?

Centriniu praėjimu eina Linožas ir Maikas, tolimajame plane - Hečas. Jie pasiekia tako galą, ir staiga iš už kampo išnyra Ralfis su saldžių dribsnių dėžute.

- Mama! Mama! Galima, aš ją paimsiu?

Nė sekundės nesudvejojęs, Linožas pasilenkia, čiumpa Ralfį už peties ir apsisuka. Maiko sūnus atsiduria tarp Linožo ir vamzdžio. Vaikas tapo įkaitu. Pirma Maiko reakcija - šokas. Antra - klaikus, dusinantis siaubas.

- Paleisk jį! - surinka Maikas. - Arba...

- Arba ką? - Linožas šypsosi ir beveik juokiasi.

Molė, pamiršusi Ketę, puola į antrą taką pasižiūrėti, kas ten. Vienas iš pirkėjų, Kirkas Frimenas, bando ją sulaikyti.

- Paleisk, Kirkai!

Molė staiga ištrūksta, jis paleidžia. Molė mato Linožą su savo sūnumi, garsiai aikteli, o jos rankos pakyla prie lūpų.

Maikas mosteli ranka nesiartinti, nė akimirkai nenuleisdamas akių nuo Linožo. Molei už nugaros grūdasi žmonės ir spokso nemirksėdami.

Linožas priglunda kakta prie Ralfio kaktos, ir jie žiūri vienas kitam į akis. Berniukas per mažas bijoti. Jis tik susidomėjęs stebeilija į tas tviskančias, besišypsančias, viliojančias tigro akis.

- O aš tave pažįstu, - sako Linožas.

- Tikrai?

- Tu - Ralfas Emerikas Andersonas. Ir dar kai ką žinau.

Ralfis visiškai sužavėtas; jis negirdi, kaip Hečas įstumia į vamzdį patroną, nežino, kad parduotuvė virto parako statine, o jis - dagčiu. Jis sužavėtas, beveik užburtas Linožo akių.

- Ką?

Linožas pakšteli Ralfį į tarpuakį.

- Tu turi fėjos balną!

Patenkintas vaikas šypsosi:

- Tai mano tėtis taip jį pavadino!

Linožas atsako šypsena:

- Kurgi ne! Beje, apie tėtį...

Jis paleidžia Ralfį ant grindų, bet pats pritupia labai žemai, tad Ralfis vis tięk įkaitas. Berniukas pamato antrankius.

- O kas čia jums uždėta?

- Čia aš taip norėjau. Gerai, eik pas tėtį.

Jis apsuka berniuką nugara į save ir pliaukšteli per užpakaliuką. Ralfis pamato tėtį ir išsišiepia iki ausų. Nespėja žengti poros žingsnių ir atsiduria jo glėbyje. Ralfis mato revolverį.

- Tėti, kodėl laikai...

- *Ralfi*! - surinka Molė. Ji puola prie sūnaus, pastumdama pasipainiojusį Hečą ir nuversdama ant grindų rietuvę konservų skardinių. Konservai išsiraičioja po visą salę. Molė išplėšia vaiką iš Maiko rankų ir pašėlusiai suspaudžia. Maikas, visiškai suglumintas (o kas liktų ramus jo vietoje?), vėl nukreipia žvilgsnį į Linožą, kuris turėjo milijardą progų pasprukti.

- Kodėl tėtis taikosi į tą žmogų? - klausia Ralfis.

- Mole, veskis jį iš čia, - sako Maikas.

- Ką tu da... - pradeda Molė, bet nespėja baigti.

- *Išvesk jį*! - suriaumoja Maikas.

Krūptelėjusi nuo neįprasto riksmo, Molė, laikydama ant rankų sūnų, atsitraukia į persigandusių pirkėjų grupę prie praėjimo pra-

džios. Užlipa ant skardinės, toji barškėdama nusirita grindimis, bet Kirkas Frimenas sugauna Molę, neleisdamas jai pargriūti. Ralfis, žiūrintis per petį į savo tėtį, visai nuliūdo.

- Tėtuk, nešauk į jį! Jis žino apie fėjos balną!

Maikas atsako daugiau Linožui nei Ralfiui:

- Aš nešausiu į jį. Jeigu darys tai, ką reikia.

Jis žiūri į tako galą, Linožas šypsodamasis linkteli, lyg sakytų: "Prašom, jeigu primygtinai reikalaujate." Jis pasisuka ir eina, vėl laikydamas rankas priešais save. Hečas prisiartina prie Maiko.

- Ką mes su juo...

- Kaip tai ką? Pasodinsim už grotų!

Vienu metu jis jaučia siaubą, palengvėjimą, gėdą... apskritai nusakykite šitą jausmą patys. Hečas suvokė draugo emocijas pakankamai neblogai, kad atsitrauktų atgal, o Maikas kaip šešėlis eina paskui Linožą į parduotuvės galą.

Pasiekęs jį, Linožas pasuka konsteblio ofiso link, lyg žinotų, kur jis. Už jų eina Hečas, ir tada iš pirmojo praėjimo iššoka Bilis Soamsas, per daug įsiutęs, kad bijotų. Maikas nespėja jo sulaikyti, ir vaikinas, pastvėręs Linožą už atlapų, priremia nugara prie mėsos prekystalio.

- Ką tu žinai apie Katriną? Ir iš kur žinai?

Viskas, Maikui jau gana. Jis griebia Bilį už striukės ir šveičia ant stovo su prieskoniais ir žuvų milteliais. Bilis atsitrenkęs išsitiesia ant grindų.

- Tu ką, išprotėjai? - staugia Maikas. - Šitas žmogus - žudikas! Traukis jam iš kelio! Ir iš mano, Bili Soamsai!

- Jums derėtų apsivalyti, - priduria Linožas.

Vėl jo akyse mirga tas keistas juodas sūkurys.

Mes regime Bilį stambiu planu. Jis sėdi ten, kur žnegtelėjo, žiūri į Linožą kaip klaustukas. Po to iš jo nosies ūžteli kraujas. Pajutęs kraują, jis pakelia rankas prie nosies ir netikėdamas apžiūrinėja kruvinus delnus.

Prie jo pirmu taku pribėga Ketė ir atsiklaupia šalimais. Ji nori padėti, nori padaryti ką nors, kad Bilio veide neliktų tos siaubingos nuostabos ir nuoskaudos išraiškos.

- Palik mane ramybėje! - surinka jis ir pašoka.

Kamera atsitraukia, ir Linožas sako Ketei:

- Kol jis dar neišpurto nuo savo teisumo, Katrina, paklauskite jo, kiek jis pažįsta Dženą Frimen.

Bilis dar kartą krūpteli apstulbintas.

Iš antro praėjimo išlekia Kirkas Frimenas:

- Ką pasakėte apie mano seserį?

- Kai karšta, ji mėgsta jodinėti ne tik arkliu. Tiesa, Bili?

Priblokšta Ketė žiūri į Bilį. Tas šluosto kraują plaštaka ir žiūri bet kur, kad tik ne į ją. Teisėtas jo pyktis nelauktai nutrūko kaip nėštumas. Jo veide parašyta tiktai tiek: "Paleiskite mane iš čia". O Maikas, atrodo, niekaip negali patikėti idiotiška įvykių eiga.

- Kete, pasitrauk nuo šito žmogaus. Ir tu, Bili.

Ji nekrusteli. Galbūt netgi neišgirdo. Ant skruostų ašaros. Hečas viena ranka švelniai atitraukia ją nuo durų su užrašu: KONSTEBLIO OFISAS.

Per neatsargumą jis pastumia ją į Bilio pusę, abu pasišiaušę atsitraukia vienas nuo kito.

- Nereikia stovėti taip, kad jis galėtų tave pasiekti, mieloji, - švelniai sako Hečas.

Šį kartą ji nedrąsiai praeina pro Bilį (jis nebando jos sulaikyti) durų iš parduotuvės link. Maikas tuo metu žengia žingsį į priekį ir paima nuo prekystalio pluoštą plastiko maišelių. Po to duria revolveriu tarp Linožo menčių.

- Pirmyn, judinkitės.

Konsteblio ofise vėjas girdisi bauginamai garsiai - kaukia it traukinio švilpukas. Girdėti, kaip pliaukši stogo plokštės ir girgžda sienos.

Atsidaro durys, ir įeina Linožas, lydimas Maiko su Heču. Linožas traukia prie kameros grotų ir sustoja; kai itin stiprus vėjo gūsis smogia į pastatą, namas suvirpa. Pro užstrigusių durų plyšį neša sniegą.

- Man visa tai nepatinka, - sako Hečas.

- Eikite, misteri Linožai! - įsako Maikas.

Praeidamas pro stalą, Maikas padeda ant jo plastiko maišelių pakelį ir paima didelę skaitmeninę spyną. Iš kišenės vėl išsitraukia raktų ryšulį ir sekundę liūdnai žvelgia į nulūžusį raktą nuo galinių durų. Po to raktus ir spyną paduoda Hečui. Dar apsikeičia ginklais, paima iš jo šratinį šautuvą, o paduoda revolverį. Kai procesija pasiekia grotas, Maikas sako:

- Pakelkite į viršų rankas ir įsikabinkite į grotas.

Linožas paklūsta.

- Pražerkite kojas.

Linožas paklūsta.

- Plačiau.

Linožas paklūsta.

- Rengiuosi jus apieškoti. Jeigu krustelsite, mano draugas Oltonas Hečeris išvaduos jus nuo laukiančių kančių.

Hečas mėšlungiškai nuryja seilę, bet revolverį pakelia. Maikas padeda šautuvą.

- Jums užteks tik krustelėti, misteri Linožai. Savo šlykščiomis letenomis lietėte mano sūnų, todėl dabar jums užtenka tik krustelti.

Maikas įkiša ranką į Linožo striukės kišenes ir ištraukia geltonas pirštines. Ant jų - Martos kraujo dėmės. Su pasibjaurėjimu Maikas meta jas ant stalo. Dar paieško kišenėse, bet nieko neranda. Išverčia Linožo džinsų kišenes. Tuščia. Užpakalines kišenes. Kažkokie drabužių pūkai, daugiau nieko. Nuima Linožo kepuraitę ir dirsteli į vidų. Tuščia. Maikas numeta kepurę greta pirštinių.

- Kur jūsų piniginė?

Linožas nereaguoja.

- Kur piniginė?

Maikas porąsyk paploja Linožui per petį. Pirmą kartą lyg ir draugiškai, antrą - stiprokai. Bet vis tiek atsakymo nesulaukia.

- Ei! - šūkteli Maikas.

- Ramiau, Maikai, - sako sunerimęs Hečas.

- Šitas tipas sugavo mano sūnų, lietė jo veidą ir pabučiavo į *nosį*, o tu man sakai “ramiau”?! Kur-jūsų-piniginė-sere?

Ir Maikas niukteli Linožą į nugarą. Tas atsitrenkia į kameros virbus, bet nenuleidžia rankų ir kojas lieka išžergęs.

- Kur jūsų piniginė? Banko kortelė? Donoro kortelė? “Velju-Marto” nuolaidų kortelė? Per kokią kanalizacijos angą čionai įšliaužėte? Atsakykite!

Apimtas apmaudo, pagiežos, baimės ir pažeminimo Maikas sugriebia Linožą už plaukų ir trenkia veidu į kamerą.

- Kur tavo piniginė?

- Maikai... - ramina Hečas.

Maikas vėl trenkia suimtąjį į grotas. Būtų ir trečią kartą trenkęs, bet Hečas pastveria jį už rankos.

- Maikai, baik!

Maikas baigia. Jis giliai įkvepia ir šiaip ne taip susivaldo. Lauke šėlsta vėjas, ausis pasiekia vos girdima bangų mūša.

- Nusiaukite batus, - paliepia Maikas. Jis vis dar sunkiai alsuoja.

- Tada man reikės paleisti virbus, - atsako Linožas. - Jie užrišti.

Maikas priklaupia ir paima šautuvą. Įrėmęs buožę į grindis, jis nutaiko vamzdį tiesiai į Linožo kelnių centrą.

- Jeigu pajudėsite, sere, daugiau neteks kamuotis dėl užkietėjusių vidurių.

Hečas vis labiau bijo. Jis dar niekad nematė Maiko tokio (ir puikiai be to apsieitų). Tuo metu Maikas mazgo Linožo batus. Po to jis atsistoja, ima šautuvą ir atsitraukia per žingsnį.

- Nusispirkite batus.

Linožas nupurto batus nuo kojų. Maikas linkteli Hečui, šis paima juos (visą laiką šnairuodamas į Linožą) nuo grindų. Apčiupinėja iš vidaus, paskui apverčia ir krato.

- Nieko nėra, - sako jis.

- Mesk juos ant mano stalo, - liepia jam Maikas.

Hečas numeta.

- Eikite į kamerą, misteri Linožai. Nedelsdamas, o rankas laikykite taip, kad jas matyčiau.

Linožas atsidaro kameros duris ir porą kartų pasiūbuoja pirmyn atgal prieš įeidamas. Durys girgžda, o kai atsiveria iki galo, kabo persikreipusios. Linožas pirštu paliečia porą mėgėjiškų virinimo siūlių ir šypsosi.

- Manote, ji jūsų nesulaikys? - klausia Maikas. - Sulaikys.

Bet neatrodo labai tikras, o Hečo veide akivaizdi abejonė. Linožas įžengia kameron, uždaro duris ir atsisėda į jas veidu. Prisitraukia sportinėmis (baltomis) kojinėmis apmautas kojas ant gulto krašto ir žiūri į mus tarp savo kelių. Kurį laiką mes jį matome tokioje pozoje. Plaštakos laisvai krenta nuo jo kelių. Veide - šypsenos pėdsakas. Apskritai, kai į mus taip žiūri, norisi apsisukti ir bėgti. Tai tigro narve žvilgsnis - labai ramus ir įdėmus, bet sklidinas santūraus įniršio.

Maikas uždaro kamerą, Hečas užrakina ją raktu iš ryšulio. Kamera užrakinta, bet Maikas su Heču vis vien apsikeičia nerimastingais žvilgsniais. Durys netvirtos kaip paskutinis dantis senio žandikaulyje. Kamera puikiai tinka Saniui Brodiganui, kuris turi bjaurų įprotį prisilakti ir svaidyti akmenis į buvusios žmonos langus... tik jau ne nepažįstamajam be dokumentų, kuris mirtinai užtalžė seną našlę.

Maikas prieina prie durų į iškrovimo aikštelę, žvelgia į skląstį, po to patikrina rankeną. Durys be jokių pastangų atsiveria, įleisdamos šaltą vėjo šuorą su sniegu. Hečo žandikaulis atvimpa.

- Maikai, prisiekiu, kuo tik nori, jos nepasidavė!

Maikas uždaro duris. Ir tuojau pat įeina Robis Bilzas. Jis prisiartina prie stalo ir siekia vienos pirštinės.

- Neliesk! - spėja pasakyti Maikas, ir Robis atitraukia ranką.

- Dokumentus turėjo? - klausia Robis.

- Tau čia nėra kas veikti, - atšauna Maikas.

Robis griebia nuo stalo lentelę ir krato priešais konsteblio veidą.

- Žinai, ką pasakysiu, Andersonai? Tavo humoro jausmas visai...

Hečas (kuris iš tiesų pakabino tą lentelę ant manekeno) sutrikęs. Bet niekas iš kitų dviejų to nepastebi. Maikas išlupa tą prakeiktą faneros gabalą iš Robio rankų ir sviedžia šiukšliadėžėn.

- Neturiu tam nei laiko, nei kantrybės. Nešdinkis, arba išmesiu.

Robis žiūri ir supranta, kad Maikas kalba visiškai rimtai. Jis traukiasi prie durų.

- Artimiausiame miesto tarybos posėdyje gali įvykti Litl Tol Ailendo teisėsaugos kadrų kaita, - sako jis jau už durų.

- Posėdis - kovą, - atkerta Maikas. - Dabar vasaris. Nešdinkis.

Robis išeina. Maikas su Heču stovi nejudėdami, po to Maikas garsiai iškvepia. Hečui, atrodo, irgi palengvėjo.

- Regis, puikiai išsprendžiau šitą problemą? - klausia Maikas.

- Kaip diplomatas, - užtikrina Hečas.

Maikas vėl giliai įkvepia ir lėtai išpučia orą. Po to ima atplėšinėti plastiko paketus. Į du sudeda pirštines, į trečią - kepurę. Maikas sako:

- Aš dabar nueisiu ir...

- Paliksi mane su juo vieną? - nutraukia jį Hečeris.

- Pasistenk susisiekti su valstijos policijos nuovada Mačijase. Ir laikykis nuo jo atokiau.

- Šitai tau galiu garantuoti, - atsako Hečas.

Parduotuvės gilumoje prie mėsos šaldytuvo grūdasi miestelėnai, su siaubu ir viltimi dirsčioja į konsteblio ofisą. Robis liepsnoja it įkaitinta krosnis. Prie jo prisijungė jo šeima - žmona Sandra ir žavusis Donas, kurį jau matėme vaikų darželyje. Pirmame miestiečių minios plane stovi Molė su Ralfiu ant rankų. Kai atsi-

daro durys ir išeina Maikas, ji puola į priekį. Maikas ją apglėbia ramindamas.

- Tėti, tu jo neužgavai? - klausia berniukas.

- Ne, mažuli, aš tik užrakinau jį.

- Į kalėjimą? Pasodinai jį į kalėjimą? O ką jis padarė?

- Vėliau, Ralfai.

Maikas bučiuoja fėjos balną ant berniuko nosies ir pasisuka į susibūrusius žmones.

- Piteri! Piteri Godso!

Žmonės šurmuliuodami susižvalgo, ir po akimirkos į priekį prasibrauna sutrikęs ir podraug arogantiškas Godso (bet jo akyse galima įžvelgti baimę).

- Maikai, tai, ką tas niekšas sakė - gryniausias melas, pasaulis...

- Taip-taip, - neleidžia jam baigti Maikas. - Klausyk, nueik ten, pas Hečą. Reikės tą tipą saugoti, geriausia poromis.

- Gerai. Žinoma, - atsako Piteris Godso ir su didžiuliu palengvėjimu nueina į konsteblio ofisą. Maikas, vis dar nepaleisdamas žmonos, pasisuka į pirkėjus.

- Žmonės, atrodo, man teks uždaryti parduotuvę, - niurnesys. - Tad imkite, ko kam reikia - aš jumis pasitikiu, po audros atsiskaitysime. Dabar man reikia užsiimti suimtuoju.

Į priekį prasibruka Dela Bisonet - pusamžė moteris susirūpinusiu veidu.

- Tai šitas žmogus užmušė vargšelę Martą?

Vėl nuvilnija niurnėjimas, tik baugus ir nepatiklus. Molė įdėmiai žiūri į vyrą. Dabar ji labiausiai norėtų, kad Ralfis laikinai apkurstų.

- Ateis laikas, viską sužinosite, bet ne dabar, - atsako Maikas. - Dela, prašau jūsų - jūsų visų, kaimynai, - padėkite man vykdyti savo pareigą. Imkite, ko kam reikia, ir skirstykitės po namus, kol pūga visai nepasiuto. Tik minutei prašau pasilikti keletą vyrų. Kirkai Frimenai... Džekai Karveri... Sani Brodiganai... Bili Soamsai... Džoni Harimanai... Robi... pradžiai užteks.

Tie vyrai išeina į priekį, o kiti pasuka prie išėjimo. Robis, kaip paprastai, pritvinkęs savigarbos. Bilis spaudžia prie nosies popierinę nosinę.

Konsteblio ofise Hečas bando ką nors išspausti iš radijo siųstuvo. Piteris spokso į kamerą su nervingu smalsumu. Sėdintis ant gulto Linožas žiūri į jį, laikydamas galvą tarp užkeltų kelių.

- Mačijase, čia Oltonas Hečeris iš Litl Tol Ailendo. Pas mus ypatinga padėtis pagal policijos liniją. Girdite mane, Mačijase? Atsakykite, jeigu girdite!

Jis paleidžia perdavimo mygtuką. Girdisi tik trukdžiai.

- Mačijase, kviečia Oltonas Hečeris devynioliktu kanalu. Jeigu mane girdite...

- Jie negirdi, - sako Piteris. - Nuo jūsų stogo nudribo antena.

Hečas atsidūsta. Tai jis irgi žino. Sumažina garsą, ir įkyrus zirzimas nutyla.

- Pamėgink telefonu, - pataria Piteris Godso.

Hečas meta į jį nustebusį žvilgsnį ir ima ragelį. Klauso, paspaudžia iš eilės keletą mygtukų ir deda ragelį į vietą.

- Irgi ne? - klausia Piteris. - Gerai, čia tik šiaip, dėl visa ko.

Piteris vėl pasisuka į jį spoksančio Linožo pusėn. O Hečas nukreipia dėmesį į Piterį.

- Klausyk, ar tiesa, kad turi žolės siuntą už omarų narvų?

Piteris atsigręžia, įremia žvilgsnį... ir nieko nesako.

Parduotuvėje, kur dabar stovi Molė, Maikas ir Ralfis, žmonės pajudėjo (išskyrus Maiko pasirinktų vyrų grupelę), ir durys išmeta juos į išorinį pasaulį. Virš durų kabantis varpelis skamba be atvangos.

- Kaip manai, viskas bus gerai? - klausia Molė.

- O kaipgi! - atsako Maikas.

- Kada grįši namo?

- Kada galėsiu. Paimk sunkvežimį. Su mūsų mašina ir trijų šimtų jardų nenuvažiuosi. Gyvenime nemačiau tiek sniego. Aš

parvažiuosiu visureigiu arba paprašysiu ką nors mane pametėti, kai čia viskas nurims. Man teks sugaišti Martos namuose nemaža laiko, kad padaryčiau viską, kas priklauso.

Molės galvoje sukasi tūkstančiai klausimų, bet ji negali jų ištarti. Maži ąsotėliai, didelės auselės. Ji bučiuoja Maiką tarp skruosto ir lūpų, paskui pasisuka į duris lauk.

Prie kasos vis dar kūkčioja Ketė, ir Tesė laiko ją už pečių ir ramina, bet mums aišku, kad Linožo žodžiai ją (Tesę) gerokai išmušė iš balno. Molė, praeidama su Ralfiu ant rankų, meta jos pusėn klausiamą žvilgsnį, ir Tesė patvirtindama linkteli - viskas gerai. Molė linkteli ir išeina.

Molė su sūnumi glėbyje išeina iš parduotuvės į sniego audrą. Gūžina kovodama už kiekvieną žingsnį... o juk oras tik bjūra.

Berniukui tenka šaukti, kad jį išgirstų:

- O mūsų salos nenupūs?

- Ne, ką tu, pupuliuk, - atsako Molė. Bet atrodo ne tokia užtikrinta, kaip kalba.

Žiūrint į miesto centrą iš labai aukštai (taip rodo kamera), matosi, kaip aršiai verčia sniegą. Atlanto ir Meino gatve dar važiuoja keli automobiliai, bet greitai dings ir jie. Litl Tol Ailendas patikimai atskirtas nuo pasaulio. Vėjas stūgauja, sniegą verčia saujomis, ir tada...

Užtemimas. Penkto veiksmo pabaiga.

ŠEŠTAS VEIKSMAS

Tas pats kadras, tik jau vėliau - dienos šviesos beveik neliko. Ir kaukia vėjas.

Miškinga vietovė į pietus nuo miesto. Mes iš viršaus žiūrime į vandenyno mūšą per elektros perdavimo linijas. Garsus triokštelėjimas - ir milžinė pušis griūva ant laidų. Kibirkščių lietus.

Meino gatvėje, pakartodamas pirmą sceną, užgęsta visos šviesos - ir blykstė sankryžoje.

Konsteblio ofise, kur sėdi Hečas ir Piteris, dingsta šviesa.

- O, velnias! - nusikeikia Hečas.

Piteris neatsiliepia. Jis žiūri...

Į kamerą. Linožas - tamsi krūva, išskyrus akis. Jos grėsmingai švyti... kaip vilko.

Hečas rausiasi stalčiuje. Kai išsitraukia žibintuvėlį, Piteris stveria jį už rankos:

- Pažvelk į jį!

Hečas staigiai apsisuka. Suimtasis sėdi ta pačia poza, bet neįprastų ugnelių jo akyse nebėra. Hečas įjungia žibintuvėlį ir nukreipia šviesos spindulį į Linožo veidą. To veidas visiškai ramus.

- Kas yra? - teiraujasi Hečeris Pito.

- Man pasirodė... et, nieko.

Jis vėl suglumęs žiūri į Linožą.

- Tikriausiai persirūkei to, ką parduodi, - įgelia Hečas.

- Užsičiaupk, Hečai! - atšauna Piteris piktai ir susigėdęs. - Nekalbėk apie tai, ko nesupranti.

Parduotuvėje liko tik Maikas ir Tesė Maršan. Pradingus šviesai, liko beveik tamsu - langai dideli, bet už jos jau beveik naktis. Maikas apeina prekystalį ir atidaro paskirstymo skydą ant sienos. Viduje jungtuvai ir vienas didelis jungiklis. Jį Maikas ir permeta.

Už krautuvės, kairėje iškrovimo aikštelės pusėje, stovi nedidelis sandėlis su užrašu: GENERATORIUS.

Girdisi, kaip sandėlyje užsiveda variklis, ir išvestas į lauką išmetamasis vamzdis kosi melsvu dūmu, kaipmat nunešamu vėjo.

Konsteblio ofise įsijungia šviesa, ir Hečas su palengvėjimu atsidūsta.

- Ei, Pitai! - šaukia jis.

Jis nori atsiprašyti, tik laukia Piterio pagalbos, bet tas akivaizdžiai nenusiteikęs. Jis paeina į šalį ir žiūri į skelbimų lentą.

- Pitai, aš truputį perlenkiau, - atsiprašo Hečas.

- Kažkas tokio, - atsako Piteris ir meta žvilgsnį į Linožą. Suimtasis žvelgia į jį vos vos šypsodamasis.

- O tu ko spokstai? - klausia Piteris.

Linožas neatsako, tiesiog žiūri į Piterį su ta pačia šypsena. Piteris neramus nusigręžia į skelbimų lentą. Hečas žiūri į jį, apgailestaudamas dėl kvailos savo replikos.

Krautuvės verandoje stovi Maikas su Tese. Ji vilki parka, apsiavusi aukštais batais guminiais padais. Vis tiek ją siūbuoja vėjas, ir Maikui tenka moterį prilaikyti. Po to jis prieina prie durų šone esančios vitrinos. Lango apačioje iš abiejų pusių - po suktuvo rankeną. Vieną ima Maikas, prie kitos prislenka Tesė. Jie suka rankenas ir kalbasi (iš tikrųjų rėkia, nes kitaip nesigirdi), ir ant stiklo nusileidžia medinis roletas.

- Nueisi? - klausia Maikas. - Galėčiau tave pametėti...

- Tau ne į tą pusę! O man tereikia praeiti pro šešis namus... juk pats žinai. Aš nebe vaikas!

Jis linkteli ir nusišypso. Jie prieina prie kitos vitrinos ir nuleidžia antrą roletą.

- Klausyk, Maikai! Kaip manai, kodėl jis čia atsibeldė ir kam jam reikėjo žudyti Martą?

- Galva neneša. Keliauk mano, Tese. Užsikurk ugnį. Aš pats čia užsidarysiu.

Susitvarkę su langinėmis, jie eina prie laiptų. Tesė sudreba ir dar smarkiau užveržia gobtuvą nuo vėjo.

- Gerai jį saugok, - sako moteris. - Nėra reikalo, kad jis čia šlaistytųsi, kol tokia... - ji galvos mostu parodo į pūgą.

- Nesijaudink.

Ji vieną sekundę žiūri į jį, ir atrodo, kad konsteblio išvaizda ją šiek tiek nuramina. Linktelėjusi galva, Tesė leidžiasi užsnigtais laiptais, tvirtai įsitvėrusi į turėklus. Kai ji nusigręžia į jį nugara, Maikas nustoja kontroliuoti savo išraišką, ir mes matome, koks jis sunerimęs. Įeina į vidų, užrakina duris, apsuka lentelę "ATIDA-RYTA" kita puse - "UŽDARYTA" - ir nuleidžia žaliuzes.

Į konsteblio ofisą įeina Maikas, vis dar kratydamas nuo batų sniegą. Apsidairo. Hečas surado antrą žibintuvėlį ir uždegė keletą žvakių. Piteris vis dar įdėmiai studijuoja skelbimų lentą. Maikas prieina prie tos lentos, traukdamas iš kišenės popieriaus lapelį.

- Kaip sekasi? A?

- Gerai, proto ribose, - atsako Hečas, - bet su Mačijaso policija negaliu susisiekti. Apskritai su niekuo.

- Kažkodėl manęs tai nestebina, - sako Maikas.

Jis prismeigia prie lentos ranka rašytą budėjimo grafiką, ir Piteris nedelsdamas ima jį skaityti. Maikas prisiartina prie stalo, ištraukia apatinį stalčių. Traukdamas sako Hečui:

- Jūs su Piteriu - iki aštuonių, Kirkas Frimenas ir Džekas Karveris - nuo aštuonių iki vidurnakčio, Robis Bilzas ir Sanis Brodiganas - nuo vidurnakčio iki keturių, Bilis Soamsas su Džoniu Harimanu - nuo keturių ryto iki aštuonių. Vėliau pratęsime.

Maikas išima nedidelę dėžutę ir fotoaparatą "Polaroid", uždaro stalčių ir pasisuka į budėtojų porą, laukdamas jų komentarų. Tie atsako nejaukiu tylėjimu.

- Na kaip, vaikinai, tinka?

- Puiku, - pernelyg nuoširdžiai atsako Hečas.

- Viskas gerai, - pritaria Piteris.

Maikas įdėmiai pasižiūri į juos ir supranta, iš kur vėjas pučia. Atidaro dėžutę - mes spėjame pamatyti daug daiktų, galinčių praversti mažo miestelio policijos atstovui (didelis prožektorius, tvarsčiai, pirmosios pagalbos vaistinėlė ir taip toliau). Maikas įsideda aparatą ir vėl kreipiasi į vyrus:

- Būkite budrūs. Abu. Aišku?

Vėl jokio atsakymo. Hečas suglumęs, Piteris pasipūtė. Maikas pasisuka į Linožą:

- Vėliau pasikalbėsime, kaip jūs norėjote, sere, - jis uždaro dėžutę ir eina prie durų. Į namą trenkia galingas vėjo smūgis, pastatas sudreba. Kažkas lauke traškėdamas krenta žemėn. Hečeris krūpteli.

- Ką su juo daryti, jeigu Robis ir Ursula nutars papūsti dūdelę ir sušaukti visą miestą į slėptuvę? Ką, pasodinti merijos rūsio kampe su apklotu ir košės dubenėliu? - klausia Hečas.

- Nežinau, - atsako Maikas. - Ko gero, likti su juo.

- Kad nupūstų drauge? - bamba Piteris.

- Nori eiti namo, Pitai? - klausia Maikas.

- Ne.

Maikas linkteli ir išeina.

Tirštėjančiose sutemose prie Martos Klarendon namo privažiuoja “Salos tarnybų” visureigis. Skinasi kelią per pusnis, važiuoja per išlaužytas šakas. Mašina sustoja priešais vartelius. Iš jos išlipa Maikas su dėže ir eina takeliu. Pūga smaginasi, vėjo šuorai blaško Maiką iš vienos pusės į kitą. Jis ropščiasi apledėjusiais nuo sniego laipteliais.

Terasoje atidaro dėžę, išsiima prožektorių ir fotoaparatą dėkle, kabina pastarąjį ant kaklo. Vėjas stena - terasoje barška šakos. Maikas truputį nervingai apsidairo ir grįžta prie reikalo. Išsitraukia baltos lipnios juostos ritinį ir šratinuką. Prispaudęs ranka prie krūtinės žibintuvėlį (jau įjungtą), Maikas atplėšia juostos gabalą ir

lipdo ant Martos durų. Nuėmęs nuo šratinuko kamštuką, sekundę pagalvoja ir rašo:

NUSIKALTIMO VIETA. EITI DRAUDŽIAMA.
MAIKLAS ANDERSONAS, KONSTEBLIS

Užsimovęs juostos ritinį ant rankos nelyginant apyrankę, atidaro duris.

Pakelia Martos vaikštyklę, imdamas už rankenų pirštinėtomis rankomis, ir stato prieangyje. Po to uždaro dėžę, pasiima ją į ranką ir įeina pats.

Prieangyje Maikas kiša įjungtą prožektorių į striukės kišenę. Šviesos spindulys nutvieskia lubas. Pats Maikas - tik tamsoje judantis siluetas. Jis atidengia fotoaparatą ir prideda jį prie veido.

PLYKST!

Apšviečia sudaužytą, kruviną Martos Klarendon veidą. Tik sekundės dalį - ir tuoj užgęsta. Šitas kadras ir kiti tokie patys - visiškai sustingę, kaip nusikaltimo vietos fotografijos... kaip daiktiniai įrodymai... kokiais jie kada nors taps teisme. Bent jau Maikui taip atrodo.

Tamsiame prieangyje Maikas pasisuka, slėpdamas pirmą nuotrauką striukės kišenėje, ir vėl spragteli aparatu -

PLYKST!

Ir mes matome paveikslus ant koridoriaus sienų. Valtys jūroje. Miesto prieplauka tūkstantis devyni šimtai dvidešimtaisiais. Senas fordas pukši Atlanto gatve - tūkstantis devyni šimtai dvidešimt aštuntieji metai. Merginos piknike prie švyturio. Paveikslai aptaškyti krauju. Tarp jų, ant apmušalų, kraujas tirštesnis. Viskas užgęsta.

Maiko Andersono siluetas pasilenkia.

PLYKST!

Per grindis tęsiasi juoda žymė, lyg Santa Klausui-kaskadininkui šauniai prašvilpus viena pavaža. Tik ten, kur Linožo lazdos galas

brūkštelėjo per kraują, nutįsta kruvinos uodegos it bangos nuo valties. Šmėkštelėjo - dingo.

Tamsiame koridoriuje Maikas juda svetainės pusėn. Įeina.

Aplinka grėsminga - baldų liko tik neaiškūs kontūrai, vėjas ūkia, į sienas stuksi šakos ir dejuoja medžiai.

Maikas eina į priekį, o iš jo kišenės prožektorius vis dar duria į lubas. Maikas netyčia už kažko užkiūva, ir tamsus apvalus daiktas ritasi grindimis, užkliudo krėslo koją, atšoka. Maikas aklina įkandin, išsitraukia žibintuvėlį iš kišenės, ir mes akimirką apankame. Tai Maikas, ieškodamas nusiritusio daikto, netyčia pašvietė prožektoriumi į kamerą. Mes vis tiek nematome to daikto. Maikas vėl įkiša prožektorių į kišenę, paima fotoaparatą ir pasilenkia.

PLYKST!

Devio kamuolys ant grindų, išterliotas krauju, panašus į klaikią planetą, išnyra ir vėl pranyksta tamsoje.

Tamsiame kambaryje Maikas atplėšia gabalą juostos, rašo ant jo “DAIKT. ĮROD.” Ir prilipdo prie kamuolio. Apeina krėslą ir nutaiko “Polaroidą” į televizorių.

PLYKST!

Į šipulius sudaužytas ekranas. Pro dantytą angą matosi elektroninės žarnos. Kaip išmušta akis. Užtemimas.

Sutrikęs Maikas susiraukia apžiūrinėdamas televizorių. Jiedu su Heču tikrai *girdėjo* šitą laužą. Jokios abejonės. Jis atsargiai prieina, pasisuka ir pakelia aparatą.

PLYKST!

Martos krėslas. Tamsus ir iškruvintas, baisus kaip kankinimo įrankis. Greta ant stalo tebeguli lėkštutė nuo sausainių ir krauju išteptas puodelis.

Šitą nuotrauką Maikas nori pakartoti. Pakelia aparatą - ir sustoja. Žiūri...

Į erdvę virš durų tarp svetainės ir koridoriaus. Ten kažkas užrašyta ant apmušalų virš staktos. Matyti matosi, bet per daug tamsu, kad perskaitytume. Maikas nukreipia “Polaroidą” -

PLYKST!

Tai pranešimas, išvedžiotas Martos Klarendon krauju.

DUOKITE MAN TAI, KO NORIU, IR AŠ PASITRAUKSIU

Lyg atpažinome jį, lyg ir ne. Užtemimas.

Maikas sukrėstas, ne juokais sukrėstas. Bet savo darbą jis pasiryžęs baigti. Nukreipęs aparatą, dar sykį fotografuoja krėslą.

PLYKST!

Šį kartą skersai ranktūrių guli Linožo lazda. Krauju ištepta vilko galva urzgia ant šviesos. Jeigu anksčiau piešinys ant apmušalų buvo neaiškus, dabar nelieka abejonių.

Aparatas iškrenta iš Maiko rankų. Jeigu ne diržas, būtų drioksteléjęs ant grindų. Maikui pakerta kelius - jį galima suprasti. Praeitą kartą lazdos čia nebuvo. Vėjo smūgis, - toks stiprus, kokio dar nebuvo, - ir langas Maikui už nugaros sprogsta į vidų. Vaiduokliškais sūkuriais kambarin įsiveržia sniegas. Užuolaidos plazdena it vaiduoklio rankos.

Maikas krūpteli iš išgąsčio (tikiuosi, mes taip pat), bet greitai susivaldo. Bando užtraukti langą protjeromis. Jas ištraukia laukan, ir Maikas tempia prie sienos stalą, kad jas prispaustų. Vėl pasisuka į Martos krėslą... ir tą netikėtą lazdą. Pasilenkia, nutaiko aparatą.

PLYKST!

Vilko galva ant lazdos stambiu planu.

Mums į akis žvelgia iššiepti kruvini dantys ir akys kaip vilkolakio trenkus žaibui. Užtemimas.

Maikas kurį laiką stovi, norėdamas susitvardyti. Deda į kišenę paskutinę fotografiją, atplėšia dar galą juostos ir lipdo ant lazdos. Ant juostos rašo: DAIKT. ĮROD. ir GALIMAS NUSIKALTIMO ĮRANKIS.

Maikas tamsoje perkerta valgomąjį. Nutraukia nuo stalo baltą staltiesę, prieš tai nuėmęs žvakės ir pušies kankorėžio formos papuošimą.

Išeina į koridorių ir prisiartina prie Martos kūno silueto. Priėjęs pastebi kažką ant sienos prie durų. Nukreipia ten prožektoriaus spindulį ir mato, kad tai rakto pavidalo kabykla raktams. Pašvietęs Maikas randa raktų rinkinį, kurio jam reikia. Nuima juos nuo kabliuko.

Maiko ranka įkiša raktą į duris. Etiketėje senutės Martos Klarendon pakeverzota: LAUKUJĖS DURYS.

Maikas slepia raktus kišenėje ir pasideda kamerą bei dėžę šalia laiptų.

- Atleiskite, misis Klarendon, - ištaria jis.

Užkloja Martą staltiese, susirenka savo daiktus. Po to atidaro duris į verandą tiek, kad pats prasmuktų, ir išeina į riaumojančią pūgą. Jau naktis.

Martos raktu užrakina duris. Patikrina jas, ar užsirakino. Po to pasisuka ir eina taku prie savo visureigio.

Kamera rodo kažkieno namą Meino gatvėje, bet pro sniego uždangą jo veik nematyti.

Karverių virtuvėje sėdi Džekas, Andžela ir Basteris. Generatoriaus jie neturi. Virtuvė apšviesta dviem žibalinėmis lempomis, kampuose tiršti šešėliai. Šeima vakarienei valgo sumuštinius, užsigerdama mineraliniu vandeniu. Su kiekvienu vėjo šuoru, nuo kurio traška namas, Andžela nervingai apsidairo. Džekas - omarų žvejys, jis mažiausiai nerimauja dėl oro (o ko jaudintis, jeigu stovi ant tvirtos žemės?). Jis su Basteriu žaidžia lėktuvėliais. Lėktuvo vietoje sumuštinis su rūkyta dešra, o jo angaras - pražiota berniuko burna. Džekas priskrenda (skleisdamas visus lėktuvams būdingus garsus) ir vėl nuskrenda. Basteris linksmai kvatojasi. Tėtis *toks* juokingas!

Lauke garsus triokštelėjimas. Andžela sugriebia vyro ranką.

- Kas čia?

- Medis, - atsako Džekas. - Iš garso sprendžiant, Robišų galiniame kieme. Pasisekė, jeigu verandos nesugriovė.

Jis vėl tęsia žaidimą lėktuvais, šį kartą jis nutupia į Basterio burną. Basteris atkanda kąsnelį ir godžiai kramto.

- Džekai, - klausia Andžela, - ar tau *būtina* grįžti į parduotuvę?

- Aha.

- Tėtė saugos blogietį! - šaukia Basteris. - Kad jis nepabėgtų! Aš - lėktuvėlis!

- Tai jau taip, vaikine, - pritaria Džekas. Ir vėl nuleidžia lėktuvą sūnaus burnoje, pašiaušia jo plaukus, rimtai žvelgdamas į Andželą.

- Mažule, sunki situacija, kiekvienas turi prisidėti. Be to, būsiu su Kirku. Budėti skiria draugų poras.

- O mano draugas - Donas Bilzas! - pareiškia Basteris. - Jis moka būti beždžione!

- Aha, - sako Džekas. - Tikriausiai išmoko iš savo tėvo.

Endžė suprunkščia, prisidengusi burną ranka. Basteris ima skleisti beždžioniškus garsus ir kasytis. Įprastas šito penkiamečio vaiko elgesys prie pietų stalo. Tėvai žiūri į jį su beatodairiška meile.

- Išgirsi sireną - imk Basterį ir važiuok, - kalba Džekas. - Žinai ką? Jeigu pasidarys neramu, nelauk sirenos - važiuok iš karto. Pasiimk sniego roges.

- Tu įsitikinęs?

- M-hm. Kuo anksčiau su Basteriu ten atsidursi, tuo geresnę nakvynę gausi. Žmonės jau važiuoja ten. Mačiau žiburius.

Džekas mosteli smakru į langą.

- O šiaip, kai baigsis mano pamaina, būk čia arba ten. Aš tave susirasiu.

Jis šypsosi jai, o nuraminta moteris šypsosi jam. Užkaukia vėjas, šypsenos pranyksta. Vos girdimai ošia vandenynas. Džekas sako:

- Merijos rūsys, ko gero, bus saugiausia vieta visoje saloje per artimiausias dvi paras. Patikėk, šiandien bus velniška bangų mūša.

- Kodėl tas žmogus turėjo atsirasti čia kaip tik tokią dieną? - klausia Andžela, žinoma, atsakymo nesitikėdama.

- Mama, o ką padarė tas blogas žmogus?

Ir vėl - mažas ąsotėlis, didelės auselės. Andžela pasilenkia ir bučiuoja jį.

- Pavogė mėnulį ir atnešė vėją. Nori dar sumuštinio, bernaiti?

- Aha! Ir tegu jis vėl skraido.

Tamsoje netoli Godso "Žuvų ir omarų" bangos lekia aukščiau nei kada nors.

Tamsoje švyturys - tik neryškus siluetas, o jo lempos apšviečia vien sniego chaosą.

Meino ir Atlanto gatvių sankryžoje - tamsa. Vėjas nuplėšia nuo pakabos užgesusią blykstę, ji lekia savo laidu it ritė ant siūlo. Ir krenta į gilią pusnį.

Tamsu ir konsteblio ofise, kur už grotų ta pačia poza alkanu veidu praskėstų kelių rėme sėdi Linožas. Jis susikaupęs, bet veide tas pats šypsenos šešėlis.

Hečas kitame kampe atlenkė nešiojamą kompiuterį, ekrane mirga kryžiažodžio programa, užkariavusi visą jo dėmesį. Jis nepastebi Piterio, kuris sėdi po skelbimų lenta ir išsproginęs nieko nereginčias akis dėbso į Linožą. Jis užhipnotizuotas.

Mes matome Linožo veidą stambiu planu, jo šypsena paplatėja. Akys tamsėja, virsta juodomis, o jose vėl sukasi tos pačios raudonos gyvačiukės.

Piteris, neatitraukdamas nuo suimtojo žvilgsnio, ištiesia ranką už nugaros ir nukabina nuo lentos seną Žvejybos departamento

skelbimą. Apverčia kita puse. Vidinėje jo kišenėje šratinukas. Dabar jis spragteli juo ir prideda galą prie popieriaus. Jis nė karto nepasižiūri į tai, ką daro, - jo žvilgsnis prikaustytas prie Linožo.

- Klausyk, Pitai, - klausia Hečas, - kas čia galėtų būti: "Bolivie-čio arklys". Keturios raidės.

Stambus planas: besišypsančiame Linožo veide lūpos sujudėjo it ryjant seiles.

- Lama, - sako Piteris.

- Taip, tikrai, - sutinka Hečeris ir įrašo raides į laukelį. - Klasiška programa. Duosiu tau pamėginti, jeigu nori.

- Žinoma, - normaliu balsu atsako Piteris, bet akių nuo suimtojo neatplėšia. Ir šratinukas nesustoja. Netgi nesulėtėja.

Kitoje skelbimo pusėje nelygiomis didžiosiomis raidėmis matosi žodžiai:

DUOKITE MAN DUOKITE MAN DUOKITE MAN
TAI, KO NORIU DUOKITE MAN TAI, KO NORIU
DUOKITE MAN TAI, KO NORIU

O aplinkui žodžius, kaip ornamentai aplink vienuolio rankraštį, daug tokių figūrų, kokias matėme virš Martos svetainės durų. Lazdų.

Ir vėl Linožo veidas stambiu planu. Juodos žvėries akys sklidinos besisukančių raudonų drumzlių. Matosi ilčių galiukai.

Litl Tol Ailendo iškyšulyje stūgauja vėtra, pūga lenkia medžius, barška ir traška šakos.

Iš paukščio skrydžio - nakties ir pūgos užklota sala; abi gatvės užverstos sniegu. Žiburių visai nedaug. Tai miestas, atkirstas nuo išorinio pasaulio. Visiškai.

Kamera laukia, kad suvoktume, ir...
Užtemimas. Šešto veiksmo pabaiga.

SEPTINTAS VEIKSMAS

Džekas Karveris buvo teisus - miestelėnai, kurie neturi židinių arba gyvena ten, kur gali pasiekti bangos, jau traukia į meriją. Kas visureigiais, kas motorinėmis rogėmis. Kai kas netgi slidėmis ar sniegžengiais. Ir net per pūgos niršą girdisi sirenos kaukimas.

Šaligatviu artinasi Džonasas Stenhaupas ir jo žmona Džoana. Jie ne piemenys, bet atrodo sveikai, netgi sportiškai - kaip reklamos aktoriai. Eina sniegžengiais, ir kiekvienas tempia virvelę. Už jų - krėslas, įtaisytas ant vaikiškų rogučių, ir taip paverstas vienvietėmis rogėmis. Tame krėsle, apmuturiuota nuo galvos iki kojų, su neįtikėtinai didele kailine kepure sėdi Kora Stenhaup, Džonaso motina. Jai apie aštuoniasdešimt metų, o didybe nė kiek nenusileidžia karalienei Viktorijai.

- Kaip jautiesi, mama? - klausia Džonasas.

- Kaip rožė gegužį, - atsako Kora.

- O tu, Džo?

- Išgyvensiu, - gana niūriai atsiliepia Džoana.

Jie pasuka į automobilių aikštelę priešais meriją. Aikštelė sparčiai pilnėja visokiausių mašinų, galinčių lakstyti sniegu. Poromis pusnyje priešais namą styro slidės ir sniegžengiai. Pats pastatas apšviestas - didžiojo generatoriaus dėka - kaip okeano laineris audringoje jūroje, saugi ir sąlygiškai komfortiška salelė šią pragaištingą naktį. Tikriausiai taip atrodė “Titanikas”, kol neužlėkė ant ledkalnio.

Žmonės lipa laiptais, balsai susijaudinę, pakilūs. Mes jau surinkome nemažą veikėjų sąrašą, ir ne veltui: atpažįstame senus draugus iš tų, kurie būriavosi prie Martos namo arba rūpinosi atsargomis parduotuvėje.

Štai iš visureigio išlipa Džila ir Endis Robišai. Džila atsega savo penkiamečio Hario diržą (jį matėme Molės darželyje), o Endis tuo metu linksmai šūkteli Stenhaupus.

- Sveiki, kaip gyvenimėlis? Nieko sau naktelė?

- Ką ir kalbėti! - atsiliepia Džonasas. - O gyvenimas - puikus.

Bet Džoana, anaiptol dar ne prie mirties, nesijaučia taip entuziastingai. Ji uždusо ir naudodamasi atokvėpio minute pritupia, susiėmusi už savo aulinių.

- Tau padėti, Džoana? - pasiūlo Endis.

Kora - Jos Imperatoriškoji Didenybė - ištaria:

- Džoanai nereikia pagalbos, misteri Robišo. Jai reikia tik kvapą atgauti. Teisingai, Džoana?

Džoana šypsosi anytai taip, kad aišku, ką ji norėtų pasakyti: "Taip, žinoma, dėkui, su kokiu malonumu aš užkiščiau tavo seną subinę žetonu automobilių parkavimo automatui!" Endis tai mato.

- Džilė neprieštarautų, jeigu tu jai padėtum pasirūpinti vaiku. Ar gali, Džo? O aš patempsiu už tave? Gerai?

- Mielai, Endi, - nepaprastai dėkinga atsako Džoana.

Endis ima už jos pakanktės, Džoana nueina prie Džilos, o Kora meta į ją žvilgsnį, garsiai ir aiškiai sakantį: "Dezertyras!"

Iš seno didelio visureigio išsirita Devis Haupvelas, jo tėvai ir misis Kingsberi.

- Na kaip, Endi, pasirengęs? - klausia Džonasas.

- Varyk! - atsako Endis, telaimina jį Dievas. Ir jie nutempia senąją ponią į meriją. Kora važiuoja, karališkai iškėlusi siaurą Naujosios Anglijos gyventojos nosį. Džila ir Džoana gyvai plepėdamos eina paskui. Haris, prirengtas lyg pliušinis meškiukas, tursena šalia mamos, nepaleisdamas jos rankos.

Merijoje Ursula, Tesė Maršan ir Tavija Godso registruoja atvykusius, dalindamos jiems lapus ir prašydamos surašyti visus šeimos narius, kurie ketina nakvoti merijos rūsyje. Už jų nugaros -

keturi vyrai oriomis pozomis, bet ne itin užsiėmę. Tai Robis Bilzas, miesto vadybininkas, ir trys miesto patarėjai: Džordžas Kirbis, Bertas Soamsas ir Henris Braitas. Henris - Karlos Brait vyras, dabar ant jo rankų sūnus Frenkas - jį mes taip pat matėme Molės vaikų darželyje. Frenkas kietai miega.

Ir vėl įeina pažįstami veidai; sala - nedidelė bendrija. Vyresnių nei darželinukai vaikų nėra - jie įstrigo kitoje sąsiaurio pusėje, žemyne.

Ursula visai užsilakstė.

- Visi užsirašykite! Mes turime žinoti, kas čia yra, todėl užsirašykite prieš leisdamiesi žemyn!

Ji meta nepatenkintą žvilgsnį į ketvertą, kuris tik stovi ir plaka liežuviais.

- O ką jis? - klausia Bertas Soamsas.

- Ką jis galėjo pasakyti? - patraukia pečiais Robis Bilzas. - Kas į šiaurę nuo Kasko Bėjaus nežino, kad Piteris Godso su kiekvienu omarų svaru iškiša devynis svarus žolės?

Jis meta žvilgsnį į Ursulą ir Taviją, kuri tuo metu bėga į sandėlį pagalvių - iki tokio darbo Robis nusiristų tik būdamas šautuvo taikiklyje - ir tęsia:

- Aš jo nė nekaltinu. Po perkūnais, jam gi reikia išlaikyti bobų pilnus namus!

Bertas Soamsas prunkšteli, bet Džordžas Kirbis ir Henris Braitas nesmagiai susižvalgo. Jiems nepatinka piktdžiugiškas paskalų tonas.

- Klausimas, - sako Džordžas Kirbis, - iš kur tas bastūnas šitai žinojo, Robi?

Robis užverčia akis, lyg sakytų: “Na ir atlėpausis!”

- Tikriausiai jie suka tą patį biznį, - atsako jis. - Apskritai, kam žudyti tokią nekaltą senę kaip Marta Klarendon? Tik prisišniaukus iki sąmonės netekimo. Ne, sakysi, Džordžai Kirbi?

- Bet tai nepaaiškina, kaip jis sužinojo, kad Ketė Vizers neva darėsi abortą Deryje, - paprieštarauja Henris Braitas.

- Ursula! Apklotų daugiau yra? - pasigirsta moters balsas.

Ursula neištveria:

- Robi Bilzai! Henri Braitai! Vyrai, ar negalėtumėt nusileisti į apačią ir atnešti apklotų iš galinio sandėlio? Ar dar nebaigėte savo politinių debatų?

Robis su Henriu pasuka prie išėjimo - Robis su niekinama šypsena, Henris šiek tiek sugėdintas, kad pats nesusiprato padėti.

- Ko isterikuoji, Ursula? - pašaipiai klausia Robis. - Kritinės dienos, ką?

Ji pažvelgia į jį su neslepiama panieka ir atmeta nuo veido plaukus.

- Robi, ar nemanai, kad metas paleisti sireną ir šaukti žmones? - klausia Tavija.

- Atrodo, kad jie ir patys draugiškai čia traukia, - atsako tas. - O likusieji taip pat greitai susirinks. Mano supratimu, tai gryniausia kvailystė. Manai, mūsų seneliai ir močiutės per audrą irgi rinkdavosi merijoje kaip urviniai žmonės, išsigandę griaustinio?

- Ne, - atsako Ursula, - jie rinkdavosi metodistų bažnyčioje. Turiu nuotrauką, gali pasižiūrėti, jei nori. Dvidešimt septintųjų metų audra. Galiu net parodyti tau tavo senelį. Jis maišo sriubos katilą. Malonu žinoti, kad tavo giminėje buvo žmogus, nevengiantis prisidėti prie visuomeninio darbo.

Robis jau ketina atsikirsti, bet jį sulaiko Henrio Braito balsas:

- Robi, einam!

Ir jis, nepaleisdamas iš rankų miegančio vaiko, lipa žemyn, už jo - Džordžas Kirbis. Robis užsičiaupė. Džordžas dviem dešimtim vyresnis, ir jeigu jis nelaiko apklotų tampymo žeminančiu darbu, tai ir Robis gali eiti su juo, bent jau vaidinti užsiėmusį.

Kai vyrai išeina, Ursula, Tavija ir Tesė susižvalgo ir užverčia akis į lubas. Tuo metu po du, po tris eina nauji žmonės, o lauke riaumoja stichija.

- Užsirašykite, žmonės! - reikalauja Ursula. - Vietos visiems yra, bet mes turime žinoti, kas čia nakvoja!

Įeina Molė Anderson, purtydama sniegą iš plaukų ir vesdama už rankos Ralfį. Klausia:

- Ursula, Maiko nematei?

- Ne, bet būčiau išgirdusi jo automobilio radijo siųstuvą, jeigu skambintų, - ji rodo į siųstuvą. - Šiandien iš to daikčiuko nėra jokios naudos. Renkis, Mole, einam dirbti.

- Kaip čia reikalai? - klausia Molė.

- Linksminamės kaip baliuje. Sveikas, Ralfi!

- Labas, - atsako berniukas.

Molė pritupia ir ima lukštenti vaiką iš šiltų drabužių. O žmonės vis eina. Gatvėje sukasi sniegas ir staugia vėtra.

Naktį. Prie gaisrinės.

Mašiną, kurią šį rytą plovė prie durų, seniai patraukė, bet dabar atsiveria gaisrinės durys ir kovodamas su vėju išeina Ferdas Endriusas, pakeliui maudamasis gobtuvą. Jis žiūri žemyn į...

Godso sandėlis "Žuvys ir omarai".

Vanduo pakilo iki maksimumo. Žemyno už juodos uždangos nematyti. Sąsiauriu ritasi tokios bangos, kokios gali tik košmare pasirodyti. Jos ritmiškai talžo krantą, užliedamos puta ilgą sandėlio pastatą.

Sandėlio vidus prikištas omarų gaudyklių, padėklų ir žvejybos įrangos. Visa siena nukabinėta lietpalčiais, apsiaustais, žvejų pušnimis. Štormo šniokštimas čia truputį tylesnis, bet tik truputį. Langai aplipę putomis.

Kamera juda praėjimu tarp gaudyklių, pro ilgą talpą, pilną omarų. Pasuka už jos, ir žiurkių būrelis išsilaksto į visas puses. Dulkėtame siaurame praėjime tarp talpos ir sienos guli ilgas daiktas, užklotas apklotais.

Vėjas kaukia, o pastatas traška. Galinga banga išmuša stiklą, ir šukės išlaksto į šalis. Pro skylę veržiasi vėjas, vanduo ir sniegas.

Vėjas nuplėšia apklotą nuo to ilgo daikto galo, ir mes matome tvarkingai susuktus į plastiką žolės ryšulėlius.

Siūbuoja ir žvanga spąstai omarams. Dzingtelėjęs išlekia dar vienas langas.

Prie Litl Tol Ailendo krautuvės girdisi tylus generatoriaus pukšėjimas, ir kelios lempos drąsiai tvieskia į naktį. Aikštelėje liko tik du automobiliai: mažoji Molės mašinytė ir apsnigtas pikapas su užrašu "GODSO ŽUVYS IR OMARAI".

Viduje - kompiuterio ekrane beveik išspręstas kryžiažodis. Hečas priduria dar žodį.

Jis pasirąžo, atsistoja. Linožas kameroje sėdi tokia pačia poza, remdamasis nugara į sieną ir žvelgdamas tarp kelių.

- Gerti norisi, - sako Hečas. - Pitai, tau kavos ar ko nors šalto?

Piteris atsako ne iš karto. Ant jo kelių guli tas pats lapas, kurį nuplėšė nuo skelbimų lentos, tik apverstas kita puse, kur skelbimas. Pito akys išplėstos, žvilgsnis tuščias.

- Piteri! Žemė kviečia Piterį! - pašaukia jį Hečeris.

Jis pamojuoja ranka priešais Piterio veidą, ir sąmonė - ar kažkas panašaus - grįžta į Godso akis. Jis žiūri į Hečą.

- Ko?

- Tik paklausiau, tau kavos ar vaisvandenių.

- Ne, nieko, bet ačiū.

Hečas eina prie durų, po to atsigręžia:

- Pitai, viskas gerai?

- Aha, - atsako Piteris po nedidelės pauzės. - Visą dieną ant kojų - ruošiausi audrai. Tikriausiai užmigau atmerktomis akimis. Atleisk.

- Gerai. Pakentėk dar šiek tiek. Džekas Karveris ir Kirkas Frimenas pasirodys čia po kokių dvidešimties minučių.

Hečas pastveria žurnalą - paskaityti tualete - ir išeina.

Stambiu planu - Linožas. Žvelgia į Piterį. Jo lūpos be garso juda.

Stambiu planu - Piteris. Jo žvilgsnis vėl stiklinis. Staiga ant jo veido pasirodo Linožo lazdos šešėlis. Piteris žiūri į viršų.

Mato siją. Lazda kabo ant jos. Dantis iššiepusi kruvina vilko galva.

Piteris pakyla ir lėtai pėdina per kambarį. Skelbimas, ant kurio jis rašė, mataruoja rankoje. Jis praeina po lazda. Linožas sėdi ant gulto stebėdamas jį, ir juda tik jo šiurpios akys. Piteris sustoja prie sienon įmontuotos dėžės, atidaro ją. Ten visokie instrumentai, ir dar - virvės ritinys. Jį Piteris ir paima.

Ant kranto, kur stovi Godso sandėlis, iš sąsiaurio atskuba gigantiška banga, smogia į prieplaukos kampą ir nukanda Godso sandėlio galą. Medžio triokštelėjimas girdisi net per štormą.

Ferdas Endriusas prie šoninių gaisrinės durų aikteli:

- Dieve mano! - ir garsiau sušunka. - Loidai! Loidai! Turi tai pamatyti!

Garažo viduje stovi dvi šviesiai žalios gaisrinės mašinos. Vienos keleivio langas pusiau nuleistas, ir nuo jo karo sukruvinta Linožo lazdos galva. Šalia tokiu pat buku veidu kaip Piteris Godso stovi Loidas. Vienoje jo rankoje skardinė raudonų dažų, kitoje - teptukas. Dirba jis su Manė ar Van Gogo kruopštumu. Girdisi Endriuso balsas:

- Loidai! Tuoj Godso nuneš! Nuplaus visą prieplauką!

Loidas Višmenas nekreipia dėmesio. Toliau piešia.

Konsteblio ofisas iš viršaus. Lazda ant sijos nebekabo, bet nuo tos vietos karo virvė. Tolimajame plane narve sėdi Linožas plėšrūno snukiu, o jo akyse kunkuliuoja juoda ir raudona.

Dar viena didžiulė banga ūžteli ant miestelio prieplaukos, atplėšdama nuo jos nemažą kąsnį ir sugaudama nedidelį katerį, kurį kažkas neapsižiūrėjęs prie jos pririšo. Ir nuo sandėlio nulaižo padorų kąsnelį.

Godso sandėlio viduje vietoj pastato galo šviečia skylė nelygiais kraštais, o joje - amputuotas molas ir kylančios sąsiaurio bangos. Užliedama molo liekanas, viena iš jų ritasi tiesiog į kamerą ir trenkiasi į sandėlį. Pastvėrusi išsineša omarų spąstus. Talpa su omarais apvirsta, išvaduodama dešimtis galvakojų - netikėtas ir neįtikimas mirties nuosprendžio panaikinimas. Kai banga atsitraukia, marihuanos paketai taip pat iškeliauja pro skylę statinio gale.

Prie gaisrinės durų Ferdas Endriusas kriokia visa gerkle:

- Mesk viską, Loidai, pamatysi bangą, kokios gyvenime neteks regėti! Štai ji! Keliauja!

Loidas irgi iškeliavęs. Jis baigė savo darbą, kamera pasisuka, rodydama mums, kas užrašyta didelėmis spausdintomis raidėmis ant žalios gaisrinės mašinos šono. Virš auksinių raidžių

LITL TOL AILENDO GAISRINĖ

išvedžiota štai kas:

DUOKITE MAN TAI, KO NORIU, IR AŠ PASITRAUKSIU

Lauke Ferdas Endriusas rėkia:

- *Išeik, Loidai! Tuoj lėks viskas!*

Loidas, nekreipdamas į jį dėmesio, stato dažų skardinę ant automobilio pakojo ir atsargiai ant viršaus deda teptuką. Tada mes

matome, kad lazdos, kabėjusios ant mašinos lango, jau nebėra... arba ji apskritai buvo tik Loido Višmeno vaizduotėje.

Loidas prieina prie automobilio borto ir atidaro skyrių su įrankiais. Išsitraukia gaisrininko kirvuką.

Konsteblio ofise Piteris Godso stovi ant kėdės stikliniu žvilgsniu. Virvės, kurią jis permetė per siją, galas surištas kilpa, o kilpa ant jo kaklo. Prie jo krūtinės prismeigta namų užduotis: lapas su žodžiais "Duokite man tai, ko noriu", išmėtytais po visą lapą, ir lazdos piešinėliais. Virš visko stambiomis raidėmis it būtų pavadinimas parašyta:

DUOKITE MAN TAI, KO NORIU, IR AŠ PASITRAUKSIU

Linožas stambiu planu. Lūpos traukia begarsę dainą. Didžiulės juodos akių skylės plieskia liepsnomis.

Gaisrinėje Loidas nutaikęs kirvį ašmenimis į veidą. Laiko rankeną prie pat ašmenų - taip laikoma, kai norima paskaldyti balanų prakuroms... arba padalyti sau veidą perpus.

Linožo lūpos ima judėti greičiau. Grėsmingos akys padidėja. Rankos sugniaužtos į kumščius prieš veidą.

Ferdas stovi priešais gaisrinę su persikreipusiu iš siaubo veidu ir atvipusiu žandikauliu.

- Tegu mane skradžiai!

Prie to, kas liko iš Godso sandėlio, per švilpiantį sniegą artėja didžiulė banga - beveik cunamis.

Konsteblio ofise Piterio kojos pastumia kėdę ir sumataruoja ore.

Virš prieplaukos ir sandėlio pakimba ta banga, jie atrodo lyg žaisliniai.

Hečas nustoja parduotuvėje piltis kavą ir pasisuka į konsteblio ofiso duris, išgirdęs krintančios kėdės garsą.

- Piteri? - šaukia jis.

Kirvis stambiu planu. Jis išlekia puslankiu iš kadro, ir girdisi koktus tekštelėjimas, tartum pliaukštelėjus per purvą delnu.

Kamera žiūri iš Godso sandėlio į sąsiaurį... bet staiga vaizdą užstoja artėjanti banga. Ir iš sandėlio griuvėsių nesimato nieko, tik pilko vandens siena. Ji trenkiasi į sandėlį, ir staiga kamera atsiduria po vandeniu. Tarp burbuliukų šmėkščioja sulaužyti omarų spąstai, žolės ryšulėlis ir omaras, vis dar įsikibęs čiuptuvais į narvelį.

Viskas, kas liko, užtvindyta ir nušluota. Pasitraukianti banga neša valčių, lynų, lentų, guminių krancų ir medinio stogo kratinį. Gal tik pasirodė, o gal iš tiesų sušmėžavo iškaba "GODSO ŽUVYS IR OMARAI" ir pranyko audroje.

Merijoje akimoju nutyla šurmulys, ir radijo siųstuvo traškesys neįtikėtinai sustiprėja. Visi pasisuka į duris.

- Mama, kas atsitiko? - klausia Ralfas.

- Nieko, žirniuk.

- Dieve mano, kas čia buvo? - ištaria Džonasas.

- Miesto prieplauka nugarmėjo į vandenį, - atsako Kora.

Robis kyla laiptais lydimas Džordžo, Henrio Braito ir Berto Soamso. Jo orumas ir pasipūtimas išgaravo.

- Ursula, įjunk sireną, - sako jis.

Ferdas prie gaisrinės susijaudinęs ir išsigandęs, kaip žmogus, kuris staiga medžio kamiene išvydo spoksantį šėtoną. Jis apsisuka ir bėga durų link.

Hečas įeina į konsteblio ofisą su putplasčio puodeliu kavos.

- Piteri, kas čia nutiko? Aš girdėjau...

Ir jo veidą iškreipia siaubas. Jis pakelia akis - matyt, į veidą žmogaus, kuris pasikorė ant sijos. Kava krenta iš rankos, aptėkšdama grindis ir jo batus.

Ferdas Endriusas šaukia gaisrinėje:

- Loidai, kur tave velnias nešioja? Užmigai ten ar...

Jis eina, pasuka už gaisrinės automobilio - ir sustoja. Kadre styro batų pora.

- Loidai? *Loidai*?

Ferdas lėtai, iš tikro nenoriai apeina mašiną, kad pamatytų savo porininką. Minutę stovi tylėdamas, nes yra taip sukrėstas, jog nepajėgia prasižioti. Po to sucypia kaip boba.

Hečas stambiu planu. Jo veide suakmenėjęs siaubas.

Gaisrinio automobilio bortas. Raudonos kaip kraujas raidės:

DUOKITE MAN TAI, KO NORIU, IR AŠ PASITRAUKSIU

Plakatas ant Piterio Godso kaklo:

DUOKITE MAN TAI, KO NORIU,
DUOKITE MAN TAI, KO NORIU,
DUOKITE MAN TAI, KO NORIU,
IR AŠ PASITRAUKSIU

Ir dar tos kreivos šokančios lazdos.

Stambiu planu - Hečo kompiuterio ekranas.

Visi jo įrašyti žodžiai dingo. Kryžiažodžio langeliuose žodžiai: DUOKITE MAN TAI, KO NORIU, IR AŠ PASITRAUKSIU. Vertikaliai, horizontaliai. Kiekvieno juodo kvadratuko centre - mažas lazdos paveiksliukas.

Stambiu planu išryškintas Linožo veidas užpildo visą kadrą.

Šypsnys. Matosi ilčių galiukai.

Lėtai dingsta fokusas, o kai vėl atsiranda ryškumas, matome:

Miesto centras naktį.

Beveik visur tamsu, išskyrus meriją. Kaukia audros pavojaus sirena: du trumpi, vienas ilgas. Pauzė, dar kartą ir dar. Visi į slėptuvę.

Linožo atvaizdas lieka užklotas ant užsnigto miesto ir priverčia galvoti, kad Litl Tol Ailendo žmonės neturi kur slėptis... neturi šiandien ir galbūt neturės niekada. Bet Linožo veidas pagaliau dingsta... ir ekranas aptemsta.

Čia baigiasi PIRMA DALIS

ANTRA DALIS

ŠIMTMEČIO AUDRA

PIRMAS VEIKSMAS

Eina pirmos dalies scenų montažas ir baigiasi finaliniu kadru: tigriškas, plėšrūniškas Linožo veidas, užklotas ant sankryžos miesto centre vaizdo.

Miesto centras naktį. Pūga kaip nuo grandinės atitrūkusi, sninga smarkiai ir tirštai, ir namai atrodo kaip vaiduokliai. Meino gatvės vitrinas jau ima užnešti sniegu.

Kol tirpsta Linožo veidas virš miesto, pasigirsta garsas - iš pradžių tylus, bet stiprėja iki maksimumo. Tai sirena kaukia audros signalą: du trumpi, vienas ilgas, vėl ir vėl.

Meino gatve juda žiburių grandinė, girdisi motorų ūžesys - į meriją renkasi žmonės.

Ir ten gatve bėga Ferdas Endriusas, puldinėdamas iš šono į šoną, slysdamas, griūdamas ir vėl keldamasis. Netgi nebandydamas apeiti pusnis prie pastato, jis veržiasi nosies tiesumu. Prisiartina prie septynių aštuonių žmonių grupelės, šliaužiančios į meriją slidėmis. Vienas iš jų, Bilas Tumis, klausia:

- Ferdai, kur gaisras?

Padangi Ferdas - gaisrininkas (ant jo nugaros išsiuvinėtas Litl Tol Ailendo gaisrinės logotipas), Bilo draugai virsta juoku. Pralinksminti salos gyventojus - daug nereikia, patikėkite, o šitie vaikinai dar ir išmetė po truputį štormo proga.

Ferdas lyg ir negirdi. Atsistojęs vėl veržiasi į meriją.

Maiko Andersono krautuvė spyriojasi prieš štorminį vėją. Terasą jau užpustė, roletai dreba grioveliuose. Piterio Godso pikapas ir

Molės mašina primena du sniego kalnelius, bet pikapui vis tiek - šeimininkas juo daugiau nebevažinės.

Konsteblio ofise Hečas stovi ten, kur palikome pirmos dalies pabaigoje, ir nemirksėdamas žiūri į tabaluojančias Piterio Godso kojas. Šalia apversta kėdė, ant kurios užlipo Pitas, nerdamas sau kilpą.

O štai ir plakatas, kurį Piteris užsikabino ant kaklo.

"Duokite man tai, ko noriu", parašyta per visą lapą tarp lazdučių šokinėjančiomis raidėmis. O viršuje tokiomis didelėmis raidėmis, kad tiesiog rėkia, išvedžiota visa mintis:

DUOKITE MAN TAI, KO NORIU,
IR AŠ PASITRAUKSIU

Hečo žvilgsnis nukrypsta nuo kojų į Linožą, sėdintį narve užkeltomis ant gulto kojomis. Pro pražergtus kelius žiūri veidas su nesugaunama šypsena. Jo akys vėl normalios, bet vis tiek skleidžia tą aršumą, tą tigro alkį. Taip, jis užrakintas, bet ką reiškia ši juokinga kamera medinėmis grindimis ir savadirbiais virbais? Hečas ima suprasti, kad pakliuvo į bėdą, uždarytas su šituo žmogaus pavidalo tigru. Galime žengti dar žingsnį: į bėdą pakliuvo visas miestas.

Ir Hečas, stovintis tarp kabančio kūno ir ramiai žiūrinčio Linožo, ima tai suprasti.

- O į ką tu žiūri, a?

Linožas neatsako.

- Tai tu kažkaip privertei jį tai padaryti? Parašyti tai, kas jam ant kaklo, ir pasikarti? Tu?

Linožas - nieko. Jis tik sėdi ir žiūri į Hečą. Hečui, ko gero, jau gana, jis suka durų link. Tiksliau, bando eiti, bet nesusitvardęs ima skubėti... tiesiog puola prie jų. Stveria už rankenos, pasuka, stumteli duris... o ten stovi kažkokia figūra. Ji sugauna Hečą, tas sudejuoja.

Stambiu planu - Pipa merijoje. Ant akių užrištas raištis, o rankoje uodega (tai yra susukta nosinė) su smeigtuku. Ji lėtai artinasi prie popieriaus lapo, priklijuoto ant sienos. Tame lape Molė Anderson nupiešė besišypsantį asiliuką. Aplink Pipą susirinko visi mažyliai iš Molės vaikų darželio, išskyrus vieną - Frenkas Braitas miega netoliese ant sulankstomos lovelės. Jie azartiškai šaukia "šilčiau!" ir "šalčiau!", sekdami Pipos judesius. Čia Ralfis, Donas Bilzas, Haris Robišo, Heidė Sent-Pjer, Basteris Karveris ir Salė Godso (tapusi našlaite, bet, laimei, to dar nežinanti).

Užpakaliniame plane Ketė Vizers, Melinda Hečer ir Linda Sent-Pjer kloja lovas. Netoliese su glėbiu apklotų stovi Džordžas Kirbis, Henris Braitas ir Robis Bilzas. Robis neatrodo labai rimtai.

Karla Brait prieina prie Molės, kuri vadovauja vaikų žaidimui.

- Vakariniai užsiėmimai?

- Veikiau pramoga, - atsako Molė. - Bet...

Pipai pavyksta įsmeigti uodegą beveik ties asiliuko užpakaliu.

- ...kai jie užmigs, aš ketinu nusigauti prie artimiausios alkoholio statinės ir ją ištuštinti.

- Aš tau įpilsiu, - sako Karla.

- Dabar aš! - šaukia Donas Bilzas.

- Sutarta, - atsako Molė Karlai, nuima raištį nuo Pipos galvos ir užriša Donui.

O viršuje į meriją įsirauna Ferdas Endriusas paklaikusiomis akimis, nuo galvos iki kojų snieguotas. Ir staugia iš visų plaučių:

- *Loidas Višmenas negyvas!*

Visas lakstymas nurimsta, visi sustoja. Keturiasdešimt (o gal penkiasdešimt?) veidų pasisuka į Ferdą. Grupės centre stovi Ursula Godso su planšete.

O vaikai vis dar siaučia, šaukdami Donui Bilzui "šilčiau" ir "šalčiau", kai tas bando prismeigti asilui uodegą, bet suaugusieji

visi pasisuko Ferdo riksmo pusėn. Robis Bilzas meta šūsnį apklotų, kuriuos laikė rankoje, ir eina prie laiptų.

Ofise Hečas isteriškai vaduojasi iš nepažįstamojo rankų, bet tada...

- Hečai! - surinka Maikas. - Liaukis! Stok!

Hečas žiūri į Maiką, ir jo siaubą pakeičia palengvėjimas. Jis smarkiai apsikabina draugą - vos neapiberia jo veido bučiniais.

- Kokį čia... - pradeda Maikas, bet per savo padėjėjo veidą mato, kas atsitiko. Patraukęs į šoną Hečą, lėtai prieina prie kybančio kūno, pasižiūri... po to atsisuka į Linožą. Linožas šypsosi.

Merijoje Ferdas springdamas kriokia:

- Loidas Višmenas nusižudė! Suskaldė sau galvą kirviu! Viešpatie, koks siaubas! Kraujas visur!

Apačioje pakyla Robis. Jo žmona Sandra (maža ir nepastebima) mėgina sugriebti jį už peties - galbūt ieškodama atramos. Robis atsikrato jos rankos nežiūrėdamas (kaip tai būna ir įprastomis situacijomis) ir eina prie Ferdo. Ferdas springsta žodžiais:

- Gyvenime taip nebuvo! Ištaškė sau smegenis! Ir ant naujosios mašinos kažką užrašė, neaišku, ką...

- Susiimk, Ferdai! - papurto jį Robis. - Na!

Ferdas liaujasi vapėjęs, ir tyla tokia, kad girdėtųsi skrendanti musė. Žinoma, jei neminėsim ošimo iš lauko. Ferdo akys pritvinksta ašarų.

- Robi, kam tam Loidui sau galvą knežinti? Jis juk kitą pavasarį ketino vesti?

Konsteblio ofise visai taip pat žodžiais springsta Hečas:

- Aš išėjau tik į tualetą ir kavos įsipilti, palikau visai normalų. Tik *va šitas* vis į jį spoksojo... kaip gyvatė į paukštį. Ir jis... jis... jis...

Maikas įdėmiai žiūri į Linožą. Suimtasis nenukreipia žvilgsnio.

- Ką jam padarėte? - klausia Maikas.

Atsakymo nesulaukia. Maikas pasisuka į Hečą:

- Padėk man jį nukabinti.

- Maikai... - atsako Hečeris. - Aš nežinau... ar galėsiu...

- Galėsi.

Hečas maldauja akimis.

- Išleiskite mane, ir *aš* jums padėsiu, Maikai Andersonai, - mandagiai pasisiūlo Linožas.

Maikas meta į jį žvilgsnį ir vėl pasisuka į Hečą, o Hečas išbalęs, veidas suprakaitavęs. Ir vis dėlto jis giliai atsidūsta ir linkteli:

- Gerai.

Už parduotuvės prie iškrovimo platformos privažiuoja motorinės rogės, ir iš jų išlipa du vyrai storais nailoniniais kostiumais. Per petį abu persimetę po šautuvą. Tai Kirkas Frimenas ir Džekas Karveris - kita pamaina. Lipa laiptais.

Ofise Maikas su Heču ką tik užklojo apklotu Piterį - matosi jo žvejo ilgaauliai, ir tada pasigirsta beldimas į duris. Hečas aikteli ir puola žemėn, kur prie savižudžio plakato guli pistoletas.

- Ramiau! - sugriebia jį už rankos Maikas. Po to nueina prie durų ir atidaro. Su vėtros gūsiu įlekia Kirkas ir Džekas, trypdami kojomis, purtydami sniegą. Kirkas garsiai sako:

- Audra ar ne, mes atvykome lai... - ir pastebi apklotą kūną. - Maikai, kas čia?

- Piteris Godso, - atsako Džekas Karveris, kovodamas su pykinimu. - Čia jo auliniai.

Džekas pasisuka į Linožą, Kirkas seka jo žvilgsnį. Jie dar neperprato situacijos, bet intuityviai suvokia, jog be suimtojo čia neapsieita. Jaučia jo galią.

Kampe staiga sutraška siųstuvas. Ursulos balsas:

- Maikai... čionai... Maikai Andersonai... ypat... kis... Loidas Viš... meriją... nedelsiant.

Paskutinis žodis girdisi beveik aiškiai. Maikas ir Hečas neramiai susižvalgo - kas dar? Maikas prieina prie lentynėlės su radijo siųstuvu ir ima mikrofoną.

- Ursula, pakartok pranešimą! Pakartok... ir lėčiau, po galais! Antena nuo stogo nulėkė, negirdžiu tavęs. Kas atsitiko?

Jis atleidžia mygtuką. Įtempta pauzė. Hečas ištiesia ranką ir pagarsina. Trukdžių traškesys, po to žodžiai:

- ...oida... šmenas... Ferdas sakė... Robis Bilzas... Henris Braitas... tu... mane... di?

Maikui šauna mintis:

- Išeik ir sugauk ją visureigio imtuvu. Kai tik sužinosi, kas ten, grįžk.

- Gerai! - atsako Hečas ir pasuka durų link, bet sustoja.

- O kaip tu?

- Bet jis juk uždarytas? - atsako Maikas.

Hečo veide dar daugiau abejonės nei anksčiau, bet jis vis dėlto išeina.

- Maikai! - klausia Kirkas Frimenas. - Gal bent kiek nurauki, kas čia vyksta?

Maikas pakelia ranką: “Vėliau, vėliau”. Išsitraukia iš kišenės paketą ir sklaido Martos Klarendon name darytas nuotraukas. Suranda užrašo virš durų fotografiją. Padeda ją šalia raštelio, kurį Hečas nukabino nuo Piterio Godso kaklo. Užrašai identiški - net ir lazda tokia pat, kokios šoka po visą popierių.

- Kas, po paraliais, čia dedasi? - klausia ir Džekas Karveris.

Maikas atsitiesia ir mato dar kažką.

Visas Hečo kryžiažodis užpildytas DUOKITE MAN TAI, KO NORIU, IR AŠ PASITRAUKSIU variantais, o juoduose kvadratėliuose - mažos lazdutės.

- Tegu mane skradžiai, jeigu suprantu, - sako Maikas.

Merijoje Ursula visaip stengiasi ką nors išgauti iš mikrofono. Už jos stovi keli vyrai ir moterys susirūpinusiais veidais, tarp kurių Sandra Bilz ir Karla Brait.

- Maikai, girdi mane? - bando Ursula.

Molė, taip pat sunerimusi (nieko keista), prasibrauna pro žiūrovų grupę.

- Susisiekei su juo? - klausia ji.

- Tas sumautas vėjas nudraskė visas antenas! Čia, tenai... ko gero, visoje saloje.

Pro trukdžius pasigirsta Hečo balsas:

- Ursula, tu girdi mane? Atsakyk!

- Girdžiu! Aš tave girdžiu! O tu mane, Oltonai Hečeri?

- Ne per daug gerai, bet geriau nei anksčiau. Kas pas jus?

- Ferdas Endriusas tvirtina, kad Loidas Višmenas nusižudė gaisrinėje...

- Ką?

- ...tik tai nepanašu į jokią savižudybę, apie kokią man teko girdėti. Ferdas sako, kad Loidas perskėlė kirviu sau galvą. Dabar ten išvažiavo Robis Bilzas ir Henris Braitas. Robis sakė - apžiūrėti įvykio vietą.

- Ir tu juos išleidai? - klausia Hečo balsas per traškesius. Karla paima mikrofoną iš Ursulos.

- O kaip tu būtum jį sulaikęs? Mano vyrą jis vos ne jėga išsitempė. O ten dievai žino kas gali būti! Kur Maikas? Noriu pasikalbėti su Maiku!

Hečas sėdi už visureigio vairo su mikrofonu rankoje ir mąsto apie tai, ką išgirdo. Įvykiai nebevaldomi, ir Hečas tai supranta. Pagaliau jis vėl pakelia mikrofoną prie lūpų.

- Aš kalbu iš mašinos - Maikas ofise. Su tuo žmogumi... su areštuotuoju.

- Tai siųsk jį čia! - reikalauja per šniokštimą Karlos balsas.

- Na... supranti... pas mus čia taip pat ypatinga situacija...

Merijoje Molė atima mikrofoną iš Karlos.

- Kas Maikui, Hečai? Atsakyk!

Hečas su palengvėjimu atsidūsta. Bent jau į šį klausimą jis gali atsakyti.

- Viskas gerai, Mole. Jam nieko neatsitiko. Klausyk, turiu jam viską perduoti. Kalbu iš “Salos tarnybų” visureigio.

Jis nuleidžia mikrofoną atgavęs pusiausvyrą ir kartu susirūpinęs, paskui kabina jį į vietą. Tada atidaro dureles ir išeina į siaučiančią vėtrą. Maikas pastatė mašiną netoli Godso pikapo, ir Hečas, pakėlęs akis, mato vaiduokliška Linožo veidą, besišypsantį jam iš vairuotojo vietos. Linožo akys visiškai juodos.

Hečas aiktelėjęs atšoka. Kai vėl pažvelgia į pikapo langą, ten nieko nėra. Pasivaideno tikriausiai. Jis eina prie laiptų ir staiga atsisuka, lyg norėdamas pagauti tai, kas jam už nugaros. Ten nieko. Hečas eina toliau.

Linožas stambiu planu. Šypsosi. Jis tiksliai žino, ką Godso pikapo lange išvydo Hečeris.

Gaisrinės durys atidarytos - Ferdas nesusiprato uždaryti, kai bėgo nuo savo porininko lavono, - ir avarinė šviesa garaže meta atspindį ant sniego.

Pasirodo žibintų šviesos ir podraug girdisi sniego rogių motoro ūžimas. Rogės privažiuoja, ir iš vienos pusės (iš vairuotojo, suprantama) išlipa Robis, iš kitos - Henris Braitas.

- Na, nežinau, Robi... - pradeda Henris.

- Manai, turėjome laukti Andersono? Tokią naktį? Kažkam reikėjo to imtis, o mes buvome arčiausiai įvykio vietos. Dabar eime!

Robis ryžtingu žingsniu pasuka durų link, o Henris, kiek padvejojęs, nuseka įkandin.

Garaže prie artimiausio automobilio stovi Robis. Jis nusismaukė gobtuvą ir vėl prarado dalį savo orumo. Jo rankoje - pistoletas; dabar vamzdis nukreiptas į grindis. Jiedu su Henriu neramiai susižvalgo. Bėgdamas Ferdas ant grindų paliko kruvinus pėdsakus.

Dabar jiems jau abiems nelabai norisi to imtis. Bet, kaip sakė Robis, jie yra įvykio vietoje. Todėl apeina gaisrinę mašiną.

Štai ir apėjo - ir akys išsipučia, o veidus perkreipia pasišlykštėjimo grimasa. Henris abiem rankom stveriasi už burnos, bet tai nepadeda, jis susilenkia, iškrisdamas iš kadro, ir girdisi žiaukčiojimas (primena muzikos garsus, tik garsesnius). O Robis žiūri...

...į kruviną kirvį. Jis guli prieš akis, netoli Loido Višmeno batų. Kamera slenka mašinos bortu ir rodo žodžius, išvedžiotus raudonai, raudonai kaip krauju:

DUOKITE MAN TAI, KO NORIU, IR AŠ PASITRAUKSIU

Išsiplėtusios Robio Bilzo akys. Jis nuo sąmyšio ir baimės jau traukiasi ten, kur gyvena panika ir kur priimami tikrai baisūs sprendimai.

O Atlanto gatvėje šėlsta stichija. Girdisi garsus pasiduodančio medžio traškėjimas, ir triokštelėjusi krenta šaka, įlenkdama pastatytos mašinos stogą. Audra vis smarkėja.

Konsteblio ofise Džekas Karveris ir Kirkas Frimenas kaip užburti žiūri į Linožą. O Maikas vis dar stovi prie stalo, įrėmęs akis į pragaištingą kryžiažodį ekrane. Fotografijos tebėra jo rankoje. Kai Džekas žengia žingsnį prie kameros, Maikas nežiūrėdamas sako:

- Nesiartink.

Džekas kaipmat sustoja kalta veido išraiška. Per parduotuvę grįžta Hečas, kiekviename žingsnyje kratydamas sniegą.

- Ursula sako, kad gaisrinėje guli negyvas Loidas Višmenas.

- Negyvas? - krūpteli Frimenas. - O kaip Ferdas?

- Ferdas jį rado, - atsako Hečas. - Tvirtina, kad tai savižudybė. Bet Ursula lyg ir bijo, kad nebūtų žmogžudystė. Maikai... Robis Bilzas išsivežė ten Henrį Braitą. Regis, apžiūrėti įvykio vietos.

Džekas Karveris su tais žodžiais stveriasi už galvos. Maikas beveik nereaguoja. Jis išlaiko savitvardą, nors karštligiškai mąsto.

- Kaip manai, gatvės dar pravažiuojamos? - klausia jis padėjėjo.

- Visureigiu? Taip. Iki vidurnakčio tikrai bus pravažiuojamos. O po to...

Jis patraukia pečiais: “Kas žino?”

- Pasiimk Kirką ir važiuokite į gaisrinę. Susiraskite Robį su Henriu. Nežiopsokite, būkite atsargūs. Užrakinkite patalpą, o juos atvežkite čia. Mes... - jis žiūri į Linožą. - O mes tuo tarpu pasaugosime savo naują pažįstamą. Susitvarkysim, Džekai?

- Kažin ar ši mintis tokia gera... - taria Džekas.

- Gal ir ne, bet dabar ji *vienintelė*. Atleisk, bet taip.

Vyrų tai visai nenudžiugina, bet vadovauja visgi Maikas. Hečas ir Kirkas Frimenas išeina segiodamiesi striukes. Džeko akys vėl nukrypsta į Linožą.

Kai durys už jo užsidaro, Maikas vėl ima peržiūrinėti nuotraukas. Staiga jis sustoja ir žvelgia į...

...Martos krėslo nuotrauką stambiu planu. Šiurpus, išterliotas krauju kaip sena elektros kėdė - bet tuščias. Maiko rankos sklaido fotografijas, ieškodamos kitos krėslo nuotaukos. Ir šitoje krėslas tuščias.

Maiko veide susirūpinimas ir nuostaba. Jis prisimena...

Retrospekcija: Maikas Martos Klarendon kambaryje. Jis ką tik užtraukė užuolaidas ir prispaudė jas stalu. Pasisuka į Martos krėslą ir spragteli “Polaroidu.”

Retrospekcija: vilko galva ant lazdos stambiu planu.

Mums į veidą spokso kruvinos akys ir dantys - kaip vilkolakio trenkus žaibui. Užtemimas.

Konsteblio ofise Maikas išdėlioja tris krėslo nuotraukas.

- Jos nėra, - sako jis.

- Ko nėra? - klausia Džekas.

Maikas neatsako. Peržiūri šūsnį ir ištraukia dar vieną nuotrauką. Joje - žinutė, palikta Martos krauju ant sienos, ir priraitytos lazdos. Maikas lėtai pakelia akis į Linožą.

Linožas pakelia galvą, paremia pirštu smakrą kaip pamaiva mergiotė. Ir nežymiai šypsosi.

Maikas eina prie grotų. Pakeliui aklai sugriebia sau kėdę, kad turėtų kur atsisėsti, bet akių nuo suimtojo neatplėšia. Fotografijos vis dar jo rankoje.

- Atrodo, pats liepei laikytis nuo jo atokiau, - nepritariamai pastebi Džekas.

- Jeigu jis mane nutvers, tai tau nesukliudys jį nušauti, - atsako Maikas. - Revolveris ant stalo.

Džekas pasižiūri į stalą, bet nė nekrusteli jo pusėn. Vargšelis vis labiau nervinasi.

Pakrantėje bangos beveik nuplovė molą.

Iškyšulyje it balta adata tirštoje sniego migloje stirkso švyturys. Jo spindulys sukasi ratu, o aplinkui aukštai tyška bangos.

Švyturys visiškai automatizuotas ir todėl tuščias. Mirga ir plyksi ugnelės. Vėjas staugia kurtinamai, ir anemometro rodyklė svyruoja tarp šešiasdešimties ir šešiasdešimt penkių mylių per valandą. Girdisi, kaip girgžda ir dejuoja visas statinys. Vandens purslai tyška ant langų, palikdami ant stiklo lašus.

Iš lauko gigantiška banga - panaši į tą, kuri nuplovė Piterio Godso sandėlį - trenkiasi į iškyšulį ir vos nenuneša švyturio.

Aparatinėje dūžta langai, vanduo užlieja įrenginius. Banga atsitraukia, - ir viskas tebeveikia. Kol kas.

Iš gaisrinės susilenkę priešais vėtrą išeina Robis Bilzas ir Henris Braitas. Nebe tie žmonės, kokie įėjo... ypač sukrėstas Robis. Jis išsitraukia raktų ryšulį (turi raktus beveik nuo visko, kas rakinama šioje saloje - vadybininko teisė) ir ima jį peržiūrinėti, ketindamas užrakinti duris. Henris neužtikrintai paliečia jo ranką. Jiems vėl tenka šaukti, kad perrėktų vėją.

- Klausyk, gal mums reikėtų dirstelti į viršų? - droviai klausia Henris. - Pasižiūrėti, o jeigu ten kas...

- Tai konsteblio darbas, - atšauna Robis.

Jis mato Henrio žvilgsnį, aiškiai sakantį: "Dabar kitaip užgiedojai?", bet neapsigalvoja. Kad priverstum Robį pakilti į viršų po to, ką jis pamatė apačioje, Henrio Braito nuomonės neužtenka. Robis suranda raktą ir pasuka jį spynoje - gaisrinė užrakinta.

- Mes įsitikinome, kad auka negyva, ir pasirūpinome, kad čia nepatektų pašaliniai. To pakanka. O dabar keliaujam.

Pedantiškasis Henris vis dar priešinasi:

- Mes netikrinome, ar jis negyvas. Nei pulso nepačiupinėjome, nei ką...

- Jo smegenys ištaškytos ant viso antrosios mašinos borto, kam dar tą pulsą tikrinti?

- O ir viršuje kas nors gali būti. Džeikas Sivjelo arba Džuanas Palsiferis, pavyzdžiui.

- Budėjimų lentoje tiktai dvi pavardės: Ferdas Endriusas ir Loidas Višmenas. Jeigu ten kas nors yra, tai veikiausiai to Linožo draugužis, o su jo draugužiais aš nenorėčiau susitikti, jei neprieštarauji. Dabar keliaujam!

Jis stveria Henrį už striukės rankovių ir faktiškai nutempia prie sniego rogių. Įjungia motorą ir nekantriai spaudžia greičio pedalą,

kol Henris sėdasi į savo vietą, po to staigiai apsisuka ir nulekia gatve.

Tuo metu iš štormo išnyra "Salos tarnybų" visureigis. Robis išsuka į šoną, ketindamas jį apsukti, bet Hečas supranta jo ketinimus ir gudriai užtveria jam kelią.

Hečas išlipa iš visureigio su prožektoriumi rankoje. Robis atverčia brezentines rogių dureles ir išlenda į lauką. Jis pažino Hečą ir vėl pritvinko arogancijos. Visiems tenka šaukti, nes antraip nesigirdėtų.

- Pasitrauk iš kelio, Hečeri! Jeigu nori pasikalbėti, gali važiuoti paskui mane į meriją!

- Mane siuntė Maikas! Tavęs reikia konsteblio ofise! Henri, tavęs taip pat!

- Bijau, kad tai neįmanoma, - erzinamai mandagiai atsako Robis. - Merijoje mūsų laukia žmonos ir vaikai. Jeigu Maikas Andersonas vėliau sumanys kurį nors iš mūsų skirti budėti - puiku. O kol kas...

- Loidas Višmenas negyvas, - pertraukia jį Henris, - ir ten kažkas užrašyta ant gaisrinės automobilio borto. Jeigu tai savižudžio raštelis, tai labai keistas, nes neįmanoma suprasti.

Abiem rankom laikydamas kepurę, prisiartina Kirkas.

- Gerai, važiuojam! - sako jis. - Radote vietą derėtis!

- Sutinku, - atsako Robis. Jam visa tai atsibodo. - Pratęsime merijoje - ten šilta.

Jis bando uždaryti rogių dureles, bet Hečas įsikimba į rankeną ir neleidžia.

- Piteris Godso taip pat negyvas. Pasikorė, - pauzė. - Jis taip pat paliko neaiškų raštelį.

Robis ir Henris praranda žadą.

- Maikas prašė manęs važiuoti ir atvežti tave, Robi Bilzai, ką dabar ir bandau padaryti. Ir tu važiuosi su manimi į parduotuvę. Užteks pliaukšti.

- Geriau jau važiuokime, - kreipiasi Henris į Robį.

- Tai jau taip! - pritaria Kirkas. - Ir greičiau!

- Piteris Godso! - ištaria Henris pats sau. - Dieve, kas jam užėjo?

Robiui tenka daryti tai, ko jis neketino, ir jam trūksta kantrybė. Su pikta šypsena jis užsipuola Hečą, kuris stovi vis taip pat ryžtingai ir laiko prožektorių.

- Tai tu vis statai tą kvailą manekeną terasoje! Manai, nežinau?

- Apie tai galėsim pasikalbėti vėliau, jeigu nori. O dabar turime rimtų bėdų... ir ne vien dėl audros. Negaliu priversti tavęs prisijungti ir padėti, jeigu tu nenori, bet galiu pasakyti tiek: kai viskas baigsis, žmonės žinos, kad prašomas atsakei “ne”.

- Aš važiuosiu, Hečai, - sako Henris.

- Geras berniukas! - pasveikina jį Kirkas.

Henris atidaro savo dureles, ketindamas lįsti lauk ir persėsti pas Hečą. Robis įtraukia jį atgal.

- Gerai, - sako jis Hečui. - Bet aš tai prisiminsiu.

- Tavo reikalas. Gaisrinę užrakinai?

- Žinoma, užrakinau! - su panieka meta Robis. - Tu ką, kvailiu mane laikai?

Hečui knieti atsakyti... bet jis iš anksto nusiteikė būti diplomatiškas. Jis linkteli ir susilenkęs prieš vėją eina prie visureigio. Žibinto spindulys pjauna krintančio sniego lankus. Henris vėl atidaro savo dureles, šaukdamas jam pridurmui:

- Hečai, gal susisieksi su merija per radijo siųstuvą? Pasakysi Karlai ir Sendei, kad viskas gerai?

Hečas iškelia smilių patvirtindamas ir sėda į mašiną. Nuspaudžia pedalą ir lėtai pasuka atgal į parduotuvę, kasdamas sniegą visais keturiais ratais. Už jo slenka valdomos Robio motorinės rogės.

Hečas visureigyje sako į mikrofoną:

- Ursula? Ar girdi mane, Ursula? Atsakyk!

Merijoje aplinkui Ursulą susirinko padorus susijaudinusių veidų būrelis. Tarp jų - Ferdas Endriusas, jau be striukės, susuktas į apklotą, geria kažką karšta. Dar išsiskiria Molė, Karla ir Sendė, su kuria dabar Donas.

- ...sula? - pasiekia Hečo balsas. - Atsaky...

Ursula neatsako, spaudžia mikrofoną prie peties ir neramiai žvelgia į minią, kuri vis labiau ją supa nekantraudama išgirsti naujienas. Taip, čia visi jos kaimynai, bet...

Pirma jos reakciją pastebi Molė ir pasisuka į minią.

- Na, žmonės, padarykite vietos Ursulai. Atsitraukite atgal. Jeigu ką nors išgirsime, tuojau pat sužinosite.

- Atsitraukite, atsitraukite! - prie jos prisijungia Tesė Maršan. - Jeigu neturite ką veikti, eikite į apačią ir žiūrėkite audrą per televizorių.

- Nė velnio! - atsako Antonas Belas. - Kabelis nudvėsė!

Bet žmonės visgi atsitraukia, palikdami vietos Ursulai. Toji spėja pasiųsti dėkingą žvilgsnį Molei ir Tesei, po to ima mikrofoną ir nuspaudžia transliacijos mygtuką.

- Girdžiu tave, Hečai, bet vos vos. Kalbėk lėtai ir garsiai.

- Robiui ir Henriui nieko neatsitiko, - atsako Hečas iš mašinos. - Tik tiek norėjau perduoti.

Merijoje Sandra Bilz ir Karla Brait lengviau atsidūsta. Donas, kuris niekad nesėdi be darbo, jeigu yra žaislų, kuriuos galima laužyti, ir vaikų, kuriuos galima erzinti, ištrūksta iš motinos rankų ir bėga laiptais žemyn.

- Mano tėčiui nieko neatsitiko! Mano tėtis - miesto vadybininkas! Jis moka nuspirti futbolo kamuolį už devynių mylių! Jis pardavė draudimo už milijardą milijardų dolerių! Kas nori žaisti beždžionę?

- Loidas Višmenas iš tikro negyvas, Hečai? - klausia Ursula į mikrofoną.

Hečas mašinoje neryžtingai susižvalgo su Kirku Frimenu, bet padrąsinimo iš jo nesulaukia. Hečeris sutrikęs: kokią informaciją pranešti, o kokios neatskleisti - čia Maikui spręsti, toks jo darbas. Jis meta žvilgsnį į užpakalinio vaizdo veidrodėlį - tiesiog įsitikinti, kad rogės važiuoja paskui.

- E... kol kas smulkmenų nežinau, Urse. Tik perduok Sendei ir Karlai, kad vaikinai truputį užtruks. Maikui jų reikia trumpam.

Pro tirštus trukdžius pasigirsta Ursulos balsas:

- Kas... to? Tas... uždarytas? Molė no... žinoti.

- Blogai girdisi, Ursula, - tave visą laiką pertraukinėja. Pamėginsiu vėliau su tavimi susisiekti. "Salos tarnybos", ryšys nutraukiamas.

Jis kabina mikrofoną, jausdamasis kaltas ir kartu jam lengviau. Mato įremtą Kirko žvilgsnį, patraukia pečiais.

- Po paraliais, kas žino, ką turiu jiems sakyti! Tegu Maikas sprendžia - jam už tai moka.

- Aha, - sutinka Kirkas. - Pavalgyti užtenka, dar ir loterijos bilietams lieka.

Konsteblio ofise Maikas sėdi ant kėdės prie kameros. Linožas tūno ant gulto, atsirėmęs į sieną ir pražergęs kelius. Jie žiūri vienas į kitą pro grotas. Užpakaliniame plane, prie stalo, į abu žvelgia Džekas Karveris.

- Kur jūsų lazda? - klausia Maikas.

Jokio atsakymo.

- Jūs turėjote lazdą - aš tai žinau. Kur ji?

Tyla.

- Kaip patekote į Litl Tol Ailendą, sere?

Tyla.

Maikas paima į ranką užrašo virš Martos svetainės durų nuotrauką.

- "Duokite man tai, ko noriu, ir aš pasitrauksiu". Tai jūs parašėte?

Tyla.

- Tai ko gi jūs norite, sere?

Tyla... tik kažkas plykstelėjo suimtojo akyse. Siaurame šypsnyje šmėkštelėjo dantų galiukai. Maikas laukia, bet daugiau nieko neįvyksta.

- Andrė Linožas, - kalba toliau Maikas. - Atrodo, kad jūs prancūzas. Mūsų saloje daug žmonių turi prancūziškas šaknis. Turime Sent-Pjerų... Robišo... Bisonetų...

Tyla.

- Kas atsitiko Piteriui Godso? Jūs su tuo susijęs?

Tyla.

- Iš kur žinojote, kad jis pardavinėja savo sandėlyje žolę? Tiesiog atspėjote?

Netikėtai Linožas atsako:

- Aš daug ką žinau, konstebli. Pavyzdžiui, žinau, kad jūs, mokydamasis Meino valstijos universitete, galėjote išlėkti iš antro kurso už chemijos "dvejetą", todėl per semestrinį sukčiavote. Ir apie tai nežino netgi jūsų žmona, kiek prisimenu.

Maikas sukrėstas. Jis nenori parodyti to suimtajam, bet nuslėpti neįstengia.

- Nežinau, iš kur traukiate šias žinias, bet jūs apsirikote. Aš ketinau tai padaryti. Netgi pasirašiau špargalę, misteri Linožai. Ir ruošiausi ja pasinaudoti, bet paskutinę akimirką išmečiau.

- Taip, per daugelį metų jūs sugebėjote įtikinti save, jog taip buvo... bet dabar mes abu žinome tiesą. Kada nors jums reikėtų apie tai papasakoti Ralfiui. Nuostabi pasaka - kaip tėvelis baigė koledžą.

Linožas nukreipia savo dėmesį į Džeką.

- O štai tu niekad per egzaminus nesukčiavai, ar ne? Niekad nelankei koledžo, ir niekas tavęs nelietė, kad ir kiek "dvejetukų" iš mokyklos parnešdavai.

Džekas išpučia akis.

- Bet tave vis vien būtų pasodinę į cypę už sumušimą... jeigu tik būtų sugavę. Juk pasisekė pernai, a? Tau, Liusjenui Furnjė ir Aleksui Haberiui. Laimės kūdikiai.

- Užsičiaupk! - surinka Džekas.

- Tas tipas jums baisiai nepatiko, ar ne? Šveplas kažkoks, šviesintomis garbanėlėmis kaip mergiotė... ką jau kalbėti apie eiseną. Ir vis dėlto... trys prieš vieną... dar su biliardo lazdomis... labai nesportiška.

Linožas priekaištingai sučepsi: tc-tc. Džekas žengia prie kameros, gniauždamas kumščius.

Linožas ramiai šypsosi.

- O juk vaikinukas liko be akies - taip? Galite patys nuvažiuoti ir pasižiūrėti. Jis gyvena Liuistone. Ant akies krepdešino raištis, kurį jam pasiuvo sesuo. Ta akimi jis negali verkti - užaugo ašarų liauka. Guli jis lovoje bemiegę naktį ir klauso, kaip Lisabono gatve važiuoja automobiliai arba groja saviveiklos orkestras - vienas iš tų, kurie gali atlikti bet kokią dainelę, jeigu tai "Lui-Lui" arba "Kabantis tiltas", - ir meldžiasi šventajam Andrejui, kad sugrįžtų kairės akies regėjimas. Automobilio jis taip pat negali vairuoti - nemato į tolį. Taip būna netekus akies. Net skaityti ilgai negali, nes nuo to jam skauda galvą. Ir vis tiek jo eisena kokti... ir švepluoja lygiai taip pat... O jums, vaikinai, patiko, kaip jo plaukai krenta ant veido, nors apie tai vienas kitam neprasitarėte, a? Jus tai išjudino. Sakytum, įdomu pasidarė, kas bus, jeigu perbrauksi per juos ranka...

Džekas stveria nuo stalo pistoletą ir nutaiko į kamerą.

- Užčiaupk srėbtuvę, nes aš užčiaupsiu!

- Padėk pistoletą, Džekai! - įsako jam Maikas.

Linožas nė nekrusteli, tik nuo jo veido sklinda kažkoks tamsus švytėjimas. Čia nepadės kontaktinės linzės ar specefektai - tai vis jo veidas. Įkvepianti beprotystė... neapykanta... valdingumas...

- Štai dar viena pasakėlė audringam vakarui, - kalba jis nekeisdamas intonacijos. - Aš aiškiai matau, kaip sėdi prie lovos,

apglėbęs sūnelį per pečius: “O dabar, Basteri, tėtukas tau papasakos, kaip išmušė biliardo lazda akį vienam šlykščiam tipui, nes jis...”

Džekas nuspaudžia gaiduką. Maikas krenta nuo kėdės, surikęs iš skausmo. Linožas ant gulto nekrustelėjo, o Maikas guli ant grindų veidu žemyn.

Užtemimas. Pirmo veikso pabaiga.

ANTRAS VEIKSMAS

Už parduotuvės sienų stūgauja štormas, ir pro vientisai drimbantį sniegą pastatas atrodo vaiduokliškas.

Virstančio medžio traškėjimas. Krenta visas kamienas, vos nekliudęs Godso pikapo, bet sumaigęs Molės mašinytės radiatorių ir nulaužęs galą turėklų.

- Maikai! Maikai! Tu gyvas? - pasigirsta Džeko balsas.

Ir vėl konsteblio ofisas. Maikas keliasi ant kelių. Dešine ranka susiėmęs už kairio bicepso, o tarp pirštų nuvingiuoja kraujo srovelė. Džekas pastiręs iš siaubo dėl to, ką padarė... ar ko beveik nepadarė. Metęs pistoletą ant stalo, jis puola į priekį. Per tą laiką Maikas jau atsistojo.

- Atleisk, Maikai! - vapa Džekas. - Aš nenorėjau... aš ne...

Maikas smarkiai pastumia jį.

- O kam aš sakiau: “Laikykis nuo jo per atstumą”?

Iš tikro Maikas stumtelėjo jį ne dėl to: pastūmė todėl, kad Džekas pasielgė kaip pusgalvis, ir Džekas tai žino. Jis stovi tarp stalo ir kameros, žandikaulis virpa, akyse ašaros. Maikas pakelia ranką nuo žaizdos ir apžiūri. Peršauta palaidinė, per skylę sunkiasi kraujas.

Girdisi variklių ošimas. Artinasi visureigis ir motorinės rogės.

- Tik odą perdrėskė, - konstatuoja Maikas. - Pasisekė.

Džekas lengviau atsidūsta.

- Būtum taikęs šešis colius į kairę, - kalba Maikas, - dabar gulėčiau, o jis juoktųsi.

Jis pasisuka į kamerą. Ant vieno virbo tviska šviežias įbrėžimas. Maikas paliečia jį pirštu, ir veidas atrodo sutrikęs.

- O kur... - pradeda jis.

- Štai, - atsako Linožas.

Jis pakelia suspaustą į kumštį ranką. Maikas kaip sapnuodamas įkiša savo ranką ištiestu delnu.

- Maikai, ne! - šaukia Džekas.

Maikas nekreipia dėmesio. Suspausta į kumštį Linožo ranka pakimba virš jo delno ir atsitiesia. Kažkas mažas ir juodas iškrenta iš jos. Maikas ištraukia ranką. Džekas žengia žingsį į priekį. Maikas laiko tą mažą daiktelį pirštais, ir jie abu mato, kas ten. Tai kulka, kurią paleido Džekas.

Motorų triukšmas garsėja.

- Jūs ją sugavote? Sugavote? - Maikas žiūri į Linožą.

Linožas žvelgia tylėdamas. Nesako nė žodžio.

"Salos tarnybų" visureigis įvažiuoja į aikštelę, jam įkandin įsuka ir sniego rogės. Visi keturi išlenda lauk ir spokso į nuverstą medį, sudaužiusį mašiną ir užstojusį kelią į verandą.

- Draudimas padengs nuostolius, Robi? - klausia Hečas.

Robis atsako:

- Einam. Reikia tai baigti.

O jo išvaizda byloja: "Nekibkite prie manęs su tokiais niekais".

Jie ima lipti į verandą.

Maiko rankovė atraitota, matosi įdrėskimas. Ant stalo netoli pistoleto atidaryta pirmosios pagalbos vaistinėlė. Džekas deda ant žaizdos tvarstį ir pritvirtina jį pleistru.

- Maikai, dievaži, atsiprašau.

Maikas giliai įkvepia, lėtai iškvepia ir nustoja pykti. Tai nelengva, bet jis susitvardo.

Atsidaro parduotuvės durys, skimbteli virš jų kabantis varpelis. Girdisi žingsniai ir artėjantys balsai.

- Čia Hečas! - sako Maikas.

- O dėl to, ką šitas tipas prišnekėjo... - pradeda Džekas ir pasiunčia neapykantos sklidiną žvilgsnį Linožui, kuris atsako ramiu žvilgsniu. Maikas ištiesia ranką ir sustabdo Džeką. Atsiveria durys, įeina Hečeris, o už jo - Henris Braitas ir Kirkas Frimenas. Paskutinis įeina įsiutęs ir persigandęs Robis Bilzas. Ne itin malonus derinys.

- Na, kaip čia pas jus? - pasiteirauja Robis.

- Pačiam būtų neblogai žinoti, Robi, - atsako Maikas.

Meino ir Atlanto gatvių sankryžoje kaukia vėjas, auga pusnys.

Miesto vaistinės vitrinoje ant drobinio stendo žiemos vaizdeliai: žmonės su slidėmis, pačiūžomis ir rogutėmis. Priešais stendą ant siūlų kabo didžiulis butelis su vitaminais, o virš jo užrašas:

ŽIEMĄ PALAIKYKITE ORGANIZMO
ATSPARUMĄ MŪSŲ VITAMINAIS *NJU*!

Kairėje ant sienos švytuoklinis laikrodis rodo pusę devynių.

Vėl pasigirsta lūžtančio medžio triokštelėjimas. Vitrinos stiklą išdaužia didelė šaka, stendas krenta. Sniegas veržiasi pro išdaužtą langą.

Merijos pastatą vos begalima įžiūrėti pro sniegą.

Merijoje, salės kampe - vaikų karalystė. Pipa Hečer, Haris Robišo, Heidė Sent-Pjer ir Frenkas Braitas jau miega. Molė sėdi prie Ralfio lovelės, berniukas taip pat mieguistas.

- Mama, mūsų nenupūs? Kaip šiaudinį ir medinį namelį iš "Trijų paršiukų"?

- Ne, saulyte, nes miestas pastatytas iš plytų kaip trečiojo paršiuko namas. Tegu vėtra šėlsta kad ir visą naktį, bet mums nieko neatsitiks.

- O tėtukui taip pat nieko neatsitiks?

- Nieko, zuikuti. Miegok.

Ji bučiuoja į apgamėlį - fėjos balną.

- O jis neišleis to pikto žmogaus, kad mūsų neskriaustų?

- Ne, pažadu tau.

Piktas Dono Bilzo zirzimas:

- Paleisk! Baik! Palik mane ramybėje!

Molė pasisuka ir mato:

Sandra Bilz leidžiasi laiptais, nešina besimuistančiu ir žliumbiančiu Donu Bilzu. Jos veidas byloja, kad tai jai įprasta procedūra... galbūt netgi per daug įprasta.

Kai ji nusileidžia laiptais, Molė pribėga padėti, o Donui pagaliau pavyksta ištrūkti iš mamos rankų. Jis pavargęs ir piktas, elgiasi taip, kad jį pamatę jaunavedžiai apsispręstų niekad neturėti vaikų.

- Gal padėti? - klausia Molė.

- Ne, - Sandra šypsosi nuvargusia šypsena. - Jis tiesiog irzlus...

- Tėtė mane guldo miegoti, o ne tu! - bliauna Donas.

- Doni, mažuti...

Jis spardosi. Žinoma, vaiko koja apauta minkštu sportiniu bateliu, bet vis vien skauda.

- *Tėtis*, ne tu!

Akimirką Molės veide šmėžteli pasibjaurėjimas, kurį jai kelia šitas vaikas. Ji ištiesia rankas - Donas traukiasi prisimerkęs...

- *Ne, Mole*! - šaukia Sandra...

...Bet Molė tik apgręžia berniuką veidu į laiptus ir pliaukšteli per užpakalį.

- Mauk į viršų, - saldžiu balsu sako ji. - Lauk ten savo tėčio.

Donas Bilzas, baisiai patenkintas, išleidžia nepadorų garsą jai į veidą, aptėkšdamas seilėmis, ir lekia viršun. Abi moterys žiūri jam įkandin: Sandra - pasijutusi nejaukiai dėl sūnaus elgesio, Molė - stengdamasi susitvardyti. Negalime nematyti, jog kad ir kokia gera motina ir auklėtoja ji yra, labai knietėjo ne pliaukštelėti per sėdynę, o užvažiuoti į srėbtuvę.

- Tu man atleisk, Mole, - sako Sandra. - Maniau, kad jis jau pasiruošęs. Jis... Jis įprato, kad tėvas nakčiai apkamšo.

- Geriau tegu palaksto, - atsako Molė. - Regis, dar ir Basteris šmirinėja. Palakstys, pavargs, ir užmigs kur nors kampe.

Pritildžiusios balsus jos prieina prie vaikų kampelio.

- Kol jis niekam nekliudo... - sako Sandra.

- Ne, jie miega kaip negyvi, - atsiliepia Molė.

Ir Ralfis miega. Molė užkoja jį apklotu ir bučiuoja į lūpų kamputį. Sandra pavydžiai žiūri.

- Kartais Donis kelia man nerimą, - prisipažįsta ji. - Aš jį myliu, bet kartais man dėl jo neramu.

- Jie pereina įvairias stadijas, Sende, - ramina Molė. - Donui pasitaiko... nemalonių momentų, bet kada nors viskas susitvarkys.

Bet pati abejoja. Viliasi, kad kalba tiesą, tik nelabai tuo tiki. Lauke dejuoja vėjas. Moterys neramiai susižvalgo... ir staiga Sandrą apima atvirumo nuotaika.

- Pavasarį paliksiu Robį. Pasiimsiu Donį ir išvažiuosiu pas savus į Elnių salą. Dar nežinau, ar galutinai apsisprendžiau... bet manau, kad taip.

Molės žvilgsnyje sąmyšis ir užuojauta, ji nežino, ką atsakyti.

Merijos virtuvė. Puikiai įrengta vieta - ne kartą čia ruoštos šventinės vakarienės ir pietūs. Dabar čia siuva moterys, taisydamos pusryčius rytdienai visiems, pasislėpusiems nuo štormo. Tarp jų misis Kingsberi ir Džoana Stenhaup. Jos anyta sėdi prie durų kaip karalienė ir viską stebi. Į patalpą įžengia Ketė Vizers, pasiruošusi eiti į gatvę.

- Eini padėti Biliui? - klausia misis Kingsberi.

- Taip, ponia.

- Pasižiūrėk apačioje, galinėje lentynoje - gal yra avižinių kruopų. Ir primink Biliui, kad sulčių nepamirštų.

- Aš manau, kad dėl sulčių jam nekils bėdų, - didingai pareiškia Kora.

Ji nežino, kas vyko parduotuvėje, kai ten atvedė Linožą, ir nenutuokia apie trintį, atsiradusią tarp Bilio ir Ketės, todėl kikena bjauriu seniokišku balsu. Ketės tai nepralinksmina. Ji prieina prie užpakalinių durų, o jos veidas - matome jį tarp šaliko ir ant antakių užsmauktos kepuraitės - pavargęs ir nelaimingas. Ir vis dėlto ji nutarė pasikalbėti su Biliu, kad būtų išsaugoti jų santykiai, jeigu tai įmanoma.

Už užpustytos merijos sniegu užneštas takelis veda į nedidelį plytų pastatą - sandėlį. Sandėlio durys atidarytos, ir silpna žibalinių lempų šviesa skverbiasi lauk, nutvieksdama plačias vėžes, sparčiai nykstančias po sniegu.

Sandėlyje Bilas Soamsas, taip pat šiltai apsirengęs, krauna produktus į atsitemptas roges. Daugiausia koncentratus, apie kuriuos kalbėjo Ursula, - įpilk vandens į miltelius ir sprink rydamas, - bet yra kartoninių dėžučių su sriubomis, obuolių pintinė ir keletas bulvių maišų.

- Bili? - pasigirsta Ketės balsas.

Jis atsisuka.

Tarpduryje stovi Ketė. Bilis žiūri į ją. Garas iš jų burnų sukasi trapioje žibalinių lempų šviesoje. Tarp jų - platus nepasitikėjimo sąsiauris.

- Galiu su tavimi pasikalbėti? - klausia Ketė.

- Kodėl gi ne? - trukteli pečiais Bilis.

- Bili, aš...

- Ar jis sakė tiesą? Apie tai ir pasikalbėkim. Važiavai į Derį darytis aborto?

Ji nieko nesako, ir to pakanka.

- Štai ir visas pokalbis. Man atrodo, mes jau viską pasakėme.

Jis demonstratyviai nusisuka ir vėl kuičiasi lentynose. Ketė nusivilia, pykteli. Ji žengia į sandėlį per pusiau prikrautas rogutes.

- Nenori žinoti kodėl?

- Smulkmenos manęs nedomina. Tas vaikas buvo mūsų, - bent jau aš taip maniau, - ir jo nebėra. Ko gero, tai viskas, ką noriu žinoti.

Ketė vis labiau niršta. Ji pamiršo, kad atėjo čia atstatyti, o ne griauti. Bet nieko keista, kai jis taip elgiasi.

- Gerai, tu uždavei man klausimą, ir aš užduosiu. Kas tarp jūsų su Džena Frimen?

Jos balse iššūkis.

Bilio ranka sustingsta virš skardinių, kurias perstatinėjo. Tai sulčių skardinės kavinėms. Ant kiekvienos užrašyta "Firma MakLasta" ir nupieštas prinokęs obuolys. Po juo žodžiai: "Aukščiausia rūšis - puikus skonis". Bilis, karingai pakėlęs smakrą, pasisuka į merginą.

- Jeigu žinai, kam klausi?

- Kad nevaidintum šventuolio! Taip, žinau ir žinojau. Didžiausia kalė visoje pakrantėje, o tu ją vaikeisi, lyg ji degtų ugnyje ir norėtum ją išgelbėti!

- Buvo visai ne taip.

- O kaip tada? Papasakosi?

Bilis tyli. Jis dabar stovi nugara į lentynas, veidu į Ketę, bet į akis jai nežiūri.

- Nesuprantu. Aš juk niekad nesakiau tau "ne". Nė karto. O tu vis tiek... Bili, kiek kartų per dieną tau panyžta?

- Ką bendra tai turi su mūsų vaiku? Tuo, apie kurį man pasakė svetimas žmogus, ir dar pusės miesto akivaizdoje?

- O aš žinojau, su kuo tu valkiojiesi, tu to nesupratai? Ir kaip po to galėjau tikėti, kad pasielgsi teisingai? Kaip *išvis* galėjau tavimi tikėti?

Bilis neatsako. Jo žandikauliai ryžtingai sukąsti. Jeigu jos žodžiuose ir yra tiesos, Bilis jos negirdi. Greičiau nenori girdėti.

- Žinai, kaip būna, kai šeštadienį sužinai, kad laukiesi, o kitą šeštadienį tavo vaikinas dingsta pas miesto šliurę?

- Tai buvo mano vaikas! - riaumoja Bilis. - Nuvažiavai į Derį ir jį nužudei, o jis buvo pusiau mano!

- Na, žinoma! - pašaipiai sutinka Ketė. - Kai jo nėra, tai jis pusiau tavo.

Konsteblio ofise prie stalo susibūrė penkiese - Maikas, Kirkas, Hečas, Džekas ir Robis - ir Maikas bando per radijo siųstuvą susisiekti su Mačijaso policija. Hečas žiūri į Maiką, o kiti negali atplėšti akių nuo Linožo.

Suimtasis staiga išplėtęs akis atsitiesia. Džekas kumšteli alkūne Maiką, norėdamas atkreipti jo dėmesį. Linožas ištiesia ranką su žemyn nukreiptu pirštu. Apibrėžia pirštu puslankį.

Sandėlyje Bilis pasisuka į lentynas, vėl atgręždamas į Ketę nugarą. Judesys tiksliai pakartoja Linožo pirštą.

- Ką tai turėtų reikšti? - klausia Bilis.

- Tą, kad aš ne kvailė. Ateičiau pas tave, kol vaikeisi Dženą, tu, aišku, pagalvotum: "Ta kalė tyčia pastojo, kad nenusiplaučiau".

- O, pasirodo, daug už mane galvojai.

- Padėkok man, kad dariau tai už tave! Pats apie save nedaug galvoji!

- O kūdikis? Tas, kurį tu nužudei? Apie jį daug galvojai?

Ketė tyli.

- Nešdinkis iš čia. Negaliu tavęs klausyti!

- Dieve! Gerai, tu kuilys - tai blogai. Bet tu dar ir bailys, o tai kur kas blogiau! Tau trūksta drąsos pripažinti, jog čia yra ir tavo kaltės. Maniau, kad galima išsaugoti mūsų santykius, bet čia saugoti nėra ką. Pasirodo, tu kvailas seilius!

Ji pasisuka eiti, ir Bilio veidą perkreipia įniršis. Jis žiūri į lentynas ir mato:

Ant visų skardinių žodžiai “Firma MakLasta” pavirto “Firma MakLazda”. Prisirpusį obuolį etiketėje pakeitė juoda lazda su sidabriniu vilko galvos pavidalo bumbulu. Ir vietoj “Aukščiausia rūšis - puikus skonis” užrašyta “Aukščiausia rūšis - puiki kalė”.

Ofise Linožas pakelia ranką ir vaizduoja kažką imąs.

- Ką jis daro? - klausia Kirkas.

Maikas purto galvą. Jis nežino.

Sandėlyje Bilis ima nuo lentynos vieną skardinę, tuo metu Ketė eina prie durų, lipa per prikrautas roges.

- Kas yra, sere? - klausia Maikas Linožo. - Ką jūs darote?

Linožas nieko nepastebi. Jis visai atsijungęs. Dabar vėl suka pirštą, po to judina kaip žirkles, vaizduodamas ėjimą.

Ketė jau stovi prie durų nugara į Bilį, kai jis apsisuka su didžiule skardine rankose. Žengia jos link...

Maikas prisiartina prie kameros, kurioje Linožas atsistoja ir pakelia rankas virš galvos. Jo delnas sulenktas, lyg laikytų kažką, matomą tiktai jam.

Ketė žengia į pūgą, ir Bilis iškelia skardinę jai virš galvos.

Linožas pakelia kitą ranką, imituodamas, kad suima tą nematomą daiktą abiem rankom.

Ketė sustoja prie durų ant pranykusių rogių vėžių, nusišluosto pirštine nuo skruostų ašaras, pasitaiso šaliką.

Bilas turi daug laiko. Atsistoja jai už nugaros neapykantos perkreiptu veidu, abiem rankom iškėlęs sulčių skardinę.

Maikas per grotas žiūri į suimtąjį su siaubu ir nuostaba. Kiti susigrūdo jam už nugaros. Linožas, nekreipdamas į juos dėmesio, staiga nuleidžia rankas žemyn.

Ir Bilis pakartoja beveik tą patį. Mes matome, kaip žemyn ima leistis sunki sulčių skardinė - tikslus Linožo judesio atspindys - ir staiga sustoja. Aklo pykčio išraišką Bilio veide pakeičia sąmyšis ir siaubas - jis ką tik vos nesuknežino Ketei galvos!

Mergina nieko nepastebėjo ir nepajuto. Ji eina merijos link nuleidusi galvą, ir vėjas plazdena jos šaliko galus.

Linožas kameroje tebestovi susilenkęs, ir jo sunertos rankos kabo žemiau kelių, kaip žmogaus, kuris ką tik sunkiu daiktu kažkam smogė. Bet jis žino, kad jam nepavyko. Veidą nusėjo prakaito lašeliai, akys tvieskia klaikiu įniršiu.

- Ji teisi, - sako Linožas. - Tu iš tikro bailys!

- Kokį velnią čia... - pradeda Maikas.

- Tylėt! - sugriaudėja Linožas.

Ant stalo sprogsta žibalinė lempa, pažirdama stiklo šukėmis. Žmonės prie stalo pasilenkia.

Linožas blaškosi ratu kaip laukinis, vis labiau panėšėja į tigrą - ir nelauktai puola veidu ant gulto, užsidengęs galvą rankomis. Jis kažką murma. Maikas prislenka, kiek leidžia virbai, ir klauso.

- Galinis prieangis... Galinis prieangis... Galinis prieangis...

Iš galinio merijos prieangio mes žiūrime į virtuvę, kur nejudėdama sėdi Kora ir seka Džoanos bei misis Kingsberi zujimą. Prie jų dabar prisijungė Klara Sent-Pjer ir Roberta Koin - šios krauna indus į indaplovę. Viskas būtų labai miela ir jauku, jeigu ne riaumojantis vėjas ir tirštas sniegas gatvėje.

Kamera nusileidžia žemyn ir parodo dėžę nuo pieno netoli laiptų. Į ją atremta pusiau užpustyta Linožo lazda. Urzgia vilko galva.

Pirštinėta Ketės ranka nusileidžia ir paliečia sidabrinę galvą. Pirštas perbėga iššieptais vilko nasrais.

Ketė stambiu planu. Užburta, akys išplėstos.

Linožas guli ant lovelės savo kameroje vis dar susiėmęs rankomis už galvos ir kažką greitai šnabžda, kartais prodainiu. Maikas nesupranta, kas vyksta, bet jaučia kažką negera.

- Liaukitės, Linožai! - reikalauja Maikas.

Linožas nekreipia dėmesio. Skubrus murmesys dar labiau greitėja.

Ketės prie galinio prieangio nebėra, bet matosi jos pėdsakai - ji apsisuko ir vėl nuėjo į sandėlį.

Ir lazdos nebėra. Virstantis iš dangaus sniegas greitai užpildo jos paliktą skylę.

Sandėlyje Bilis prisėdo ant prikrautų rogių kraštelio. Jis užtraukia jas brezentu ir ima rišti elastinga virve.

Iš jo vietos durų nesimato, bet mes regime, kaip nuo durų ant jo krinta šešėlis... ir dar matosi lazdos šešėlis, nutįsęs nuo žmogaus šešėlio ir lekiantis į viršų. Tą judesį pastebi ir Bilis. Jis pažiūri į viršų...

Ketė Vizers, virtusi keršto harpija. Lūpos iššieptos, apnuoginti dantys. Ji laiko lazdą už galo, vilko galva į priekį.

Sudejavusi mergina mosteli lazda žemyn.

Linožas džiugiai šūkteli į pagalvę, bet rankos ir toliau lieka uždengusios galvą.

Maikas traukiasi nuo kameros - savitvarda irgi turi ribas. Likusieji keturi susimetė į krūvą kaip avys per audrą. Visi mirtinai persigandę. Linožas toliau klykauja.

Žiūrėdami kampu į sandėlį, mes nematome, kas ten vyksta, ir gerai. Bet matome Ketės šešėlį... ir kylančios bei krintančios lazdos šešėlį.

Užtemimas. Antro veiksmo pabaiga.

TREČIAS VEIKSMAS

Prie švyturio potvynis ėmė slūgti, bet vis vien teškia į viršų putas. Švyturio spindulys vis suka apie horizontą. Daugelis langų iškulta, bet švyturys atsilaikė prieš audrą. Bent jau kol kas.

Pro išdaužtą vaistinės vitriną matosi pripustyti tarpai tarp lentynų, sniegas aplipdė švytuoklinio laikrodžio ciferblatą, bet laikas vis dar matosi: 8.47.

Merijos rūsio kampe krėsle sėdi Molė su ausinuku. Ausinės visą laiką slysta. Mes girdime tolimą klasikinę muziką. Molė snaudžia.

Kadre pasirodo rankos ir nuima ausines. Molė atsimerkia ir mato septyniolikos metų merginą. Enė šypsosi, laikydama rankose ausines.

- Atiduoti? Jos tau visą laiką nuslysta.

- Ne, Ene, ačiū. Baigiasi tuo, kad aš užsnūstu, jos nusprūsta, ir klausau Šuberto dantų plombomis.

Ji pakyla, pasirąžo ir deda grotuvą ant stalo. Kitoje rūsio dalyje atitvertas miegamasis, kurį matome pro laikinos užuolaidos plyšį. Vaikai jau sumigę, kai kurie suaugusieji miega kartu su jais.

Šioje dalyje prie sienos stovi televizorius. Prie jo susirinko apie keturios dešimtys žmonių, kai kurie susėdo ant grindų, kiti ant sulankstomų kėdučių, dar kiti stovi už jų. Ekrane matosi neryškus orų prognozės pranešėjo iš Bengoro “Ei-bi-si” filialo vaizdas. Šalia televizoriaus stovi ir sukioja kambarinę anteną, kad kaip nors pagerėtų vaizdas (atrodo, kad tai beviltiška), Liusjenas Furnjė - malonios išvaizdos trisdešimtmetis vyras elnio vilnos nertiniu. Jis - vienas iš Džeko Karverio bičiulių-peštukų. Orų pranešėjas pasakoja:

- Šiuo metu štormas stiprėja. Didžiausia sniego koncentracija numatoma pakrantės ir centriniuose rajonuose. Mums, septintojo kanalo darbuotojams, tiesiog sunku patikėti, bet iš Mačijaso jau pranešė apie pusantros pėdos kritulius... o ką jau kalbėti apie pusnis ir nulinį matomumą. Keliuose visiškai sustabdytas eismas... - pratrūksta juoku. - Ir kokie gi ten dabar keliai? Bengore šiek tiek geriau; iš visur ateina pranešimai apie nutrauktą elektros energiją. Briueryje visiškai tamsu, iš Pietvakarių Harboro praneša, kad nuvertė bažnyčios varpinę. Taip, oras ne pasaka, ir tai dar ne pikas. Štormas toks, kad turėsite ką vaikaičiams papasakoti... ir jumis kažin ar patikės. Man ir pačiam reikia protarpiais dirstelti į gatvę, kad patikėčiau.

Užpakalinėje stovinčiųjų eilėje, žvilgčiodama pro priekinių nugaras, stovi Ursula Godso. Molė paliečia jos petį, ir Ursula nelinksma atsigręžia.

- Ką sako? - parodo Molė galva į televizorių.

- Vėjas ir škvalas, po to škvalas ir vėjas, - atsako Ursula. - Tai tęsis visą rytojaus dieną ir dalį nakties, o tada jau laukiama orų pagerėjimo. Šviesos nėra nuo Kiterio iki Milinoketo. Pakrantės miestai ir gyvenvietės atkirsti. Mes, salos gyventojai... tiek jau to.

Ji išties atrodo baisiai. Molė tai mato ir atsako užuojauta, bet kartu ir smalsiai.

- Kas yra, Urse?

- Nežinau. Tiesiog tokia nuojauta. Labai negera.

- Visiems tas pat, - sako Molė. - Martą Klarendon nužudė... Loidas Višmenas nusižudė... Tiesiai virš galvos Šimtmečio audra... Kaip galėtų būti kitokia nuojauta?

- Aš jaučiu, kad tai toli gražu ne viskas.

Sandėlio durys sekundę kitą tuščios, po to jose lėtai pasirodo Ketė - ir sustoja. Jos akys išplėstos ir tuščios. Nepridengtos odos juosta tarp šaliko ir kepurės nutaškyta smulkiais kraujo lašeliais. Beveik kaip strazdanėlėmis. Rankoje vis dar suspausta lazda. Ir vėl vilko galva kruvina.

Kamera artinasi, ir podraug su ja merginos akyse ryškėja supratimas to, ką ji padarė. Jos žvilgsnis nukrypsta į lazdą, ir Ketė ją numeta.

Lazda guli ant grindų šalia durų, šnairuodama į Ketę. Sidabrinio vilko akys sklidinos kraujo.

Ketė pakelia pirštinėtas rankas prie skruostų. Matyt, kažką pajutusi, atitraukia jas nuo veido ir žiūri. Ir jos veidas tuščias, lyg su narkoze... ji apimta šoko.

Rūsyje Ursula atsigręžia pasižiūrėti, ar jų su Mole niekas nesiklauso. Nors niekas negirdi, ji vis tiek pavedėja Molę toliau nuo žmonių, prie laiptų - dėl visa ko. Molė žvelgia į ją susirūpinusi ir nerami. Gatvėje staugia vėjas - vėtra. O abi moterys - labai mažos.

- Kai mane apima toks jausmas, Mole, aš juo tikiu. Per ilgus metus išmokau juo tikėti. O dabar... Mole, man regis, Piteriui kažkas atsitiko.

- Kas? - Molė kaipmat susijaudina. - Atėjo kas nors iš parduotuvės? Maikas jau...

- Iš tos miesto dalies niekas nepasirodė nuo aštuonių valandų, bet Maikui viskas gerai.

Ursula mato, kad Molės neįtikino, ir šypsosi dar liūdniau.

- Nieko antgamtiško - tiesiog nugirdau keletą pranešimų per radiją. Vieną kartą kalbėjo Hečas, antrą kartą tikrai žinau, kad Maikas.

- Ką jis pasakė? Su kuo šnekėjo?

- Kai antenos nutrauktos, man sunku pasakyti, - taria Ursula. - Perdavimas iš bazės į bazę - girdisi tik balsas. Aš manau, kad jie vis dar bando iškviesti valstijos policiją Mačijase.

- Vadinasi, nieko negirdėjai apie Piterį, - sako Molė, - tada iš kur žinai...

- Negirdėjau, - pertraukia ją Ursula. - Bet žinau, ir tiek. Klausyk, jeigu įkalbėsiu Liusjeną Furnjė liautis krapštytis prie televizoriaus ir nuvežti mane savo motorinėmis rogėmis, viena susitvarkysi? Jeigu neįgrius stogas, užteks visiems atsakinėti, kad viskas gerai, pusryčiai septintą, ir žmonių reikia tiek padėti, tiek viską po to sutvarkyti. Beveik visi darbai šiandien nudirbti, ačiū Dievui. Žmonės ruošiasi miegoti.

- Aš važiuosiu su tavimi. Tavija čia susitvarkys. Noriu pamatyti Maiką.

- Ne. Ne dabar, kai čia Ralfis, o ten - pavojingas suimtasis.

- Tu irgi turi vaiką, apie kurį reikia galvoti. Čia Salė.

- Aš jaudinuosi dėl Salės, o ne Ralfio tėvo. O Tavija Godso... niekad neišrėžčiau jai į akis, nes ją myliu, bet ji serga senmergių liga - dievina savo brolį. Jeigu jai toptels, kad Piteriui kas nors atsitiko...

- Gerai, - sutinka Molė. - Bet pasakyk Maikui, kad paliktų sargybą - tepaima vyrų, kiek reikia, vis tiek jie neturi ką veikti, - ir grįžtų. Pasakyk, kad jį nori matyti žmona.

- Perduosiu.

Ji palieka Molę ir ima brautis pro žmones pas Liusjeną Furnjė.

Prie sandėlio Ketė vis dar žiūri į savo rankas, ir jos akyse ima ryškėti sąmonė. Žvilgsnis nukrypsta nuo kruvinos lazdos į kraujuotas rankas... atgal... į lazdą... į rankas... aukštyn į audrą. Ir iš pražiotos burnos išsprūsta klyksmas.

Merijos virtuvėje Džoana, plaunanti kriauklėje puodą ir stovinti arčiausiai galinių durų, pakelia akis ir susiraukia. Kitos toliau dirba savo darbus.

- Jūs nieko negirdėjote? - klausia Džoana.

- Tik vėją, - atsako Kora.

- Pasirodė, lyg kas rėktų, - sako Džoana.

Kora - perdėta kantrybė.

- Būtent taip šiandien kaukia vėjas, brangioji.

Džoana, kuriai anyta įsiėdė iki kaklo, žiūri į misis Kingsberi ir klausia:

- O ta mergina iš parduotuvės jau grįžo? Man rodos, ne.

- Jei grįžo, tai ne pro šitas duris, - atsako misis Kingsberi.

- Tikriausia jie turi ką aptarti, Džoana, - gudriai šypsodamasi sako Kora. Ir palydi žodžius pačiu šlykščiausiu gestu, kokį tik rodo per televizorių (arba ne - vis vien jis labai nepadorus): padaro kumštį ir paplekšnoja delnu per jo apačią - su gudriu šypsniu.

Džoana meta į ją pasibjaurėjimo sklidiną žvilgsnį, po to stveria nuo kabyklos kažkieno parką. Jai didoka, bet Džoana užtraukia užtrauktuką.

- Mano mama, - pareiškia Kora, - visuomet sakydavo: “Nereikia žiopsoti pro rakto skylutę”.

- Aš girdėjau riksmą.

- O aš manau, kad tai juokinga! - išpoškina Kora.

- Užsičiaupkite, *mama*!

Kora sustingsta. Misis Kingsberi sukrėsta, bet maloniai sukrėsta. Akivaizdžiai užgniaužia šūksnį: “Šaunuolė, mergyte!” Džoana, supratusi, jog geresnės replikos atsitraukiant iš scenos nebus, užsimaukšlina kailiu apsiūtą gobtuvą ir išeina į kaukiančią tamsą.

Rūsyje Molė žiūri, kaip Ursula kažką sako Liusjenui, kuris paleidžia anteną ir įdėmiai klauso. Mirgančiame televizoriaus ek-

rane - Meino valstijos žemėlapis. Beveik visas nušviestas raudona spalva su didelėmis baltomis raidėmis SNIEGO PAVOJUS! Taip pat užrašyta: NUO 3 IKI 5 PĖDŲ!!! + PUSNYS, PŪGA. Tuo metu diktorius aiškina:

- Jeigu esate nurodytose zonose, siūlome likti vietoje, net jeigu nutrūkusi elektros energija ir neveikia šildymas. Šią naktį svarbiausia priedanga. Jeigu esate slėptuvėje - nepalikite jos. Saugokite šilumą, gerai susisupkite, dalinkitės maistu ir pagalba. Jeigu kada ir prireikia kaimynų pagalbos - tai šiandien. Sniego pavojus išlieka Meino centriniuose ir pakrantės rajonuose - kartoju: Meino centriniuose ir pakrantės rajonuose išlieka sniego pavojus.

Nešini dideliais padėklais su pyragaičiais bei sausainiais laiptais leidžiasi Džonis Harimanas ir Džonasas Stenhaupas. Už jų eina Enė Haston, apglėbusi tviskantį pramoninio dydžio kavinuko pilvą. Molė, vis dar nerimaujanti, pasitraukia į šoną, kad nestovėtų ant kelio. Ji įdėmiai seka Ursulos ir Liusjeno pokalbį.

- Na, ar viskas gerai, Mole Anderson? - teiraujasi Džonis.

- Gerai. Viskas gerai.

- Taip, turėsim ką anūkams papasakoti.

- Jau turime.

Tarp galinio merijos prieangio ir sandėlio pasirodo besigrumianti su vėju Džoana. Nukabinta nuo kabyklos parka pučiasi it burės, gobtuvą visą laiką plėšia atgal. Bet ji vis tiek nusigauna iki sandėlio. Durys atviros, bet Ketės tarpduryje nebėra.

Ir vis dėlto Džoana sustoja per šešias pėdas nuo slenksčio. Kažkas čia ne taip - ji jaučia kaip ir Ursula.

- Katrina? Kete? - šaukia ji.

Nieko.

Ji žengia porą žingsnių į šiurkščią žibalinės mirgančios lempos šviesą. Žiūri žemyn...

...į sniegą prie durų. Beveik visus pėdsakus užnešė sniegas, bet liko rausvas pėdsakas ten, kur Ketė numetė Linožo lazdą, - nors

pačios lazdos nėra. O šalia, ant slenksčio, ryškesnis pėdsakas, kur stovėjo mergina.

- Kete? - vėl šaukia Džoana.

Jai norėtųsi grįžti, - baisu čia vienai per pūgą, - bet per daug toli nusikasė. Labai lėtai ji prisiartina prie durų, prilaikydama parkos gobtuvą prie kaklo lyg senovinį šalį.

Iš sandėlio matyti, kaip ant slenksčio sustoja Džoana ir iš siaubo išsiplečia jos vyzdžiai.

Sandėly - kur bežiūrėsi - kraujas; ant dėžių su kruopomis ir pieno milteliais, ryžių, miltų ir cukraus maišelių, ant didelių plastikinių kolos, oranžado ir vaisinio punšo butelių. Kraujas šnypščia ant lempos stiklo, kraujas ant sieninio kalendoriaus, kruvini pėdsakai ant plikų grindų lentų. Kraujuoti ir produktai, kuriuos Bilis sukrovė ant rogių. Jie matosi, nes neužkloti brezentu.

Džoana prie durų žiūri...

...į sandėlio kampą. Brezentas tenai. Jis slepia Bilio kūną, bet kojos kyšo.

Kamera pasisuka į šoną, ir ten, kitame kampe, embriono poza sėdi Ketė Vizers, pritraukusi prie krūtinės kelius ir sukandusi pirštus. Ji žiūri į Džoaną - į mus - atviromis miglotomis akimis.

- Kete... kas nutiko? - klausia Džoana.

- Aš jį uždengiau, - atsako Ketė. - Jis nenorėtų, kad žmonės jį matytų tokį, todėl ir uždengiau, - pauzė. - Uždengiau, nes jį mylėjau.

Vėl Džoana, stovinti tarpduryje. Atviras siaubas.

- Tikriausiai lazda su vilko galva privertė mane jį užmušti, - sako Ketė, nekeisdama pozos. - Tavim dėta, jos neliesčiau.

Ir lėtai susikiša pirštus į burną.

Džoana prie durų ištaria:

- O Viešpatie, Kete! Viešpatie!

Ji apsisuka ir puola į tamsą, merijos link.

Ketė kampe apsidairo sulaukėjusiu žvilgsniu. Po to ima dainuoti linksmu vaikišku balseliu. Žodžius slopina jos pirštai, bet vis vien galima suprasti.

- Stovi ant stalo arbatinukas... baisiai gražus jo snapiukas... Dar dailesnė ausytė... Įpilt arbatytės... Paimki jį už ausytės... Įpilki man arbatytės... Stovi ant stalo arbatinukas... baisiai gražus jo snapiukas...

Džoana skuba atgal į meriją. Parkos gobtuvą vėl nusmaukė vėtra, bet moteris nesistengia jo pasitaisyti. Ji sustoja išvydusi...

Aikštelę priešais meriją. Prie rogių eilės priešais pastatą slenka dvi su vėju kovojančios figūros.

- Ei! Ei! Padėkite! - šaukia Džoana.

Dvi figūros nesustoja. Per vėjo staugimą jie neišgirdo jos balso.

Džoana pasuka į automobilių aikštelę, bando bėgti. Kartą baugščiai atsigręžia į praviras sandėlio duris.

Aikštelėje Ursula su Liusjenu. Jie prieina prie vienų motorinių rogių.

Ursula rėkia, kad būtų išgirsta per vėjo švilpesį:

- Neišversk manęs į sniegą, Liusjenai Furnjė!

- Jokiu būdu, ponia.

Ursula tiriamai į jį pasižiūri, lyg tikrintų, ar sako tiesą. Liusjenas pasuka raktą. Užsidega žibintai ir paprasto prietaisų skydo švieselės. Liusjenas traukia starterį. Variklis pasisuka, bet išsyk neužsiveda.

- Kas yra? - klausia Ursula.

- Nieko, tiesiog arkliukas aikštingas.

Jis vėl ketina truktelti starterį.

Vėjas atneša vos girdimą Džoanos balsą:

- *Padėkite! Padėkite! Padėkite!*

Ursula sulaiko Liusjeno ranką, pasiruošusią traukti starterį, ir dabar abu išgirdę balsą pasisuka.

Pas juos klupinėdama ir skęsdama pusnyse skuba Džoana, moja ranka it skęstų. Ji aplipusi sniegu nuo galvos iki kojų (ko gero, ne sykį griuvo) ir gaudo orą burna.

Liusjenas nulipa nuo rogių ir klampoja pas Džoaną. Spėja pasiekti kaip tik laiku - neleidžia jai dar kartą nukristi. Priveda ją prie rogių, kur prie jų pripuola susirūpinusi Ursula.

- Džo, kas nutiko?

- Bilis... guli negyvas... ten... - Ji rodo ranka. - Jį užmušė Katrina Vizers.

- *Ketė*? - Ursula netiki savo ausimis.

- Ji sėdi ten kampe... Atrodo, bandė man pasakyti, kad užmušė jį lazda... bet ten tiek kraujo... Kai išbėgau, man atrodė, kad ji *dainuoja*...

Liusjenas ir Ursula sukrėsti. Pirmoji atsipeikėja Ursula.

- Sakai, kad Ketė Vizers nužudė Bilį Soamsą?

Džoana energingai linkteli galva.

- Tu įsitikinusi? Džo, ar tu tikra, kad jis negyvas?

- Ji užklojo jį brezentu... bet aš tikra. Ten tiek kraujo...

- Geriau eikime pasižiūrėti, - sako Liusjenas.

- Aš ten neisiu! - rėkia iš siaubo Džoana. - Nesiartinsiu ten! Ji ten sėdi kampe... būtumėte matę jos veidą...

- Liusjenai, ar aš sugebėsiu vairuoti šitą daiktą? - klausia Ursula.

- Na, tikriausiai, jeigu važiuosite iš lėto. Bet...

- Patikėk manimi, važiuosiu lėtai. Mes su Džo nuvažiuosim ir pasikalbėsim su Maiku Andersonu. Taip, Džo?

Džoana apgailėtinai linkteli ir atsisėda ant galinės Liusjeno motorinių rogių sėdynės. Ji pasirengusi vykti bet kur, kad tik toliau nuo to sandėlio.

Ursula sako Liusjenui:

- Paimk porą vaikinų, nueikite į sandėlį ir pasižiūrėkite, kaip ten. Tik nereikia iš karto visiems skelbti. Veik protingai, aišku?

- Ursula, kas čia vyksta? - klausia Liusjenas.

Ursula prieina prie rogių, sėdasi sėdynės priekyje ir spaudžia starterio mygtuką, variklis persuktas ir iškart užsiveda. Nuspaudžia sankabą ir suima vairo rankenas.

- Pati norėčiau žinoti.

Įjungusi pavarą, ji trukteli iš vietos podraug su ją apsikabinusia Džoana, pakeldama sniego debesį. Liusjenas stovi ir žiūri įkandin - sutrikimo įsikūnijimas.

Krautuvė dabar - tik vos įžiūrimas siluetas pusnyse siautėjant pūgai. Keli vieniši žiburėliai atrodo apgailėtinai.

Iškrovimo aikštelėje sniego rogės, kuriomis atvažiavo Džekas Karveris ir Kirkas Frimenas, beveik pasislėpė po sniegu. Pačioje aikštelėje matosi siluetas - Piteris Godso. Jo kūnas susuktas į apklotą ir perrištas virve. Visai kaip lavonas, paruoštas laidoti jūroje.

Viduje, kameroje stambiu planu - Linožas. Veidas vilkiškas, akys žiba, susidomėjusios.

Kamera atsitraukia, ir mes matome, kad jis vėl sėdi pamėgta poza - nugara į sieną, pėdos ant gulto krašto, ir žiūri pro praskėstus kelius.

Prie stalo stovi Maikas, Hečas, Robis, Henris Braitas, Kirkas Frimenas ir Džekas Karveris. Pastarieji penki spokso į Linožą su baime ir nepatiklumu. Maiko žvilgsnis suglumęs.

- Gyvenime nemačiau tokio priepuolio, - sako Kirkas.

- Jokių dokumentų? - klausia Henris Maiko.

- Nei dokumentų, nei piniginės, nei pinigų, nei raktų. Netgi drabužiai be etikečių, ir net džinsai. Ir tai dar ne viskas.

Maikas pasisuka į Robį:

- Jis tau ką nors sakė? Kai įėjai į Martos namą, ką nors tokio sakė, ko neturėjo žinoti?

Robis ima nervintis. Kaip sakoma, jis nenori į tai gilintis. Bet už kadro girdisi Linožo balsas:

- Tu buvai su prostitute Bostone, kai Mačijase merdėjo tavo mama.

Retrospekcija: Martos Klarendon svetainė.

Linožas palinksta virš Martos krėslo ranktūrio, jo veidas išteptas senutės krauju.

- Ji laukia tavęs pragare, - sako Linožas. - Ji tapo žmogėdra. Kai tenai pakliūsi, ji suris tave gyvą. Ir vėl, ir vėl, ir dar kartą. Nes pasikartojimas ir yra pragaras. Aš manau, jog dauguma iš mūsų giliai širdyje tai žino. GAUDYK!

Ir iškruvintas Devio Haupvelo kamuolys lekia tiesiai į kamerą.

Konsteblio ofise Robis krūpteli, kai kamuolys pataiko jam į galvą - toks stiprus tas prisiminimas.

- Tai sakė tau ką nors? - myga Maikas.

- Jis... jis kai ką kalbėjo apie mano motiną. Jums tai nebūtina žinoti.

Jo akys įtariai krypsta Linožo pusėn, kuris tebesėdi ir žiūri. Suimtasis neturėtų girdėti to, ką jie šneka - vyrai kalba pašnibždomis ir stovi kitame kambario gale, - bet Robiui atrodo (jis beveik neabejoja), kad Linožas juos girdi. Ir tikrai žino, jog Linožas kitiems gali papasakoti tai, ką sakė jam: kad šis raičiojosi su kekše, kai pasaulį paliko jo mama.

- Mano nuomone, jis ne žmogus, - sako Hečas.

- Aš irgi taip manau, - sutinka Maikas. - Tik nežinau, kas jis.

- Padėk mums visiems, Viešpatie, - priduria Džekas.

Kamera rodo Linožą stambiu planu. Jo išplėstos akys įsmeigtos į žmones kambaryje, o gatvėje kaukia vėtra.

Užtemimas. Trečio veiksmo pabaiga.

KETVIRTAS VEIKSMAS

Mes žiūrime į Meino gatvę miesto centro kryptimi, ir štai pasirodo žibintų šviesos, girdisi asiliškas artėjančių sniego rogių bliovimas. Tai Ursula ir iš visų jėgų į ją įsikibusi, kad nenukristų, Džoana.

Sandėlio viduje girdisi Ketės balsas.

- ...

Tarpduryje sustoja Liusjenas Furnjė, už jo laukia Antonas Belas, Džonis Harimanas, senasis Džordžas Kirbis ir Sanis Brodiganas. Visų veidai sustingdyti siaubo.

O Ketė sėdi kampe, siūbuoja pirmyn atgal, prikandusi savo pirštus, ir jos krauju aptaškytas veidas visiškai tuščias.

- ...Paimki jį už ausytės... Įpilk man arbatytės... Stovi ant stalo arbatinukas... Baisiai gražus jo snapiukas...

Liusjenas per jėgą ištaria:

- Einam. Padėkite nuvesti ją į namą.

Ofise Kirkas teiraujasi Maiko:

- O tas priepuolis... ar kas ten jam buvo?

Maikas purto galvą. Jis nežino. Ir pasisuka į Robį:

- Kai jį pamatei, turėjo lazdą?

- O kaipgi! Su didele sidabrine vilko galva vietoj rankenos. Ir ji buvo raudona nuo kraujo. Tada man toptelėjo, jog šita jis... jis...

Girdisi rogių triukšmas. Aukštame grotuotame ofiso langelyje šmėstelėjo šviesa. Ursula privažiuoja prie užpakalinių durų. Maikas vėl žiūri į Linožą. Kaip ir anksčiau kreipiasi į jį ramiu policininko balsu, bet mes matome, jog kaskart jam tai sekasi vis prasčiau.

- Kur jūsų lazda, sere? Kur ji dabar?

Atsakymo nesulaukia.

- Tai ko gi jūs norite?

Linožas neatsako. Džekas Karveris ir Kirkas Frimenas eina prie durų pažiūrėti, kas ten. Hečas puikiai tvardosi, bet jam vis baisiau ir baisiau, ir tai matyti. Dabar jis kreipiasi į Maiką:

- Juk mes išsivežėme jį iš Martos namo. Jis leidosi suimamas. Galbūt jis norėjo, kad jį paimtume.

- Mes galime jį nušauti, - siūlo Robis.

Apstulbęs Hečas išverčia akis. Maikas, jeigu ir nustemba, tai daug mažiau.

- Niekas nesužinos, - tęsia Robis. - Kas vyksta saloje - mūsų reikalas; taip visuomet buvo ir bus. Kaip tai, ką Doloresa Kleibom padarė savo vyrui per užtemimą. Arba Piteris su savo marihuana.

- *Mes* žinosime, - atsako Maikas.

- Aš tik sakau, jog galėtume... galbūt netgi privalome. Negi tau, Maiklai Andersonai, nešovė tokia mintis?

Liusjeno rogės sustoja prie užpustytų motorinių rogių, kuriomis atvažiavo Džekas su Kirku. Ursula nulipa ir padeda nulipti Džoanai. Virš jų, ties iškrovimo platforma, atsiveria durys, jose stovi Džekas Karveris.

- Kas čia? - klausia jis.

- Ursula Godso ir Džoana Stenhaup, - atsako Ursula. - Mes turime kai ką pranešti Maikui. Pas mus sandėlyje...

Tardama tuos žodžius, Ursula lipa laiptais ir jau mato susuktą kūną, kurį išvilko į šaltį. Džekas su Kirku pasikeičia žvilgsniais, kurie sako: "O, velnias!". Džekas bando sugriebti moterį už rankos ir įtempti vidun, kol ji dar neįžiūrėjo...

- Ursula, tau nereikėtų dabar į tai žiūrėti...

Ji ištrūksta ir krenta ant kelių prie suvynioto savo vyro lavono.

Kirkas šaukia per petį į ofisą:

- Maikai! Eik čia!

Ursula nieko nebemato. Iš ryšulio kyšo žali guminiai Piterio batai - puikiai pažįstami, pačios galbūt taisyti. Ji paliečia vieną ir be garso verkia. Už jos stovi Džoana ir nežino, ką daryti.

Tarpduryje pasirodo Maikas, paskui jį - Hečas. Maikas kaipmat įvertina situaciją ir švelniai sako:

- Man labai gaila, Ursula.

Ji nepastebi, tik klūpo, įsitvėrusi bato, ir rauda. Maikas pasilenkia, apglėbia ją per pečius ir padeda atsistoti.

- Eik į vidų, Urse. Eikime ten, kur šilta ir šviesu.

Jis praveda moterį pro Džeką ir Kirką, Džoana seka įkandin, metusi žvilgsnį į styrančius guminius ir tuojau pat nusukusi akis į šalį. Džekas su Kirku įeina paskutiniai, ir Kirkas uždaro duris, palikdamas lauke naktį ir pūgą.

Kunkuliuojančio sniego debesyse merijos pastatas.

Merijos virtuvėje ant taburetės sėdi Ketė Vizers, susupta į apklotą, ir žvelgia stiklinėmis akimis. Kadre pasirodo Melinda Hečer; jos rankose šlapias skudurėlis, kuriuo ji ima švelniai ir atsargiai valyti kraują nuo merginos veido.

- Misis Hečer, nežinau, ar galima tai daryti, - sako Sanis Brodiganas. - Juk tai - daiktinis įrodymas ar kažkas tokio...

Kol jis tai sako, kamera atsitraukia, ir mes matome prie virtuvės durų susibūrusių žioplių minią. Prie storpilvio, gaižiai nusiteikusio Sanio stovi jo bičiulis Antonas Belas. Dar matosi Liusje-

nas Furnjė ir kiti, kurie buvo su juo sandėlyje, taip pat Džonasas Stenhaupas bei Enis Hastonas. Melinda sekundę žiūri į Sanį paniekinamai tylėdama, po to ima valyti baugų bereikšmį Ketės veidą.

Misis Kingsberi stovi prie viryklės, samčiu pila buljoną į kavos puodelį. Ji prieina prie sėdinčios Ketės.

- Išgerk, Katrina. Sušilsi.

- Pasiūlytumėt jai žiurknuodžių, misis Kingsberi, - sako Antonas Belas. - Tie tai sušildytų.

Per minią perbėga tylus pritarimo šnabždesys... ir Sanis garsiai juokiasi iš subtilaus draugo humoro. Melinda pasižiūri į juos piktu žvilgsniu.

- Antonai Belai! - šūkteli misis Kingsberi. - Užčiaupk savo nešvankią srėbtuvę!

Sanis užstoja draugužį:

- Terliojatės su ja, lyg būtų išgelbėjusi jam gyvybę, o ne iš nugaros praskėlusi pakaušį!

Vėl pritariamas murmesys. Per minią braunasi Molė Anderson. Ji griežtai žiūri į Sanį, tas neišlaiko ir nuleidžia akis, po to į Antoną ir kitus.

- Nešdinkitės iš čia visi! - reikalauja ji. - Čia jums ne spektaklis!

Žmonės truputį pasislenka, bet nesiskirsto. Molė apeliuoja į jų nuovoką:

- Jūs gi pažįstate šitą mergaitę visą gyvenimą. Kad ir ką ji padarė, leiskite jai bent kvėpuoti.

- Gerai, vaikinai, einam. Jos susitvarkys.

Tai Džonasas Stenhaupas. Akivaizdu, kad jis profesionalas, galbūt juristas, ir turi tarp salos gyventojų autoritetą, kuris paragino skirstytis. Tik Sanis ir Antonas dar minutę spyriojasi.

- Einam, Sani, - sako Stenhaupas. - Nagi, Antonai. Čia nieko negalite pakeisti.

- O galime nuvežti ją pas konsteblį ir įgrūsti į cypę už žmogžudystę! - prieštarauja Sanis.

- Aha! - susižavėjo idėja Antonas.

- Kamera, regis, jau užimta, - atsako Stenhaupas. - Be to, juk ji neketina priešintis ar bėgti?

Jis mosteli ranka merginos, kurią (atleiskite už kalambūrą), apėmė KATatonija, pusėn. Ji nieko nepastebi ir tikriausiai nė nežino, kas vyksta. Sanis supranta, ką Stenhaupas turi galvoje, ir šniūruoja prie durų. Antonas - iš paskos.

- Dėkui, misteri Stenhaupai, - sako Molė.

Tuo metu misis Kingsberi pastato buljono puodelį - beviltiškas reikalas - ir žvelgia į Ketę vis labiau nerimaudama.

- Nėra už ką, - atsako Džonasas Stenhaupas. - O jūs mano mamos nematėte?

- Manau, ji ruošiasi miegoti, - taria Molė.

- Ir gerai.

Džonasas Stenhaupas prisišlieja prie sienos, veide ir pozoje galima perskaityti: "Viešpatie, na ir dienelė!".

Merijos posėdžių salėje nieko nėra nei ant pranešėjo pakylos, nei ant suolų, bet kai kas vaikšto šoniniu praėjimu apsirengę naktiniais drabužiais. Vienintelė moteris tarp jų - senoji Kora Stenhaup, apsišaukėlė Litl Tol Ailendo karalienė. Jos rankoje krepšelis su prausimosi priemonėmis.

Jai iš priekio eina pagyvenęs džentelmenas - Orvilas Bučeris. Apsisiautęs chalatu, su baltomis kojinėmis ir šlepetėmis. Rankoje - dėklas su dantų šepetėliu.

- O, sveika, Kora! Kaip skautų stovykloje, tiesa? Betrūksta pakabinti paklodę ant sienos ir rodyti animacinius filmukus!

Kora prunkšteli, užriečia nosį ir praeina neištarusi nė žodžio... tik metusi sutrikusį žvilgsnį į švysčiojančius tarp kojinių ir chalato krašto apatinius su pūkeliu.

Už merijos stovi nedidelis plytų pastatėlis, ir motoro šniokštimas leidžia įtarti ten dirbant generatorių. Staiga lygus ūžimas nutrūksta, variklis čiaudi.

Pasitarimų salėje ima mirksėti šviesa, abu seniai pakelia į viršų akis (visi kiti taip pat).

- Ramiai, Kora! - įspėja Orvas. - Čia mūsų generatorius krenkščia.

Lauke generatorius liaujasi kosčioti, vėl birbia vienodai.

Viduje vėl užsižiebia šviesa.

- Matai? - sako jis. - Šviečia ryškiai, kaip ir norėjai!

Jis tiesiog stengiasi būti draugiškas, bet Kora reaguoja taip, lyg senukas nedorais ketinimais bandytų patiesti ją ant vieno kurio kieto suolo. Ji praeina nepasakiusi nė žodžio, labiau nei įprastai užrietusi nosį. Koridoriaus gale - dvejos durys su moters ir vyro atvaizdais. Kora pastumia reikalingas duris ir įeina. Orvas žvelgia jai pridurmui - Kora veikiau jį pralinksmino nei įžeidė.

- Lipšni kaip visuomet, - taria jis sau.

Ir leidžiasi laiptais žemyn.

Į konsteblio ofisą pro parduotuvės duris įeina Hečas, atsargiai laikydamas padėklą. Ant jo - devyni putplasčio puodeliai su kava. Hečas deda padėklą ant Maiko stalo, nervingai dirsčiodamas į Ursulą, sėdinčią už jo atsagstyta parka. Ji dar neatsigavusi. Kai Maikas pasiūlo kavos, ji ne iš karto pamato puodelį.

- Išgerk, Ursula, - siūlo jis. - Sušilsi.

- Atrodo, daugiau niekad nesušilsiu, - atsako ji.

Bet ima du puodelius ir ištiesia vieną už savo nugaros sėdinčiai Džoanai. Maikas paima sau puoduką, Robis perduoda kavą Dže-

kui ir Kirkui, o Hečas - Henriui. Kai visi išsidaliję, ant padėklo lieka dar vienas puodelis.

- Ech, tegu jį devynios, - burbteli Hečas. - Norite kavos?

Linožas neatsako. Tik sėdi pamėgta savo poza ir žiūri.

- Jūsų planetoje kavos negeria, misteri? - klausia Robis, pasiruošęs išsilieti.

- Papasakok dar kartą, - prašo Maikas Džoanos.

- Aš tau jau penkis kartus viską pasakojau!

- Paskutinį kartą. Pažadu.

- Ji man pasakė: "Berods tai lazda su vilko galva privertė mane tai padaryti. Tavim dėta, aš jos neliesčiau".

- Bet tu pati lazdos nematei. Nei su vilko galva, nei be jos.

- Ne. Maikai, ką mes darysim?

- Lauksim, kol baigsis štormas. Daugiau nieko nelieka.

- Molė nori tave matyti. Ji liepė tau perduoti tai. Sakė, kad paliktum sargybą ir važiuotum pas ją. Ir dar sakė, kad pasiimtum tiek vyrų, kiek tau reikia: jiems ten vis tiek nėra kas veikti.

- Tai jau taip, - sutinka Maikas. Minutę patylėjęs priduria: - Hečai, išeikim sekundei. Reikia pakalbėti.

Jie eina prie durų į parduotuvę. Maikas neryžtingai sustoja ir atsigręžia į Ursulą:

- Kaip tu?

- Nieko.

Jie išeina. Ursula pastebi, kad Linožas į ją žiūri.

- Į ką taip žiūrite?

Linožas akių nenuleidžia. Nežymiai šypsosi. Ir staiga užtraukia:

- Stovi ant stalo arbatinukas...

Merijos moterų tualete prie praustuvės stovi Andžela Karver su dailiu minkštu chalatu ir valosi dantis. Iš uždaros kabinos jai už nugaros sklinda medžiagos šnarėjimas ir gumų pliaukšėjimas - Kora persirenginėja. Ir niūniuoja:

- Stovi ant stalo arbatinukas... Baisiai gražus jo snapiukas...

Andžela žiūri ton pusėn nesuprasdama, po to nusišypso. Paskutinį kartą išsiskalauja burną, pasiima krepšelį su tualeto reikmenimis ir išeina. Po sekundės iš kabinos pasirodo Kora rausvu chalatu iki grindų... ir naktine kepuraite. Taip, būtent! Savo krepšelį ji padeda ant praustuvės, atsega ir išsiima iš jo kremą.

Ir dainuoja:

- Dar dailesnė ausytė, įpilt arbatytės...

Konsteblio ofise keturi vyrai ir dvi moterys žvelgia į Linožą nustebę ir sunerimę. Jis vaizduoja, kad tepasi veidą kremu.

- Stovi ant stalo arbatinukas...

- Jis visai išprotėjo, - sako Henris Braitas. - Ne kitaip.

Prie mėsos šaldiklio krautuvėje stovi Maikas ir Hečas. Čia tamsu ir baugu, šviesa sklinda tik nuo mėsos vitrinos.

- Aš tave trumpam paliksiu čia vadovauti, - sako Maikas.

- Žinai, Maikai, nelabai nudžiuginai.

- Trumpam. Noriu nuvežti moteris į meriją, kol rogės pravažiuoja. Patikrinti, ar Molei viskas gerai, įtikinti, kad man nieko nenutiko. Pakštelti Ralfiui į žanduką. Po to susodinsiu visus vyrus, iš kurių yra naudos, ir atvešiu čia. Saugosim jį po tris ar keturis, kol baigsis audra. Po penkis, kad jaustumės ramiau.

- Nesijausiu ramiau, kol jis nesėdės apylinkės kalėjime Deryje, - sako Hečas.

- Supantu, - atsako Maikas.

- Ketė Vizers... Negaliu patikėti, Maikai. Ji nebūtų galėjusi suduoti Biliui.

- Aš taip pat tai žinau.

- Kas čia ką laiko arešte? Gali pasakyti?

Maikas labai kruopščiai apmąsto klausimą ir purto galvą.

- Na ir jovalas, - atsidūsta Hečas.

- M-hm. Tu čia su Robiu sutarsi?

- O kas lieka? Perduok nuo manęs linkėjimų Melindai, jei dar nemiega. Pasakyk jai, kad viskas gerai. Ir Pipą pabučiuok.

- Būtinai.

- Tu ilgam?

- Keturiasdešimt penkioms minutėms. Ar valandai. Ir parvešiu visą sunkvežimį diedų. O kol kas turi Džeką, Henrį, Robį, Kirką Frimeną...

- Manai, kad gelbės, jeigu tas tipas ims šokti rokenrolą?

- O tu manai, kad kur nors saloje dabar saugiau?

Hečas mąsto, paskui palinguoja galva:

- Prisiminus Ketę ir Bilį... ne, nemanau.

Maikas pasuka į konsteblio ofisą, Hečas neatsilieka.

Linožas stambiu planu. Jis trina į veidą neregimą kremą ir dainuoja.

- Dar dailesnė ausytė, įpilt arbatytės...

Kora merijos tualete tepa kremą ant skruostų (deda naktinę kaukę) ir niūniuoja: “Paimki jį už ausytės, įpilki man arbatytės...” Pirmą kartą po to, kai sūnus ir marti ją čia atvežė, ji jaučiasi patenkinta. Veidrodyje atsispindi tualetas, dabar tuščias.

Vėl mirkteli šviesa - spyriojasi generatoriaus motoras.

Koros balsas tamsoje:

- Tegu tave skradžiai!

Šviesa užsižiebia. Kora lengviau atsidususi tęsia grožio procedūrą. Ir netikėtai sustoja. Po džiovintuvu į plytelėmis išklijuotą sieną atremta Linožo lazda. Dar prieš akimirką jos nebuvo, o dabar - atsispindi veidrodyje. Kraujo ant jos nėra. Sidabrinė galva viliojamai tviska.

Kora žiūri į ją, pasisuka ir artinasi prie jos.

Linožas stambiu planu. Jis taria:

- Kaip tėtuko!

Prie Maiko stalo susigrūdo vyrai, už stalo sėdi Ursula, šalia stovi Džoana. Nė vienas nepastebi sugrįžusių Maiko ir Hečo. Visus užbūrė suimtojo pantomima.

- Ką jis daro? - klausia Džoana.

Ursula purto galvą. Vyrai nustebę ne mažiau.

Kora tualete ima lazdą:

- Kaip tėtuko!

Maikas ir visi kiti žiūri į Linožą. Tas nekreipia į juos dėmesio - dirba su Kora. Suima du neregimus daiktus abiem rankomis ir pasuka. Nykščiu prispaudžia kažką žemyn. Po to vaizduoja rausiąs krepšį ir traukiąs nedidelį daiktelį, kurį sugniaužia kairėje rankoje.

Kora padeda "tėtuko lazdą" ant dviejų gretimų plautuvių ir grįžta prie kurio stovėjo, kai ją išvydo. Abiem rankom atsuka kranus, iš jų ima tekėti vanduo. Nykščiu prispaudžia kamštį, ir kriauklė ima pilnėti. Tuo metu Kora rausiasi savo kosmetinėje, kol suranda lūpdažį. Laiko jį kairėje rankoje.

Linožas atsilošia nugara į sieną ir atrodo kaip baigęs sunkų ir varginantį darbą. Žvelgia į aštuonis žmones, susirinkusius kambaryje, vos šypsosi.

- Keliauk, Maikai, - sako jis. - Mes ir be tavęs puikiai susitvarkysime. Pabučiuok nuo manęs savo berniūkštį. Pasakyk, kad vyrukas iš parduotuvės perduoda jam linkėjimų.

Maiko veidas persikreipia. Jis norėtų užvažiuoti suimtajam per marmūzę.

- Iš kur tiek žinai? - klausia Hečas. - Kokio velnio tau iš mūsų reikia?

Linožas vėl uždeda alkūnes ant kelių ir nieko neatsako.

- Hečai, - taria Maikas. - Padarykim taip: čia sėdės du iš jūsų, o kiti tegu būna parduotuvėje. Pasuksime veidrodį taip, kad iš ten matytųsi.

- Tu nenori, kad jis pričiuptų mus visus iš karto? - klausia Hečeris.

- Na... kažkas tokio, - Maikas pasisuka į moteris greičiau, nei Hečas spėja atsakyti.

- Ponios, nuvešiu jus atgal į meriją.

Ursula ištiesia jam raktus:

- Čia nuo Liusjeno Furnjė rogių. Galbūt jų čia prireiks.

Maikas atiduoda raktus Hečeriui ir vėl pasisuka į ją. Ursula klausia:

- O Piteris... ten...

- Kol kas paliksime ten, kur šalta, - atsako Maikas. - Kai viskas baigsis, pasirūpinsim, kad... na, kad būtų atlikta, kas priklauso. O dabar einam.

Ursula pakyla ir užsitraukia striukę.

Posėdžių salės tarpueiliu eina Džila su chalatu ir krepšeliu rankoje. Lauke stūgauja vėjas.

Atsidaro tualeto durys, ir įeina Džila. Sekundę jos veidas ramus - kaip moters, atliekančios kasdieninį pasiruošimo miegui ritualą. Ir akimoju persigąsta. Paleidusi iš rankų kosmetinę, ji užsidengia burną, kad nesuriktų. Taip stovi sekundę, apstulbinta to, ką pamatė. Po to apsisuka ir išbėga.

Miegamuoju paverstoje rūsio dalyje šviesa pritemdyta. Vaikų kampe kietai miega visi Molės auklėtiniai, netgi neklaužada Donas Bilzas ramus. Beveik pusė suaugusiųjų lovų taip pat užimta, daugiausia pagyvenusių žmonių.

Molė Anderson prilaiko užuolaidą (veikiausiai paprastą apklotą, prisiūtą prie skalbinių virvės), praleisdama Endį Robišo. Endis

neša ant rankų Ketę. Neša ją prie laisvos lovelės. Už jo eina Molė ir misis Kingsberi.

Jie pasiekia lovelę kambario gale, stovinčią atskirai nuo kitų, Molė atverčia apklotą ir viršutinę paklodę. Endis guldo Ketę ant gulto, Molė ją apkloja. Jie kalbasi tyliai, kad netrukdytų miegantiems.

- Uch! - sako Endis. - Ji tikrai atsijungė.

Molė klausiamai žiūri į misis Kingsberi.

- Tai labai lengvi migdomieji, - paaiškina ši. - Daktaras Grisonas sakė, kad jeigu būtų kiek silpnesni, būtų galima pirkti be recepto. Man rodos, jai tiesiog šokas. Kad ir ką ji padarė, kad ir kas jai nutiko, dabar ji pamiršusi visa tai. Ko gero, jos laimei.

Misis Kingsberi pasilenkia ir - galbūt pati stebėdamasi - bučiuoja merginą į žandą.

- Saldžių sapnų, mieloji.

- Gal vertėtų kam nors prie jos pasėdėti? - klausia Endis. - Na, pasaugoti?

Molė ir misis Kingsberi nustebusios susižvalgo, lyg apibendrindamos, iki kokio idiotizmo galima prieiti. Saugoti Ketę? Tokį nekaltą sutvėrimą? Dievaži, pasaulis kraustosi iš proto.

- Jos nereikia saugoti, Endi, - sako Molė.

- Bet... - prabyla tas.

- Eime, - įsako Molė. Ir pasisuka eiti.

Misis Kingsberi seka paskui ją. Endis valandėlę mindžikuoja prie lovelės - abejonės jo neapleido. Bet po to nuseka moteris.

Molė, Endis ir misis Kingsberi išeina į “svetainę” merijos rūsyje. Iš kairės jiems kokios keturios penkios dešimtys žmonių, dauguma vilki pižamas bei chalatus ir žiūri į mirgantį televizoriaus ekraną. Jiems iš dešinės - laiptai. Jais nulipa Sandra Bilz, Melinda Hečer ir Džila Robišo. Sandra apimta panikos, Melinda nusigandusi ir paniurusi, Džila apimta isterijos... kol nepamato savo vyro. Raudodama ji puola jam į glėbį.

- Kas nutiko, Džila? - klausia Endis. - Kas tau, saulute?

Kai kurie iš žiūrinčių televizorių atsisuka. Molė žvelgia į blyškų Melindos veidą ir supranta, kad atsitiko dar kažkas... bet dabar ne metas gąsdinti tuos, kurie atsigulė miegoti.

- Einam į viršų! - perima valdžią į savo rankas. - Bet kokiu atveju apie tai pasikalbėsime ten.

Atlanto ir Meino gatvių sankryžoje su sniegu kovoja visureigis. Jis slenka pirmyn, nors tenka brautis per kapotą siekiančias pusnis. Per tokią pūgą kažin ar ilgai galės važinėti.

Automobilyje sėdi Maikas, Ursula ir Džoana.

- Man labai baisu! - sako Džoana.

- Man taip pat, - atsiliepia Maikas.

Merijos salėje, prie durų į tualetą, stovi apsikabinę Džila ir Endis Robišo. Melinda su Mole stirkso arčiau tų durų. Tarp šių dviejų porų - Sandra Bilz.

- Atleiskite... - netikėtai išlemena Sandra. - Daugiau negaliu. Negaliu.

Ji pralekia pro Džilą ir Endį ir puola išėjimo link.

Sandra raudodama prabėga merijos ofisą laiptų link. Nespėja jų pasiekti, kai atsiveria durys ir įžengia sniegu aplipęs Maikas, trepsintis nuo batų sniegą. Už jo eina Ursula su Džoana. Sandra sustoja ir žiūri į atėjusiuosius keistu laukiniu žvilgsniu.

- Kas yra, Sandra? - klausia Maikas. - Kas atsitiko?

Durys į moterų tualetą atsidaro. Lėtai. Nenoriai. Molė ir Melinda įžengia abi kartu, surėmusios pečius, kad būtų drąsiau. Už jų matosi Endis ir Džila Robišo. Molės ir Melindos veiduose nuostaba ir siaubas.

- O dangau! - aikteli Melinda.

Molė ir Melinda mato: tiesiai priešais jas ant kelių klūpo Kora Stenhaup. Kriauklė pilna vandens, jo paviršiuje plūduriuoja žili Ko-

ros plaukai. Ji nusiskandino kriauklėje. Virš jos, ant veidrodžio, lūpų dažais užrašyta sena giesmelė: DUOKITE MAN TAI, KO NORIU, IR AŠ PASITRAUKSIU. O šonuose raudonu kaip kraujas lūpdažiu Kora pripiešė lazdų. Tikrosios lazdos - tos, su vilko galva - nėra nė kvapo.

Užtemimas. Ketvirto veiksmo pabaiga.

PENKTAS VEIKSMAS

Bangos vis taip pat čaižo iškyšulio uolas, užliedamos švyturį puta, bet dabar atoslūgis, ir padėtis geresnė nei anksčiau. Gaila, laikinai, nes:

Švyturio aparatinėje vis taip pat mirksi ugnelės, bet kai kurios jau apsitraukė ledu, ir patalpa pripustyta sniego. Vėjas švilpia, ir anemometras rodo daugiau kaip šešiasdešimt mylių per valandą.

Pasigirsta spigus kompiuterio cyptelėjimas, ir kamera parodo jo ekraną. Jis raudonas. Pasirodo baltos raidės:

> NACIONALINĖ SINOPTIKŲ TARNYBA. ĮSPĖJIMAS APIE ŠTORMINĘ MŪŠĄ VISOMS SALOMS, ĮSKAITANT GRANBERĮ, DŽEROD-BAFĄ, KANKAMONGUSĄ, BIG TOLĄ IR LITL TOLĄ. PER 7:09 POTVYNĮ GALI BŪTI APSEMTI IR SUARDYTI ŽEMAI ESANTYS SAUSUMOS PLOTAI. SALŲ GYVENTOJAMS PRIMYGTINAI REKOMENDUOJAMA PERSIKELTI Į AUKŠTUMAS.

Lyg patvirtindama šį įspėjimą, ypač stipri banga teškia į išdaužtą langą ir užlieja purslais kompiuterio ekraną.

Atlanto gatvės apačioje Godso sandėlys visiškai nuplautas - liko tik pamatas nelygiais kraštais. Miesto prieplauka taip pat dingu-

si. Vandenyje mėtosi omarų spąstų nuolaužos... ir sumirkęs marihuanos ryšulys.

Merijos ofise Ursula ramina Sandrą. Maikas eina posėdžių salėn, ir pro jį pralekia Džoana. Jis stveria ją už rankos.

- Ramiau, misis Stenhaup. Svarbiausia išsaugoti ramybę.

Atsidaro durys iš salės į sekretoriatą, jose pasirodo Molė su Melinda Hečer. Sugniuždyta Molė nudžiunga išvydusi Maiką ir kaip viesulas puola jam į glėbį. Jis smarkiai glaudžia ją prie savęs. O Džoanai visai nusišvilpt į tą ramybę. Ji kaip strėlė praneria pro Melindą ir bėga koridoriumi į tualetą. Ursula ir Sandra prieina prie Andersų, kurie atsitraukė per sprindį vienas nuo kito.

Salėje ant suolo sėdi Endis su Džila. Endis ramindamas apkabino žmoną per pečius, ir staiga pro juos praskuodžia Džoana.

- Džoana, tau nereikė... - pradeda Endis.

Ji jo negirdi - tiesiog bėga koridoriumi.

Tualeto durys atsilapoja. Ant slenksčio stovi Džoana, ir jos akys ima plėstis. Po sekundės šalia jos išdygsta Maikas. Dirstelėjęs jis išveda ją lauk. Durys ima vertis, tempiamos pneumatinės spyruoklės.

- Padėk man, Mole! - sako Maikas.

Jis švelniai paveda Džoaną žmonos globai, o ši veda ją praėjimu prie Endžio ir Džilos. Ten Džoana suklumpa ir sielvartingai surinka.

- Paleisk mane, - sako Džila Endžiui, pasodina Džoaną ir apglėbia ją per pečius. Džoana ima verkti.

Molė grįžta prie tualeto. Iš jo išeina Maikas veik iki alkūnių šlapiomis rankomis. Molės akyse klausimas, Maikas atsako galvos linktelėjimu ir apkabina ją per pečius. Kai jie prisiartina prie sėdinčios ant suolo trijulės, Maikas klausia:

- Endi, gali ateiti minutėlei?

Endis klausiamai žiūri į žmoną, o ta linkteli. Ji dabar užsiėmusi - guodžia Džoaną.

Į sekretoriatą įeina Maikas, Molė ir Endis. Ursula ir Sandra klausiamai sužiūra į konsteblį.

- Taip, Kora mirusi, - sako Maikas. - Sandra, rasi man porą apklotų jai susukti?

Sandra tvardosi iš paskutiniųjų.

- Taip, tuojau. Greit grįšiu.

Maikas irgi stengiasi išlikti ramus ir daryti, kas reikalinga, nors gerai nežino, kas reikalinga. Argi tokioms situacijoms yra numatytos procedūros?

Jis pastebi įėjusius Sanį Brodiganą ir Antoną Belą - jie atėjo pasiteirauti, kas čia vyksta. Maikas klausia:

- Bilis Soamsas - jūs įsitikinęs, kad jis miręs?

- Kaip Dievą myliu, - patvirtina Sanis. - Kas dabar?

- Senoji misis Stenhaup taip pat negyva. Ji moterų tualete.

- Dieve švenčiausias! - šūkteli Antonas. - Kas atsitiko? Smūgis? Širdies priepuolis?

- Savižudybė, - atsako Molė.

- Bilis liko sandėlyje? - teiraujasi Maikas.

- Aha, - linkteli Sanis. - Nutarėme, kad ten geriausia. Užklojome jį. Klausyk, kas per velnias...

Pasirodo Sandra su užtiesalais. Dar reikia kažką apkloti.

- Endi, jūs su Saniu užklokite misis Stenhaup. Išneškite ją ir paguldykite prie Bilio. Pro galines duris. Nereikia, kad žmonės matytų, kaip išnešami lavonai, jeigu to galima išvengti.

- O Džonasas? - klausia Sanis. - Jis juk sūnus. Mačiau jį apačioje, regis, ketino eiti miegoti...

- Tikėkimės, kad taip ir padarė. Žmona jam ryte papasakos. Antonai Belai!

- Taip, sere!

- Nusileisk apačion ir parink penkis šešis vyrus iš tų, kurie dar neatsigulė. Vyrus, kurie galėtų paeiti pusmylį per gilų sniegą ir dar pastovėti ant kojų, jeigu reikės. Nieko jiems nesakyk, tik tiek, kad noriu juos matyti.

- Gerai! - atsako Antonas ir dingsta laiptuose.

Parduotuvėje, už kortų stalo, pastatyto konservų skyriuje, sėdi Hečas, Džekas Karveris ir Kirkas Frimenas, žaidžia džin-ramį. Hečas žiūri į stebėjimo veidrodį ir mato:

Henris sėdi už Maiko stalo, atsilošęs į kėdės atkaltę, rankos sukryžiuotos ant krūtinės, galva nuleista. Jis snūduriuoja. Robis - jam iš šalies, stebi Linožą, kuris nepakeitė pozos: kojos ant gulto, keliai praskėsti, galva nuleista.

Patenkintas Hečas ima kortą, šypsosi ir pakloja kortas ant stalo:

- Džinas!

- Ach tu bjaurybe! - nuliūsta Kirkas.

Stambiu planu matome išpūstą stebėjimo veidrodį; į jį dirsteli Robis, norėdamas įsitikinti, kad jo niekas neseka. Pamatęs, kad ne, ištiesia ranką prie stalo, ima revolverį ir atsistoja.

Henris pučia į akį. Žmonės parduotuvėje pliekia kortomis. Robis su revolveriu prieina prie kameros. Kai Linožas prabyla, jis kalba senutės - Robio motinos - balsu:

- Kur Robis? Aš noriu pamatyti Robį prieš mirtį. Jis sakė, kad atvažiuos. Robi, kur tu? Aš nenoriu mirti, kai nelaikai manęs už rankos!

Henris per miegą krustelėjo, bet tuoj užmigo kiečiau. Robio reakcija - nuostaba, siaubas, gėda... ir jo veidas suakmenėja.

- Aš manau, jog mūsų miestui tavęs per akis, - sako jis, pakelia pistoletą ir nutaiko jį tarp kameros virbų.

Atsidaro merijos durys, išeina vyrų grupelė, pasiruošusi skubėti pagalbon tiems, kurie jau parduotuvėje. Kaip ir reikalauta, visi vy-

rai tvirti: Antonas, Sanis, Džonis Harimanas, Aleksas Haberis ir Stenas Haupvelas - Devio tėvas. Stenas - tas pats omarų žvejas, kurį matėme pirmoje dalyje, prieš audrą tempiantį valtį į dabar jau neegzistuojantį miesto sandėlį. Skindamiesi kelią per vėtrą, jie pasuka prie visureigio. Tarpduryje stovi dar dvi figūros: Maikas ir Molė. Molė užsimetė šalį, susisupo į jį nuo šalčio.

- Juk tai tas žmogus? - klausinėja Molė. - Tas, kuris sugavo Ralfį krautuvėje? Taip?

Maikas neatsako.

- Tau juk nieko nenutiks? - klausia Molė.

- Ne.

- Tas žmogus... - tęsia Molė, - ...jeigu jis žmogus... niekad nepakliūva į teismą, Maiklai. Tai aš žinau. Ir tu žinai.

Trumpa pauzė.

- Galbūt jo reikia atsikratyti. Tegu įvyksta nelaimingas atsitikimas.

- Eik vidun, - atsako Maikas. - Kol ausys nenušalo.

Ji vėl jį bučiuoja, kone nervingai.

- Sugrįžk, Maikai!

- Būtinai.

Ji uždaro duris, ir konsteblis klampoja prie visureigio kitų pėdsakais, susilenkęs prieš negailestingą vėją.

Saulės nutviekstas miegamasis. Pro atvirą langą dvelkia švelnus vėjelis, ir lėtai pučiasi užuolaidos. Iš vonios išeina Henris Braitas vienomis pižaminėmis kelnėmis, užsimetęs ant kaklo rankšluostį. Jis prisiartina prie lango, iš už durų kyšteli Frenko, jo sūnaus, galva:

- Mama sakė: leiskis apačion pusryčiauti, tėte!

Virš berniuko galvos pasirodo Karlos galva.

- Ne taip! Mama sakė: leiskis apačion pusryčiauti, *apsimiegojęs tingus* tėti!

Frenkas prisidengia burną ranka ir kikena. Henris šypsosi.

- Po minutės nusileisiu.

Jis prieina prie lango.

Už lango gražu, kaip gali būti tik Meino valstijoje įpusėjus vasarai - žydras dangus virš plačių žalių lankų, staiga besileidžiančių prie vandens su baltomis keterėlėmis. Jūroje matosi žvejų valtelės, klykia ir šaudo į viršų žuvėdros.

Henris prie lango lengviau atsidūsta.

- Ačiū Dievui, tai buvo sapnas. Prisisapnavo, kad dabar žiema... pūga... ir tas žmogus mieste...

- Tas *baisus* žmogus, - pataiso jį Linožo balsas.

Henris staiga atsigręžia.

Nors jo sapne ir vasara, Linožas apsirengęs taip, kaip tada Atlanto gatvėje priešais Martos namus, kai pamatėme jį pirmą kartą: striukė, megzta kepuraitė, ryškiai geltonos pirštinės. Jis vaiposi tiesiai į kamerą, išsiepęs pilną burną ilčių. Jo akys juoduoja. Jis ištiesia Henrio pusėn vilko galvą ant lazdos, ir galva atgyja: urzgia ir kaukši dantimis.

Henris traukiasi nuo sidabrinio vilko, užkliūna už palangės ir dejuodamas iškrenta.

Tik iškrenta ne iš savo namo, ne ant tvirtos Litl Tol Ailendo žemės. Henris krenta į kunkuliuojančią juodai raudoną ugninę duobę. Tai - pragaro nasrai, ir verda jie raudona ir juoda ugnimi, kaip retsykiais - Linožo akys.

Sudejavęs Henris iškrenta iš kadro.

Jis trukteli kėdėje, krenta ir dusliai sudejuoja atsitrenkęs į grindis. Atsimerkęs apsidairo, nežinodamas, kur esąs.

Kortuotojai, išgirdę šlumštelėjimą, sužiūra į veidrodį ir mato prie kameros stovintį Robį.

- Hečai, Robis su pistoletu! - šaukia Kirkas. - Atrodo, jis nori nupilti tą tipą!

Hečas pašoka apversdamas stalą.

- Pasitrauk nuo jo, Robi! - rėkia jis. - Padėk ginklą!

Henris pastebi Robį:

- Ei, Robi, ką tu...

Jis atsistoja nuo grindų, dar neatsipeikėjęs nuo sapno.

Prie kameros: Robis ir netikra jo motina. Ji sėdi ant gulto, kur sėdėjo Linožas (tai natūralu - ji ir yra Linožas). Ji labai sena, beveik aštuoniasdešimties, ir nepaprastai liesa. Vilki baltais ligoninės marškiniais, plaukai išsitaršę, veide priekaištas. Robis spokso į ją kaip užhipnotizuotas.

- Robi, kodėl tu neatvažiavai? Po visko, ką dėl tavęs padariau, po to, ką tau daviau...

- *Ne, Robi*! - rėkia Hečo balsas.

- Kodėl pametei mane mirti tarp svetimų? Kodėl palikai mirti vieną?

Ji tiesia į jį kaulėtas drebančias rankas.

Hečas, Kirkas ir Džekas puola pro atviras ofiso duris.

Henris, nelabai susigaudydamas, prieina prie kameros. Linožas sėdi ant gulto, tiesia į Robį rankas... ir Henris tikrai mato Linožą. Linožas meta žvilgsnį į duris, vedančias parduotuvėn, ir tos užsitrenkia priešais Hečo nosį.

Hečas atsimuša į duris ir atšoka. Lenkia rankeną - nesilenkia. Stumia duris petimi, po to pasisuka į likusius:

- Nestovėkit kaip maišu trenkti! Padėkite man!

Konsteblio ofise girdisi duslūs smūgiai į duris. Netikra motina sėdi su ligoninės naktiniais ant gulto ir žiūri į savo sūnų paklydėlį.

- Aš laukiau tavęs, Robi, ir iki šiol laukiu. Laukiu tavęs pragare.

- Užsičiaupk, tu! O tai paleisiu kulką!

- Kuo? - klausia senė ir su panieka žiūri į revolverį. Robis seka jos žvilgsniu.

Revolverio nėra. Robio rankoje - besiranganti gyvatė. Sukriokęs jis ją išmeta.

Visa kita mes matome Henrio Braito akimis, tai yra taip, kaip yra iš tikro. Robis išmetė pistoletą, o ne gyvatę, ir kameroje sėdi Linožas, kuris pakilo ir artinasi prie grotų.

- Aš lauksiu tavęs pragare, Robi, ir kai ateisi, pasiimk šaukštą. Aš išvalgysiu tuo šaukštu tavo akis. Ir rysiu jas be perstojo, Robi, nes pragaras - tai pasikartojimas. Gimęs purve - į pelenus tave.

Henris pasilenkia revolverio. Linožas meta į jį žvilgsnį, ir ginklas čiuožia grindimis. Linožas žiūri į Robį, įdėmiai stebeilija, ir staiga Robis nulekia atbulas. Trenkiasi į sieną, atšoka ir krenta ant kelių.

- Kas tu toks? - persigandęs šnibžda Henris.

- Jūsų lemtis.

Linožas pasisuka, pakelia čiužinį, o po juo guli lazda. Linožas ją pakelia, ir iš jos ima sklisti akinama mėlyna šviesa.

Henris traukiasi, saugodamas rankomis akis. Robis, kuriam pavyko atsistoti, taip pat užsidengė akis. Švytėjimas ryškus, ryškėja vis labiau. Šviesa apkurtina kaip riksmas.

Šviesa skverbiasi į krautuvę pro durų rakto skylę, vyrius, plyšį. Vyrai nusigandę atsitraukia.

- Kas ten vyksta? - klausia Džekas.

- Nežinau, - atsako Hečas.

Ofise Henris ir Robis susigūžė prie sienos nuo akinamo šviesos pluošto. Toje šviesoje pirmą kartą matome Linožą tokį, koks jis yra: senas kerėtojas, kurio iškelta lazda - pagrindinis jo burtų įran-

kis, piktam nukreipta Aarono krivūlė. Ji skleidžia akinamos šviesos bangas.

Nuo skelbimų lentos nulaksto lapeliai ir sukasi ore. Nuo stalo pakyla ir ore plūduriuoja policijos žurnalas. Lėtai, vienas po kito, atsidaro stalo stalčiai, ir juose gulėję daiktai taip pat ima suktis virš stalo: parkeriai, popieriaus lapeliai, antrankiai ir nesuvalgytas sumuštinis. Ore valsu sukasi įėjusių/išėjusių žurnalas kartu su Hečo kompiuteriu.

Kitame kambario gale revolveris, kuriuo Robis norėjo nušauti Linožą (dabar aišku, kaip tai buvo kvaila), pakyla, pasisuka vamzdžiu į sieną ir šešis kartus iššauna.

Hečas, Kirkas ir Džekas sureaguoja į šūvius. Hečas apsidairo, pastebi vitriną su įrankiais ir stveria iš jos gaisrinį kirvį. Apsisuka ir puola kapoti duris aplink rankeną. Džekas stveria jį už rankovės:

- Hečai, gal neverta...

Hečas išsivaduoja nuo jo. Gal ir neverta, bet savo pareigą jis įvykdys.

Ofise primityviai privirinti kameros durų virbai vienas po kito ima kristi lyg lapai. Henris ir Robis spokso suakmenėję iš siaubo. Virbai krenta vis greičiau, palikdami žmogaus pavidalo skylę. Kai ji pasidaro didelė, pro ją išeina Linožas. Jis nužvelgia kampe susirietusius vyrus, pasisuka ir parodo savo lazda į duris.

Hečas užsimoja kirsti, bet durys nelauktai atsilapoja pačios. Pro jas skverbiasi sidabriškai melsva šviesa.

Linožo balsas sako:

- Hečai.

Hečas žengia į šviesos taką. Džekas sugriebia jį už rankovės.

- Hečai, ne!

Hečeris nekreipdamas dėmesio įžengia į šviesą, kirvis iškrenta jam iš rankos.

Prie krautuvės privažiuoja visureigis. Pro nuleistas langines veržiasi ryški šviesa, besiliejanti pro ofiso duris į parduotuvę.

Vyrų prisigrūdusiame automobilyje Džonis klausia sulaikęs kvapą:

- Kas tai?

Maikas nesivargina atsakyti, bet iššoka iš mašinos beveik jai dar nesustojus. Kiti neatsilieka, tačiau Maikas pasiekia laiptus pirmas.

Hečas eina akinamoje šviesoje kaip lunatikas, nepastebėdamas ore kybančių daiktų. Į galvą atsitrenkia jo nešiojamasis kompiuteris, Hečas nustumia jį, ir kompiuteris plaukia į šoną tarytum po vandeniu.

Dabar mes matome, kad Linožas - senis su pečius siekiančiais nelygiais žilais plaukais. Jo skruostus ir kaktą išvagojo raukšlės, lūpos įkrito, bet tas veidas stiprus... jame viešpatauja akys, kuriose sukasi juodi bei raudoni verpetai. Paprastą aprangą pakeitė juodas apdaras su besimainančiu tviskančiu raštu. Rankoje jis tebelaiko lazdą su vilko galva, tik dabar matosi, kad lazda išrašyta magiškomis runomis, o kita ranka jis suima Hečo petį... tik tai ne ranka, o plėšraus paukščio letena aštriais nagais.

Jis pasilenkia, beveik prisiglaudžia veidu prie Hečo veido. Lūpos prasišiepia, apnuogindamos smailus dantis. Hečas spokso į jį stiklinėmis akimis.

- Duokite man tai, ko noriu, ir aš pasitrauksiu. Pasakyk jiems. *Duokite man tai, ko noriu... ir aš pasitrauksiu.*

Jis apsisuka, šmėsteldamas savo mantijos apačia, ir nužingsniuoja prie durų į iškrovimo aikštelę.

Parduotuvės durys atsilapoja, įsiveržia Maikas, o paskui jį - jo komanda. Jis bėga centriniu praėjimu, peršoka apverstą stalą ir stveria Kirką Frimeną už pečių.

- Kas nutiko? Kur Hečas?

Kirkas bukai rodo ofiso pusėn. Jam trūksta žodžių. Maikas šoka prie durų... ir sustoja.

Kambarys atrodo taip, lyg čia būtų praslinkęs viesulas. Visur išmėtyti daiktai ir popieriai, plevenantys nuo vėjo, įsigavusio pro užpakalines duris. Ant grindų mėtosi sudaužytas Hečo kompiuteris. Kamera tuščia. Prieš jos duris guli šūsnis virbų, o durys tebėra užrakintos, nors jose žioji skylė. Žmogaus pavidalo skylė.

Robis su Henriu sėdi prie sienos smarkiai apsikabinę kaip vaikai tamsoje. Hečas stovi kambario viduryje, nugara į Maiką, jo galva nuleista.

Maikas atsargiai prieina prie jo. Palydovai susigrūdo prie durų ir išvertę akis tylėdami spokso.

- Hečai? Kas čia atsitiko? - klausia Maikas.

Hečas neatsako, kol draugas nepaliečia jo peties.

- Kas čia buvo?

Hečas atsisuka. Jo veidas po artimos pažinties su Linožu pasikeitęs. Jame - baimės atspaudas, kuris, ko gero, niekad neišnyks - net jeigu vyrukas pergyvens Šimtmečio audrą. Maikas sukrėstas.

- Hečai! Viešpatie, kas?..

- Mes privalome duoti jam tai, ko jis nori. Jeigu tai padarysim, jis pasitrauks. Paliks mus ramybėje. Jeigu ne...

Hečas žiūri į atviras duris, kur šoka sniego sūkuriai. Prie jų lėtai, lyg senis, prisiartina Robis.

- Kur jis išėjo? - klausia.

- Ten. Į pūgą, - atsako Hečas.

Kamera iš miesto žiūri į vandenyną. Sniegas dengia žemę, augina pusnis, o jūra tebeplaka krantą ir taškosi putomis. Kažkur tenai - Linožas, kaip audros dalis.

Užtemimas. Penkto veiksmo pabaiga.

ŠEŠTAS VEIKSMAS

Meino ir Atlanto gatvių sankirtoje pusnys jau gilesnės, į vidų įgarmėjo dar kelios vitrinos. Dabar gatve nepravažiuos netgi visureigis, o gatvės žibintų stulpai užpustyti daugiau nei ligi pusės.

Kamera vėl privažiuoja prie vaistinės, ir mes matome, kad jos viduje - tundra žiemą. Vaistinės gilumoje ledu tviska raidės RECEPTŲ SKYRIUS. Prie vitrinos kabo plakatas "TRINKTELĖK ŽIEMAI ŠILDYTUVU!", tik šįkart paskutinė juokiasi žiema: eile sustatyti šildytuvai užnešti sniegu.

O laikrodis su švytuokle jau aplipęs sniegu, bet vis dar eina. Dabar ima mušti valandas. Vienas... du... trys... keturi...

Martos Klarendon name, prieangyje, guli staltiese užklotas našlės kūnas. Girdisi kitas laikrodis. Penki... šeši... septyni... aštuoni...

Molės vaikų darželyje laikrodis su gegute (vaikams patinka, kai ji iššoka ir vėl pasislepia - begėdiškai, it kaišiotų liežuvį) jam pritaria: devyni... dešimt... vienuolika... dvylika. Ištarusi paskutinį žodį, paukštytė sugrįžta į namelį. Vaikų darželyje nepriekaištingai švaru, bet truputį nejauku. Stovi maži staliukai ir kėdutės, ant sienų paveikslėliai, lenta, ant kurios užrašyta: "Mes sakome "ačiū", mes sakome "prašau". Per daug čia šešėlių ir pernelyg tylu.

Iškrovimo aikštelėje prie krautuvės vis taip pat guli susuktas Piterio Godso kūnas - dabar tiesiog ledo gabalas... bet iš po brezento tebekyšo jo batai.

Ofisas primėtytas popierių ir kanceliarinių reikmenų, taip pat guli nukritę virbai, bet dabar čia tuščia. Kamera slenka į parduotuvę, ten taip pat nieko nėra. Tik apverstas stalas ir konservų sky-

riuje išmėtytos kortos liudija, jog čia kažkas atsitiko, kažkokia nelaimė, bet ta nelaimė jau nebe krautuvėje. Didelis sieninis, elementais varomas laikrodis virš kasos rodo vieną minutę po dvyliktos.

Sandėlyje už merijos pastato guli du apkloti kūnai - Bilio Soamso ir Koros Stenhaup.

Merijos virtuvėje viskas tviska - švarūs stalai, džiovyklose išplauti indai. Nedidelė miestelio damų armija (vadovaujama misis Kingsberi, žinoma) padarė viską, ko reikia, viskas paruošta pusryčiams - blyneliai dviems šimtams žmonių. Sieninis laikrodis rodo dvi minutes po dvylikos. Kaip ir vaikų darželyje "Pipirai" aplinka šiek tiek šiurpi: prisukta šviesa (taupant degalus) ir lauke kaukiantis vėjas.

Ant taburečių prie durų sėdi Džekas Karveris ir Kirkas Frimenas. Ant jų kelių medžiokliniai šautuvai. Abu lenkia miegas.

- Ir kaip mes tokioje makalynėje ką nors pamatysim? - klausia Kirkas.

Džekas linguoja galva. Jis taip pat nežino.

Merijos ofise tyliai ir beprasmiškai traška radijo siųstuvas. Vieni trukdžiai. Prie durų budi Hečas ir Aleksas Haberis, taip pat su šautuvais. Tiksliau... budi Hečeris, o Aleksas snaudžia. Hečas žiūri į jį, ir matome, kaip jis svarsto, ar pajudinti Aleksą alkūne. Nutaria pasigailėti miegančio.

Kamera rodo Ursulos stalą, kur padėjusi galvą ant rankų miega Tesė Maršan. Kamera žvelgia į ją, po to nusileidžia laiptais žemyn. Mes girdime trukdžių iškreipiamą pamokslininko balsą:

- Jūs žinote, draugai, kad nelengva būti teisiuoju, bet lengva pasiduoti vadinamiesiems draugams, kurie sako mums, kad nuodėmė - tai natūralu, kad atsainumas - puiku, kad nėra Dievo, kuris mus

mato, ir galima daryti viską, ko užsigeidžiame, jeigu tik niekas nesužinos. Sakykite, aleliuja!

Pasigirsta prislopintas “aleliuja”.

Prie televizoriaus liko apie dešimt žmonių. Jie įsitaisę keliuose patogiuose krėsluose ir ant kušečių, kokias gali pamatyti tik per prekių išpardavimą. Visi miega, išskyrus Maiką. Ekrane - vos įžiūrimas persikreipęs pamokslininko priglostytais plaukais veidas, kuris kelia pasitikėjimą ne daugiau, kaip Džimis Svagardas įtartino motelio galiniame kieme.

- Aleliuja, broli mano, - sako Maikas. - Ganyk toliau.

Jis sėdi kietai prikimštame krėsle tolėliau nuo kitų. Atrodo pervargęs, ilgai neišsėdės. Jau knapsi nosimi. Ant šono - revolveris dėkle.

- Broliai ir seserys, šiandien kalbėsiu jums apie slaptą nuodėmę, - tęsia pamokslininkas. - Ir šiandien priminsiu jums, aleliuja Viešpačiui, kad nuodėmė saldi lūpose, bet karti ant liežuvio ir nuodinga pamokslininko skrandyje. Telaimina jus Viešpats, ištarkite “amen”.

Maikas, pasirodo, neištaria. Jo smakras atsirėmė į krūtinę, o akys užsimerkė.

- Bet slapta nuodėmė! Ta kieta širdis, kuri sako sau: “Aš niekam nepasakosiu, pasiliksiu sau, ir niekas niekad nesužinos”. Pagalvokite apie tai, broliai ir seserys! Kaip lengva sau pasakyti: “Aš išsaugosiu šitą mažą nešvarią paslaptį, ji nieko neliečia, ir man ji nekenkia!” Sakyti taip ir po to nematyti pūvančių opų, kuriomis apauga slapta nuodėmė... ligos, pradedančios graužti sielą...

Pamokslininkui postringaujant, kamera mums rodo miegančius veidus - tarp jų Sanis Brodiganas ir Antonas Belas, knarkiantys ant kušetės suglaudę galvas, ant kitos sofos - apsikabinę Džonasas su Džoana Stenhaupai. Kartu su kamera pasitaukiame prie laikinos

užuolaidos, ir pamokslininko balsas prityla. Jis toliau dėsto apie slaptą nuodėmę ir savimylą.

O mes užlendame už užuolaidos. Čia miegančio bendrabučio garsai: kosulys, šnopavimas, tylus knarkimas.

Ant nugaros miega Devis Haupvelas surauktu veidu. Ant šono miega Robis Bilzas, ištiesęs į Sandrą rankas. Su savo dukra Sale ir moša Tavija miega Ursula Godso - jos susiglaudė prislėgtos Piterio mirties.

Ant sustumtų lovelių snaudžia Melinda Hečer ir jos dukrelė Pipa; Ralfis guli ant miegančios motinos rankų it lopšyje.

Mes žiūrime ten, kur anksčiau guldė miegoti vaikus; ten jų daug - Basteris Karveris, Haris Robišo, Heidė Sent-Pjer, Donas Bilzas.

Miega Litl Tol Ailendo gyventojai. Neramus jų poilsis, bet jie miega.

Stambiu planu Robis Bilzas. Jis neaiškiai murma, akys juda po užmerktais vokais. Jis sapnuoja.

Meino gatvėje diena. Gatvėje - faktiškai virš jos, nes Meino gatvė palaidota po keturiomis - nemažiau - sniego pėdomis, - stovi televizijos reporteris. Jaunas ir dailus, vilkintis ryškiai raudonu slidininko kostiumu, tokiomis pat pirštinėmis, o ant kojų - slidės... kitaip negalėtų ten stovėti.

Taip, gatvėje keturios pėdos sniego, bet tai dar ne viskas. Parduotuvė skendi pusnyse. Nutrauktos elektros linijos dingsta sniege it suplėšytos voratinklio gijos. Reporteris sako į kamerą:

- Vadinamoji Šimtmečio audra Naujojoje Anglijoje pasitraukė į istoriją. Nuo Niū Bedfordo iki Niū Haupo žmonės kasasi iš po tokių pusnių, kurios Rekordų knygoje įamžintos ne tik keliomis eilutėmis, bet ir puslapiais.

Reporteris šliuožia Meino gatve pro vaistinę, metalo dirbinių krautuvę, "Hendės Bob" restoranėlį, barą, moterų kirpyklą.

- Taip, kasasi visur, tik ne čia, ne Litl Tol Ailende - sausumos gabalėlyje prie Meino valstijos krantų, beveik keturių šimtų gyventojų, anot paskutinio surašymo, namuose. Beveik pusė šios salos gyventojų rado prieglobstį žemyne, kai sužinojo apie gresiančią audrą. Tarp jų kone visi mokiniai, nuo pirmų iki paskutinių klasių. O visi kiti... du šimtai vyrų, moterų ir mažų vaikų... dingo. Išimtys kur kas baisesnės ir liūdnesnės.

Dienos šviesoje regime tai, kas liko iš prieplaukos. "Greitosios pagalbos" brigados niūriais veidais neša keturis neštuvus į policijos katerį, pririštą prie molo nuolaužos. Ant kiekvienų neštuvų - užtrauktas maišas.

- Kol kas Litl Tol Ailende rasti keturi lavonai, - tęsia reporteris. - Du atvejus galima laikyti savižudybėmis, bet kiti du kūnai akivaizdžiai tapo žmogžudystės aukomis. Jie mirtinai užtalžyti buku įrankiu - gali būti, jog tuo pačiu.

Mes vėl matome žurnalistą.

Oi-oi. Jis vilki vis tą patį raudoną slidininko kostiumą, toks pat dailus ir taip pat gražiai suokia, tik vietoj raudonų pirštinių - geltonos. Jeigu iki šiol nepažinome Linožo (reikia tikėtis) - dabar nepažinti jo neįmanoma.

Reporteris, t.y. Linožas, tęsia:

- Žuvusių asmenybės neskelbiamos, kol jų neatpažino artimieji, bet visi jie - seni salos gyventojai. O iš vėžių išmušti policininkai suka galvas: "Kur kiti salos gyventojai?" Kur Robis Bilzas, miesto vadybininkas? Kur Maiklas Andersonas, krautuvės savininkas, tarnavęs saloje konstebliu? Kur keturiolikmetis Devis Haupvelas, likęs namie sveikti po mononukleozės? Kur visi žvejai, prekeiviai, miesto tarybos nariai? Niekas nežino. Per visą Amerikos istoriją buvo tik vienas panašus atvejis.

Stambiu planu Molės Anderson veidas. Jos akys taip pat greitai juda po užmerktais vokais.

Intarpas: paveikslas, vaizduojantis aštuonioliktojo amžiaus kaimą. Girdisi moters reporterės balsas:

- Taip atrodė Roanoko kaimas Virdžinijos valstijoje 1587 metais ligi tos dienos, kai iš jo dingo visi gyventojai - vyrai, moterys, vaikai. Taip ir neišaiškėjo, kas jiems nutiko. Buvo rastas vienintelis mįslės įminimo raktas - žodis, įrėžtas medyje...

Intarpas: ant guobos kamieno išrėžtas žodis. Raidės KROATONAS.

- ...štai tas žodis. "Kroatonas". Kažkieno vardas? Miesto ar vietovės pavadinimas? Beprasmybė? Prieš daugelį amžių pamirštos kalbos žodis? Šito taip pat ligi šiol nežinome.

Kamera rodo Meino gatvę, kurioje stovi moteris reporterė. Jai labai tinka raudonas slidininkės kostiumas; jis puikiai dera prie ilgų šviesių plaukų, paraudusių skruostų... ir skaisčiai geltonų pirštinių. Taip, tai vėl Linožas, tik kalba jis moters balsu ir atrodo labai patraukliai. Tai ne persirengimas moteriškais drabužiais juoko dėlei; tai vyras, kuris išties atrodo kaip jauna moteris ir kalba moters balsu. Viskas labai rimta. Reporterė tęsia lygiai nuo tos pačios vietos, kur nutrūko Robio sapnas, ir dabar Meino gatve prieina (tiksliau, prišliuožia) prie merijos komentuodama:

- Policija ir toliau tvirtina žurnalistams, kad mįslė bus įminta, bet netgi ir ji neneigia akivaizdaus fakto: mažai vilčių, jog dingusieji Litl Tol Ailendo gyventojai gali būti gyvi.

Ji prisiartina prie merijos, taip pat skendinčios pusnynuose.

- Sprendžiant iš likusių pėdsakų, dauguma salos gyventojų pirmą, pačią baisiausią, naktį praleido čia, Litl Tol Ailendo merijos rūsyje. Kas atsitiko toliau - niekas nežino. Įdomu, ar jie galėjo imtis ko nors, kad išvengtų nesuvokiamo savo likimo?

Ji prieina prie kupolo, kur kabo varpas. Kamera nejudėdama ją seka.

Stambiu planu - Devis Haupvelas. Jis neramiai miega, akys laksto po vokais. Vėtrai staugiant, jis sapnuoja:

Reporteris ištiesia ranką į kupolą, ir nors matome jį iš nugaros, aišku, jog Devio sapne reporteris vyras. Jis atsigręžia. Jis su barzda, akiniais, ūsais... bet ir vėl Linožas. Jis sako:

- Galima įsivaizduoti, jog jie iš salietiško egoizmo ir kvailo jankiško išdidumo atsisakė atiduoti... atiduoti vieną paprastą daiktą, kuris viską būtų pakeitęs. Jūsų korespondentui tai atrodo įmanoma ir tikėtina. Ar dėl to jie dabar gailisi? - pauzė. - Ar gyvi, kad galėtų gailėtis? Kas nutiko Roanoke 1587 metais? Ir kas nutiko čia, Litl Tol Ailende, tūkstantis devyni šimtai aštuoniasdešimt devintaisiais? Galbūt mes niekad nesužinosime. Bet viena man aišku, Devi, - tu velniškai per mažas krepšiniui ir nepataikysi kamuoliu net į vandenyną.

Reporteris, kurį mato Devis, pasisuka šonu ir kiša ranką į sniego kupolą. Ten - memorialinis varpas, bet Devio sapne tai ne varpas. Reporteris ištraukia iš ten sukruvintą krepšinio kamuolį ir sviedžia jį tiesiog į kamerą. Tuo metu jo lūpos prasiskiria, išlenda dantys - ne dantys, o iltys.

- *Gaudyk*! - šūkteli reporteris.

Rūsyje miegantis Devis verčiasi, ištiesia rankas tarsi gaudydamas kamuolį.

- Ne... ne... - dejuoja jis.

Priešais televizorių Maikas nunarino galvą, bet ir jo akys bėgioja po užmerktais vokais, ir jis kaip ir kiti sapnuoja. Pamokslininko balsas:

- Bet žinokite, kad mūsų nuodėmės mus suras ir paslaptys iškils į dienos šviesą. Nes visa, kas slapta, išaiškėja...

Mirgančiame ekrane - pamokslininkas, ir jis, žinoma, taip pat Linožas.

- Sakykite "aleliuja"! O mano broliai ir seserys, sakykite "amen"! Nes prašau jus mokėti išvysti nuodėmės geluonį ir sužinoti ydos kainą, aš prašau jūsų įžiūrėti neteisumą tų, kurie užveria duris keliauninkui, prašančiam tiek nedaug...

Kamera nuslenka ant ekrano, kuriame mirga "sniegas", ir pamokslininkas tirpsta tamsoje... bet *sniego* tamsoje, nes vėjas nuplėšė nuo stogo anteną ir transliacija labai prasta. Bet vis tiek ekrane pasirodo vaizdas. Dabar "sniegas" jame - tai tikras sniegas, Šimtmečio audros sniegas, ir jame juda žmonės - ilga vingiuota gyvatė slenka į pakalnę Atlanto gatve.

- Nes atpildas už gašlumą - dulkės, ir mokestis už nuodėmę - pragaras, - taria pamokslininko balsas.

Košmariška procesija traukia transo apimti salos gyventojai, vilkintys naktiniais marškiniais ir pižamomis, nepastebėdami iš kojų verčiančio vėjo ir drimbančio sniego. Eina Andžela su mažuoju Basteriu ant rankų, už jos naktiniais apsirengusi Molė neša Ralfį; Džordžas Kirbis... Ferdas Endriusas... Roberta Koin... gerai, aišku. Visi čia. Ant kiekvieno kaktos - keista ir grėsminga tatuiruotė: "KROATONAS".

- Nes jeigu atstums prašantį ir meldžiantis neišgirs atsakymo, negi nebus nutrenkti kietaširdžiai?

- Aleliuja, amen, - atsako per miegus Maikas. Mes matome jo veidą stambiu planu.

Prie miestelio prieplaukos liekanų jie žengia tiesiai į kamerą - į mirtį šaltame vandenyne - it lemingai. Mes negalime patikėti... bet juk tikime? Po Džordžtauno ir Hevens Geito - tikim.

Pirmas eina Robis:

- Atleiskite, kad nedavėme jums to, ko norėjote.

Jis krenta nuo sulaužyto molo į vandenį.

Orvas Bučeris antras:
- Atleiskite, misteri Linožai, kad neatidavėme jums to.
Ir žengia paskui Robį.
Endžė Karver su Basteriu ant rankų.
- Mes prašome jūsų atleisti. Taip, Basteri?
Su vaiku ant rankų ji žengia nuo pirso į jūrą. Sekanti - Molė su Ralfiu ant rankų.

Maikas prie televizoriaus sujuda per sapną. Kas nekrūpteltų, matydamas tokį košmarą?
- Ne, Mole... ne...
Pamokslininko balsas netyla:
- Nes tiek mažai prašyta, - ištarkite "aleliuja", - o jūs atbukinote savo širdis ir užvėrėte ausis, ir už tai turėsite sumokėti. Būsite pažymėti kaip negailestingieji ir už tai būsite pasmerkti.

Molė stovi ant pirso. Ji taip pat transo būsenos kaip ir visi, bet sūnus jos glėbyje sąmoningas, ir jis bijo.
- Mes atbukinome savo širdis, misteri Linožai, - taria ji. - Užvėrėme savo ausis. Ir dabar už tai mokame. Atleiskite mums, misteri Linožai...
- Tėtuk! Tėtuk, gelbėk! - šaukia Ralfis.
- ...mums reikėjo duoti tai, ko jūs norėjote, - sako Molė.
Ji žengia į juodą vandenį su klykiančiu Ralfiu rankose.

Maikas prabunda mėšlungiškai trukteldamas. Žiūri į televizorių. Ekrane tik "sniegas". Kanalas arba neteko per pūgą savo antenos, arba nutraukė transliaciją.

Maikas išsitiesia krėsle, stengdamasis atgauti kvapą.
- Maikai? - šaukia Sanis Brodiganas. Jis pasilenkęs virš Maiko, akys nuo miego patinusios, plaukai prilipę prie kaktos. - Klausyk, sapnavau tokį košmarą... ten reporteris...

Prie jų prieina Antonas Belas ir pratęsia jo frazę:

- Meino gatvėje... pasakojo, kaip čia visi dingo...

Nutyla. Susižvalgo su Saniu.

- Kaip viename kaimelyje Virdžinijoje prieš daugelį metų.

- Ir niekas nežino, kur jie pradingo... o šitame sapne niekas nežinojo, kur mes dingome.

Visi atsigręžia į užuolaidą. Ten stovi Melinda su chalatu.

- Jie regi tą patį sapną, - sako ji. - Supranti? *Visi mato tą patį sapną!*

Ji pasisuka į atskirtas lovas.

Miegantys juda ant lovelių, dejuoja ir trukčioja, bet neprabunda.

Prie televizoriaus Melinda klausia:

- Bet kur galėjo dingti du šimtai žmonių?

Sanis ir Antonas linksi galvomis. Laiptų viduryje pasirodo Tesė. Plaukai išdrikę, ji dar gerai nepabudusi.

- Ypač saloje, atskirtoje pūgos... - sako ji.

Maikas pakyla ir išjungia televizorių.

- Vandenyne, - atsako jis.

- Kaip? - nesupranta Melinda.

- Paskendo vandenyne. Masinė savižudybė. Jeigu neatiduosime jam to, ko jis nori.

- O kaip jis privers... - pradeda Sanis.

- Nežinau, - sako Maikas. - Bet, manau, jis tai gali.

Atitraukusi užuolaidą, išeina Molė su Ralfiu ant rankų. Jis kietai miega, bet moteris nepajėgia jo palikti vieno.

- Bet ko jis nori? - klausia ji. - Maikai, ko jam reikia?

- Tikriausiai sužinosime, - atsako tas. - Kai jis bus pasirengęs mums pasakyti.

Švyturio spindulys suka ir suka ratu, pagriebdamas iš tamsos lekiantį sniegą. Prie vieno lango viršuje stovi kažkoks siluetas.

Kamera pasiekia Linožą, kuris stovi sunėręs už nugaros rankas ir žvelgia į miestą. Kaip valdovas į savo karalystę. Pagaliau jis nusigręžia.

Aparatinėje, apšviestoje vien raudonų prietaisų lempučių, Linožas atrodo lyg šešėlis. Jis praeina pro salę ir atveria duris į laiptus. Kamera nukrypsta į kompiuterio ekraną, kurį jau matėme, ir tenai, iš viršaus į apačią, trindami perspėjimą apie gresiantį potvynį, pasirodo vis tie patys žodžiai:

DUOKITE MAN TAI, KO NORIU,
IR AŠ PASITRAUKSIU

Iš aparatinės mes žvelgiame žemyn į svaiginamus sraigtinius laiptus, kuriais leidžiasi Linožas.

Jis išeina iš švyturio, laikydamas rankoje lazdą su vilko galva, ir žengia į sniegą nežinia kur daryti nežinia kokio blogio. Kadre lieka ištuštėjęs švyturys ir ...

Užtemimas. Šešto veiksmo pabaiga.

SEPTINTAS VEIKSMAS

Rytą miestelio centre sniegą verčia dar smarkiau nei vakare. Pastatai iki pusės užnešti, elektros laidai dingo sniege. Labai panašu į tai, ką matėme reportaže per sapną, tik pūga nesiliauja.

Merijoje kupolas su memorialiniu varpu jau beveik užpustytas, o ir pati merija primena vaiduoklį. Vėjas kaukia neišsikvėpdamas.

Posėdžių salėje pusė pasislėpusiųjų sėdi su lėkštėmis ant kelių, valgo blynelius, užsigerdami sultimis. Salės gilumoje matosi im-

provizuotas bufetas, kur misis Kingsberi (su skaisčiai raudona medžiotojo kepurėle, gangsteriškai atgal pasuktu snapeliu) ir Tesė Maršan atlieka padavėjų pareigas. Prie blynelių galima imti sulčių, kavos ir javainių su pienu.

Pusryčiaujantys labai tylūs... ne liūdni, tik paskendę savo mintyse ir šiek tiek išsigandę. Visos vaikų turinčios šeimos jau atsikėlė (kur dings nesikėlę? - mažyliai pabunda anksti), tarp jų matome Hečerius ir Andersonus. Maikas valgydina Ralfį blyneliais, o Hečas kemša blynelius Pipai. Jų žmonos geria kavą ir tyliai šnekučiuojasi.

Atsidaro šoninės durys, ir su vėjo šuoru pasirodo susivėlęs Džonis Harimanas.

- Maikai! Ei, Maikai! - šaukia jis. - Tokių bangų kaip gyvas nemačiau! Nuplaus švyturį! Dievaži, nuplaus!

Salos gyventojai sukrunta, Maikas sodina sūnų ant Molės kelių ir pakyla. Tą pat daro Hečas ir dauguma likusių.

- Žmonės, kurie eisite laukan, laikykitės netoli pastato! - įspėja Maikas. - Atsiminkite, dabar baltoji migla!

Iškyšulyje, kur stovi švyturys, kyla vanduo, ir gigantiškos bangos vanoja uolas. Viena vos neužkabina viso švyturio. Su kiekviena nauja banga švyturio pamatas užliejamas vis smarkiau. Praeitos nakties potvynį bokštas atlaikė; šią naktį vargu ar ištvers.

Prie merijos sienos susibūrė į pūgą išėję miestelėnai, šnekasi, kai kas traukia striukės užtrauktuką, kai kas veržia šaliką pasmakrėje ar maukšlina gobtuvą bei slidininko kaukę.

Pro išsisklaidžiusį kamštį prie durų merijos pastatą palieka paskutinieji. Liko tik keli žmonės, kurie niekaip nebaigia doroti pusryčių, septynios mamytės ir vienas tėvelis (Džekas Karveris) su vaikais, kurie kategoriškai atsisako praleisti tą reginį.

- Mama, ar galiu ir aš pažiūrėti? Prašau! - maldauja Ralfis.

Molė susižvalgo su Melinda - žvilgsnis podraug apmaudus ir graudus, kuris pažįstamas tik ikimokyklinukų turintiems tėvams.

Pipa neatsilieka:

- Mama, o aš galiu?

Tuo metu Donas Bilzas atakuoja Sandrą reikliau:

- Apvilk man paltą, noriu į gatvę! Greičiau, krapštuke!

- Ach... na, gerai, - atsako Molė Ralfiui. Ir priduria, kreipdamasi į Melindą: - Vis tiek pati noriu pasižiūrėti. Eime ieškoti tavo palto, - tai jau Ralfiui.

Kiti tėvai - Linda Sent-Pjer, Karla Brait, Džekas Karveris, Džila Robišo - daro tą pat. Tik Ursula Godso priešinasi Salės spaudimui.

- Mama negali, širdele. Mama per daug pavargo. Nepyk.

- Tada tegu tėvelis mane veda. Kur tėvelis?

Ursula nesumeta, ką atsakyti, ir tuoj tuoj pravirks. Moterys, girdinčios tą pokalbį, tirpsta iš užuojautos ir širdgėlos. Salė nežino, kad tėvelio nėra gyvo.

- Aš tave paimsiu, vaikeli, - sako Džena Frimen. - Jeigu mama leidžia.

Ursula dėkinga linkteli.

Ant užpustytos vejos merijos šone susirinko apie septyniasdešimt salos gyventojų. Visi stovi nugara į mus, žiūri vandenyno pusėn. Tėvai išeina pro šonines duris, laikydami apmuturiuotus vaikus ant rankų arba vedini jais. Protarpiais kas nors prasmenga sniege iki pusės, jie padeda vienas kitam atsistoti. Pasigirsta juokas - nuotykis padeda prasiblaškyti po baisaus sapno.

Priekiniame plane nusileidžia juoda lazda ir įsminga į sniegą. Ten stovi Linožas, žiūrintis į miestiečius pro tirštą sniegą. Jie jo nemato, nes jis jiems už nugaros.

Kamera rodo mums, kur jie žvelgia - į švyturį iškyšulyje.

Iš čia švyturio per pūgą beveik nematyti... kartais jo ir iš tikro nesimatys... bet dabar matosi ir švyturys, ir aplink jį putojančios vilnys.

- Jis grius, Maikai? - klausia Hečas.

Prie jų prisiartina Molė ir Melinda su vaikais - Ralfu ir Pipa. Maikas pasilenkia ir pakelia sūnų, neatplėšdamas akių nuo bokšto.

- Atrodo, kad taip, - atsako jis.

Didžiulė banga ūžteli ant iškyšulio ir suputoja aplink švyturį. Dar stipriau užkaukia vėtra, sniegas krenta dar tirščiau, ir švyturio veik nematyti - baltas pirštas baltame sniege.

Švyturio aparatinę pro išdaužtus langus užlieja banga, vanduo kliokia ant elektronikos. Pasipila kibirkštys, nuo trumpo jungimosi atsijungia kompiuteriai.

Iš merijos mažai kas matosi, tik pora namų ir medžių netoliese. Sninga smarkiau, ima suktis sniego verpetai, pakyla tiršta balta migla - nesimato ribos tarp dangaus ir horizonto. Žmonės stovi prie merijos šeimomis, bičiulių būreliais (Sanis ir Antonas Belas greta, Kirkas su seserimi Džena ir mažąja Sale Godso - netoli Bilzų šeimos), bet kai kas stovi pavieniui. Už jų visų - balta sniego uždanga. Pats merijos pastatas tėra rausvas šešėlis.

- Nė velnio nematyti! - sako Kirkas.

- Va tau ir baltoji migla, kad tave devynios! - atsako Ferdas Endriusas.

- Tėti, kur švyturys? - klausia Donas Bilzas.

- Luktelk, kol vėjas aprims - pamatysi, - sako Robis.

- Tegu dabar nurimsta! - reikalauja Donas.

- Žiūrėkite! - kreipiasi Devis į misis Kingsberi. - Ką tik švystelėjo šviesa. Švyturys dar stovi!

Įsižiūrime į baltą rūką, jame plyksteli prožektorius, sužimba ryškiau ir vėl užgęsta. Ir tada vėl pamatome iškyšulį.

- Svyruoja! - surinka Hečeris.

Misis Kingsberi stovi Haupvelams iš kairės, ir raudona medžiotojo kepurėlė jau apsukta snapeliu į priekį. Iš sniego išnyra ryškiai geltonos pirštinės (akivaizdu, kad Linožas kažkur paslėpė atsarginę porą). Viena užima misis Kingsberi burną, kita stveria ją už kaklo. Ir įtempia į baltą miglą. Haupvelai stovi visai šalia, bet jie nieko nemato: visi įtempę akis seka švyturį.

Ant iškyšulio užgriūva milžiniška banga ir ketera trenkiasi į švyturį. Mes matome, kaip jis susvyravo.

- Krinta! - šaukia Sanis Brodiganas. - Dieve švenčiausias, jis virsta!

Netoli Antono ir Sanio stovi kažkas iš miestelėnų su tepaluota "SIURBLINĖ" striuke. Už jo išdygsta šešėlis - Linožas. Jo lazda išlenda priešais "SIURBLINĖ" kaklą; lazdą už abiejų galų laiko geltonos pirštinės. Žmogų nutempia į baltą miglą. Nei Sanis, nei Antonas, užburti švyturio griūties, to nepastebi.

Baltoje migloje du kontūrai - žmogaus, kuris vilkėjo striukę su užrašu ant krūtinės, padai. Šmėkštelėjo ir išnyko.

Dar viena galinga banga ūžteli ant švyturio, panardindama jį iki pusės. Girdisi vandens kriokimas ir laužomų akmenų tratėjimas. Švyturys vis pastebimiau krypsta.

Švyturio aparatinė svyra... svyra... nepritvirtinta įranga slysta vis statėjančiomis grindimis...

Iš už netoli merijos stovinčių žmonių nugarų matosi, kaip krypsta į šoną švyturio bokštas.

Džekas susijaudinęs stveria ant rankų Basterį ir paeina į priekį.

- Žiūrėk, Basteri! Švyturys virsta!

- Virsta! - šaukia Basteris. - Tėtuk, jis krenta!

Andžela per keturis žingsnius nuo jų. Nei Džekas, nei Basteris nemato geltonų pirštinių, išnyrančių iš sniego, stveriančių Andželą ir nusitempiančių už baltos uždangos.

Banga atsitraukia. Vieną mirksnį atrodo, kad švyturys dar atlaikys... bet jis griūva, garbingai paskutinį kartą mirktelėjęs prožektoriumi. Jis virsta, ir nauja banga užlieja iškyšulį jau su griuvėsiais.

Stebėtojai nutilo, susijaudinimas praėjo. Dabar, kai tai įvyko, jie norėtų, jog to nebūtų įvykę.

- Tėveli, o kur švyturys? - klausia Džekas. - Ate-ate?

- Taip, mažyti, - liūdnai atsako Džekas. - Tikriausiai. Švyturiui ate. Endže, matei?

Jis atsigręžia į Endžę, bet jos nėra.

- Endže! Andžela! - jis ieško jos minioje, bet dar nesijaudina ir neišsigąsta. - Ei, Endže!

- Mama! - šaukia Basteris.

Džekas žiūri į netoliese stovintį Orvą Bučerį.

- Tu mano žmonos nematei?

- Na, ne, Džekai, nemačiau. Tikriausiai sušalo ir grįžo į vidų.

Haupvelų šeima stovi šalia vienas kito. Stenas ir Merė žiūri ten, kur buvo švyturys, bet Devis dairosi aplinkui ir susiraukia.

- Misis Kingsberi?

- Kas yra, Devi? - klausia jį Merė Haupvel.

- Ji ką tik buvo čia, - atsako Devis.

Džekas eina palei žmonių eilę, vesdamas už rankos Basterį.

- Endže?.. - jis kreipiasi į Basterį: - Ko gero, Orvas teisus - ji sušalo ir grįžo į vidų.

Prie jo Aleksas Haberis ir Kolas Frizas.

- O kur senasis Džordžas Kirbis? - dairosi Kolas.

Traukdami palei nelygią eilę žmonių, išėjusių pasižiūrėti švyturio griūties, Kolas ir Aleksas ieško Džordžo Kirbio, Džekas su Basteriu šaukia Andželą, o Devis ieško misis Kingsberi, dar keli žmonės šaukia Bilą - tikriausiai taip vadinosi tas, ant kurio striukės krūtinės buvo užrašyta "SIURBLINĖ".

Staiga Maiko veide pasirodo kraupus suvokimas. Jis žiūri į Hečą ir iš jo veido mato, kad draugo galvoje ta pati mintis. Jis paleidžia Ralfį ant žemės ir pasisuka į žmones.

- Visi į vidų! Tuojau pat į vidų!

- Kas yra, Maikai? - klausia jo Molė.

Maikas palieka klausimą neatsakytą. Jis bėga palei žmonių eilę ir šaukia:

- Į vidų! Visi į meriją! Laikykitės krūvoje!

Jo baimė užkrečia miestelėnus, visi ima skubėti į pastatą. Prie Maiko prišoka Robis.

- Kas yra, po velnių?

- Gal ir nieko. Tik dabar eik į vidų. Paimk žmoną, vaiką ir eik vidun.

Jis apgręžia Robį ir stumteli prie Sandros su Donu, ir tuo pat metu prie jo prisiartina Džekas Karveris su Basteriu. Džekas jau nusigandęs.

- Maikai, tu Andželos nematei? Ji stovėjo čia.

Robis pagaliau susigaudo, kas ir kaip. Jis spėriai prieina prie Sandros ir Dono, nenorėdamas paleisti jų iš akių.

- Vesk berniuką vidun, Džekai, - sako Maikas.

- Bet...

- Vesk, Džekai. Greičiau.

Prie merijos durų stovi Hečas, žmonės pro jį eina į vidų. Beveik visi išsigandę. Hečas stengiasi žiūrėti iš karto į visas puses... bet per tokią pūgą tai neįmanoma.

- Misis Kingsberi? - šaukia Hečeris. - Džordžai? Džordžai Kirbi? Bilai Timonsai, kur tu?

Staiga akyse šmėkštelėjo kažkas ryškiai raudona, jis prieina pažiūrėti. Pakelia misis Kingsberi kepurę su snapeliu, nupurto pirštine sniegą ir niūriai apžiūri. Maikas prieina prie jo, ragindamas žmones į meriją. Jis taip pat stengiasi nieko nepraleisti. Piemenys bando apginti retėjančią bandą.

Maikas sekundę žiūri į kepurę, paėmęs ją iš Hečo, po to dar garsiau šaukia:

- *Į namą! Tuojau pat vidun! Visiems laikytis krūvoje!*

Merijos posėdžių salėje Basteris prisvyla prie Džeko:

- Kur mama? Mes palikome ją lauke! Tėti, mama liko lauke!

- Nieko, vyruti... - Džekas nepajėgia sulaikyti ašarų. - Mamai nieko bloga nenutiko.

Ir kone tempia Basterį prie durų, vedančių į merijos sekretoriatą ir laiptinę.

Posėdžių salėje tarp eilių sukiojasi žmonės - Molė su Ralfiu, Stenhaupai, Džonis Harimanas, Tavija Godso, Kirkas ir Džena Frimen - visi nauji mūsų pažįstami. Jų veiduose - baimės atspaudas.

Lėtai pasikeičia kadras - matome gatvę prie merijos. Titrai: 14:00.

Vis dar kaukia vėjas, o sniegas tebesisuka verpetais. Prie šoninių durų stovi pačios didžiausios motorinės rogės saloje, variklis birbia laisvąja eiga.

Prie durų stovi Maikas, Sanis, Henris Braitas ir Kirkas Frimenas. Juos, supdamosi į nertinius, išlydi Molė, Hečas ir Tesė Maršan. Vėl tenka rėkti, kad ką nors girdėtų.

- Tu įsitikinęs, jog tai būtina? - klausia Molė.

- Ne, - atsako Maikas, - bet mes neturime orų prognozės, ir geriau apsidrausti. Be to, jeigu dabar nepanaudosime, man teks viską išmesti.

- Dėl apelsinų sulčių neverta rizikuoti susidurti su tuo psichopatu!

- Mūsų keturių jis nedrįs pulti.

- Pažadėk man, kad būsi atsargus!

- Pažadu, - jis pasisuka į Hečą: - Įsidėmėjote? Tik poromis. Po vieną niekur.

- Aišku, - atsako Hečas. - Jūs čia saugokitės, vaikinai.

- Gali nebijoti, - užtikrina jį Sanis.

Jie pasisuka eiti prie rogių, ir tada Molė sako:

- Maikai... jeigu pravažiuosite pro namus...

Ji nutyla, nedrįsta prašyti, bet geros Maiko akys padrąsina.

- Supranti... vaikai geri, bet jeigu galėtum paimti kokių nors žaidimų ir porą dėžių su kaladėlėmis ar kažką tokio, būtų išsigelbėjimas.

- Sakykim, kad jau turi, - Maikas bučiuoja ją į skruostą.

Jis prieina prie rogių ir sėdasi prie pulto. Įmeta pavarą, visi moja atsisveikindami, ir rogės dingsta už sniego marškos.

- Jie susitvarkys? - klausia Tavija.

- O kaipgi, - atsako Hečas.

Bet neatrodo labai ramus. Visi sueina į vidų, ir Hečas uždaro duris, palikdamas pūgą už jų.

Rogės pričiuožia prie Maiko namo Meino gatvės gale. Gyvatvorė pranykusi sniege. Lentelė "Pipirai" guli dešimties pėdų pusnyje.

- Vieną minutę, - sako Maikas.

Jis atidaro dureles ir išlipa.

Maikas klampoja per sniegą ir kone susiduria galvomis su Kirku Frimenu. Jiems tenka rėkti visa gerkle, kad vienas kitą girdėtų.

- Grįžk ir lauk manęs, susitvarkysiu vienas! - sako Maikas.

- Nevaikščioti po vieną, pamiršai? - Kirkas rodo į Sanį ir Henrį, likusius rogėse. - Pora čia, pora ten, o parduotuvėje būsime visi kartu.

- Gerai... - nusileidžia Maikas. - Einam.

Jie braunasi pranykusiu takeliu prie verandos, kybančios virš pusnies it apsnigta skęstanti valtis.

Merijoje Ketė Vizers, mes matome ją stambiu planu.

Ji sėdi ant sulankstomos kėdės atmerktomis akimis ir nieko nemato. Rankoje puodelis su kažkokiu gėrimu, ant pečių užmestas nertinis. Ji apsvaiginta šoko ir raminamųjų.

Girdisi vaikiškų balsų choras:

- Stovi ant stalo arbatinukas... Baisiai gražus jo snapiukas...

Ketė reaguoja į dainelę, bet ne per daug audringai. Galbūt ji jos nebeprisimena. Kamera atsitraukia, parodydama mums vaikus iš “Pipirų”. Prie jų budi Robis ir Sandra Bilzai - niekas nieko nedaro pavieniui. Sandra diriguoja ir stengiasi būti linksma. Robis sėdi ant suolo ir į nieką nereaguoja kaip Ketė.

Vaikai vaizduoja arbatinuką - sulenkia ranką it ąselę, prideda pirštus prie nosies rodydami, jog žino, kur jų snapiukas. Po visą šitą vaikų kampelį tarp sienos ir laiptų išmėtytos ekspromtu surankiotos priemonės: knygelės, lipdukai, žurnalai, iš kurių galima karpyti paveikslėlius, keli žaisliukai.

Sienoje - uždarytos durys, ant kurių užrašas: “PRIŽIŪRĖTOJAS”.

Sandra su vaikais dainuoja:

- Dar dailesnė ausytė įpilt arbatytės...

Iš viršaus nulipa Ferdas ir atsistoja prie Robio.

- Negaliu pakęsti šitos dainelės, - sako Robis.

- Kodėl? - nustemba Ferdas.

- Tiesiog nemėgstu, ir tiek. Kaip Džekas Karveris?

- Apsiramino. Laimė, moterys spėjo vaiką išvesti, - Ferdas linkteli Basterio pusėn, - anksčiau, nei jis pratrūko. Teks organizuoti Andželos ir kitų paieškos komandą. Jeigu Oltonas Hečeris jai nevadovaus, tu galėtum.

- O jeigu paieškos grupė negrįš, kas tada? Siųsim dar vieną?

- Na... juk negalime taip sėdėti, - sako Ferdas.

- Ir dar kaip galime. Kaip tik tai ir darysime. Sėdėsime ir lauksime, kol pūga baigsis. Atleisk, Ferdai. Noriu išgerti kavos.

Metęs išdidų žvilgsnį į Ferdą, jis atsistoja ir lipa laiptais į viršų. Ferdas kopia jam įkandin.

- Aš tik manau, jog turime kažką daryti, Robi...

Kamera grįžta prie Ketės. Ji mirksi. Jos akys pamatė:

Intarpas: Linožo lazda.

Jos rankena lanku lekia kameros pusėn, o vilko galva tartum urzgia.

Ketė paleidžia puodelį, užsidengia veidą rankomis ir užsikūkčioja. Vaikai nutyla ir pasisuka į ją. Pipa ir Heidė prijausdamos irgi ima šniurkščioti nosimis.

- Kodėl Katrina Vizers verkia? - klausia Frenkas Braitas.

- Nieko baisaus, Frenki, - sako Sandra. - Ji tiesiog pavargo... vaikai, apsitvarkykim aplinkui, gerai? Misteris Andersonas atveš mums naujų žaisliukų, todėl tiesiog...

- Aš netvarkysiu! - rėkia Donas. - Eisiu pas tėtį, jis man spurgą duos!

Ir lekia prie laiptų.

- Donai! Donai Bilzai! - šaukia Sandra. - Tuojau pat grįžk ir padėk...

- Mums jo nereikia, - sako Ralfis. - Beždžionės tvarkyti nemoka.

Vaikai krizena - Ralfis pataikė į dešimtuką. O kai jis ima rinkti išmėtytus daiktus, jie prisijungia. Sandra prieina prie Ketės ir ima ją raminti.

Ralfis, rinkdamas žurnalus, šiek tiek nutolsta nuo draugų. Jis prisiartina prie durų su užrašu "PRIŽIŪRĖTOJAS", o kai jos atsiveria, pakelia akis.

- Ralfi! Vaikine! - girdisi Linožo balsas.

Jo niekas negirdi, tik Ralfis.

Vaikų darželyje Andersonų namuose Kirkas pririnko visą glėbį žaidimų ir dėlionių iš stambių detalių, o Maikas paėmė dėžutę su kaladėlėmis ir kažkokiais lipdukais.

- Viskas? - klausia Kirkas.

- Aha, keliaujam...

Maiko žvilgsnį kažkas užkliudė. Tai ant žemo staliuko išmėtytos abėcėlės raidės. Maikas pasilenkia prie jų ir susimąstęs žiūri, po to ima dėlioti iš jų kažkokį žodį.

- Ką tu darai? - atsigręžęs klausia Kirkas.

Maikas iš šešių raidžių lotyniškomis raidėmis sudėliojo Linožo vardą - LINOGE. Žiūri į jas, perstato - išeina NILOGE. Niekai. Dar kartą - GONILE.

- Go Nile*, - sako Kirkas. - Primena atostogų Egipte reklamą.

Sandra užsiėmusi Kete, kiti vaikai susibūrė prie kažkokių pintinių kampe, kur krauna žaislus, knygas ir žurnalus. Darbas jiems

---

* Važiuok į Nilą *(angl.)*.

patinka. Ir niekas nepastebi, kaip Ralfis atsistoja ir neryžtingai eina prie pravirų prižiūrėtojo kamarėlės durų.

- Turiu tau kai ką, vaikine, - girdisi Linožo balsas. - Dovaną!

Ralfis ištiesia ranką į duris... ir neryžtingai sustoja.

- Tu juk nebijai? - erzina jį Linožo balsas.

Ralfis ryžtingai atidaro duris.

Andersonų name Kirkas susidomėjo Maiko užsiėmimu. Jis taip pat perstuminėja raides, padarydamas LONIEG iš LINOGE. Ir staiga Maikas supranta, o jo akyse pasirodo siaubas.

- Jėzus su mokiniais geraziečių krašte. Evangelija pagal Morkų. O Dieve!

- A? - nesupranta Kirkas.

- Jie sutikp vyrą, apsėstą netyrosios dvasios - taip sakoma evangelijoje. Jame tūnojo velniai. Jis gyveno tarp kapų, jo negalėjo sukaustyti netgi grandinėmis. Jėzus perkėlė demonus į kiaulių kaimenę, o jos puolė į jūrą ir nuskendo. Bet prieš tai Jėzus paklausė to, kas gyveno tame žmoguje, koks jo vardas. Ir tai, kas buvo žmoguje, atsakė...

Kirkas su augančia baime žiūri, kaip Maikas dėsto raides.

- “Mano vardas - Legionas, nes mūsų daug”.

LINOGE vardą sudarančios raidės išsidėsto LEGION. Maikas ir Kirkas žvelgia vienas į kitą išplėtę akis.

Ralfis atidaro kamaros duris ir pakelia akis į Andrė Linožą. Vienoje Linožo rankoje sugniaužta lazdos su vilko galva rankena, kita ranka už nugaros. Linožas šypsosi.

- Dovana berniukui su fėjos balnu. Užeik ir pasižiūrėk.

Ralfis įeina į sandėliuką. Durys užsidaro.

Antros dalies pabaiga.

TREČIA DALIS

ATPILDAS

PIRMAS VEIKSMAS

Prie miesto parduotuvės.

Sniegą tebeverčia. Veranda beveik palaidota tarp pusnies barchano ant žemės ir nuo stogo karančio sniego snapu. Priešais ją stovi didžiulės motorinės rogės, kuriomis atvažiavo Maikas su palydovais. Nuo jų iki durų iškastas siauras griovys - kad būtų galima praeiti su maisto atsargomis. Kaip tik dabar visi keturi - Maikas Andersonas, Sanis Brodiganas, Henris Braitas ir Kirkas Frimenas įžengia į parduotuvę.

Jie praeina pro kasą, purtydamiesi sniegą. Sanis su Henriu nešasi kastuvus. Iš žmonių burnų veržiasi garas, nors patalpoje labai tamsu.

- Generatorius išsikvėpė, - sako Sanis.

Maikas linkteli.

- Kaip manai, ar seniai? - klausia Sanis.

- Sunku pasakyti. Iš visko sprendžiant, ne vėliau kaip šįryt. Ko gero, sniegas užkimšo išmetamąjį vamzdį.

Maikas nueina prie kasos, pasilenkia ir ima traukti dideles kartonines dėžes.

- Sani, Hari! Jūs - mėsos. Paimkite jautienos, taip pat kalakutų ir viščiukų. Geriau iš šaldiklio gilumos.

- Jie nespėjo sugesti, kaip sakai? - klausia Henris.

- Juokauji? Jie netgi neatitirpo. Nagi, judinkitės. Dabar anksti temsta.

Sanis su Henriu traukia prie šaldytuvo ir netoliese stovinčio šaldiklio. Kirkas prisiartina prie kasos ir ima vieną iš dėžių.

- Mes paimsime iš tenai konservų, - kalba Maikas, - po to visi grįšime duonos, bulvių ir kitų daržovių. Ir pieno. Vaikams reikės pieno.

- Tu jiems papasakosi, kas išėjo iš to tipo vardo, kai sukeitei raides vietomis? - klausia Kirkas.

- O kam nuo to bus geriau? - atsako Maikas klausimu.

- Nežinau. Klausyk, Maikai, mane šiurpas krečia pagalvojus.

- Mane irgi. Ir kol kas mums geriau... pasilaikyti tai sau. Salai mažiausiai vieną naktį dar reikės pratempti.

- Bet...

- Eime konservų. Reikia krauti.

Jis eina tarpu tarp lentynų, kur guli apverstas kortų stalas; kiek padvejojęs, Kirkas nuseka paskui.

Iš gatvės merijos pastatas vos matosi, bet tolydžio girdisi automobilio signalas.

Netoli nuo šoninių merijos pastato durų stovi "Salos tarnybų" visureigis. Jis niekur nevažiuos - netgi keturiais ratais varoma mašina neįveiks penkių pėdų pusnynų, - bet jo žibintai įjungti, vienas žmogus sėdi mašinoje, kitas stovi prie jos. Mašinoje Hečas. Greta su gaisrinės emblema puošta parka stirkso ir į prieblandą įdėmiai žvelgia Ferdas Endriusas. Langas iš Hečo pusės atviras, į kabiną lekia sniegas, bet dabar visiems į tai nusispjaut.

- Endže Karver! Bili Timonsai! - šaukia Ferdas.

- Nieko? - klausia Hečas. - Visai nieko?

- Ką, manai nepasakyčiau?! - štormą perrėkia Ferdas. - Pypsink!

Hečas siunčia ilgus, pratisus signalus. Ferdas bando ką nors įžiūrėti pro sniego uždangą, po to pasisuka ir trukteli duris.

- Tu pasižiūrėk, aš pasignalizuosiu. Tavo akys geresnės.

Jie pasikeičia vietomis.

Hečas, prisimerkęs prieš vėtrą, šaukia:

- Džordžai Kirbi! Džeine Kingsberi! Kur jūs?

Ferdas ilgai, pratisai pypsina.

Improvizuotas vaikų darželis merijoje. Girdisi prislopintas klaksono signalas.

Vaikai jau sutvarkė žaislus ir nežino, ko imtis. Niekas nepastebėjo, kad trūksta Ralfio Andersono. Sandra jau nuramino Ketę ir pati nervinasi. Ketė tai pastebi, šypsosi Sandrai nuvargusia šypsena ir plekšnoja jai per ranką.

- Man jau geriau. Eik į viršų. Susirask savo vyrą ir sūnelį.

- Taip... bet vaikai... - dvejoja Sandra.

Ketė pakyla ir prieina prie vaikų. Sandra išpučia akis. Juk čia ta pati moteris, kuri visai neseniai užmušė savo meilužį.

- Kas nori pažaisti milžino žingsnius? - klausia Ketė.

- Aš! - šaukia Heidė.

- Ir aš! Ir aš noriu! - Salė Godso.

Vaikai susirikiuoja viena linija veidu į ją, tik Basteris Karveris delsia.

- O kur mano mama?

- Aš tuoj nueisiu į viršų ir pasižiūrėsiu, gerai? O gal tau tėtį surasti?

- Taip, suraskite, misis Bilz.

- O Doną atsiųskite apačion! - priduria Pipa. - Jis visuomet pamiršta pasakyti “galima?”.

Vaikai linksmai juokiasi, su jais ir Basteris.

Frenkas ima Basterį už rankos.

- Einam, žaisi po manęs - būsime draugai.

Basteris eina jam įkandin, po to sustoja.

- O kur Ralfis?

Visi ima nervingai žvalgytis, pamatę, jog Ralfio šalia nėra. Ketė atsigręžia į Sandrą, klausiamai pakėlusi antakius.

- Tikriausia nusivijo Doną į viršų, - sako Sandra. - Irgi panoro spurgos. Aš juos abu sugrąžinsiu čia.

Ji lipa į viršų. Vaikai pasitenkina tokiu paaiškinimu - visi, išskyrus Pipą. Ji rūškanai dairosi į šalis.

- Jis nenubėgo paskui Doną. Bent jau aš taip nemanau.

Užeina Antonas Belas, šypsodamasis kaip mielas kvaišelis - tai panašu į tiesą.

- Kas ten pypsina, misteri Belai? - klausia Salė Godso.

- Tikriausiai vilioja sniego paukščius.

- O kas tie sniego paukščiai? - susidomi Frenkas.

- Jūs niekad negirdėjote apie sniego paukščius?

- Ne! Niekada! Papasakokite, misteri Belai! - girdisi balseliai iš visų pusių.

- Na, jie tokie dideli kaip šaldytuvas. Balti lyg sniegas ir skanūs kaip bala žino kas... hmm... bet skraido jie tik per didžiulę pūgą. Kai vėjas toks stiprus, kad gali juos ginti. Jiems mašinos signalas - kaip masalas, tačiau juos vis vien sunku sugauti. Ar galiu žaisti su jumis?

- *Taip! Galite! Valio*! - šaukia iš visų pusių.

Pipa vis dairėsi Ralfio, bet dabar irgi prisijungia - kaipgi, tikras suaugusysis nori su jais žaisti!

- Stokis į eilę, Antonai Belai, - sako Ketė. - Negudrauk ir nepamiršk klausti "galima?". Važiuojam. Frenkai Braitai, ženk du žingsnius kaip sraigtasparnis.

Frenkas sukdamasis išskėstomis rankomis paeina du žingsnius, burzgdamas kaip sraigtasparnis.

- *Tu pamiršai paklausti "galima?"!* - vienu balsu šaukia vaikai.

Susigėdęs Frenkas grįžta atgal. Kamera nusisuka nuo vaikų į uždarytas duris su užrašu "PRIŽIŪRĖTOJAS".

Merijos posėdžių salė. Tas pats tylus klaksono pypsėjimas.

Arčiau kameros ant vieno kieto salės suolo sėdi Molė Anderson ir bando nuraminti Džeką Karverį. Už jų, ilgos salės gale, bufetas,

kur užeina ir išeina žmonės, geria kavą ir valgo sumuštinius. Kai kas su jauduliu ir užuojauta žiūri Molės ir Džeko pusėn, tik ne Robis Bilzas ir jo sūnelis Donas. Jie su dėmesio vertu abejingumu šlamščia spurgas. Robis geria kavą, Donis kliurkia kolą.

- Aš turiu ją rasti! - rėkia Džekas.

Jis bando stotis, o Molė suima jį už rankovės, kad bent trumpam sulaikytų.

- Tu juk žinai, kas ten dabar darosi, - kalba ji.

- Galbūt ji dabar klaidžioja ir miršta iš šalčio penkiasdešimt jardų nuo namo! - spiriasi Džekas.

- Tu išėjęs irgi pasiklysi. Jeigu jie ten, išeis į signalo pusę. Kaip jūroje per rūką. Tu juk supranti.

- Einu pakeisti Ferdą.

- Hečas sakė...

- Oltonas Hečeris neims man nurodinėti, ką daryti ir ko ne! Ten klaidžioja mano žmona!

Šį kartą Molei nepavyksta jo sulaikyti, todėl ji pakyla kartu su juo. Tuo metu iš apačios užlipa Sandra, apsidairo, suranda vyrą ir sūnų.

- Tada eik prie mašinos, - nusileidžia Molė, - bet *tik* prie mašinos. Nemėgink pats vaikščioti ir jos ieškoti.

Bet Džekas to pažadėti negali. Jis nieko negirdi. Molė liūdnai žiūri, kaip jis eina į praėjimą, netrukus nuseka pridurmui. Tuo metu Sandra vėl apsidairo. Molės ji kol kas nemato.

- Kur Ralfis? - klausia ji Dono.

- Iš kur aš žinau? - Donas užsiėmęs savo spurga.

- Bet jis juk užlipo su tavimi į viršų?

Molė prieina kaip tik tada ir nugirsta. Žinoma, iškart susirūpina.

- Ne, jis liko tvarkyti su kitais. Tėti, galiu dar vieną?

- Jo ten nėra? - prieina Molė prie Sandros. - Tu sakai, kad jo apačioje nėra?

Sandra pasiruošusi prasmegti į žemę.

- Aš nemačiau... ten Ketė pravirko... išmetė puodelį ir sudaužė...

- Tu turėjai jį prižiūrėti!

Sandra krūpteli. Ji ištekėjusi už Robio jau dešimt metų, ir priprato visuomet būti kalta, jei kas yra ne taip.

Robis oriai pareiškia:

- Nemanau, kad toks tonas...

Molė jo nė nemato.

- Tu turėjai jį žiūrėti!

Ji puola laiptais žemyn šaukdama:

- *Ralfi! Ralfi!*

Krautuvės prieigose maisto atsargų aprūpinimo ekspedicija išsirikiavusi prie motorinių rogių perdavinėja dėžes Maikui, kuris krauna jas į galinį skyrių. Įtaisęs paskutinę, jis šaukia:

- Dar vienas reisas! Sani, tu su Henriu paimk duonos ir bandelių! Kirkai, atitempk bulvių - ne mažiau kaip šimtą svarų! Aš paimsiu pieno! Keliaujam - reikia paskubėti!

Jie grandinėle po vieną eina į plyšį pusnyje - priekyje Sanis su Henriu Braitu, gale - Maikas ir Kirkas. Sanis ir Henris įeina į parduotuvę, Maikas stato koją vidun ir staiga sustoja kaip įkastas, net Kirkas į jį atsitrenkia.

- Čia dabar! - šūkteli Kirkas.

Maikas sustojo prie manekeno verandoje - Hečo padarytos Robio Bilzo karikatūros. Manekenas pusiau užpustytas, ir nors veidas aplipęs sniegu ir užvilkta omarų gaudytojo striukė, matyti, kad figūra ne ta.

Maikas nuvalo nuo veido prišalusį sniegą. Tai misis Kingsberi, sustingusi kaip ledo luitas. Kirkas žiūri su siaubu, o Maikas atkasa - manekeno? - kaklą ir randa naują plakatą... tik nebe juokingą.

DUOKITE MAN TAI, KO NORIU, IR AŠ PASITRAUKSIU

Maikas ir Kirkas baugščiai susižvalgo.

Prie merijos aidi automobilio signalas - lygus, ritmingas.

Girdisi Molės balsas:

- Ralfi! Ralfi!

Laikinas vaikų darželis merijoje. Prislopintas signalo garsas iš lauko.

Molė kaip pašėlusi visur ieško Ralfio, bet jo niekur nėra. Ketė ir Antonas Belas iš baimės susiglaudė. Ant laiptų stovi Robis, Donas, Tesė Maršan ir Tavija Godso. Salė Godso pastebi savo tetą ir bėga pas ją. Likusieji vaikai išsigandę susirenka į krūvą.

- Aš juk sakiau, kad jis nenusekė Dono! - pareiškia Pipa.

Renkasi suaugusieji - kai kas nuo krėslų priešais neveikiantį televizorių, kas iš miegamojo. Su jais ir sielvarto sugniuždyta Ursula Godso.

- O Viešpatie, kas šį kartą? - klausia ji.

Molė neatsako. Ji prieina prie Pipos, pritupia priešais ją ir švelniai ima už pečių. Žvelgia į nusigandusias akutes.

- Pipa, kur buvo Ralfis, kai paskutinį kartą jį matei?

Pipa galvoja, po to rodo tarp durų ir sienos. Molė žiūri ir mato duris su užrašu “PRIŽIŪRĖTOJAS”. Mirtina tyla - tik atokus automobilio pypsėjimas. Molė eina prie durų bijodama to, ką gali tenai išvysti. Ji tiesia ranką prie durų rankenos, bet neįstengia prisiversti ją paliesti, o ką jau kalbėti apie tai, kad palenktų.

- Ralfi? - šaukia ji. - Ralfi, tu čia...

- Mama? - atsiliepia berniuko balsas. - Čia tu, mama?

O dangau, kokia laimė! Lyg kažkas būtų vienu ypu išleidęs orą iš visų susirinkusiųjų plaučių, įskaitant vaikus. Molę apleido jėgos. Ji verkia ir atidaro duris.

Kamarėlėje stovi Ralfis, linksmas ir laimingas, nepaliestas ir nė neįtariąs, koks triukšmas kilo jam dingus. Per bendrą sumaištį mes nepastebėjome - o gal ir pastebėjome? - nedidelio odinio užveržiamo maišelio vaiko rankose.

- Kas atsitiko, mama? - klausia Ralfis.
- Ką tu čia veiki? Tu mane mirtinai išgąsdinai!
- Čia buvo tas žmogus. Jis norėjo, kad ateičiau.
- Žmogus?
- Kurį tėtis suėmė. Tik jis visai neblogas, mama, nes...

Molė stato Ralfį ant žemės ir pastumia jį sau už nugaros su tokia jėga, kad vaikas vos negriūva. Antonas jį sugauna ir perduoda Džonasui Stenhaupui bei Endžiui Robišo, prasibrovusiems į žiūrovų priekį. Molė žengia du žingsnius į sandėliuką ir mato:

Ant lentynų šepečiai ir valymo priemonės, įprastas šluotų rinkinys, ražinė, atsarginės neoninės lempos, jokių kitų durų... ir daugiau nieko.

Ji sukasi į Ralfį - ir akys už kažko užkliūva. Grįžta į kamarėlę. Tolimajame kampe guli popierėlis. Andersono krautuvės skelbimas apie kainų nuolaidas šią savaitę. Molė ima jį ir apverčia. Didžiosiomis raidėmis užrašyta:

**DUOKITE MAN TAI, KO NORIU,
IR AŠ PASITRAUKSIU**

Molė perduoda raštelį į sandėliuką užėjusiam Endžiui Robišo. Jis skaito.

- Bet ko jis nori? - klausia Molė.

Endis tik papurto galvą. Molė išeina iš sandėliuko.

Vaikų kampelyje ji prieina prie sūnaus, stovinčio tarp kitų vaikų. Jie traukiasi nuo jo, manydami, kad draugo laukia beržinė košė. Ralfis pakelia akis į mamą, sugniaužia rankoje maišelį ir karštligiškai tikisi, kad negaus pylos.

- Kur jis nuėjo, Ralfi? Kur dingo?

Ralfis žiūri pro ją į kamarėlę.

- Nežinau. Jis tikriausiai tiesiog pranyko, kai nusisukau.

- Kvailys! Ten nėra durų, pro kurias galėtų išeiti žmogus! - šaukia nuo laiptų Donas.

- Donai Bilzai, užsičiaupk! - karkteli Molė.

Neįpratęs, kad auklėtoja taip šiurkščiai elgtųsi, Donas prisispaudžia prie tėvo. Robis prasižioja išreikšti savo nepasitenkinimą, bet nusprendžia, jog metas nelabai tinkamas.

Molė atsiklaupia priešais sūnų kaip ką tik prieš Pipą, ir tik tada pastebi jo rankose dailų zomšos maišelį.

- Kas čia, Ralfi?

- Čia dovana. Jis man padovanojo. Todėl aš manau, jog jis nėra blogietis, kokius rodo per televizorių. Jie vaikams juk neduoda dovanų.

Molė žiūri į maišelį tarytum į bombą, bet išlieka švelni ir rami. Kitaip negalima. Ralfis nesuvokia, kas čia vyksta, bet mato supančius jį veidus ir jaučia atmosferą kambaryje. Vargšas vaikas jau timpčioja lūpą.

- Kas čia? - Molė ima maišelį. - Duokš man pažiūrėti...

- Neatrišk! - isteriškai šaukia Džoana Stenhaup. - Ten gali būti bomba, gali sprogti!

- Ramiau, Džo! - sulaiko ją Džonasas.

Bet jau vėlu. Kažkurie iš vaikų - Heidė ir berods Salė - pravirksta. Suaugusieji atsitraukia per žingsnį. Mes matome, kaip patalpoje auga bjauri isterija. Bet turint galvoje visas aplinkybes, kas galėtų kaltinti šiuos žmones perdėtu nervingumu?

- Nereikia, Mole, nereikia! - sako Ketė.

Molė spitrija į maišelį. Jis kabo it lašas, svarinamas to, kas yra viduje. Regis, Molė paliečia jo dugną.

- Mama, nebijok, - sako Ralfis. - Ten nieko baisaus.

- Tu žinai, kas ten, sūnuti? Žiūrėjai?

- O kaipgi! Mes su misteriu Linožu netgi pažaidėme. Jis sakė, kad jie ypatingi, nepakartojami. Ir dar sakė, kad turiu jais pasidalyti, nes jie ne vien man - jie visai salai!

Molė ima maišelį. Kai pradeda rišti virvelę, į priekį išeina žmogus, po sportiška striuke vilkįs juodą palaidinę stačia apykakle. Tai Bobas Riginsas, dvasininkas.

- Jumis dėtas, neatriščiau, misis Anderson, - sako garbusis Bobas Riginsas. - Turint galvoje sapną, kurį regėjome šią naktį, ir galimą to... to *žmogaus* prigimtį...

- Jūs, ko gero, nerištumėt, garbusis Riginsai, - neleidžia jam baigti Molė. - Bet kadangi tas žmogus du kartus lietė mano sūnų savo purvinais nagais...

Ji atriša maišelį ir dirsteli vidun. Likusieji stebi ją nekvėpuodami. Molė pamato šalia savęs vaikišką kepurėlę ir iškrato į ją kapšiuko turinį.

- Oho, jėga! - aikteli priėjęs pažiūrėti Frenkas Braitas.

Ir nieko keista: tokia dovana apsidžiaugtų kiekvienas vaikas. Kamera rodo ją iš arčiau. Kepurėje guli dešimt glotnių ir apvalių tartum stiklinių akmenėlių. Jie visi balti, išskyrus vieną. Tas paskutinis - juodas su raudonomis gyslelėmis, ir negali nepriminti mums Linožo akių.

Molė pakelia akis ir susiduria su Melindos žvilgsniu. Nė viena nežino, ką turėtų reikšti Linožo "dovana" Ralfiui, bet Melinda prisitraukia prie savęs Pipą - taip jai ramiau.

Prie Meino gatvės sankryža su Atlanto gatve, kovodamos su gamtos gaivalu, slenka rogės atgal į meriją.

Viduje susigrūdę keturiese - Maikas, Sanis, Henris ir Kirkas. Produktai sukrauti užpakaliniame skyriuje. Viso ketverto veidai paniurę - juos sukrėtė tai, ką išvydo. Ilgai važiuoja tylėdami, skindamiesi kelią per pusnis. Pagaliau Sanis nutraukia tylą:

- Iš visų - tik senoji misis K. O kur kiti galėtų būti? Džordžas, Endžė, Bilis Timonsas?

Niekas neatsako.

- Ir kaip jis ten ją nunešė?

Vėl tyla.

- Kur manekenas? Kas nors matė?

Niekas neatsako.

- Ir kaip ją apvilko tais skudurais?

- Pakaks, Sani, liaukis! - neišlaiko Henris.

Sanis sekundei nutyla. Po to pasisuka į Maiką:

- Klausyk, kodėl taip? Tu visą laiką skaitai pas garbųjį Riginsą metodistų bažnyčioje, visada turi paruoštą ištrauką iš Knygų knygos - turėtum bent įtarti, kodėl taip!

Maikas susimąsto, toliau vairuodamas sniego roges per baltą kalvotą dykumą, kuri kadaise vadinosi Meino gatve.

- Jobo istoriją žinote? - klausia Maikas. - Iš Biblijos?

Likusieji linkteli.

- Tai va, yra viena detalė, nepatekusi į knygą. Kai baigėsi kova dėl Jobo sielos, ir Dievas laimėjo, Jobas atsiklaupė ir klausė: "Viešpatie, kodėl tai nutiko man? Visą savo gyvenimą tave garbinau, o tu sunaikinai mano galvijus, sudeginai mano javus, užmušei mano žmoną ir vaikus... užleidai šimtus baisių ligų... ir viskas dėl to, kad susilažinai su velniu? Gerai, Viešpatie... bet vienas vienintelis dalykas, kurį norėtų sužinoti nevertas Tavo tarnas - *kodėl aš*?" Na ir laukia, po to nutaria, kad Dievas jam nebeatsakys, kai staiga danguje pasirodo audros debesis, plyksteli žaibas, sugriaudi balsas: "Nori žinoti kodėl, Jobai? Todėl, kad tavyje yra kažkas labai bjauraus".

Sanis, Henris ir Kirkas įsmeigia į Maiką akis, nežinodami, ką ir besakyti. Sanis išvis apstulbęs.

- Jums palengvėjo? - klausia Maikas.

Niekas neatsako.

- Na, man irgi ne.

Vos girdimas ritmingas pypsėjimas.

- Jų vis dar ieško, - sako Kirkas.

- Kad jiems pasisektų, - išsiblaškęs tarsteli Sanis, galvodamas apie misis K.

Kantrybė kalnus verčia. Rogės merijos dar nepasiekė, bet, atrodo, tuoj tuoj pasieks.

Signalas jau garsiau. Dabar ant keleivio sėdynės sėdi Ferdas, o Hečas siunčia ilgus signalus. Džekas Karveris blaškosi ratais apie automobilį, skęsdamas pusnyse, stodamasis ir žvelgdamas į tirštą pūgą.

- Endže! Endže, čionai! - šaukia jis.

Jis užkimo, bet negali liautis. Pagaliau svirduliuodamas prieina prie atviro vairuotojo lango ir susilenkęs sunkiai gaudo burna orą. Jo veidas paraudo ir išrasojo, prakaito lašeliai jau sustingo lūpų kampučiuose bei ant smakro.

- Lipk, Džekai, sušilsi truputį, - siūlo Hečas.

- Ne! Ji kažkur ten! Spausk signalą!

Ferdo, sėdinčio keleivio sėdynėje, akys išvirsta. Jis negali patikėti tuo, ką mato. O pokalbis šalimais tęsiasi.

- Geriau sėskis ir pailsėk, kol dar laikaisi ant kojų, - spiria Hečeris.

- Ten mano žmona! - atšauna Džekas. - Ji gyva, aš jaučiu! Todėl tu spausk signalą!

- Džekai, nemanau... - pradeda Hečas.

Ferdas pakelia drebančią iš susijaudinimo ranką - jis vis dar netiki savo akimis.

- Džekai! Hečai! Žiūrėkite!

Pro visureigio langą matyti tik balta migla... bet joje sverdėdama ir klupinėdama eina kažkokia figūra. Regis, moters.

- Dieve! - atsidūsta Hečas. - Dieve mano! Čia kažkuris iš jų?

- Negaliu pasakyti, - atsako Ferdas.

- ENDŽE!!! - kriokia vilties pakylėtas Džekas.

Ir puola pasitikti neaiškaus silueto. Krenta, ritasi sniegu, vėl pašoka ant kojų. Jam įkandin iš visureigio lipa Hečas. Kiek pavėluotai jo pavyzdžiu paseka Ferdas.

- Palauk, Džekai! - šaukia Hečas. - Čia gali būti ne...

Beviltiška. Džeko jau nematyti per sniegą, tik neaiški klupinėjanti figūra. Hečas vejasi jį, paskui juos skuba Ferdas.

Džekas Karveris kažkaip sugeba slinkti į priekį, visą laiką šaukdamas žmoną vardu. Hečeris nespėja jam pridurmui, Ferdas išvis beviltiškai atsiliko. Bet dabar jau matyti, kad tai tikrai moters figūra. Kai Džekas prisiartina, moteris krenta veidu į sniegą.

- Endže, mieloji! - rėkia Džekas.

Moteris prisiverčia atsistoti, juda mechaniškai, ryžtingai kaip prisukamas žaisliukas. Kai jai pavyksta, mes matome, jog tai išties Endžė Karver... tik kokia permaina! Maloni mažojo Basterio mama liko tolimoje praeityje. Šitai nelaimingajai ne dvidešimt aštuoneri, o mažiausiai septyniasdešimt, ir besiplaikstantys plaukai - žili. Jos akys žvelgia tiesiai į pūgą ir vyro nemato. Snieguotas veidas išblyškęs, išrantytas raukšlių.

- Endže! - apglėbia žmoną Džekas. - Ach, Endže, mes tavęs ieškojome! Basteris taip nerimauja, mieloji!

Jis apipila jos veidą bučiniais, vis glostydamas, liesdamas, glamonėdamas kaip tėvas vaiką, kuris per plauką nežuvo. Iš pradžių neapsakomai apsidžiaugęs Džekas nepastebi, kad Andžela į nieką nereaguoja. Po to suvokia.

- Endže?

Jis atsitraukia, pirmą kartą pasižiūri į ją iš tikro - ir mato jos akyse blausią juodumą, pastebi plaukus, kurie dar prieš valandą buvo juodi. Apstulbsta ir išsigąsta.

Hečas praskina kelią iki jų. Už jo - Ferdas. Pasigirsta iš krautuvės grįžtančių motorinių rogių burzgimas.

- Endže, kas tau? - klausia Džekas. - Kas nutiko?

Jis atsigręžia į Hečą, bet Hečas menkai gali padėti. Jį taip pat apstulbino permaina, Ferdas nustėręs ne mažiau. Džekas vėl pasisuka į žmoną ir ima ją už pečių.

- Endže, kas atsitiko? Ką jis tau padarė? Kur tave nuvedė? Kur visi kiti, nežinai?

Iš baltos miglos išnyra didelė geltona akis - rogių žibintas. Moteris jos nepastebi, o kol Maikas stato mašiną, ji atsipeikėja iš transo. Jos žvilgsnis užkliūva už vyro ir prisipildo nežmoniško siaubo.

- Jūs turite duoti jam tai, ko jis nori, - sako ji.

- Ką, brangioji? Aš neišgirdau, - pasiteirauja Džekas.

Bet Hečas puikiai girdėjo.

- Linožas? - klausia jis.

Atsidaro rogių durys, išeina Maikas ir su palyda artinasi prie Džeko, Hečerio ir Karverių. Endžė jų nepastebi. Ji žvelgia tik į Džeką ir kalba pasiduodama isterijai.

- Taip, Linožas. Mes turime duoti jam tai, ko jis nori - to jis ir atsiuntė mane jums pasakyti. Tik todėl neleido man nukristi - kad papasakočiau. Mes turime duoti jam tai, ko jis nori! Suprantate? *Mes turime duoti jam tai, ko jis nori!*

Maikas suima ją už peties ir atgręžia į save.

- Ko jis nori, Andžela? Jis tau pasakė?

Ji išsyk neatsako. Vyrai susibūrė aplinkui ją ir nekantriai laukia jos žodžių.

- Jis sakė, kad praneš šiandien vakare. Sakė, kad įvyks specialus miesto susirinkimas, ir tada jis mums pasakys. Sakė, kad jeigu kurie nors nesutiks... nenorės daryti, kaip miestui geriau... jiems reikėtų prisiminti sapną, kurį matėme. Jiems reikia priminti, kas nutiko Roanoke. Reikia priminti Kroatoną, kad ir kas tai būtų.

- Jo vardas, ko gero, - taria Maikas, matyt, pats sau. - Jo *tikrasis* vardas.

- Nuvesk mane į namą, - paprašo Andžela Džeko. - Sušalau. Ir noriu pamatyti Basterį.

- Taip, žinoma! - atsiliepia Džekas, apglėbia ją per pečius ir veda į meriją. Maikas prieina prie Hečo.

- Jokių Bilio Timonso ir Džordžo Kirbio pėdsakų?

- Jokių. Ir Džeinės Kingsberi taip pat.

- Džeinė Kingsberi negyva, - sako Maikas. Ir kreipiasi į Sanį: - Pastatysi mašiną?

Sanis sėda į sniego rogių kabiną ir važiuoja. Maikas su Heču eina į meriją, pakeliui Maikas papasakoja draugui apie misis K.

Kamera aukštai virš merijos, ir mes vos įžiūrime žmonių, einančių kaip skruzdės, vorą. Juos lėtai aplenkia rogės, kurias vairuoja Sanis Brodiganas. Mes žiūrime į juos ir...

Užtemimas. Pirmo veiksmo pabaiga.

ANTRAS VEIKSMAS

Popietė. Miesto prieplauka... gerai, ta vieta, kur kadaise buvo prieplauka. Vėl kyla potvynis, krantą plauna grėsmingos bangos. Apverstos valtys, sudaužyti spąstai omarams, polių nuolaužos, tinklų draiskanos.

Tuo metu iškyšulyje ant nugriuvusio švyturio virsta ir vėl traukiasi bangos. Nauja banga kažką išmeta prie išdaužto apvalaus aparatinės lango.

Tai bangų išvelėtas Džordžo Kirbio kūnas. Riaumojanti banga ūžteli į krantą ir nusineša kūną jūron.

Miestelio centre tebesiaučia pūga, namai užpustyti beveik iki pusės vitrinų.

Visos vaistinės vitrinos išdužusios, skylės užneštos sniegu bene iki lentynų vidurio.

Geležies dirbinių parduotuvėje kaip ir vaistinėje pilna sniego. Netoli kasos buvo vejapjovių, užneštų sniegu iki benzino talpų, paroda. Vos perskaitomas plakatas prieš jas: "ŽOLIAPJOVIŲ IŠPARDAVIMAS! VASARAI RUOŠKIS ŽIEMĄ!"

Moterų kirpykla. Taip pat pilna sniego. Kaip suledėję marsiečiai stovi plaukų džiovintuvai. Skersai veidrodžio užrašas:

DUOKITE MAN TAI, KO NORIU, IR AŠ PASITRAUKSIU

Merijos pastatą vos begalima įžiūrėti - ne tik dėl pūgos, bet ir dėl sutemų.

Viduje, "vaikų darželyje", vaikai sėdi rateliu ir klausosi, kaip Ketė Vizers skaito knygelę "Mažasis šunytis" (kurią kadaise taip mėgo Denis Toransas).

- Ir tada šunytis sako: "Aš žinau, kur mano kamuoliukas. Tas negeras berniukas įsikišo jį į kišenę, bet aš jį rasiu, nes mano nosis..."

- Stovi ant stalo arbatinukas... - uždainuoja Salė Godso.

- Sale, mažule, dabar nereikia dainuoti. Mes skaitome.

Ketė pašiurpo, nors gerai neprisimena, kodėl jai tokia nemaloni ta kvaila dainelė. Salė nepaiso prašymų ir toliau dainuoja. Prie jos prisijungia Ralfis, Heidė, po to Basteris su Pipa, Frenkas Braitas ir Haris Robišo. Dainuoja visi, net Donas Bilzas.

- ...baisiai gražus jo snapiukas...

Jie atsistoja, rodo ausytes ir snapelius, kada reikia. Ketė žiūri ir vis labiau nerimauja, prie jos prieina Džoana Stenhaup, Molė ir Melinda Hečer.

- Kas jiems? - klausia Melinda.

- Nežinau... - atsako Ketė. - Matyt, užsinorėjo padainuoti.

- ...Dar dailesnė ausytė įpilt arbatytės. Paimki jį už ausytės, įpilk man arbatytės... - traukia vaikai.

Molei visa tai nepatinka. Netoli jos knygų lentyna, ant kurios guli tas zomšinis maišiukas su rutuliukais. Molė meta į jį žvilgsnį ir lipa laiptais į viršų.

Ant pirmo suolo sėdi Endžė Karver. Ją susupo į šiltą kailinį chalatą, ant šlapių plaukų - rankšluostis. Džekas sėdi greta ir girdo ją garuojančiu buljonu. Pati negali, nes rankos labai dreba.

Ant pakylos krašto veidu į ją sėdi Maikas Andersonas. Už jų ant kitų suolų (irgi ant paties kraštelio) pritūpė kiti pasislėpusieji nuo pūgos. Hečas prasibrauna pro juos į priekį ir atsisėda šalia Maiko. Atrodo siaubingai išsekęs.

- Išvesti juos iš čia? - klausia Hečas, žiūrėdamas į žioplius.

- Manai, tau pavyktų? - atsako Maikas.

Jis teisus, ir Hečeris tai žino.

Įeina Molė, prasmunka pro žmones ir prisiartinusi sėdasi ant pakylos prie savo vyro, norėdama pasakyti kažką, kad negirdėtų pašalinės ausys, kurių čia apstu.

- Vaikai keistai elgiasi, - tyliai sako ji.

- Kuria prasme? - taip pat tyliai klausia Maikas.

- Dainuoja. Ketė skaitė jiems knygelę, o jie atsistojo ir užtraukė, - ji mato sutrikusį Maiko žvilgsnį. - Suprantu, jog tai skamba neįtikinamai...

- Jeigu sakai “keistai”, vadinasi, taip ir yra. Ateisiu ir pažiūrėsiu, kai tik čia baigsiu.

Jis meta žvilgsnį į Andželą. Ji kalba - ne Džekui, ne Maikui, ne kam nors konkrečiai.

- Dabar aš žinau, kaip lengva būti... išmestai iš pasaulio. O, kad to nežinočiau... bet dabar žinau.

Džekas vėl prikiša jai puodelį, bet Andželos rankos taip virpa, kad ji išlieja sultinį ir nusiplikiusi rikteli. Molė atsisėda greta jos, išsitraukia nosinę ir valo karštą skystimą jai nuo pirštų. Andžela žiūri į ją su dėkingumu, ima už rankos ir stipriai suspaudžia. Jai reikėjo užuojautos, o ne šluostės.

- Aš tiesiog stovėjau ir žiūrėjau į švyturį. Ir staiga... jis mane sugavo.

- Ššš, - ramina Molė. - Viskas praėjo.

- Atrodo, jau niekad nesušilsiu. Aš nusideginau pirštus, matai? Bet jie vis tiek sušalę. Tartum jis būtų pavertęs mane sniegu.

- Maikas turės tave kai ko paklausinėti, bet geriau ne čia - ar nenorėtum nueiti kur nors, kur žmonių mažiau? Taip būtų geriau...

Molė klausiamai pasižiūri į Maiką, ir Maikas linkteli. Endžė susiima.

- Ne... tai visiems. Visi turi girdėti.

- Kas jums atsitiko, Endže Karver? - klausia garbusis Bobas Riginsas.

Vėliau kamera vis labiau artėja prie Endžės, bet pertraukose rodo kuo daugiau salos gyventojų veidų. Visuose regime siaubą, baimę ir stiprėjantį tikėjimą jos žodžiais, kad ir kokie keisti jie atrodo. Lokio irštvose ateistai negyvena, ir vargu ar atsiras netikinčių tuomet, kai gatvėje siautėja Šimtmečio audra, grasinanti nukelti visą pastatą nuo pamatų. Čia juk taip pat kvazireliginė patirtis, ir pabaigoje matome visų veiduose tvirtą įsitikinimą, kurio nebūtina išreikšti žodžiais: kai Linožas pasirodys, jie jam atiduos *tai.* "Su malonumu", kaip pasakytų patys salos gyventojai.

Andžela pasakoja:

- Mes žiūrėjome, kaip virsta švyturys, ir staiga buvau įtraukta į sniegą. Iš pradžių maniau, jog kažkas kvailai pajuokavo, bet atsigręžiau ir pamačiau tą... kuris mane laikė - tai buvo ne žmogus. Jis buvo apsirengęs kaip žmogus, ir veidas žmogaus, bet ten, kur akys - tuščia juodymė. Juodymė, kurioje sukosi kažkas raudona, sakytum, ugninės gyvačiukės. Tas padaras man nusišypsojo, tada pamačiau jo dantis... ir netekau sąmonės. Pirmą sykį gyvenime.

Andžela geria iš puodelio, salėje tylu - girdėtum uodą skrendant. Molė su Džeku sėdi apkabinę Andželą. Ši vis dar spaudžia Molės ranką.

- Kai atsipeikėjau, pajutau, jog skrendu. Suprantu, skamba, lyg būčiau su proteliu susipykusi, bet tai tiesa. Skridau kartu su Džordžu Kirbiu. Kaip "Piteryje Pene", tarsi aš būčiau Vendė, o se-

nasis Džordžas - Džonas. Tas... tas padaras laikė mus po pažastimis, mane viena ranka, Džordžą - kita. O priešais mus, lyg rodytų kelią ar laikytų mus ore, lėkė lazda. Juoda lazda su sidabrine vilko galva. Kad ir kaip greitai skridome, ji vis buvo priekyje.

Maikas su Heču susižvalgo.

- Po savimi matėme salą. Pūga liovėsi, išlindo saulė, bet visur motorinėmis rogėmis zujo farai. Farai iš žemyno, iš valstijos policijos, netgi eiguliai. Ir reporteriai iš vietinių televizijos bei radijo stočių. Visi ieškojo mūsų, bet mūsų nebebuvo. Dingome, nepalikę vilčių mus surasti.

- Kaip tame sapne, - ištaria Orvas Bučeris.

- Taip, kaip sapne. Po to vėl pasidarė tamsu. Iš pradžių pamaniau, jog naktis, bet tai buvo ne naktis. Tai buvo audros debesys. Jie grįžo, ir saulė vėl pranyko. Ėmė kristi sniegas, ir aš supratau, kas vyksta. Tada paklausiau: "Jūs parodėte mums ateitį? Kaip paskutinis vaiduoklis parodė misteriui Skrudžui per "Kalėdų giesmę"? - O jis sako: "Taip, jūs labai supratinga. O dabar laikykitės stipriau". Mes pradėjome kilti, sniegas tik sutirštėjo, o senasis Džordžas pravirko, pradėjo dejuoti, jog negali daugiau dėl artrito, kad jam reikia apačion... nors visai nebuvo šalta. Bent jau man taip pasirodė. Tas žmogus nusijuokė ir atsakė, kad Džordžas galės leistis žemyn trumpesniu keliu, jeigu nori, nes jam iš tiesų tereikia vieno iš mūsų, kad grįžęs galėtų papasakoti. Mes tuo metu kaip tik nirome iš debesies...

- Tau pasivaideno, Endže, - nutraukia ją Džonasas Stenhaupas. - Tai tiesiog neįmanoma.

- Aš tau sakau, kad ne. Aš jaučiau tuos debesis, ne kaip šaltį, o kaip šlapią vatą. Džordžas suprato, ką tas žmogus nori padaryti, ir suriko, bet tas tipas tik pakėlė dešinę ranką - o aš buvau kairėje... ir...

Senasis Džordžas Kirbis krenta iš kadro žemyn šaukdamas, mosuodamas rankomis, ir pranyksta tamsoje.

Mes vėl matome Endžę miestelėnų apsuptyje.

- Kas buvo toliau? - klausia Džekas.

- Jis pasakė, kad neša mane atgal. Atgalios per laiką ir pūgą. Jis dovanoja man gyvybę, kad papasakočiau jums - jums visiems, - jog turime atiduoti jam tai, ko jis nori, kai čia pasirodys.

- Jeigu turime ką nors, ko tam Linožui reikia, - klausia Robis, - kodėl neateina ir nepasiima?

- Manau, jis negali. Manau, mes turime patys jam tai atiduoti, - Andžela nutyla. - Jis liepė man perduoti, kad prašys tik vieną kartą. Paklausė, ar prisimenu Roanoką ir Kroatoną, ir pasakė, jog antrą kartą neprašys. O aš atsakiau - taip, prisimenu. Nes jeigu būčiau pasakiusi "ne", net jeigu būčiau paprašiusi ką nors paaiškinti, jis būtų paleidęs mane viršuje kaip Džordžą. Jam net nereikėjo man to sakyti - supratau. Tada jis liovėsi kilti. Padarėme ore mirties kilpą, man viskas sukilo kaip ant karuselės mugėje... ir tuomet tikriausiai vėl nualpau. Arba jis man kažką padarė. Nežinau. Po to prisimenu, kad klampoju per sniegą... baltoje migloje... ir girdžiu signalą. Tada pamaniau, jog tikriausiai švyturys nenuvirto, nes girdžiu jo sireną... ir ėmiau eiti į tą garsą, staiga kažkas išnyra iš sniego... galvoju, vėl jis, vėl pakels mane į orą ir paleis... bandžiau bėgti... bet tai buvai tu, Džekai. Tu.

Ji išsekusi prisiglaudžia galva prie vyro peties. Salėje tyla.

- Kodėl mes? Kodėl? - veriamai surinka Džila Robišo.

Vėl kelios sekundės tylos.

- Matyt, žino, jog mokame saugoti paslaptis, - atsako Tavija Godso.

Rūsyje vaikai tebedainuoja:

- Stovi ant stalo arbatinukas, baisiai gražus jo snapiukas...

Jų ratelio viduryje stypso Ketė Vizers, vis dar įkišusi pirštą į užverstą knygelę. Mes matome, kaip ji gūžiasi iš pasidygėjimo, bet stengiasi vaikams to neparodyti. Melinda su Džoana tebestovi ant

laiptų, dabar prie jų prisijungė snieguotas Kirkas Frimenas su glėbiu žaislų bei žaidimų, kuriuos su Maiku atvežė iš "Pipirų."

- Vaikai, jeigu norite dainuoti, gal padainuotumėt ką nors kita? - klausia Ketė. - "Londono tiltą" arba "Fermerį iš Delo"...

Nėra prasmės. Jie neklauso. Jų, atrodo, visai nėra čia. Ką tik buvę paprasti ikimokyklinukai staiga kažkaip tapo bauginamai tolimi.

- Dar dailesnė ausytė įpilt arbatytės. Paimki jį už ausytės...

Su žodžiu "paimki" jie visi kaip vienas nutyla - staiga, lyg žirklėms čakštelėjus plaukų sruogą. Jie stovi aplinkui Ketę - ir viskas.

- Vaikai, aš žaislų atvežiau! - sako Kirkas. - Dabar... kas čia? Kas čia vyksta?

Ketės žvilgsnis vaikų rate slenka nuo vieno veiduko ant kito, juose nėra vaikiško guvumo. Tai religinių fanatikų, apimtų transo, veidai. Akys tuščios tuštutėlės. Jie tiesiog stovi.

- Basteri? - šaukia Ketė.

Tyla.

- Heide?

Tyla.

- Pipa?

Tyla.

- Ralfi? Kas tau?

Tyla.

Į ratą įpuola Melinda Hečer, vos nepargriaudama Salės Godso ir Hario Robišo. Ji pritupia priešais Pipą ir stveria ją į glėbį.

- Pipa, saulute, kas tau?

Ketė ištrūksta iš žiedo. Daugiau nebeištveria.

Ant laiptų ją pagauna Kirkas:

- Kas atsitiko? Kas jiems?

- Nežinau! - Ketė paplūsta ašaromis. - Jų akys... visiškai *tuščios*!

Melinda su Pipa stambiu planu - ir mes matome, kad Ketė teisi. Mergytės akys baugina tuštuma, ir nors motina purto ją vis smarkiau, - ne supykusi, o apimta paniškos baimės, - niekas nepasikeičia.

- Pipa, pabusk! Atsipeikėk! - šaukia Melinda.

Ji tampo vaiką už rankučių. Nieko. Karštligiškai apsidairiusi Melinda rėkia:

- Pabuskite, visi!

Šiek tiek krypteli Ralfio galva, jo žvilgsnis pamažu atgyja. Jis šypsosi, lyg išgirdo ją ir atsiliepė... tik į Melindos pusę nė nežiūri.

- Žiūrėkite! - šaukia jis.

Ir rodo į lentynos, kur guli maišelis su rutuliukais, pusę.

Visi sužiūra, vaikai atkunta kaip ką tik Ralfis. Ir kas jiems ten taip patiko? Rutuliukai? Ne, rodos, ne. Jie žvelgia kiek žemiau... bet ten nieko nėra.

- Šuniuko galvytė! - garsiai susižavi Heidė. - Sidabrinė šuniuko galvytė! Tai bent!

Ketė staiga suvokia.

- Atvesk Maiką! - šūkteli ji Kirkui.

- Aš nesuprantu... - ima vapėti Džoana Stenhaup.

- Greičiau! - rėkia Ketė.

Kirkas apsisuka ir lekia paknopstom, išmetęs ant laiptų žaislus.

- Šuniukas! Aha! - pritaria Donas Bilzas - regime jį stambiu planu. Kamera seka jo žvilgsnį:

Ant lentynos kabo Linožo lazda. Vietoj urzgiančios vilko galvos draugiškai šypsosi sidabrinis senbernaras.

Melinda klūpo priešais Pipą, bet mergytė žiūri virš jos peties - ten pat, kur ir kiti vaikai.

- Šuniukas! Šuniukas! - šaukia Pipa.

Melinda nusigandusi ir sutrikusi atsisuka. Ten nieko nėra.

Salėje nuo pakylos atsistoja Maikas. Pokalbis su Andžela baigtas. Jis kreipiasi į Džeką.

- Būtų geriau, jeigu nuvestum ją prigulti.

- Nebloga mi...

Į minią įšoka Kirkas.

- Maikai! Maikai, ten kažkas vaikams darosi!

Baugštus murmesys... ir ne tik. Džila su Endžiu, Maikas su Mole, Robis ir Sendė, Braitai, Hečas, Andžela, Ursula - visi tėvai puola prie laiptų.

Endžė tartum nubunda:

- Basteri? Kas Basteriui? Basteri! *Basteri*!

Ji pašoka, išmušdama iš Džeko rankų puodelį su buljonu.

- Širdele, palauk...

Endžė jo nepastebi.

- *Basteri*!

Basteris (stambiu planu) ištrūksta iš rato ir bėga prie lentynos, kur už rankenos kabo lazda. Jis paliečia ją... ir krenta ant grindų it pašautas.

Vaikai bėga paskui jį. Jie juokiasi ir džiūgauja, lyg gavę nemokamą bilietą į Disneilendą visai dienai. Paliečia orą... ar kažką, ką mato tik jie... ir krenta ant grindų vienas paskui kitą šalia Basterio.

- Neleiskite jiems... - bando surikti Ketė...

Ir laiptų viršuje pasirodo būrys tėvų su Džila ir Endžiu priekyje.

- Iš kelio! - šaukia Robis.

Jis nustumia į šalį Džilą, vos jos nepargriaudamas - Endis paskutinę sekundę spėjo moterį sugauti - ir dunda laiptais į rūsį.

Ketė viso to nemato ir metasi per kambarį prie lentynos. Haris Robišo paliečia orą ir krenta prie kitų. Dabar ten, kur stovėjo vaikų ratas, liko tik Ralfis Andersonas ir Pipa. Pipa veržiasi iš motinos

rankų. Ketė pastveria Ralfį paskutinę akimirką, jam siekiant paliesti tai, ką jis mato.

- Paleisk! - šaukia Pipa. - Noriu apžiūrėti šuniuką! Noriu ŠUNIUKO!

Ketė, laikanti Ralfį, lazdos nemato, bet mes šiame kadre matome... ir Ralfis mato. Jis tiesiasi prie jos, beveik pasiekia... bet Ketė atitraukia jį.

- Ką tu matai, Ralfi?

- Paleisk! Paleisk! - rėkia Ralfis, veržádamasis iš jos glėbio.

Jis vėl tiesiasi prie lazdos, Ketė jį traukia atgal... ir tada ant jos it patrankos sviedinys užlekia Robis Bilzas - jis skuodžia prie Dono, kuris guli susipynusių rankų bei kojų krūvoje atmerktomis akimis ir tarp dantų sukąsta spurga. Ketė išsitiesia ant grindų, paleisdama iš rankų Ralfį.

- Doni! - sugriaudėja Robis, krisdamas ant kelių.

Ralfis laisvas. Jis šoka į priekį ir paliečia lazdą. Vieną mirksnį jo akyse neapsakoma laimė.

- Gera! - ištaria jis, ir tada jo akys užvirsta, o jis pats griūva į savo draugų krūvą.

Stambiu planu: Pipa ir Melinda. Pipa - vienintelis likęs vaikas. Ji aršiai grumiasi su mama, plėšo nertinį, trokšdama ištrūkti, o akys įsmeigtos į kažkokį tašką virš vaikų krūvos.

- Ne, Pipa! Ne!.. - dejuoja Melinda.

- Leisk! - rėkia mergaitė.

Hečas bilda laiptais prie žmonos ir dukters.

- Pipa! Kas ta... - pradeda jis artindamasis.

Melindos dėmesys sekundei susilpnėja - baisi klaida. Meilų mergaitės veiduką perkreipia pikta grimasa, ji nagais įsikerta į motinos skruostą, palikdama tris kraujuojančias žymes.

- Leisk, KALE!

Nustėrusi iš skausmo ir dėl dukters ištartų žodžių, Melinda atleidžia glėbį. Vos vos, akimirkai - bet to pakanka. Pipa ištrūksta ir lekia prie lentynos.

- Ne, širdele! - šaukia Hečas ir metasi įkandin.

Hečas lenktynes pralaimi, mes regime Pipą stambiu planu. Tėvas nespėja sugriebti jos per liemenį, ir mergaitė paliečia lazdą. Veidelyje šmėkšteli ta pati visiškos laimės išraiška, ir Pipa krinta be sąmonės šalia kitų.

- Ne! *Ne*! NE! - rėkia Hečas.

Jis stveria vaiką ant rankų, žiūri ten, kur ji lietėsi, bet ten tik oras. Pasisuka neįstengdamas patikėti.

Rūsyje visiška sumaištis - kaip surengė jį mūsų bebaimis režisierius. Žmonės laksto laiptais ir grūdasi "vaikų kampelyje". Dominuojanti nata - nustebimas ir siaubas.

Robis purto Doną, bandydamas jį pažadinti. Hečas su Pipa ant rankų pravirksta. Maikas prasibrauna pro minią ir žvelgia į vaikų kūnelių krūvą, netikėdamas savo akimis.

- Jie žuvo! - Dela Bisonet apimta isterijos. - Jis juos nužudė!

- Ne! - rėkia Ursula. - O Dieve, ne! Tik ne Salė!

Ji skinasi kelią per žioplius, kažką pargriaudama. Ji paklaikusi iš siaubo ir širdgėlos... prisimenate, dar vakar ji neteko vyro.

Laiptais žemyn dunda Endis Robišo, tempdamas paskui save Džilą. Jis partrenkia ant laiptų senąjį Bertą Soamsą. Pasigirsta triokštelėjimas - lūžo Berto ranka, jis dejuoja iš skausmo.

- *Tu jį sutrypsi*! - šaukia Betė Soams. - *Stok! Tu jį užmuši*!

Endis ir Džila negirdi. Jiems nerūpi senis Bertas - jų galvose tik Haris, gulintis ten kartu su kitais.

Per tą laiką isteriškas Delos riksmas užkrečia visus kaip gripas: jie negyvi, vaikai žuvo, Linožas juos nužudė.

Kai pribėga Molė, Maikas atsargiai pasodina Ralfį ir priglaudžia ausį prie vaiko krūtinės, po to prie veiduko.

- Jis... - bando paklausti Molė, bet Maikas prideda jos ranką prie sūnaus veido. Ji jaučia jo kvėpavimą. Veide pasirodo gilus palengvėjimas, pečiai nusileidžia.

- Ačiū Dievui! Jis miega arba...

- Nežinau, - atsako Maikas.

Jis pakelia Ralfį ant rankų ir atsistoja.

Robis taip pat laiko Doną ant rankų. Jis bėga prie laiptų, nuo jo neatsilieka sutrikusi ir persigandusi žmona. Pasipainioja Soamsai - Betė padeda Bertui atsistoti. Ten pat Džonis Harimanas, Sanis Brodiganas ir Antonas Belas, bet Soamsai, nelaimingi velionio Bilio tėvai, - pirma kliūtis Robio kelyje.

- Iš kelio! - staugia niekad diplomatiškumu nežibėjęs Robis.

Jis pastumia Bertą, tas vėl surinka, atsitrenkęs sulaužyta ranka į turėklą. Betė dar sykį jį sugauna. Suglumęs Džonis užtveria Robiui kelią.

- Ei, palauk! Tu juk stumdai seną žmogų! Ir apskritai, kur susiruošei?

- Praleisk! Aš turiu iškviesti jam gydytoją!

- Linkiu sėkmės, Robi Bilzai, - sako Sanis. - Artimiausias gydytojas - kitoje sąsiaurio pusėje, Mačijase, o vėjas uraganinis.

Robis išverčia akis, ir jose pasirodo sveikos nuovokos prošvaistė. Žinoma, Sanis teisus. Prie Robio pribėga Sandra ir švelniai nubraukia plaukus Donui nuo veiduko. Betė Soams, apglėbusi aimanuojantį vyrą, piktai į juos žiūri.

Maikas mato supanikavusius tėvus, kas blogai, ir supanikavusius salos gyventojus, kas gali būti dar blogiau. Jis įkvepia oro ir sugriaudėja, kiek leidžia jo balso stygos.

- Visi! TUOJAU PAT! UŽTILKITE!

Tai paveikia artimiausius jo kaimynus, jie nurimsta... bet tyla pasklinda kaip ratilai vandens paviršiuje. Tik Robis neatsisuka į konteblį, bet vargu ar tai mus labai stebina.

- Kur Ferdas? Jis bent mokėsi suteikti pirmąją pagalbą... Ferdai Endriusai, kur tave velnias nešioja?

- Aš čia... - atsiliepia Ferdas iš minios, stengdamasis išsigauti į priekį.

- Greičiau čia! Žmonės, praleiskite jį! Mano berniukas...

- Užteks! - nutraukia jį Hečas. - Užsikišk.

- Tu čia man nenurodinėk, tešliau! Jeigu reikės, su žemėm sumaišysiu!

Jie stovi vienas priešais kitą su sąmonę praradusiais vaikais ant rankų - ir vis tiek pasiruošę kibti į atlapus.

- Liaukitės! Abu! - įsako Maikas. - Robi, nemanau, kad Donui gresia tiesioginis pavojus. Pipai, Ralfiui ir kitiems taip pat.

Ursula visą tą laiką klūpojo prie Salės. Dabar Molė kažką sako jai į ausį, ir Ursula pakyla.

- Tai jie... nemirė? - klausia Merė Haupvel.

Dabar visi nurimsta, akyse pasirodo viltis. Endis pakėlė savo Harį, Džila netoli jo. Ten pat Basterį laiko Džekas, o jo išsekusi žmona, pražilusi Endžė, apiberia berniuko veidą bučiniais ir kažką kužda į ausį.

- Berods... jis miega, - sako Endis.

- Tai ne miegas, - prieštarauja Ursula. - Jeigu jie miegotų, galėtume pažadinti.

- Tai kas čia? - klausia Ferdas, pagaliau prasibrovęs į priekį.

- Nežinau, - atsako Maikas.

Jis žiūri į ramų Ralfio veiduką, tarsi stengtųsi iš užmerktų vaiko akių suprasti, kas nutiko. Ir kamera nuseka jo žvilgsnį prie Ralfio veido, nuo vidurinio plano iki stambaus ir stambiausio, kadras susilieja, o kai vėl fokusuojasi, mes matome:

Šviesus dangus virš salos, skaisti žydrynė - tokią pamatyti galima tik iš lėktuvo. Mes dvidešimt dviejų tūkstančių pėdų virš žemės aukštyje. Tūkstantis pėdų po mumis - debesų kilimas, lyg kabančios ore šokių salės grindys. Nuo jo matosi į žydrynę nusidriekiantys debesų čiuptuvai. Taip, čia viskas - ramybė ir saulės šviesa. O apačioje tęsiasi pragariškas Šimtmečio audros kaukimas.

Pro debesis matosi siluetas, primenantis “V” raidę, pilkas baltame fone. Tarytum stebime povandeninį laivą pačiame okeano paviršiuje arba lėktuvą, nyrantį iš debesų.

Apie lėktuvą pagalvojome dėl vietos, bet klydome.

Siluetas išnyra iš debesų. Smaigalyje Linožas su įprasta slidininko kepuraite, džinsiniu kombinezonu ir geltonomis pirštinėmis. Priekyje it kelrodė žvaigždė lekia lazda. Linožas šiek tiek pakėlęs rankas šonuose, į vieną įsitvėrusi Pipa Hečer. Į kitą - Ralfis Andersonas, o už jų rankų laikosi Heidė ir Basteris, toliau iš eilės Salė ir Donas, gale - Haris bei mažasis Frenkas Braitas. Vėjas plaiksto jų plaukus, drabužiai plevena ore. Jie neapsakomai laimingi.

- Na kaip, vaikai? - klausia atsisukęs Linožas.

- *Nuostabu! Puiku! Jėga!*

Ir džiaugsmui išreikšti trūksta žodžių.

Linožas stambiu planu, jo juodos akys išvagotos besisukančių juodų gyslelių. Kai jis šypsosi, vėl pasirodo aštrios iltys. Lazdos šešėlis ant jo veido lyg randas. Vaikai mano, kad juos skraidina pasakiškas draugas. Mes žinome tiesą: jie pabaisos naguose.

Užtemimas. Antro veiksmo pabaiga.

TREČIAS VEIKSMAS

Merijos pastato per pūgą veik nematyti, tik keli žiburiai drąsiai šviečia.

Sandėlis su generatoriumi taip pat beveik užpustytas, tačiau variklio tratėjimo su niekuo nesupainiosi. Bet štai variklis čiaudi... mikčioja...

Ir ima mirgėti pavienės ugnelės merijos languose. Užgęsta ir vėl užsižiebia.

Virtuvėje Tesė Maršan, Tavija Godso ir Džena Frimen iš podėlio netoli sandėliuko atsineša žvakes ir sustato ant virtuvinio stalo. Lempa toliau virpa. Tavija su Džena nervingai žiūri į viršų.

- Kaip manai, generatorius išsikvėps? - klausia Džena Tesės.

- Aha, - atsako ta. - Stebuklas, kad jis dar veikia, nors jo niekas neatkasinėja. Ko gero, išmetamojo vamzdžio lig šiol nesugebėjo užkišti dėl vėjo, bet dabar jo kryptis pasikeitė, sakau, galgi audra rimsta.

Ji perduoda krūvelę žvakių dėžučių Dženei, kitą - Tavijai. Trečią ima pati.

- Į pagrindinę salę? - klausia Džena.

- M-hm - Maikas nori, kad iš pradžių viskas būtų paruošta ten. Yra pora avarinių lempų, bet jam negana. Nagi, ponios, padarykim, ką galim, kol dar šviesu.

Koridoriaus, vedančio į merijos paradines duris, gale matosi stiklinis Ursulos Godso ofisas ir žemyn vedantys laiptai. Dešinėje - posėdžių salė, matoma pro koridoriaus langus. Tenai susirinko apie šimtą dvidešimt salos gyventojų, dalis būriuojasi prie bufeto (kurio meniu ėmė paprastėti), o kiti susėdo ant suolų ir kalbasi gurkšnodami kavą.

Koridoriuje stovi suolų eilės - ramesniais laikais žmonės ant jų laukė savo eilės į kabinetus: įrašyti įskaiton automobilį, šunį, valtį, sumokėti nekilnojamojo turto mokesčius, patikrinti rinkėjų sąrašus arba pratęsti leidimą komercinei žuvies ar omarų žvejybai. Dabar ant jų įsitaisė dar pora dešimčių miestelėnų - kas tyliai kalbasi, kas snaudžia. Dabar jie laukia ne savo eilės, o pūgos pabaigos.

Spėriu žingsniu praeina Tesė, Tavija ir Džena su savo trofėjais - žvakėmis. Priekyje iš Ursulos kabineto išeina Hečas.

- Nuostabu! - sako Tavija Godso.

Dauguma iš sėdinčių vestibiulyje kaip prie gydytojo priimamojo su tuo sutinka - jie ima ploti, pažadindami miegančius. Šie dairosi ir klausinėja, kas nutiko.

- Nežinai, kur Ursula? - klausia Tavija.

- Apačioje, su Sale ir kitais, - atsako Hečas. - Kai paskutinį kartą mačiau, ji miegojo. - Ir tuoj priduria: - Bet ne taip kaip vaikai. Supranti?

- Taip... - atsako Tavija. - Aš įsitikinusi, Hečai, kad viskas susitvarkys. Jie pabus sveikut sveikutėliai.

- Tikiuosi, kad tavo tiesa, Tavija Godso, - atsako Hečeris. - *Meldžiuosi*, kad neklystum.

Ir jis leidžiasi žemyn. Moterys žvelgia jam pridurmui nuoširdžiai užjausdamos, po to eina iš paskos. Kai pasuka į salę, iš apačios pasirodo Džoana Stenhaup.

- Padėti?

- Nusileisk žemyn ir paimk likusias žvakes, - atsako Tavija. - Bijau, kad generatoriui tuoj bus galas.

Tesė, Tavija ir Džena eina į salę. Džoana (per rekordinį laiką atsipeikėjusi nuo šoko mirus anytai) pasuka virtuvėn.

Lempos sumirksi, užgęsta, vėl plyksteli. Žmonės žiūri į lubas ir tyliai šnekasi.

Vaikų miegamasis rūsyje labiau primena reanimacijos palatą. Toks vaizdas tikėtinas po baisios tragedijos, kada šitie mažyliai būtų tapę susišaudymo mokykloje aukomis.

Ursula prisistūmė gultą prie Salės lovelės ir miega, laikydama dukrytės rankas. Maikas su Mole - prie Ralfio, Melinda sėdi su Pipa, glosto plaukus nuo mergaitės kaktos. Robišai su Hariu, Karveriai - su Basteriu, Braitai - su Frenku, Linda Sent-Pjer - su Heide. Greta jos Sandra Bilz, taip pat viena. Drėgna servetėle ji meiliai valo spurgos trupinius nuo Dono lūpų. Jie taip kietai miega, kad galėtum palaikyti angeliukais. Netgi Doną.

Kampe sudėjęs rankas sėdi garbusis Bobas Riginsas ir niekam nekliudydamas meldžiasi.

Atsitraukia užuolaida, pasirodo Hečas, sustoja ir žiūri, kaip mirkteli šviesa. Lempa vėl užsidega, ir Hečeris eina prie tėvų su vaikais.

- Vis taip pat? - klausia jis Melindos.

Ji palinguoja galvą.

- Visiems?

- Visiems, - tyliu beviltišku balsu atsako ji.

- Bet kvėpuoja jie normaliai, refleksai yra, ir atitraukus voką vyzdys reaguoja į šviesą. Tai geri požymiai, - sako Molė.

Hečas sėdasi prie Melindos ir įsmeigia žvilgsnį į Pipos veidą. Mato, kaip virpa ir trukčioja jos vokai.

- Ji kažką sapnuoja, - sako jis.

- Jie visi kažką sapnuoja, - atsako Maikas.

Jiedu su Maiku persimeta žvilgsniais, ir Hečas kreipiasi į Sandrą.

- Sandra, kur Robis?

- Nežinau.

"Ir žinoti nenoriu", girdisi jos balse. Ji šluosto Donui lūpas, bet trupinėlių ten seniai nėra - ji tiesiog jį glosto, myli visa motinos širdimi.

Posėdžių salėje Robis Bilzas sėdi vienišas - kad ir išrinktas būti miesto vadybininku, bendrauti su juo asmeniškai mažai kas trokšta. Už jo nugaros matosi žmonės, kalbantys tarpusavyje, padedantys Tavijai, Tesei ir Dženei įstatyti žvakes į dekoratyvines žvakides ant sienų. Robis įkiša ranką į savo striukės kišenę ir ištraukia pistoletą, kurį matėme pirmoje dalyje. Deda jį ant kelių ir susimąstęs apžiūrinėja.

Ima krūpčioti šviesa. Į taktą mirksi avarinės lempelės ant sienų. Žmonės nervingai žvelgia į lubas. Moterys skuba statyti žvakes. Joms padėti šoka dar daugiau žmonių.

Robis nenusiteikęs padėti ir nereaguoja į neišvengiamo elektros dingimo perspektyvą. Jis gyvena savo minčių pasaulyje, kur tik kerštas kažką reiškia. Dar valandėlę pasižiūrėjęs į ginklą, jis grąžina jį savo kišenėn, kad būtų po ranka. Po to lieka sėdėti ir žiūrėti į vieną tašką. Įsiutęs miesto vadybininkas, kuris tik ir laukia, kad pasirodytų Linožas.

Į virtuvę užsuka Džoana Stenhaup ir baugščiai žvelgia į mirksinčią šviesą.

Matome sandėlį su generatoriumi naktį. Variklis kosti... spjaudosi... ir nebeužgriebia. Krenkšdamas nutyla, girdisi tik vėjo šniokštimas.

Ten, kur miega vaikai, užgęsta lempa. Po visiškos tamsos sekundės užsižiebia drovi avarinės lempos šviesa iš dėžės, įtaisytos aukštai ant sienos kambario gilumoje.

- Padėsi uždegti žvakes? - klausia Maikas Hečo.

- Kaip tu? - pasiteirauja Hečas Melindos.

- Eik, padėk, - atsako ji.

Maikas su Heču atsistoja ir pėdina prie išėjimo.

Praeina pro užuolaidą ir pasuka laiptų link.

- Per radiją pranešė, jog audra iki vidurnakčio išsikvėps, - sako Hečas. - Jeigu Linožas rengiasi ką nors daryti...

- Gali tuo neabejoti, - nutraukia jį Maikas.

Virtuvėje, kur dabar Džoana, labai tamsu - ten tiktai dvi avarinės lempos, veikiančios nuo akumuliatorių, bet viena iš jų neveikia, o antros dega tik mažas geltonas siūlelis. Kai Džoana eina per virtuvę, šviesa visai užgęsta.

Džoana apgraibomis prisiartina prie virtuvinės spintelės - dabar ji tik šešėlis tarp šešėlių. Atsitrenkia į kažką šonu ir aikteli - veikiau iš nekantrumo nei iš skausmo. Pasiekusi spintelę, išima iš dėžutės žvakę. Ant spintelės dar guli degtukų dėžutės ir krūva stovų žvakėms. Džoana užžiebia žvakę. Kai liepsna įsiplieskia, ji užsmeigia žvakės galą ant stovo adatos.

Po to ima likusias žvakes, tvarkingai kraudama į krūvelę ant sulenktos rankos. Kai pasisuka eiti, ant stalo, sutvarkyto ir visiškai tuščio, guli Linožo lazda su vilko galva.

Džoana aikteli, pasisuka... ir tiesiai priešais ją stovi Linožas, o jo besišypsantį veidą apšviečia ta pati Džoanos žvakės liepsnelė. Jis primena mitinės baidyklės snukį. Moteris aikteli dar sykį, ir visos žvakės - ir dėžutės, ir uždegtoji - iškrenta jai iš rankų. Uždegtoji žvakė užgęsta, dar kartą palikdama ją (ir mus) tamsoje.

- Sveika, Džoana Stenhaup, - sako Linožas. - Džiaugiesi, kad senoji perekšlė nugaišo? Padariau tau paslaugą, o kaipgi! Vaikčiojai kaip žemę pardavusi, o širdyje džigą trypei. Aš žinau, iš tavo kvapo jaučiu.

Džoana nori rėkti - šį kartą iš tikro balsu. Ir užspaudžia abiem rankom sau burną vos pradėjusi. Bet virš tų rankų - iš siaubo išsprogusios akys, ir mes suprantame, kad savo valia ji nebūtų nutilusi.

- Tyliau..., tyliau... - švelniai sako Linožas.

Merijos koridoriumi eina Maikas su Hеču. Čia tamsu, dega tik pora avarinių lempelių, kurioms labai trūksta įtampos, kelios žvakės, žibintai... vienas kitas žiebtuvėlis. Pro langus matosi, kaip moterys merijos salėje dega žvakes.

- Kas generatoriui atsitiko, Maikai? - klausia Stenas Haupvelas.

- Tai jau visai nebeveiks? - klausia dar kažkas.

- O kaip dėl šilumos? - įsiterpia trečias. - Tą prakeiktą malkų krosnį išardė dar prieš trejus metus! Aš jiems sakiau, kad nereikia, pravers per speigus šiais ar kitais metais, bet kas dabar senių klauso...

- Mums užteks šviesos ir šilumos, nesijaudinkite, - nesustodamas meta Maikas. - O audra turėtų liautis po pusiaunakčio. Taip, Hečai?

- Taip.

Garbusis Bobas Riginsas ėjo paskui Maiką su Heču ir šiek tiek atsiliko ant laiptų (jis ne iš lieknųjų), bet dabar pasivijo.

- Maiklai, šie gerieji žmonės nerimauja ne dėl šviesos ir šilumos, pats supranti.

Maikas sustoja ir atsigręžia. Šnibždesys koridoriuje nuščiūva. Riginsas palietė atvirą nervą; jis kalba visų vardu, pasako tai, ko negali kiti, ir Maikas tai žino.

- Kai pasirodys tas asmuo, Maiklai, turime atiduoti jam tai, ko jis nori. Aš meldžiausi, ir tokį nurodymą Viešpats...

- Mes išklausysime ir tada nuspręsime, - nutraukia jį Maikas. - Sutinkate?

Koridoriumi nubėga nepritarimo murmesys.

- Kaip gali taip kalbėti, - pradeda Orvas Bučeris, - kai tavo vaikas...

- Todėl, kad niekad nepasirašinėju tamsoje, - atsako Maikas.

Ir pasisuka eiti.

- Būna, kad reikia priešintis, Maiklai, - kreipiasi į jį Bobas Riginsas, - bet būna metas paleisti vadžias, kad visiems būtų geriau, nors tai ir labai sunku. "Prieš nuopuolį pakyla žmogaus širdis, o susitaikymas eina prieš šlovę". Patarlių knyga.

- "Atiduokite tad, kas ciesoriaus, ciesoriui, o kas Dievo - Dievui", - atsako Maikas. - Evangelija pagal Matą.

Garbusis Bobas Riginsas pyksta, kad Maikas bando jį nuginčyti šventraščiu, bet kai žengia žingsnį jiems įkandin, - galbūt norėdamas pratęsti ginčą, - Maikas papurto galvą.

- Prašau jūsų pasilikti. Situacija kontroliuojama.

- Suprantu, jog tu tuo tiki, - sako dvasininkas. - Bet mes tuo įsitikinę ne visi.

- Ir tau derėtų prisiminti, Maiklai Andersonai, kad pas mus vis dar demokratija! - įkiša savo trigrašį Orvas Bučeris. - Audra ar ne audra!

Pritariantis murmesys.

- Tikrai, ir jeigu atmintis mane apvils, tu man priminsi, Orvai. Einam, Hečai.

Jie įeina virtuvėn ir sustoja nustėrę.

- Užeikite, užeikite! - ragina Linožo balsas.

Ant stalo ir spintelės - uždegtos žvakės. Dabitiškai apsirengęs Linožas stovi, sudėjęs rankas (kol kas be geltonų pirštinių) ant vilko galvos. Ir dar matome Džoaną Stenhaup. Ji kybo prie sienos, galva kone liesdama lubas, kojos karo ore. Rankos pakeltos į šalis. Ne kryžiumi, bet užuomina į tai. Abiejose rankose - po uždegtą žvakę. Pirštais teka išsilydęs vaškas. Akys plačiai atmerktos. Pajudėti ji negali... bet ji sąmoninga ir persigandusi.

Maikas su Heču sustojo ten, kur įėjo.

- Užeikite, berniukai, - sako Linožas. - Greitai ir tyliai... jeigu tik nenorite, kad priverščiau šitą šliurę išdeginti sau veidą.

Jis kilsteli lazdą, ir Džoana lygiai taip pat pakelia prie veido žvakę.

- Kiek plaukų! - kalba Linožas. - Pasižiūrėkim, kaip jie degs?

- Ne, - sulaiko Maikas.

Jis įeina į virtuvę. Hečas iš paskos, metęs per petį žvilgsnį. Ten Bobas Riginsas postringauja salos gyventojams, ir nors nieko nesigirdi, akivaizdu, jog dauguma su juo sutinka.

- Turite bėdų su vietiniu piktųjų dvasių varytoju? Ką gi, yra vienas dalykas, kurį jūs, konsteblis, turėtumėte prisiminti ateityje... darau prielaidą, kad turėsite ateitį. Kestine garbusis Bobis Riginsas turi dvi giminaites. Dailias vienuolikos ir devynerių metų šviesiaplaukes. Jis jas labai myli. Gal net per daug. Pamačiusios jo automobilį, mergytės bėga ir slepiasi. Iš tiesų...

- Paleiskite ją, - reikalauja Maikas. - Džoana, kaip tu?

Ji neatsako, bet akys užvirsta iš siaubo. Linožas suraukia antakius.

- Jeigu nenorite pamatyti misis Stenhaup liepsnojančios kaip didžiausia pasaulyje šventinė žvakė, patariu neprasižioti, kol jūsų neprašo. Hečai, uždarykite duris.

Hečas uždaro. Linožas stebi, po to vėl sutelkia dėmesį į Maiką.

- Nemėgstate žinių?

- Tų, kurias turite galvoje - ne.

- Ajajai, kaip negerai. Tiesiog gėda. Galbūt jūs manimi netikite?

- Tikiu. Bet bėda ta, kad žinote visus blogus dalykus, o gero nieko.

- Kaip pakilu. Man net ašara ištryško. Bet apskritai, konstebli Andersonai, gėris - tai iliuzija. Pasakos, kurias žmonės porina vieni kitiems, norėdami nugyventi gyvenimą pernelyg daug neverkdami.

- Aš tuo netikiu.

- Žinau. Iki pat galo laikotės gėrio... tik šį kartą, atrodo, jums teks degtukas nulaužtu galu.

Jis žiūri į Džoaną, pakelia lazdą... ir lėtai ją nuleidžia. Tuo metu Džoana nuslysta siena. Kai jos kojos pasiekia žemę, Linožas sudeda lūpas ir švelniai papučia. Per kambarį nuošia vėjas. Žvakių liepsnelė ant stalo ir spintelės suplevena, žvakės Džoanos rankose gęsta. Ir kerai išsisklaido. Ji meta žvakes ir puola pasikūkčiodama prie Maiko. Bėgdama pro Linožą, moteris atšlyja. Jis tėviškai jai šypsosi, o konsteblis apkabina per pečius.

- Jūsų miestas pilnas svetimautojų, pedofilų, vagių, apsirijėlių, žmogžudžių, mušeikų, sukčių ir šykštuolių. Ir kiekvieną iš jų aš pažįstu. Gimęs nuodėmėj - į peklą garmėk. Gimęs purve - į pelenus tave.

- Jis - velnias! - rauda Džoana. - Neprileisk jo prie manęs! Aš viską padarysiu, tik neprileisk!

- Ko jūs norite, misteri Linožai? - klausia Maikas.

- Kad po valandos visi susirinktumėte šitoje salėje - pradžiai. Surengsim neplanuotą miesto susirinkimą lygiai dvidešimt pirmą nulis nulis. O po to... po to pamatysim.

- Ką pamatysim? - klausia Maikas.

Linožas prieina prie užpakalinių durų, kilsteli lazdą, ir durys atsilapoja. Pro jas įsiveržia štorminio vėjo gūsis, užpūsdamas visas žvakes. Siluetas - Linožas - atsigręžia. Jo galvos kontūre trukčioja raudonos linijos, nutvieskiančios jo akis.

- Pamatysim, baigta su šiuo miestu... ar tik pradėta. Devintą vakare, lygiai, konstebli. Jūs... jis... ji... garbusis Bobis... miesto vadybininkas Robis... *visi ir kiekvienas*.

Jis išeina, ir durys jam įkandin užsitrenkia.

- Ką gi mums daryti? - klausia Hečas.

- O ką galime padaryti? - klausimu atsako Maikas. - Išklausysime, ko jis nori. Jeigu ir yra kita išeitis, aš jos nematau. Perduok Robiui.

- O kas bus su vaikais? - klausia Hečas.

- Aš juos prižiūrėsiu, - sako Džoana. - Aš vis tiek negaliu būti ten, kur jis. Dar kartą - nė už ką!

- Nieko nebus, - atsako Maikas. - Jis nori, kad susirinktų visi, vadinasi, ir tu, Džo, - jis susimąsto. - Mes pernešim juos į viršų. Kartu su lovelėmis. Sustatysime posėdžių salės gale.

- Taip, gerai, - sutinka Hečeris. Kai Maikas atidaro virtuvės duris, jis priduria: - Dar niekad gyvenime nebuvau taip išgąsdintas.

- Aš taip pat.

Ir eina pranešti apie susirinkimą išlikusiems per šią audrą.

Lauke kupolas su memorialiniu varpu beveik paskendęs pusnyse. Ir ant vienos pusnies - beveik toks pat stebuklas kaip ėjimas vandeniu - stovi Andrė Linožas. Jo lazda įsmeigta tarp pėdų į sniegą. Jis žiūri į meriją... saugo... ir laukia.

Užtemimas. Trečio veiksmo pabaiga.

KETVIRTAS VEIKSMAS

Meino ir Atlanto gatvių kampe tebestūgauja vėjas, kyla pusnys, pusto, bet snigti beveik liovėsi.

Prie molo liekanų bangos tebeplauna krantą, tik nebe taip aršiai. Atlanto gatvės pradžioje guli žvejo valtis; jos nosis įlindusi pro išdaužtą Litl Tol Ailendo suvenyrų krautuvės vitriną.

Dangus juodas, matosi skubantys debesys, tačiau kur ne kur matyti šviesesnės properšos, kažkoks sidabrinis švytėjimas. Toje šviesoje geriau matosi dulsvi, neramūs debesų šešėliai, po to akimirką properšoje švysteli pilnatis ir vėl pasislepia.

Merijos pastatas per pustomą sniegą vis dar primena miražą. Savo kupolo prieglobstyje vėjo siūbuojamas supasi memorialinis varpas ir tyliai aidi.

Mes matome stambiu planu senovišką kvarcinį laikrodį. Kai mažoji rodyklė parodo lygiai devynias, jis ima mušti. Kamera atsitraukia, parodydama mums Litl Tol Ailendo posėdžių salę.

Tai gražus ir spalvingas reginys. Visi mūsų pažįstami jau čia, taip pat ir kiti salos gyventojai - iš viso du šimtai. Prie žvakių šviesos jie atrodo keistai, kaip senovės kaimo gyventojai... Salemo ir Roanoko laikų gyventojai, sakykime taip.

Pirmoje eilėje sėdi Maikas su Mole, Hečas ir Melinda, garbusis Bobas Riginsas ir jo žmona Ketė, Ursula Godso bei Sandra Bilz. Robis Bilzas ant pakylos, už nedidelio staliuko kairėje pusėje. Priešais jį nedidelė lentelė su užrašu “Miesto vadybininkas”.

Už suolų eilių kampe sustatytos aštuonios lovelės. Iš abiejų šito anklavo pusių sėdi Endžė Karver, Tavija Godso, Džoana Stenhaup, Endis Robišo, Ketė Vizers ir Liusjenas Furnjė. Jie saugo vaikus - kiek pajėgia.

Paskutinis laikrodžio dūžis nutyla vėtros šniokštime. Žmonės dairosi, ieškodami požymių, kad Linožas čia. Po poros minučių prie katedros prieina Robis, nervingai timpčiodamas striukės kraštą.

- Ponai ir ponios, aš kaip ir jūs nelabai suprantu, ko mes laukiame, bet...

- O tada gal atsisėsi ir lauksi kaip mes, Robi? - klausia Džonis Harimanas.

Žodžius palydi nervingas juokas. Robis meta į Džonį rūstų žvilgsnį.

- Aš tik norėjau pasakyti, Džoni, kad esu įsitikinęs - rasime išeitį iš... iš šitos *situacijos*... jeigu laikysimės išvien, kaip visuomet būdavo mūsų saloje...

Lauko durys garsiai trinkteli atsidarydamos. Lauke, verandoje, matosi Linožo batai ir lazdos galas.

Robis Bilzas nutyla ir žiūri į duris. Jo veidu *kliaukia* prakaito upelis.

Atskirais kadrais slenka miestelėnų veidai: Tavija... Džonasas Stenhaupas... Hečas... Melinda... Orvas... garbusis Bobas Riginsas... Liusjenas... kiti. Visi žvelgia į duris.

Batai žengia ant juodai baltų šachmatinių plytelių. Lazda neatsilieka, stuksena ritmingais intervalais. Mes sekame batus, kol jie prieina prie durų į posėdžių salę. Čia kamera staiga nukrypsta į duris, ant kurių stiklinių sąvarų užrašyta:

LITL TOL AILENDO MERIJOS POSĖDŽIŲ SALĖ

Žemiau kitas užrašas:

TIKĖSIME DIEVU IR VIENAS KITU

Salos gyventojai žiūri į atėjusįjį, jų akys išsiplėtusios iš baimės.

Dvi rankos geltonomis pirštinėmis suima rankenas ir atlapoja duris tiesiai į kamerą...

Tarpduryje stovi Linožas su savo striuke ir geltonomis pirštinėmis, pasikišęs lazdą po pažastimi. Jis šypsosi, akys daug-

maž įprastos, šiurpūs dantys kukliai paslėpti. Jis nusimauna pirštines ir susigrūda jas į striukės kišenes.

Kurtinančioje tyloje Linožas lėtai įeina į salę. Girdėti tik vienodas laikrodžio tiksėjimas.

Linožas iš lėto eina tarpu tarp suolų į tą pusę, kur stovėjo bufetas. Visi miestelėnai, išskyrus sėdinčius galinėse eilėse (kitaip tariant, tuos, kurie arčiausiai Linožo), atsisuka pažiūrėti į jį, akyse - nepasitikėjimas ir baimė.

Kai Linožas prieina prie lovelių su miegančiais vaikais, savanoriai sargai susislenka, savo kūnais užstodami Linožui vaikus.

Linožas pasiekia centrinį taką, vedantį ant pakylos. Sekundę stabteli ten, atlaidžiai šypsodamasis ir akivaizdžiai mėgaudamasis salėje tvyrančia baime bei nepasitikėjimu. Tarytum maitinasi tuo.

Čia mes atskirais kadrais matome visus pažįstamus. Ketės veide iššūkis: “Šitus vaikus paimsi tik per mano lavoną”. Garbingas apskritas Hečo veidas pritvinkęs ryžto ir įtampos, Melindos veide baimė ir neviltis. Ir kiti: Džekas Karveris... Ferdas Endriusas... Antonas Belas... visi bijo, visi prislėgti antžmogio buvimo... o tai tikrai jis - antžmogis, jie jaučia.

Paskutinį matome Robį blizgančiu nuo prakaito veidu, įkišusį ranką giliai į kišenę, kurioje paslėpė pistoletą.

Linožas pastuksena į suolus iš pradžių tako kairėje, po to dešinėje - kaip stukseno į Martos vartelius. Girdisi šnypštimas, ir nuo apanglėjusių vietų, kur prisilietė Linožas, kyla dūmai. Sėdėjusieji netoliese skubiai traukiasi. Tie, kurie buvo iš dešinės - tai Haupvelų šeimyna - Stenas, Merė ir Devis. Linožas šypsosi jiems, ir dabar jo lūpos prasiskiria tiek, kad matosi ilčių galiukai. Visi Haupvelai sureaguoja. Merė apglėbia per pečius savo sūnų ir žiūri į pabaisą su nerimu.

- Sveikas, Devi! - ištaria Linožas. - Neblogas bus pasakojimas “Kaip aš praleidau savaitgalį”?

Devis neatsako. Linožas žvelgia į jį nesiliaudamas šypsotis.

- Tavo tėvas - vagis. Per pastaruosius šešerius metus jis pavogė daugiau kaip keturiolika tūkstančių dolerių iš jūros produktų kompanijos, kurioje dirba. Už tuos pinigus jis lošia, - ir užtikrindamas priduria: - Jis pralošinėja.

Devis pasisuka ir meta į tėvą baimės ir abejonės sklidiną žvilgsnį. "Aš netikiu, - sako tas žvilgsnis. - Mano tėtis - niekada!" - bet sekundę Steno veide regi į spąstus pakliuvusio žvėries kaltę ir baimę. Tos akimirkos pakanka smarkiai sukrėsti berniuko tikėjimą tėvu, kuris buvo jo idealas.

- Tėti?..

- Nežinau, kas jūs toks, misteri, - sako Stenas, - bet jūs meluojate. Meluojate!

Gerai, bet to nepakanka. Niekas juo netiki, neišskiriant žmonos ir sūnaus.

- Gimei purve, dusyk pakartojai... a, Devi? Nors du sykius.

Su Haupvelais baigta. Tikėjimas vienas kitu šioje šeimoje pražuvo akimoju ir amžiams. Linožas lėtai slenka praėjimu ant pakylos. Visų akys seka neskubų jo ėjimą - ir kaipmat nusisuka; kiekviena širdis prisimena savo klaidas ir apgavystes. Pasiekęs Džonį Harimaną, Linožas sustoja ir vėl nusišypso.

- O, čia juk Džonis Harimanas! Tas pats, kuris supleškino baldų cechą Mačijase, kitoje sąsiaurio pusėje!

- Aš... o tu... to nebuvo!

- Ir dar kaip buvo! - šypsosi Linožas. - Prieš dvejus metus, kai atleido tave iš darbo! - jis pasisuka į Kirką Frimeną. - O Kirkas padėjo... tiesa? Žinoma, padėjo - juk draugas, a? - ir vėl į Džonį: - Septyniasdešimt žmonių neteko darbo, bet tu už save atkeršijai, juk tai svarbiausia, ar ne? O kaipgi!

Salos gyventojai žiūri į Džonį, lyg matydami pirmą kartą... ir Kirką taip pat. Džonis nuo tų žvilgsnių susitraukia iki pėdos ūgio.

- Matai, mulki! - kreipiasi į Džonį Kirkas. - Žiūrėk, į ką mus įpainiojai!

- Užsičiaupk! - atšauna Džonis, ir Kirkas užsičiaupia, bet per vėlu.

Linožas su šypsena eina prie pakylos. Visi seka jį susigūžę it šunys, kuriuos dažnai lupa. Nė vienas nesiryžta atremti jo žvilgsnį. Kiekvienas viliasi, jog Linožas nestabtels prie jo, neims kalbėtis kaip su Stenu ir Džoniu Harimanu.

Bet Linožas dar kartą sustoja prie Džeko Karverio. Džekas sėdi tarp tų dviejų, kuriuos Linožas jau apkaltino jauno gėjaus sumušimu. Džekas pakelia į Linožą akis ir greitai jas nukreipia į šalį. Taip pat nejaukiai jaučiasi ir Aleksas Haberis bei Liusjenas Furnjė.

- Taip, vaikinai, pamatytumėt tą pedą, kurį pamokėte... dėl to raiščio jam per akį. Šilkinio tokio raiščio.

Endžė Karver įsiklauso. Susiraukia. Ką ten Linožas kalba apie jos vyrą? Kad jis kažką sumušė? To negali būti! O gal gali?..

- Liaukis, - sako Džekas, nepakeldamas balso.

- Tas vyrukas gyvena viename iš namų be lifto Kanalo gatvėje, tiesiai už Lisabono. Galiu adresą duoti. Nežinau, gal norėsite jam visai šviesą užgesinti? Liusjenai, norėtum išbelsti jam antrą akį? Baigti darbą?

Liusjenas tyli nuleidęs akis į grindis.

- Aleksai?

Aleksas taip pat prarijo liežuvį.

- Gimęs nuodėmėj - į peklą garmėk, - ištaria Linožas ir palieka juos ramybėje, keliaudamas toliau pakylos link.

Robis Bilzas tebestovi tarp savo vadybininko stalo ir tribūnos, veidu tebežliaugia prakaitas, marškinių apykaklė permirko. Ir mato:

Tarpu tarp suolų, vilkinti tais pačiais ligoninės marškiniais, su išsidraikiusiais žilais plaukais eina jo motinos vaiduoklis. Žinoma,

ten vis dar Linožas, ir jis spaudžia rankoje tą pačią lazdą su vilko galva.

- Kodėl turėjau mirti tarp svetimų, Robi? - klausia ta jo motinos pamėklė. - Tu man taip ir nepaaiškinai, Robi. Kodėl turėjau mirti šaukdama tave? Aš tik norėjau atsisveikindama pabučiuoti...

Linožas (šitame kadre tai iš tikro Linožas) artėja, ir Robis išsitraukia pistoletą.

- Nesiartink! - surinka jis. - Įspėju, nesiartink!

- O, padėk tai, - sako Linožas.

Robio pirštai susispaudžia. Mes matome, kaip jis kovoja, neleisdamas ištiesti rankos, tačiau atrodo, jog kažkokia didesnė, neregima ranka vieną po kito atlenkia visus pirštus. Pistoletas krenta ant pakylos, ant kurios užsilipa Linožas.

Robis mato, kaip mama užlipa laiptais, o ligoninės marškiniai plevėsuoja ant išsekusio kūno. Ji nutaiko į Robį lazdos galą, ašarojančios senės akys piktai plyksteli.

- Kodėl nepapasakoji šiems žmonėms, kur buvai ir ką veikei, kai aš merdėjau, Robi? Tikriausiai tavo žmonai būtų ypač įdomu, tiesa, Robi?

- Užčiaupk gerklę! - rėkia Robis. - Sandra, netikėk juo! Neklausyk! Jis viską išsigalvoja!

Sutrikusi ir persigandusi Sandra bando stotis. Ursula sugauna ją už rankos ir priverčia vėl atsisėsti.

Linožas tiesia ranką prie Robio veido, spragsėdamas pirštais it dantimis.

- Tavo akys, Robi...

Robis žvelgia į netikrą motiną.

- Išgersiu tavo akis tiesiai iš galvos...

Kaulėta senės ranka be lazdos toliau spragsi.

Robis traukiasi, kojos susipina, ir jis krenta. Traukiasi nuo Linožo-motinos ant užpakalio, stumdamasis kojomis, ir pasislepia už

savo tarnybinio stalo. Ten ir lieka tyliai inkšti bei kažką nesuprantamai murmėti. Užtaisytas jo ginklas mėtosi už penkių pėdų.

Per miestelėnų eiles nubėga išgąstingas šurmulys, o Linožas užlipa į tribūną ir atsiremia į jos šonus kaip savim pasitikintis politikas, pasirengęs rėžti kalbą.

- Nesijaudinkite, mielieji - jis pasveiks, užtikrinu jus. O kol kas patogiau, kad jis sėdėtų po stalu, negu belsti, kad nutiltų, ar ne? Šiek tiek ramiau. Tęskime. Pasakyk tiesą... - jis padaro pauzę ir nusišypso - ...sugėdinsi velnią.

Visi žvelgia į jį su baime, tylėdami. Jis į visus - su šypsena.

- Taigi pereiname prie klausimo esmės. Aš jį išdėstysiu, po to nusileisiu į apačią ir luktelsiu, kol priimsite sprendimą.

Pakyla Sanis Brodiganas. Jis išsigandęs, bet ryžosi paklausti.

- Kodėl atėjote čia? *Kodėl būtent mes*?

- Jumyse yra kažkas bjauraus, - vos girdimai ištaria Maikas.

Molė paima jį už rankos. Maikas suneria jos ir savo pirštus, pakelia jos ranką prie savo veido ir patrina skruostą.

- Aš čia todėl, kad salose žmonės moka susivienyti vardan visų gerovės, kai reikia... ir moka saugoti paslaptis. Taip buvo Roanoko saloje 1587 metais, taip ir Litl Tol Ailendo saloje 1989-aisiais.

- Kalbėkite aiškiai! - pakyla Hečas. - Užteks dantis užkalbinėti. Sakykite, ko norite.

Hečas atsisėda. Linožas stovi ant pakylos nuleista galva, tartum susimąstęs. Miestelėnai, sulaikę kvėpavimą, laukia tęsinio. Gatvėje dejuoja pūga. Pagaliau nepažįstamasis pakelia galvą ir permeta akimis salę.

- Jūsų vaikai čia, su jumis... bet jų čia nėra. Manęs taip pat, nes iš dalies esu su jais.

Jis parodo dešinėn, kur langai išeina į lauką. Giedrą dieną matytųsi prieplauka pasibaigiantis šlaitas į sąsiaurį ir žemyną. Dabar langai tamsūs... tol, kol Linožas nepakelia lazdos ir neparodo į juos vilko galva.

Langus užlieja ryški žydra šviesa. Salos gyventojai nustėrsta, išsigąsta, kai kurie tiesiog užsidengia akis ranka.

- Žiūrėkite! - reikalauja Linožas.

Kamera pasisuka į centrinį langą. Žydras dangus... apačioje debesys... paukščių virtinė (galbūt antys?) plasnoja virš debesų. Tik ten ne antys... ne žąsys... tai... tai...

Posėdžių salės "Vaikų kampelyje" ant kojų pašoka Endis Robišo, neatplėšdamas akių nuo tviskančio lango. Jo veide - sąmyšis.

- Haris... o Dieve, tai Haris!

Jis atsigręžia į miegantį sūnų, mato, kad berniukas nedingo, ir vėl pasisuka į langą. Prie jo atsiduria Endžė.

- *Basteris! Džekai, tenai Basteris!*

- Jie ten visi, - sako Linožas tiesiai į kamerą.

Ir mes matome tą patį vaizdą - Linožas lekia pleišto priekyje paskui lazdą. Jis laiko už rankų Pipą ir Ralfį kaip ir anksčiau, o kiti vaikai išsirikiavę už jų. Vaikai juokiasi, džiaugiasi, laimingi neapsakomai. Kol...

- Bet jeigu aš juos paleisiu tenai... - skamba Linožo balsas...

Linožas danguje paleidžia Ralfio ir Pipos rankas, ir laimė užleidžia jų veideliuose vietą siaubui. Pasileidę visi aštuoni su klyksmais krenta žemyn, ir juos praryja tirštas debesis.

- ...jie žus *čia*, - sako Linožas kamerai.

Stovintis ant pakylos Linožas nuleidžia lazdą, ir vaiski žydrynė languose užgęsta - jie vėl pasidaro juodi. Salos gyventojai neapsakomai sukrėsti. Natūralu, kad labiausiai sukrėsti tėvai.

- Ir jūs pamatysite, kaip tai atsitiks, - tikina Linožas. - Jie užges...

Jis sudeda lūpas, nežymiai pasisuka į kairę ir papučia. Ant sienos užgęsta kelios (tiksliau, lygiai aštuonios) žvakės.

- ...kaip žvakės vėjyje, - su šypsena baigia Linožas.

Ursula Godso pašoka. Kadaise gražų jos veidą perkreipė ir pasendino sielvartas. Ji sverdėja, vos negriūva, bet Melinda sugauna ją ir neleidžia parvirsti. Ursula maldauja visa širdimi, liedama ašaras.

- Tik nelieskite mano Salės, misteri! Ji man viena beliko! Mes duosime jums tai, ko norite, prisiekiu, duosime, jeigu turime tai. Ar ne? - ji pasisuka į susirinkusiuosius.

Ketė Vizers... Sanis... Dela Bisonet... Džena Frimen... Džekas, Liusjenas ir Aleksas Haberis, kaltai susibrukę į krūvą... visi linksi ir pritaria. Taip, jie Linožui atiduos tai, ko jis nori. Jie tam pasiruošę.

- Tai kas gi tai? - pakyla Hečas iš pirmos eilės su savo žmona. - Pasakykite.

- Ilgai gyvenu šiam pasaulyje, - pradeda Linožas. - Tūkstančius metų. Bet aš ne iš dievų, ir nesu nemirtingas.

Jis paima savo lazdą ties viduriu, iškelia ją virš galvos ir pasuka horizontaliai prieš savo veidą. Vos regimas šešėlis nuo žvakių krenta ant jo kaktos ir žemiau. Tuo metu stiprus ir gražus keturiasdešimtmečio veidas keičiasi... sensta. Tai jau raukšlėtas ir suglebęs senio... *iškasenos* veidas. Ir akys žvelgia iš po nusvirusių vokų, pakiuose maišeliai.

Salė ima aikčioti ir šnibždėtis. Ir vėl kamera gaudo veidus minioje, rodydama jų reakciją. Štai Endis Robišo, sėdintis su savo sūnumi, laiko jo ranką ir glosto.

- Štai, matote, koks aš iš tikro. Senas. Ligotas. Faktiškai ant mirties slenksčio.

Linožas vėl pakelia lazdą, ir šešėlis pasitraukia nuo jo veido, grąžindamas jaunystę. Jis palaukia, kol salė nutils.

- Jeigu skaičiuosime jūsų gyvenimais-dienomis, gyvensiu dar ilgai. Vaikščiosiu žeme ir tuomet, kai jūs visi, išskyrus pačius mažiausius - galbūt Devį Haupvelą ar Doną Bilzą...

Intarpas. Sėdintis šalia tėvų Devis Haupvelas ir miegantis Donas.

- ...trunysite žemėje. Bet mano masteliais laiko man liko nedaug. Klausiate manęs, ko aš noriu?

Kamera rodo Maiką ir Molę Andersonus. Maikas jau suprato, ir jo veide siaubas. Kai jis prabyla, balsas nuo šnabždesio garsėja iki dejonės. Molė spaudžia jo ranką.

- Ne, - taria Maikas. - Ne, ne, ne...

Linožas kalba toliau, nekreipdamas dėmesio į konsteblį.

- Man reikia to, kurį išauklėsiu ir išmokysiu, to, kuriam perduosiu viską, ką žinau ir moku, kas atliks mano darbą, kai pats nebegalėsiu to daryti.

Maikas pašoka pakeldamas ir Molę.

- Ne! Ne! *Niekada*!

Linožas ir toliau nepaiso Maiko.

- Man reikia vaiko. Vieno iš tų, kurie miega kampe. Kurio - nesvarbu; mano akyse jie vienodi. Duokite man tai, ko aš noriu, - duokite savo valia, - ir aš pasitrauksiu.

- Ne! - šaukia Maikas. - Mes niekad neatiduosime tau savo vaikų! Niekada!

Jis išsilaisvina iš Molės rankos ir puola prie laiptų ant pakylos, aiškiai pasirengęs susidoroti su Linožu. Įniršis nuslopino abejones, ar jis pajėgs įveikti antgamtinę Linožo jėgą.

- Laikykite jį! - šaukia Linožas. - Jeigu nenorite, kad numesčiau vaikus iš dangaus! O aš tai padarysiu! Prisiekiu, numesiu!

Vaikų kampelyje mažyliai ėmė vartytis lovelėse, dejuoti, ramius veidus iškreipė siaubas... arba kažkas, atsitikę toli toli, aukštai aukštai.

- Laikykite jį! - šaukia išsigandęs Džekas Karveris. - Sulaikykite jį! Dėl Dievo, sustabdykite!

Garbusis Bobas Riginsas sugriebia Maiką per pečius anksčiau, nei konsteblis pribėga prie laiptų. Hečas prisijungia anksčiau, nei Maikui pavyksta nusikratyti Riginso, kuris, nors ir stambus, yra veikiau storas nei stiprus.

- Ne, Maikai! - sako Hečeris. - Mes turime jį išklausyti - bent jau išklausyti...

- Ne! - rėkia Maikas, stengdamasis ištrūkti. - Paleisk mane, Hečai! Po velnių...

Jis beveik išsivaduoja, bet tada ant jo sugriūva Liusjenas, Sanis, Aleksas ir Džonis. Nepėsti vyrukai. Jie pasodina jį atgal į vietą pirmoje eilėje. Mes matome, kad tai darydami jie jaučiasi nejaukiai, bet visi nusiteikę ryžtingai.

- Maikai Andersonai, ramiai pasėdėsi, kol jis pasakys, ką nori, - kalba Džonis. - Mes jį išklausysime.

- Taip reikia, - priduria Liusjenas.

- Jūs nesuprantate, - prieštarauja Maikas. - Klausyti jį - tai blogiausia, ką galime padaryti!

Jis atsisuka į Molę pagalbos ir paramos, bet tai, ką išvysta, priverčia jį suakmenėti. Tai - neryžtingumo ir nevilties mišinys.

- *Mole? Mole?* - paklaikęs šaukia Maikas.

- Aš nežinau, Maikai. Man regis, geriausia išklausyti.

- Išklausysim - juk nepakenks, - sako Melinda.

- Jis prirėmė mus prie sienos, - priduria Sanis.

Jie atsigręžia į Linožą.

Visų akys nukreiptos į jį. Visi laukia svarbiausių žodžių.

Ir Linožas ima kalbėti. Kamera lėtai artinasi iki jo, kol rodo stambiu planu.

- Tokioje situacijoje aš negaliu pasiimti pats... nors nubausti galiu, patikėkite manimi. Atiduokite man vieną vaiką iš tų, kurie miega tenai, kad galėčiau auginti kaip savo - ir aš paliksiu jus ramybėje. Jis arba ji gyvens ilgai, ir kai kiti miegantys jau bus mirę,

jis arba ji dar gyvens, daug ką pamatys. Duokite man tai, ko noriu, ir aš pasitrauksiu. Atsisakysite - ir tie sapnai, kuriuos regėjote praeitą naktį, virs realybe. Vaikai nukris iš dangaus, o jūs, pora už poros, sušoksite į vandenyną. Kai audra baigsis, šita sala bus tokia, koks po audros buvo Roanokas. Tuščia. Apleista. Duodu jums pusvalandį. Apsvarstykite klausimą... kam dar skirti miesto susirinkimai? O tada...

Jis nutyla. Kamera pasiekia maksimalų stambų planą.

- Spręskite.

Užtemimas. Ketvirto veiksmo pabaiga.

PENKTAS VEIKSMAS

Prie merijos pastato vėjas rita sniego sūkurius, bet snigti liovėsi. Šimtmečio audra - bent jau Motinos Gamtos sutvertoji - baigėsi.

Danguje ima kilti ir skirstytis debesys. Vėl pasirodęs mėnulis lieka tviskėti danguje.

Mes einame merijos koridoriumi prie stiklinių durų į salę, kameros apačioje šmėkšteli užrašas:

TIKĖSIME DIEVU IR VIENAS KITU

Matosi, kaip Robis Bilzas išropoja iš pastalės (plaukai sušiaušti), atsistoja ir eina prie tribūnos.

Toliau viską matome kaip visumą, kad ir kaip būtų sumontuota.

Robis prieina prie tribūnos ir nužvelgia laukiančią salę. Maikas lieka sėdėti ant pirmo suolo, nors pastebimai virpa kaip aukštos įtampos laidas. Jam iš vienos pusės Hečas, iš kitos - Molė. Mai-

kas laiko ją už rankos, ji su nerimu žvelgia į jį. Ant antro suolo už jų Liusjenas, Sanis, Aleksas ir Džonis - savanoriškas konvojus. Jeigu Maikas bandys kištis į klausimo svarstymą, jie jį sulaikys.

Salės gale, kur miega vaikai, suaugusiųjų padaugėjo. Prie sėdinčios ant Salės lovelės Tavijos prisijungė Ursula, šalia Hario jau sėdi ir Endis, ir Džila, o prie Endžės, nepaliekančios Basterio, priėjo Džekas... tačiau kai jis mėgino apglėbti ją per pečius, moteris išsisuko nuo jo prisilietimo. "Tau teks kai ką paaiškinti, Džeki," - galėtų pasakyti Rikis Rikardas. Melinda sėdi prie Pipos, Sandra sergsti Doną. Karla ir Henris Braitai sėdi Frenko lovos kojūgaly susikibę už rankų. Linda Sent-Pjer - netoli Heidės. Bet visų tėvų dėmesys nukreiptas ne į vaikus, o į Robį Bilzą, pasišovusį pirmininkauti... ir kaimynus salos gyventojus, kurie nuspręs jų vaikų likimą.

Neįtikėtinomis pastangomis susitvardęs, Robis dirsteli po katedra ir ištraukia pirmininkaujančiojo plaktuką - seną ir sunkų, reliktą, išlikusį dar iš septynioliktojo amžiaus. Kelias sekundes spokso į jį, it niekad nebūtų matęs, ir nuleidžia ant stalo garsiai taukšteldamas. Keli žmonės krūpteli.

- Aš kviečiu laikytis tvarkos. Mano nuomone, geriausia šį reikalą spręsti taip, kaip sprendžiame bet kurį miesto klausimą. Juk taip ir yra? Čia miesto klausimas?

Tyla ir įsitempę veidai. Maiko išvaizda liudija, kad jis norėtų atsakyti - bet jis tyli. Molė vis dar taip pat susirūpinusi žiūri į savo vyrą ir glosto jo ranką, kuri smarkiai (gal net skaudžiai) spaudžia jos ranką.

- Prieštaraujančių yra? - klausia Robis.

Tyla. Robis vėl nuleidžia plaktuką - tarkšt! - ir vėl keli žmonės pašoka. Bet ne vaikai. Jie kietai miega. Arba guli be sąmonės.

- Klausimas, ar duoti tam... tam asmeniui, kuris pasirodė saloje, vieną iš mūsų vaikų. Jis sako, kad išeis, jeigu atiduosime jam tai, ko jis nori, arba nužudys visus, - įskaitant vaikus, - jeigu atsisakysime. Teisingai suformulavau klausimą?

Tyla.

- Gerai. Tai ką nuspręs Litl Tol Ailendas? Kas nori pasisakyti?

Tyla. Po to lėtai pakyla Kolas Frizas. Nužvelgia savo kraštiečius.

- Nematau išeities, jeigu tikime, kad jis gali įvykdyti savo pažadą.

- O tu juo tiki? - klausia Roberta Koin.

- Tai pirmas klausimas, kurį sau uždaviau. Ir... taip, tikiu. Mačiau daug to, kas mane įtikino. Aš manau taip: arba mes jam duosime tai, ko jis nori, arba jis paims viską, ką turime... vaikus taip pat.

Kolas sėdasi.

- Roberta Koin pastebėjo svarbų momentą, - sako Robis. - Kas tiki, kad Linožas sakė tiesą? Kad jis gali nutrinti salą nuo žemės paviršiaus ir padarys tai?

Tyla. Tiki visi, bet niekas nenori pirmas pakelti ranką.

- Mes visi sapnavome tą patį, - prabyla Dela Bisonet. - Tas sapnas nebuvo įprastas. Žinau tiek aš, tiek jūs visi. Jis sąžiningai mus įspėjo.

Ji pakelia ranką.

- Nieko sąžiningo čia nematau, - sako Bertas Soamsas, - bet...

Viena jo ranka laikiname įtvare, bet jis pakelia kitą. Jo pavyzdžiu paseka ir kiti - iš pradžių nedaug, po to vis daugiau, beveik visi. Hečas ir Molė pakelia ranką paskutiniai. Tik Maikas sėdi paniuręs, nepakeldamas rankų nuo kelių.

- Tai dar ne klausimas apie tai, ką daryti, Maikai, - tyliai sako Molė. - Kol kas ne. Tik ar tikime...

- Aš žinau, apie ką šitas klausimas, - atšauna Maikas. - Jei jau atsistoji ant šito kelio, kiekvienas kitas žingsnis lengvesnis už ankstesnį. Tai irgi žinau.

- Taigi, - nuleisdamas ranką sako Robis, - mes juo tikime. Šitas klausimas išaiškėjo. Dabar, jeigu turite nuomonių dėl pagrindinio klausimo...

- Aš noriu kalbėti, - pakyla Maikas.

- Tavo teisė, - sutinka Robis. - Esi lygiateisis mokesčių mokėtojas. Kalbėk.

Maikas lėtai užlipa laiptais ant pakylos. Molė seka neatitraukdama akių. Maikas nesivargina prieiti prie tribūnos - jis tiesiog pasisuko veidu į kraštiečius. Kelias akimirkas auga dėmesys ir įtampa salėje, kol Maikas svarsto, nuo ko pradėti.

- Ne, jis ne žmogus. Aš nebalsavau, bet vis tiek sutinku. Aš mačiau, ką jis padarė su Marta Klarendon, su Piteriu Godsu, ką padarė su mūsų vaikais - ir netikiu, kad jis žmogus. Sapnavau tą pat, ką ir jūs, ir ne blogiau už jus žinau jo grasinimų realumą. Gal net geriau - aš jūsų konsteblis, kurį išrinkote sekti, kaip laikomasi jūsų įstatymų. Bet... žmonės... vaikų galvažudžiams neatiduoda! Jūs tai suvokiate? *Vaikų neatiduoda*!

Iš vaikų kampelio išeina Endis Robišo.

- Tai kokį turime pasirinkimą? Ką darysime? Ką *galime* padaryti?

Šitą repliką palydi garsus pritarimo šnibždesys, ir Maikas sunerimsta - tai matosi. Nes vienintelis atsakymas, kurį jis turi, be prasmės. Tas atsakymas - teisingo poelgio narsa.

- Stoti prieš jį, - sako Maikas. - Petys į petį. Vienu balsu ištarti jam “ne”. Padaryti tai, kas parašyta ant durų, pro kurias čia įėjome - tikėti Dievu ir vienas kitu. Ir tada... galbūt... jis pasitrauks. Kaip pasitraukia audra, išleidusi savo kvapą.

- O jeigu jis pradės badyti savo lazda? - pakyla Orvas Bučeris. - Kas tuomet? O mes krisime kaip musės ant palangės?

Garsus pritariantis murmėjimas.

Pakyla garbusis Bobas Riginsas:

- “Atiduokite tad, kas ciesoriaus, ciesoriui, o kas Dievo - Dievui”. Tu pats tai sakei, Maiklai, prieš valandą. Evangelija pagal Matą.

- “Pasitrauk nuo manęs, šėtone, nes pasakyta: “Savo Viešpačiui Dievui lenkis ir Jam vienam tarnauk”. Evangelija pagal Morkų, - atšauna Maikas ir apsidairo. - Žmonės... jeigu atiduosime vaiką...

vieną iš savo kūdikių - kaip po to gyvensime ir žiūrėsime vienas kitam į akis, net jeigu jis paliks mus gyvus?

- Puikiai gyvensime, - atsiliepia Robis Bilzas.

Maikas nustebęs atsigręžia į jį, ir tuo metu centriniu taku prie pakylos išeina Džekas Karveris. Kai jis pradeda kalbėti, konsteblis pasisuka į jį. Jį apšaudo iš visų pusių.

- Mes visi turime kažką, su kuo tenka susitaikyti, Maikai. O gal tu kitoks?

Šūvis taiklus. Matome, kaip Maikas prisimena.

Jis kreipiasi į Džeką ir visus:

- Ne, aš toks pat. Bet tai ne tas pat, kas gyventi prisimenant, jog sukčiavai per egzaminus, su kažkuo permiegojai, užvažiavai kam nors per srėbtuvę išgėręs arba blogos nuotaikos. *Tai - vaikas.* Džekai, nejaų nesupranti?

Galbūt jo žodžiai pasiekė jų širdis. Bet tada prabyla Robis.

- Tarkim, tu teisus, jį reikia vyti lauk... tarkim, sustosime mūru, susikibsime ir atrėšime: "NE!", tarkim, kad mes tai padarysime ir jis išnyks. Grįš ten, iš kur atsidangino.

Maikas įdėmiai stebi laukdamas spąstų.

- Bet tu matei mūsų vaikus. Nežinau, ką jis jiems padarė, bet neabejoju, jog skrydis dangumi - tikslus apibūdinimas. Jie gali nukristi, ir tuo aš tikiu. Jam užteks tik mostelti ta lazda, ir jie nugarmės. O kaip galėsime gyventi ir žiūrėti vienas kitam į akis, jeigu tai įvyks? Mes kalbėsime, kad nužudėme visus aštuonis tik todėl, jog buvome per geri, pernelyg dori, kad paaukotume vienintelį?

- Bet juk tai gali būti blefas... - bando prieštarauti Maikas.

- Tai ne blefas, Maikai, pats žinai! - staiga griežtai ir piktai nutraukia jį Melinda. - Tu tai *matei.*

Tavija Godso neryžtingai išeina prie centrinio praėjimo pradžios - akivaizdu, kad miestelėnai linkę kalbėti čia. Iš pradžių ji kalba neužtikrintai, bet tolydžio įgauna ryžto.

- Kalbi taip, Maikai, lyg jis norėtų nužudyti tą vaikelį... lyg tai būtų žmogaus aukojimas. Man tai labiau panašu į įsivaikinimą.

Ji apsidairo šypsodamasi, lyg tikintų: jeigu jau teks tai padaryti, pasistenkime padaryti, kaip geriau. Pažvelkime iš gerosios pusės.

- Ir dar ilgas gyvenimas! - antrina Džonasas, po to nutyla. - Jeigu galima juo tikėti. Bet po to, kai jį pamačiau... aš tikiu.

Miestelėnai suošia pritardami. Ir palaimindami.

- Linožas mirtinai užtalžė Martą Klarendon savo lazda! - šaukia Maikas. - Akis jai išdaužė! Mes svarstome, ar atiduoti vaiką pabaisai!

Šitie žodžiai sutinkami tyla. Žmonės nuleidžia akis į grindis ir rausta iš gėdos. Garbusis Bobas Riginsas vėl atsisėda. Jo žmona uždeda ranką jam ant rankovės ir priekaištingai žiūri į konsteblį.

- Tegu taip, - sako Henris Braitas, - bet kaip kiti vaikai? Pasakysime "ne" ir žiūrėsime, kaip jie miršta mūsų akyse?

- Taip, Maikai, - pritaria Kirkas. - Ką pasakysi apie daugumos gerovę?

Šiuo klausimu Maikas neturi ką atsakyti.

- Bet juk ir apie vaikus gali būti blefas. Šėtonas - melo tėvas, o šitas tipas aiškiai artimas jo giminaitis.

- Ir tu psirengęs rizikuoti? - inkščia įsiutusi Džila Robišo. - Puiku! Tik rizikuok savo sūnumi, ne mano!

- Pakartojai mano mintį! - palaiko ją Linda Sent-Pjer.

- Žinai, Maikai, - sako Henris Braitas, - kas čia baisiausia? Tarkim, tu iš dalies teisus... ir mes liksim gyvi, o *jie,* - jis parodo į vaikus, - mirs? Kaip mes galėsime žiūrėti vienas į kitą? Kaip toliau su tuo gyvensime?

- Ir kaip mums po to gyventi šalia tavęs? - klausia Džekas.

Nedraugiškas erzelis. Džekas - gėjų naikintojas - grįžta prie miegančio savo sūnaus ir atsisėda. Į tai Maikas taip pat negali atsakyti. Mes matome, kaip jis ieško atsakymo, bet jo neranda.

Robis pasižiūri į laikrodį. Jame 9:20.

- Jis sakė - pusvalandį, - primena Robis. - Mums liko dešimt minučių.

- Negalima to daryti! - šaukia Maikas. - Kaip jūs nesuprantate? Negalime leisti jam...

- Mes išklausėme tavo nuomonę, Maikai, - be užuojautos sako Sanis. - Dabar sėskis, gerai?

Maikas beviltiškai dairosi. Jis nekvailas, supranta, kur viskas krypsta.

- Turite apie tai pamąstyti, žmonės. Labai gerai pamąstyti.

Jis nulipa laipteliais ir atsisėda prie Molės. Ji leidžia paimti už rankos, bet paskui ištraukia.

- Einu pas Ralfį, Maikai.

Ji pakyla ir eina taku ten, kur miega vaikai. Dingsta tėvų būryje neatsigręžusi.

- Dar kas nors nori pasisakyti? - klausia Robis. - Ką siūlote?

Po sekundės į priekį išeina Ursula.

- Atleisk mums, Viešpatie, geriau atiduokime jam tai, ko jis nori. Atiduokime tai, ko jis nori, ir tegu eina sau. Man nusispjauti į savo gyvenimą, bet vaikai... net jeigu tai bus Salė. Geriau tegu gyvena su blogu žmogumi negu... negu miršta.

Ir pratrūksta proverksmiais priekaištauti:

- *Viešpatie, Maiklai Andersonai, tu ką, širdies neturi? Čia juk vaikai! Negalime leisti jam nužudyti vaikus!*

Ir grįžta ten, kur miega mažyliai. Į Maiką įremtos priešiškų veidų eilės.

- Dar kas nors? - klausia Robis, žiūrėdamas į laikrodį.

Maikas nori stoti, bet Hečas ima jį už rankos ir spusteli. Maiko akyse pralaimėjimas ir klausimas, ir Hečas vos pastebimai papurto galvą. “Užteks, - reiškia tas judesys. - Padarei viską, ką galėjai”.

Maikas išsivaduoja iš jo rankos ir vėl atsistoja. Dabar jis neina prie pakylos, o kreipiasi į miestelėnus iš vietos:

- Nereikia. Prašau jūsų. Andersonai Litl Tol Ailende gyvena nuo 1735 metų. Maldauju jūsų kaip salos gyventojas ir Ralfio An-

dersono tėvas - nedarykite to, - po pauzės priduria: - Tai prakeikimas. Amžina pražūtis.

Jis beviltiškai apsidairo, ir niekas, netgi jo žmona, nenori susitikti su jo akimis. Vėl stoja tyla, ir vos girdimai švilpauja vėjas bei tiksi laikrodis.

- Gerai, - sako Maikas. - Tuomet siūlau apriboti balsavimo teisę. Tegu sprendžia tėvai, tik tėvai. Jie visi vietiniai...

- Tai nesąžininga! - stoja Linda Sent-Pjer.

Ji meiliai paliečia miegančios savo dukters antakį.

- Aš pati ją išauginau, - taip, labai padedant visiems miestelėnams, ir tavo žmonai, Maikai, - bet iš esmės pati viena. Ir negaliu viena priimti tokio sprendimo. Kam tuomet yra bendruomenė, jeigu ne padėti žmonėms, kai nutinka iš tiesų baisus dalykas? Kai nėra iš ko pasirinkti?

- Geriau nepasakyčiau, - pritaria Endis.

- Bet... - pradeda Maikas.

- Sėskis!.. Balsuokime!.. Pradėkim balsuoti!.. - girdisi balsų choras.

- Dar kas nors kelia klausimų dėl balsavimo teisės? - klausia Robis. - Gal tai ir ne visai demokratiška, bet reikia nuspręsti. Norėčiau išgirsti kurio nors tėvo nuomonę.

Įtempta tyla, ir Melindos Hečer balsas:

- Aš siūlau, kad balsuotų visi.

- Palaikau, - antrina Karla Brait.

- Tai ne... - bando prieštarauti Maikas.

- Patylėk! - surinka Endžė. - Tau jau leido pasisakyti, dabar sėsk ir patylėk!

- Keliamas siūlymas, kad dėl to, ar misteriui Linožui būtų duota tai, ko jis prašo, balsuotų visi, - paskelbia Robis Bilzas. - Kas "už"?

Rankas pakelia visi, išskyrus Maiką. Jis mato, kad Molė taip pat pakėlė ranką, mato, kad žmona į jį nežiūri, ir pradeda mirti jo širdyje.

- Kas "prieš"?

Nė vienos rankos. Maikas tiesiog sėdi pirmoje eilėje nunarinęs galvą.

- Pasiūlymas priimtas, - Robis nuleidžia plaktuką.

Tesė Maršan reikalauja:

- Siūlyk balsuoti dėl klausimo, Robi Bilzai. Dėl paties klausimo.

Rūsyje Linožas žiūri į lubas, ir jo akys švyti prieblandoje. Gyventojai rengiasi balsuoti, ir jis tai žino.

Salėje Džoana karštai prašo:

- Dėl Dievo, balsuokime ir pabaikime viską!

- Mano sūnus tame nedalyvauja! - pareiškia Maikas. - Tikiuosi, tai aišku? Mano sūnus nebus šitos... niekšybės dalimi.

- Bus, - atsako Molė.

Kurtinanti tyla. Maikas pakyla ir žvelgia į žmoną, netikėdamas savo ausimis. Jie žiūri vienas į kitą per visą salę.

- Mes niekuomet nevengėme savo pareigos, Maiklai, - sako Molė. - Visuomet dalyvavome salos gyvenime. Dalyvausime ir šį kartą.

- Negali būti, kad kalbėtum rimtai, Mole. Tai netiesa?

- Tai tiesa.

- Tai beprotystė.

- Galbūt - bet ne dėl mūsų kaltės. Maiklai...

- Aš išeinu! Velniop visa tai! Ir jūs visi prasmekite! Pasiimu savo sūnų ir išeinu!

Nespėja nueiti trijų žingsnių, kai jį pastveria savanorių sargyba ir pasodina į vietą. Molė žiūri, kaip Maikas priešinasi, kokie šiurkštūs jo sargybiniai, - jiems nepatinka jo požiūris į abejotiną sprendimą, kuris dabar priimamas, - ir pasileidžia bėgti praėjimu tarp suolų.

- Hečai! Padėk! - šaukia Maikas.

Bet Hečas nusigręžia, ir jo veidas liepsnoja. Maikas veržiasi jo pusėn, bet Liusjenas trenkia jam į nosį. Kraujas.

- Liaukitės! Nemuškite jo! - šaukia Molė. - Maikai, tave smarkiai...

- Pasitrauk, - sako jai Maikas. - Pasitrauk, kol dar galiu valdytis ir nespjoviau tau į veidą.

Ji žengia žingsnį atgal išplėtusi akis.

- Maikai, jeigu tu suprastum... to negalime nuspręsti mes vieni. Tai liečia visą miestą!

- Žinau - argi sakiau kitaip? Eik šalin, Mole.

Ji pasitraukia nuliūdusi ir skaudama širdimi. Sanis Brodiganas ištiesia Maikui nosinę.

- Galite paleisti, - sako Maikas. - Niekur nedingsiu.

Jie jį paleidžia, nors ir dvejodami. Robis nuo pakylos seka sceną akivaizdžiai patenkintas. "Nors padėtis labai bjauri, - sako jo veidas, - bet jeigu šventulėliui konstebliui sugurino snukį, tai jau šis tas".

Molė pasitraukia nuo Maiko, kuris į ją nežiūri. Jos lūpos trukčioja ir virpa. Verkdama ji pasitraukia į salės galą. Žmonės pakeliui plekšnoja jai per rankas, pakuždomis ramina ir pritaria "Nieko, viskas išsispręs", "Jis vėliau atsikvošės", "Tu pasielgei teisingai"... Salės gale ją apkabina Melinda, Džila ir Linda Sent-Pjer.

Hečas prisėda prie Maiko, pasirengęs prasmegti iš gėdos.

- Maikai, aš...

- Nutilk, - nežiūrėdamas užčiaupia Maikas. - Nutilk ir nešdinkis.

- Kai turėsi laiko pamąstyti, suprasi, - kalba jam Hečas. - Suprasi. Tai vienintelė mum likusi išeitis. Kas dar? Mirti už principus? Mums visiems? Įskaitant tuos, kurie per maži, kad suprastų, už ką miršta? Pagalvok apie tai.

Maikas pagaliau pakelia akis:

- O jeigu baigsis tuo, kad Linožas paims Pipą?

Ilga pauzė. Hečas svarsto. Po to žiūri Maikui tiesiai į akis:

- Pasakysiu sau, kad ji mirė kūdikystėje. Nenumatyta naujagimio mirtis, niekas nieko negalėjo pakeisti. Ir patikėsiu tuo. Patikėsime abu su Mele.

Robis vėl kaukši į tribūną plaktuku.

- Dėmesio, dėmesio! Skelbiamas balsavimas. Atiduosime mes misteriui Linožui tai, ko jis prašo, už tai, kad paliktų mus ramybėje? Ką pasakys Litl Tol Ailendas? Kas "už", balsuoja įprastu rankos pakėlimu.

Sekundę salė sulaiko kvapą. Po to salės gale ranką pakelia Endis Robišo.

- Aš - Hario tėvas, ir balsuoju "už."

- Aš - jo motina, ir taip pat balsuoju "už", - sako Džila Robišo.

- Mes su Klara balsuojame "už", - pakelia ranką Henris.

Ranką pakelia ir Linda Sent-Pjer. Po jos Sandra Bilz, Robis ant pakylos taip pat pakelia ranką.

- Neturime išeities, - pakelia ranką Melinda.

- Nėra pasirinkimo, - Hečas pakelia ranką.

- Balsuoju "už" - tai vienintelė išeitis, - Ursula.

Jos pavyzdžiu paseka Tavija.

- Tenka, - Džeko balsas.

Jis pakelia ranką. Andžela ilgai ir meiliai žvelgia į miegantį Basterį, paskui taip pat pakelia ranką.

Visos salės akys nukreiptos į Molę. Ji atsiklaupia, bučiuoja sūnų į fėjos balną ant nosies, po to pakyla. Kreipiasi į visus... bet kažkuria prasme kalba tik Maikui, ir jos veidas maldauja suprasti.

- Netekti vieno gyvo geriau, nei netekti visų. Aš balsuoju "už".

Ir pakelia ranką. Jai įkandin pakyla ir daugiau rankų. Kamera slenka eilėmis, sustoja ties kiekvienu pažįstamu veidu, ir rodo, kaip kyla visų rankos... išskyrus vieno.

Robis minutę lukteli, žvelgdamas į pakeltas rankas ir gedulingus veidus. Reikia atiduoti žmonėms, kas priklauso... jie priėmė baisų sprendimą... ir tai žino.

- Kas "prieš"? - tyliai klausia Robis.

Pakeltos rankos nusileidžia. Maikas, nepakeldamas akių, aukštai ištiesia ranką.

- Visų balsai prieš vieną, - paskelbia Robis. - Pasiūlymas priimtas.

Laikrodis rodo pusę dešimtos ir muša vieną kartą.

Atsidaro durys, įeina Linožas, nešdamas lazdą vienoje rankoje ir zomšos maišelį kitoje.

- Ar nusprendėte, žmonės? - klausia jis.

- Taip, - atsako Robis. - Sprendimas jūsų naudai.

- Nuostabu, - taria Linožas.

Jis praeina pro paskutinę eilę, sustoja ties praėjimu ir žvelgia į tėvus.

- Jūs teisingai pasirinkote.

Molė nusisuka - jai šlykštus besišypsančio monstro pritarimas. Linožas mato jos pasidygėjimą, ir jo lūpos išsišiepia dar plačiau. Jis lėtai eina taku, laikydamas priešais save maišelį su rutuliukais.

Užlipa laiptais, ir Robis mikliai pasitraukia į šoną persigandusiu veidu: Linožas stovi prie tribūnos, geraširdiškai šypsosi savo įkaitams.

- Jūs atlikote gerą darbą, mano draugai. Kad ir ką šnekėtų jums konsteblis, jūs gerai pasielgėte. Pasielgėte teisingai. Tai buvo vienintelis dalykas, kokį tokiomis aplinkybėmis galėjo padaryti geri, mylintys, atsakingi žmonės.

Kapšiuką jis laiko už virvelės taip, kad jis karo jo rankoje.

- Tai magiški akmenėliai. Jie buvo seni, kai pasaulis dar buvo jaunas, jų pagalba buvo sprendžiami svarbūs klausimai dar gerokai prieš tai, kai Atlantida nugrimzdo į Afrikos vandenyną. Čia septyni balti akmenėliai... ir vienas juodas.

Linožas nutyla... šypsosi... ir kyšo jo ilčių galiukai.

-Negalite sulaukti, kol aš pasitrauksiu, ir aš jūsų nekaltinu. Tuomet tegu prieina po vieną kiekvieno vaiko tėvą, jeigu nesunku. Pabaikim šį reikalą.

Kamera rodo salos gyventojus. Jie pirmą kartą širdimi pajuto, ką neseniai padarė. Ir dar suprato, jog atgal grįžti neįmanoma.

Linožas šypsosi. Rodo ilčių galiukus. Ir laiko maišelį. Metas rinktis.

Užtemimas. Penkto veiksmo pabaiga.

ŠEŠTAS VEIKSMAS

Virš nakty skendinčio sąsiaurio liovėsi snigti, ir mėnulis nutiesė auksinį kelią į žemyną.

Nebyli Meino gatvė užpustyta.

Tamsi merijos dalis dunkso iš dešinės, o iš kairės, kur yra posėdžių salė, ryškiai švyti nuo žvakių.

Salėje lėtai, labai lėtai slenka centriniu praėjimu tėvai: Džila, Ursula, Džekas, Linda, Sandra, Henris, Melinda. Paskutinė eina Molė Anderson. Ji maldaujamu žvilgsniu žiūri į Maiką.

- Maikai, maldauju, pasistenk suprasti...

- Ką nori, kad suprasčiau? Grįžk ir atsisėsk prie vaiko. Nedalyvauk šitoje niekšybėje.

- Negaliu. Jeigu tu suprastum...

Maikas nuleidęs akis į grindis. Jis nenori matyti Molės, nenori nieko matyti. Ji tai supranta ir liūdna ima lipti laipteliais.

Ant pakylos tėvai sustojo linija. Linožas žiūri į juos su malonia šypsena - kaip dantistas, tikinantis vaiką, jog neskaudės, visai neskaudės.

- Tai labai paprasta, - aiškina jis. - Kiekvienas išsitrauks iš maišelio akmenuką. Vaikas to, kuris ištrauks juodą, keliaus su manimi. Kad gyventų ilgai... matytų toli... ir žinotų daug. Misis Robišo? Džila? Nesutiktumėte pradėti?

Jis ištiesia jai maišiuką. Atrodo, ji neketina jo paliesti... arba negali.

- Nagi, brangioji! - ragina ją Endis. - Trauk!

Ji dirsteli į vyrą lyg spąstuose įkliuvęs žvėrelis, kiša ranką į maišelį, pamaišo ten ir ištraukia ranką, smarkiai sugniaužusi akmenėlį. Atrodo, tuoj kris be sąmonės.

- Misis Hečer? - siūlo Linožas.

Melinda ima akmenėlį. Sandra po jos. Ji tiesia ranką prie kapšiuko... ir atitraukia.

- Robi, aš negaliu! Tu!

Bet Robis artintis prie Linožo nenusiteikęs.

- Trauk, sakau!

Ji paklūsta ir atsitraukia drebančiomis lūpomis. Pirštai taip suspausti, kad net pabalo. Sekantis - Henris Braitas. Jis ilgai renkasi, paleidžia vieną (ar du) rutuliuką, kad paimtų kitą. Po to Džekas. Jis greitai išsirenka ir atsitraukia, su viltimi pažvelgęs į Endžę. Akmenėlį pasiima ir Linda Sent-Pjer. Lieka Ursula ir Molė.

- Damos? - kreipiasi į jas Linožas.

- Tu pirma, Mole, - sako Ursula.

- Ne. Prašau. Tu.

Ursula staigiai įkiša ranką į maišelį, pasirenka vieną iš dviejų likusių akmenėlių ir atsitraukia sugniaužusi jį kumštyje. Molė žengia žingsnį į priekį ir žiūrėdama į Linožą paima paskutinį. Linožas numeta maišelį. Tas plevena ore, krinta... ir pranyksta plykstelėjęs žydra šviesa, taip ir nepasiekęs grindų. Miestelėnai nepastebi to. Tyla tokia tiršta, jog galima raikyti peiliu.

- Puiku, mano draugai, - sako Linožas. - Kol kas viskas eina kaip reikiant. Taigi, kas išdrįs parodyti pirmas? Nusimes baimę ir pajus, kaip ją pakeičia saldus palengvėjimas?

Niekas neatsako.

- Nagi, pirmyn! - geraširdiškai ragina Linožas. - Nejau negirdėjote, kad dievai baudžia dvasiškai silpnus?

- Aš myliu tave, Basteri! - šūkteli Džekas ir ištiesia ranką. Akmenėlis delne baltas. Salė suošia.

Į priekį išeina Ursula ir atkiša sugniaužtą drebantį kumštį. Sutelkia drąsą, pirštai atsilenkia it spyruolė. Rutuliukas baltas. Vėl salė sušnenka.

- Rodyk, Sandra! - sako Robis. - Greičiau.

- Aš... aš... Robi, aš negaliu... Žinau, kad tai Donis... *žinau*... man niekad nesisekė...

Nekantraudamas ir su panieka Robis trokšta užbaigti nežinomybę, prieina, stveria žmoną už rankos ir atlenkia pirštus. Akmenėlio nesimato, o iš jo veido nieko perskaityti neįmanoma. Bet jis čiumpa tai, kas žmonos rankoje, ir iškelia visiems parodyti. Džiugiai šypsosi - primena Ričardą Niksoną per politines varžybas.

- Baltas! - šaukia jis. Ir bando apkabinti savo žmoną, bet ji atstumia jį ne vien pasibjaurėjusi - pasišlykštėjusi.

Ateina eilė Lindai Sent-Pjer. Ji laiko sugniaužtą kumštį, pasižiūri į jį ir užsimerkia.

- O Viešpatie, maldauju, neatimk iš manęs Heidės.

Atlenkia pirštus, bet lieka užsimerkusi.

- Baltas! - šaukia kažkas.

Salėje šurmulys. Linda atsimerkia, mato, kad akmenėlis baltas, ir pravirksta, spausdama brangųjį akmenėlį prie krūtinės.

- Džila? - siūlo Linožas. - Misis Robišo?

- Negaliu, - atsako ta. - Maniau, kad galėsiu, bet nepajėgiu. Atleiskite...

Ji puola prie laiptų, spausdama sugniaužtą kumštį. Bet nespėja jų pasiekti, kai Linožas parodo į ją lazda. Moterį sugrąžina atgal. Tada Linožas palenkia vilko galvą prie jos rankos. Ji stengiasi išlaikyti sugniaužtus pirštus - nepajėgia. Akmenėlis krenta ant pa-

kylos ir ritasi it marmuro rutuliukas (labai jau panašus į jį), o kamera seka pridurmui. Jis sustoja prie miesto vadybininko stalo. Baltas.

Džila susmunka ant kelių kūkčiodama. Liko tik Henris, Melinda ir Molė. Kažkuris iš jų turi juodą akmenėlį. Intarpas: jų sutuoktinių veidai. Karla Brait ir Hečas žiūri į sceną su siaubu. Maikas nepakelia akių nuo grindų.

- Misteri Braitai? - ragina Linožas. - Henri? Gal padarytumėte mums paslaugą?

Henris išeina į priekį ir lėtai atlenkia pirštus. Akmenėlis baltas. Henris iš palengvėjimo virsta balionu, iš kurio ką tik išleido orą. Karla žvelgia į jį šypsodamasi pro ašaras.

Dabar viskas spręsis tarp Molės ir Melindos. Ralfis arba Pipa. Motinos žiūri viena į kitą Linožo šypsenos fone. Viena netrukus nustos būti motina, ir abi tai žino.

Stambiu planu Molė. Ji įsivaizduoja:

Virš debesų sklendžia Linožas, bet pleištas liko labai trumpas. Iš aštuonių vaikų - tik Ralfis ir Pipa įsikibę Linožo rankų.

- Damos? - primena Linožas.

Molė akimis perduoda mintį Melindai. Melinda supranta ir linkteli. Jos sudeda kumščius kartu, ranka šalia rankos. Žiūri viena į kitą plyšdamos iš meilės, vilties ir siaubo.

- Dabar, - tyliai sako Molė.

Stambiu planu - dvi rankos. Jos išsitiesia. Vienoje - baltas akmenėlis, kitoje - juodas. Šurmulys, aikčiojimas, nuostabos šūksniai, bet mes kol kas nežinome. Mes regime tik du akmenėlius ant dviejų delnų.

Stambiausiu planu: Molės veidas.

Laukinis žvilgsnis.

Stambiausiu planu: Melindos veidas.

Laukinis žvilgsnis.

Stambiausiu planu: Hečo veidas.

Laukinis žvilgsnis.

Stambiausiu planu: Maikas.

Jo galva nuleista... bet taip išsėdėti jis nepajėgia, nors ir tvirtai nusprendė nedalyvauti tame net pasyviai. Jis pakelia galvą ir žiūri į pakylą. Ir šito žmogaus veide matome: iš pradžių - nepatiklumas, po to - kraupus suvokimas.

- NE! - Maikas pašoka ant kojų. - NE!

Sanis, Liusjenas ir Aleksas griebia jį, prispaudžia prie kėdės, neleisdami pulti į priekį.

Melinda su Mole stovi ant pakylos. Jos žiūri viena į kitą kone suglaudusios veidus, suakmenėjusios, ištiesusios rankas - dabar atvirais delnais. Melindos rankoje - baltas akmenėlis. Molės rankoje - juodas.

Melindos veide sprogsta pavėluota reakcija. Ji pasisuka nieko nematydama pro ašaras ir eina prie pakylos krašto.

- Pipa! Mamytė eina pas tave, mano saulute...

Užkliuvusi už laiptų, ji būtų nugarmėjusi žemyn galva, bet laiku sugauna Hečas. O moteris to net nepastebėjo. Išsivadavusi iš vyro rankų, ji skuba taku.

- Pipa, vaikeli mano! Viskas gerai! Mamytė eina pas tave!

Hečas atsigręžia į Maiką.

- Maikai, aš...

Maikas tik sviedžia į jį žvilgsnį - gryniausios, apnuodytos neapykantos žvilgsnį. "Tu nuolaidžiavai tam, ir man tai kainavo sūnų," - sako tas žvilgsnis. Hečas, nepajėgdamas jo ištverti, nuskuba pas savo žmoną.

Molė visą tą laiką stovi sustingusi, žiūri į juodą akmenuką ir tik dabar pradeda suprasti, kas atsitiko.

Ne. To negali būti. To...

Ji nusviedžia akmenėlį ir atsigręžia į Linožą:

- Čia pokštas?! Mėginimas? Juk tai išbandymas, tiesa? Jūs juk nemanote...

Bet jis manė kaip tik tai ir dabar tebemano. Ir Molė tai supranta.

- Aš jo neatiduosiu!

- Mole, - sako Linožas. - Aš gerai suprantu jūsų sielvartą... bet jūs sutikote su sąlygomis. Labai apgailestauju.

- Jūs tai surežisavote! Visą laiką jums reikėjo tik jo! Dėl... dėl fėjos balno!

Ar tai tiesa? Niekad nesužinosime, pasivaideno mums raudona kibirkštis Linožo akyse ar... ar mes ją iš tiesų matėme.

- Galiu patikinti, jog taip nėra. Žaidimas, kaip pasakytume, buvo sąžiningas. Ir tikėdamas, jog ilgos palydos - tuščias rypavimas...

Jis žengia prie laiptų pareikšti savo teises į prizą.

- Ne! - klykia Molė. - Neduosiu!

Ji puola jį, bet Linožas švysteli lazda, ir moteris lekia atbula, persiverčia per miesto vadybininko stalą. Sukniumba raudodama.

Linožas, stovėdamas ant pakylos krašto prie laiptų, nužvelgia salos gyventojus - jie primena žmones, bundančius iš bendro košmaro, per kurį atliko kažką siaubinga ir nepataisoma - su spinduliuojančia sardoniška pasitenkinimo šypsena.

- Ponios ir ponai, Litl Tol Ailendo gyventojai, aš dėkoju jums už dėmesį mano poreikiams ir skelbiu šį posėdį baigtą... su pastaba, jog kuo mažiau bus pasauliui pasakyta apie mūsų... susitarimą, tuo laimingesni būsite... nors, žinoma, tokius klausimus spręsti jūsų valia.

Už jo nugaros Molė atsistoja ir eina į priekį. Ji paklaiko nuo šoko, skausmo.

Linožas užsimauna geltonas pirštines, kepurę.

- O dabar pasiimsiu savo naująjį globotinį ir paliksiu jus su savo mintimis. Tikiuosi, jos bus linksmos.

Jis leidžiasi laiptais. Jam teks praeiti centriniu taku pro tą vietą, kur sėdi Maikas. Molė šoka prie pakylos krašto. Jos akys didelės, jog, atrodo, užima pusę veido. Ji mato, kad Maiko apsauga pamiršo savo pareigas: Liusjenas, Sanis ir kiti seka Linožą prasižioję.

- *Sulaikyk jį, Maikai*! - inkščia Molė. - *Dėl Dievo, sustabdyk jį!*

Maikas supranta, kas atsitiks, jeigu jis puls Linožą: vienas lazdos mostelėjimas - ir galės krapštyti nuo sienos. Jis pakelia akis į žmoną - tikriausiai jau *buvusią* žmoną. Baisus, negyvas žvilgsnis.

- Vėlu, Mole.

Jos reakcija - iš pradžių nusivylimas, po to - beprotiškas ryžtas. Jeigu Maikas nepadės ištaisyti jų padarytos klaidos, ji atliks tai pati. Moteris apsidairo... pamato Robio pistoletą, gulintį ant pakylos. Stveria jį ir puola nuo pakylos ant grindų.

- Stok! - šaukia ji. - Aš įspėju!

Linožas eina toliau ir keičiasi. Striukė pavirsta karališkai mėlynu sidabruotu apdaru, papuoštu saulėmis, mėnuliais ir panašiais kabalistiniais simboliais. Kepurę pakeičia smaila kerėtojo skrybėlė. O lazda virsta skeptru. Jo viršuje vilko galva lieka, bet dabar ji vainikuoja tokią krivūlę, kad Merlinas pavydėtų.

Molė arba nemato, arba jai nusispjaut į tai. Jai reikia tik vieno - sustabdyti Linožą. Ji išeina į taką ir nutaiko pistoletą.

- Stok, arba šausiu!

Bet Sanis ir Aleksas Haberis užstoja jai Linožą. Liusjenas ir Džonis Harimanas sugriebia ją... ir Hečas nesunkiai išmuša iš rankų pistoletą. Maikas tuo metu sėdi nuleidęs galvą, neturėdamas jėgų žiūrėti.

- Atleiskite, misis Anderson... - atsiprašinėja Sanis. - Bet mes susitarėme.

- Mes nesupratome, dėl ko tariamės! - šaukia Molė. Mes nežinojome, ką darome! Maikas buvo teisus, mes ne... ne... Džekai, sustabdyk jį! Neleisk jam paimti Ralfio! *Neduok jam paimti mano sūnaus!*

- Negaliu to padaryti, Mole, - atsako Džekas. Ir šiek tiek priekaištingai priduria: - O juk nebūtum taip šaukusi, jeigu juodąjį akmenuką būčiau ištraukęs aš.

Ji žiūri į jį, netikėdama savo ausimis. Jis sekundę atremia jos žvilgsnį, po to susvyruoja... ir tada Andžela apglėbia jį per pečius ir piktai įsistebeilija į Molę.

- Tu ką, visai nemoki pralaimėti?

- Tai... - Molė užsikirto. - ...čia tau ne *beisbolas*!

Prie vaikų kampelio prisiartina Linožas, kerėtojas nuo galvos iki kojų ryškiai mėlynu apdaru. Dar kartą pastebime aukštą jo ūgį. Tėvai ir jų draugai traukiasi nuo jo su baime. Linožas jų nė nepastebi. Pasilenkęs jis paima ant rankų Ralfį Andersoną ir žiūri į jį žavėdamasis.

Molei beveik pavyko išsivaduoti iš stiprių vyrų rankų. Ji isteriškai šaukia Linožui per visą salę:

- Jūs mus apgavote!

- Galbūt jūs patys apsigavote, - atšauna jis.

- Jis niekad nebus jūsų! Niekada!

Linožas pakelia miegantį berniuką it auką. Žydras švytėjimas ima ryškėti... ir gaubti Ralfį. Linožo senatvė ne gera, o žiauri, bauginanti. Ir jo triumfuojanti šypsena - tai siaubas, dar ilgai lankysiantis mūsų sapnus.

- Bus. Jis pamils mane, - Linožas valandėlei nutyla. - Ir vadins mane tėvu.

Tai - šiurpi tiesa, kurios Molė nepajėgia pakelti. Ji sukniumba ją laikančiose rankose. Linožas dar sekundę žvelgia jai į akis, po to apsisuka - švysteli jo apsiausto kraštas. Ir žengia durų link. Visų akys nukrypsta jam įkandin.

O mes regime Maiką. Jis atsistoja. Veidas toks pat bejausmis. Hečas paliečia jį.

- Maikai, aš...

- Neliesk manęs, - atstumia jo ranką Maikas. - Daugiau manęs niekas nelieskite. - Žvilgsnis į Molę. - *Niekas.*

Ir pasuka prie šoninių durų, niekas nebando jo sulaikyti.

Jis išeina iš salės kaip tik tą mirksnį, kai Linožo apdaro kraštas dingsta už durų į naktį. Stabtelėjęs Maikas seka paskui jį.

Maikas išeina, sustoja ir žiūri, jo kvėpavimas virsta sidabro garais mėnulio šviesoje.

Priešais meriją stovi Linožas su Ralfiu; Linožas vis dar skendi ryškioje mėlynoje šviesoje. Kamera žvelgia jam pridurmui, kai jis neša Ralfį į gatvę... krantą... sąsiaurį... žemyną... nesuskaičiuojamas bekraštės žemės lygas. Mes regime jo pėdsakus - iš pradžių gilius... po to lengvus... ir vos bepastebimus...

Aplenkęs kupolą su memorialiniu varpu, Linožas ima kilti aukštyn. Vos colį ar du, bet atstumas tarp jo ir žemės vis auga. Lyg liptų laiptais, kurių nematome.

O Maikas prie merijos durų šaukia savo sūnų, sudėjęs į vieną žodį visą savo skausmą:

- *Ralfi!*

Linožas ir Ralfis. Naktis. Ralfis atsimerkia ir apsidairo.

- Kur aš? Kur mano tėtis?

Tolimas, vos girdimas Maiko balsas:

- *Ralfi...*

- Tai nesvarbu, berniuk su fėjos balnu, - sako Linožas. - Pažvelk žemyn!

Ralfis žiūri. Jie skrenda virš sąsiaurio. Jų šešėliai skrieja per bangas, apgaubti mėnulio tako. Ralfis džiugiai šypsosi.

- Oho! Jėga! - ir priduria: - Čia iš tikro?

- Tikra kaip obuolių pyragas, - atsako Linožas.

Ralfis atsigręžia į:

Litl Tol Ailendą. Tai kone pradžioje rodyto vaizdo negatyvas - naktis vietoj dienos, traukimasis vietoj artėjimo. Mėnesienoje Litl Tol Ailendas primena iliuziją. Kuo Ralfiui greitai taps ta sala.

- O kur mes skrendame? - klausia berniukas.

Linožas mesteli skeptrą į viršų, ir jis atsiduria ten, kur buvo, kai Linožas skrido su vaikais. Jo šešėlis, tik ne nuo saulės, o nuo mėnulio, krenta skersai Linožo veidą. Linožas palenkia galvą ir bučiuoja fėjos balną ant Ralfio nosytės.

- Kur panorėsime. Bet kur. Į tas vietas, kurios tau tik sapnavosi.

- O mama su tėte? Kada jie atskris?

- A, apie tai vėliau, - šypsosi Linožas.

Ką gi, jis geriau žino, juk suaugęs... be to, taip įdomu!

- Gerai, - sutinka vaikas.

Linožas pasuka - atlieka viražą kaip koks lėktuvas, - ir jie lekia tolyn nuo mūsų.

Maikas stovi ant merijos laiptų. Verkia.

Iš merijos išeina Džoana Stenhaup ir uždeda ranką ant peties. Iš visos širdies užjausdama ji ištaria:

- Eik į namą, Maikai.

Nekreipdamas į ją dėmesio, Andersonas leidžiasi laiptais, klimpdamas puriame sniege. Tiems, kas ne burtininkai, tai sunkus uždavinys, bet jis eina į priekį. Seka Linožo pėdsakais, ir kamera juda paskui jį, žiūrėdama, kaip pėdsakai darosi vis seklesni, vis menkiau surišti su žeme, kur lemta gyventi mirtingiesiems.

Už memorialinio varpo dar vienas nykstantis pėdsakas... ir daugiau nieko. Nepaliesto sniego laukas. Maikas raudodamas griūva prie paskutinės pėdos. Iškelia rankas į tuščią dangų, tviskančią pilnatį.

- Grąžink jį, - tyliai prašo jis. - Prašau tavęs. Padarysiu viską, ko panorėsi, tik grąžink. Viską, ko norėsi.

Prie merijos durų susigrūdo būrelis salos gyventojų ir tylėdami stebi. Džonis ir Sanis, Ferdas ir Liusjenas, Tavija ir Dela, Hečas su Melinda.

- *Grąžink jį*! - girdisi Maiko maldavimas.

Miestelėnų veidai nesikeičia. Juose gal ir yra užuojautos, bet nėra gailesčio. Čia, dabar - nėra. Kas padaryta, tas padaryta.

Maikas sniego lauke. Jis kapstosi sniege prie kupolo, kur kabo memorialinis varpas. Tiesia rankas į mėnulį ir nutviekstą vandenį paskutinį kartą, bet neturėdamas vilties.

- Prašau tavęs, grąžink jį, - šnibžda jis.

Kamera ima trauktis į šoną ir į viršų. Po truputį Maikas mažėja, ir štai jau lieka tik mažas taškelis sniego dykynėje. Už jos - žemynas, nuvirtęs švyturys, sąsiaurio bangos.

Užtemimas.

Ir paskutinis, vos girdimas maldavimas:

- Aš myliu jį. Pasigailėk!

Šešto veiksmo pabaiga.

SEPTINTAS VEIKSMAS

Dangus vaiskiai žydras, sąsiauris taip pat. Flegmatiškai pukši žvejų laiveliai, švilpia sportiniai kateriai, palikdami kilvaterio rėžį ir tampydami vandens slidininkus. Ore nardo ir klykauja žuvėdros.

Pakrantės miestelis ryte. Titrai: MAČIJASAS, 1989 VASARA

Nedidelis karkasinis namelis Meino gatvėje. Lentelė:

JURIDINĖS PASLAUGOS

Žemiau dar viena:

JEIGU YRA SPRENDIMAS, MES KARTU JĮ RASIME

Kamera pasisuka į langą. Namelyje sėdi moteris ir žiūri į lauką. Akys raudonos, skruostai šlapi nuo ašarų. Plaukai žili, ir mes ne išsyk pažįstame Molę Anderson. Ji paseno dvidešimčia metų.

Sėdi supamajame krėsle, žvelgia į vasaros peizažą ir be garso verkia. Priešais ją - advokatė, profesionalios išvaizdos moteris šviesiu sijonu ir šilkine palaidine. Gerai apsikirpusi, gerai sudėta, žiūri į Molę su užuojauta, kuri būdinga geriems psichologams - dažnai padeda, bet baugina savo atokumu.

Tyla užsitęsė. Advokatė laukia, kol Molė prabils, bet Molė tik sėdi krėsle ir žiūri pro ašaras į vasarą už lango.

- Jūs su Maiku kartu nemiegate jau... kiek laiko? - pagaliau ryžtasi paklausti advokatė.

- Penkis mėnesius, - atsako Molė, tebežiūrėdama į langą. - Apytiksliai. Jeigu reikia, galiu pasakyti tiksliai. Paskutinė buvo naktis prieš didžiąją audrą. Šimtmečio audrą.

- Kai netekote sūnaus.

- Taip. Kai praradau sūnų.

- Dėl to Maikas kaltina jus.

- Man atrodo, jis ketina mane palikti.

- Jūs to labai bijote, tiesa?

- Manau, jis išsėmė visus pretekstus pasilikti. Suprantate, ką noriu pasakyti?

- Papasakokite man dar kartą, kas nutiko Ralfiui.

- Kam? Kokia iš to nauda? Dievaži, kam dėl to bus geriau? Jo *nebėra*!

Advokatė nieko į tai neatsako. Molė atsidūsta ir pasiduoda.

- Tai įvyko antrą dieną. Mes visi buvome merijoje - ten susirinkome pasislėpti nuo audros. Suprantate... ji buvo labai didelė.

- Aš buvau čia, - atsako advokatė. - Aš ją pergyvenau.

- Taip, Liza, jūs buvote čia. Žemyne. Saloje - kas kita, - ji minutei nutyla. - Saloje viskas kitaip, - dar viena pauzė. - Taigi per pusryčius įlėkė Džonis Harimanas ir pasakė, kad švyturys griūva. Visi, suprantama, užsimanė pažiūrėti, ir Maikas...

Andersonų namas vasaros rytą. Priešais namą stovi nedidelis baltas automobilis atidaryta bagažine. Joje du ar trys lagaminai. Atsidaro namo durys, ir išeina Maikas, nešdamas dar du. Jis uždaro duris, nusileidžia nuo terasos ir eina takeliu. Visi judesiai ir gestai, žvilgsnis liudija, jog priešais mus žmogus, išvykstantis visam laikui.

- Maikas pasakė, jog dabar baltoji migla, - už kadro girdisi Molės balsas, - todėl turime laikytis kuo arčiau namo. Ralfis norėjo pažiūrėti... Pipa, kiti vaikai taip pat... ir mes juos pasiėmėme kartu. Atleisk mums, Viešpatie, pasiėmėme.

Maikas stabteli prie vaikų darželio lentelės “PIPIRAI”. Ji tebekabo ant žemutinės kieme augančio klevo šakos, tik dabar atrodo kažkokia apdulkėjusi. Ji niekam nerūpi. Maikas nurauna ją, apsisuka ir įsiutęs sviedžia ant terasos.

- Neturėjome eiti nė vienas, - tęsia Molės balsas, - ypač vaikai. Neįvertinome pūgos. Keli žmonės pasiklydo ir dingo. Vienas iš jų buvo Ralfis. Endžė Karver rado kelią namo. Kiti žuvo.

Maikas nulydi žvilgsniu ant terasos nukritusią lentelę, apsisuka ir eina prie mašinos. Kai apeidinėja ją, norėdamas sėsti už vairo, ir traukia raktus, pasigirsta balsas:

- Maikai?

Tai Hečas.

Maikas atsigręžia. Hečas, gana keistai atrodąs su marškinėliais ir šortais, eina ten, kur stovi Andersonas. Matosi, jog nepaprastai norėtų būti kur nors kitur. Maikas stebi jį lediniu žvilgsniu.

- Jeigu turi ką pasakyti, sakyk. Keltas išplaukia 11.10, neketinu į jį vėluoti.

- Kur važiuoji? - klausia Hečas.

Tyla.

- Nereikia, Maikai. Nevažiuok.

Tyla.

- Gal tau bus lengviau, jei pasakysiu, kad nuo vasario nė vieną naktį gerai nemiegojau?

Atsakymo nesulaukia.

- Gal tau bus lengviau, jei pasakysiu, kad... kad mes tikriausiai pasielgėme neteisingai?

- Hečai, man metas.

- Robis prašė perduoti, kad konsteblio postas tavo, kada tik panorėsi. Tik pranešk.

- Pasakyk jam, kad gali susikišti tą savo postą. Neturiu čia ką veikti. Bandžiau, kiek galėjau, daugiau nebegaliu.

Jis eina prie vairuotojo durelių, bet nespėja jų atidaryti, kai Hečas paliečia jo ranką. Maikas užsiplieskęs atsisuka, lyg ketintų užvanoti, bet Hečas stovi nesitraukdamas iš vietos. Galbūt mano to nusipelnęs.

- Molei tavęs reikia. Matei, kas jai darosi? Tu bent žiūrėjai?

- Į mane pasižiūrėk, gerai?

Hečas nuleidžia akis.

- Melindai taip pat prastai. Ji tiek geria raminamųjų... bijau, kad neįprastų.

- Blogai, - atsako Maikas. - Bet... jūs bent turite dukterį. Gal ir ne taip kietai miegate, bet galite užeiti į jos kambarį ir pasižiūrėti, kaip miega *ji*. Taip?

- Tu tebetiki savo teisumu. Viską matai iš savo taško.

Maikas sėdasi už vairo ir žiūri į Hečą bereikšmiu žvilgsniu.

- Aš joks. Aš tuščias. Išskobtas kaip Helouvyno moliūgas.

- Jeigu bent *pamėgintum* suprasti...

- Aš suprantu, kad keltas išplaukia po vienuolikos dešimt, ir jeigu tuoj pat nevažiuosiu, tai pavėluosiu į jį. Laimingai, Hečai. Viliuosi, kad vėl galėsi ramiai miegoti.

Jis užtrenkia dureles, užveda variklį ir išvažiuoja į Meino gatvę. Hečas bejėgiškai žvelgia jam įkandin.

Rytas ant vejos prie merijos.

Kamera žiūri apačion į Meino gatvę ir gaudo Maiko automobilį, judantį prieplaukų link, kur burzgia keltas į žemyną. Mes pasižiūrime jam pridurmui ir nusigręžiame į memorialinį varpą. Po memorialine lenta žuvusiems kare atminti yra dar viena. Ant jos parašyta:

1989 METŲ ŠIMTMEČIO AUDROS AUKOS

Žemiau surašyti vardai:

MARTA KLARENDON,
PITERIS GODSO,
VILJAMAS SOAMSAS,
LOIDAS VIŠMENAS,
DŽEINĖ KINGSBERI,
KORA STENHAUP,
VILJAMAS TIMONSAS,
DŽORDŽAS KIRBIS...

o pačioje apačioje:

RALFAS ANDERSONAS.

Molė advokatės kabinete nutilo ir tik žiūri pro langą. Jos akyse vėl pasirodo ašaros ir ritasi skruostais, bet verkia ji be garso.

- Mole? - pašaukia ją advokatė.

- Jis pasiklydo baltojoje migloje. Galbūt buvo su Bilu Timonsu, tuo iš siurblinės. Norėčiau tuo tikėti: tuomet su juo kažkas buvo iki galo. Ko gero, jie visai prarado orientaciją ir įkrito į vandenį. Jų dviejų taip ir nerado.

- Šioje istorijoje daug kas nutylėta, tiesa? - klausia advokatė.

Molė tyli.

- Kol neišpasakosite to kam nors, skaudės it šunvotė.

- Skaudės, kad ir ką bedaryčiau, - atsako Molė. - Būna žaizdų, kurios neužgyja. Nesuvokiau to anksčiau... bet suprantu dabar.

- Kodėl jūsų vyras taip jūsų nekenčia, Mole? - klausia Liza. - Kas Ralfiui atsitiko iš tikro?

Kamera pasisuka į Molę. Ji tebežvelgia pro langą. Gatvėje saulėta, žolė žalia, žydi gėlės... bet sninga. Sninga tirštai, sniegas kloja žolę ir takelius, aplimpa medžių šakas bei lapus.

Kamera žiūri į Molę, artėja iki stambiausio plano, o moteris žvelgia į krentantį sniegą.

- Jis išėjo ir pasiklydo. Taip nutinka, juk žinote. Žmonės pasiklysta. Taip atsitiko ir Ralfiui. Jis pasiklydo baltojoje migloje. Pasiklydo audroje.

Kadras išsilieja ir vėl fokusuojasi. Ties keltu.

Keltas pukši per sąsiaurį. Laivagalyje ant denio stovi automobiliai, tarp jų ir Maiko mašina. Pats Maikas vienas stovi iškėlęs galvą prie turėklų, ir vandenyno brizas plaiksto jo plaukus. Jis beveik susitaikęs.

Maiko balsas už kadro.

- Tai buvo prieš devynerius metus. Užvedžiau mašiną ir išvykau 11.10 keltu. Ir daugiau nebegrįžau.

Vėl advokatės kontora.

Molės pokalbis su juriste baigtas. Laikrodis ant sienos rodo 11.55. Molė stovi prie advokatės stalo, rašo čekį. Advokatė žvelgia į ją nerimaudama, žino, jog dar kartą patyrė pralaimėjimą, o sala laimėjo. Paslaptis - kad ir kokia ji būtų - liko paslaptimi.

Ir nė viena iš jų nepastebi ant kelto praplaukiančio Maiko automobilio.

- Nemąsčiau, kur važiuoju, - sako Maiko balsas. - Iš pradžių važiavau, kur akys mato.

Maikas važiuoja automobiliu, pro priekinį langą matosi saulėlydis. Maikas užsidėjo tamsius akinius, ir abiejuose stikluose atsispindi besileidžianti saulė.

- Vienintelis dalykas, apie kurį galvojau - kasvakar užsidėti akinius nuo saulės, - tęsia Maiko balsas. - Ir su kiekviena spidometro mylia per mylią tolau nuo Litl Tol Ailendo.

Vidurio Amerikos dykuma vidudienį. Kadro pakraštyje driekiasi dviejų juostų kelias. Pasirodo greitai važiuojantis baltas automobilis, ir kamera seka jį.

- Skyrybos praėjo be pretenzijų, - girdime Maiko balsą. - Molė gavo banko sąskaitas, draudimą, parduotuvę, namą ir žemės sklypą, kurį turėjome Brensbore. Man liko "Toyota" ir vidinis pasaulis... tai, kas iš jo liko.

Auksinių Vartų tiltas. Prietema.

- Atvykau čia, - tęsia balsas. - Vėl prie vandens. Likimo ironija, ar ne? Bet prie Ramiojo vandenyno kitaip. Nėra čia to atšiauraus blizgesio, kai dienos ima linkti žiemon, - pauzė. - Ir tų prisiminimų nebėra.

Dangoraižis Montgomerio gatvėje San Franciske.

Išeina Maikas - pasenęs Maikas, pražilusiais smilkiniais, papuoštas raukšlių, bet tas žmogus atrodo susitaikęs su pasauliu. Vilki kostiumą (ne oficialų, be kaklaraiščio), jo rankoje - portfelis. Maikas ir jo palydovas eina prie šaligatvio pastatyto sedano link. Sėdasi į mašiną, ji įsilieja į srautą, aplenkusi tramvajaus vagoną. Maiko balsas pasakoja:

- Aš vėl nuėjau mokytis. Gavau teisėsaugos disciplinų ir buhalterinės apskaitos diplomus. Svarsčiau, gal verta siekti juristo diplomo... bet apsigalvojau. Pradėjau nuo krautuvėlės Meino pakrantės saloje, o baigiau federalinio teismo maršalu. Nieko sau?

Mes matome Maiko veidą pro mašinos stiklą. Prie vairo - jo porininkas, Maikas sėdi šalia, o jo žvilgsnis ne ten. Jis keliauja ilgu prisiminimų keliu. Mes girdime jo balsą:

- Kartais sala man atrodo labai toli, o Andrė Linožas - viso labo kvailas sapnas. Kartais... kai pabundu naktį ir stengiuosi susilaikyti nerėkęs... jis visai šalia. Ir, kaip minėjau anksčiau, aš palaikau ryšį.

Laidotuvių eisena traukia per kapines prie šviežiai iškastos duobės, neša karstą (matome tai iš vidutinio atstumo). Aplink šnara rudeninių lapų krioklys.

- Melinda Hečer mirė devyniasdešimtųjų spalį, - sako Maiko balsas. - Vietos laikraštis nurodė, kad nuo širdies priepuolio, - Ursula Godso atsiuntė man iškarpą. Nežinau, ar prisidėjo dar kas nors. Trisdešimt penkeri - per mažai, kad sustotų motoras, bet pasitaiko. O kaipgi.

Litl Tol Ailendo metodistų bažnyčia. Sveikintojų rankos su gėlėmis prie tako į bažnyčią. Sklinda vargonų muzika, groja vestuvių maršą. Atsilapoja durys, ir pro jas išeina švytinti, linksma, vestuvine suknele apsirengusi Molė. Raukšlelės liko veide, bet žilų plaukų nesimato. Šalia jos, apkabinęs per taliją, - kostiumuotas Hečas. Jis toks pat laimingas kaip ir ji. Už jų, vienoje rankutėje nešdama puokštę, kitoje - Molės šleifą, eina Pipa - ūgtelėjusi, gražiais ilgais plaukais. Seniai praėjo tie laikai, kai ji galėjo įstrigti tarp laiptų virbų. Minioje, besišypsąs kaip išdidus tėtušis, - garbusis Bobas Riginsas.

- Molė su Heču susituokė devyniasdešimt trečiųjų gegužę, - sako Maiko balsas. - Ursula parūpino man ir tą iškarpą. Kiek girdėjau, jie puikiai sutaria vienas su kitu... ir su Pipa. O aš džiaugiuosi. Visiems trims linkiu visokeriopos laimės. Iš visos širdies.

Sujauktas kambarys. Naktis.

- Ne visiems Litl Tol Ailende taip pasisekė, - girdisi Maiko balsas.

Kartu su kamera apžiūrinėjame kambarį, suveltą, nepaklotą lovą, kurioje irgi sapnuoti blogi sapnai. Durys į vonią privertos, mes įsmunkame ten.

- Džekas ir Endžė Karveriai išsiskyrė praėjus dviems mėnesiams po Hečo ir Molės vestuvių. Džekas reikalavo, kad Basterį atiduotų jam, - kiek suprantu, beviltiškai, - bet teismą pralaimėjo. Išsikėlė iš salos į Liuistoną, nuomojo kambarį, ir nusižudė vieną naktį devyniasdešimt ketvirtųjų vasaros pabaigoje.

Vonioje atidarytas langas. Pro jį iš toli sklinda saviveiklinio orkestro, kamuojančio "Varveklio" melodiją, garsai. Džekas Karveris guli sausoje vonioje, užsimaukšlinęs ant galvos plastikinį maišelį. Kamera negailestingai artėja... ir mes matome ant Džeko akies šilkinį raištį.

- Visą nedidelį savo turtą jis paliko žmogui, pavarde Harmonas Brodskis, kuriam išmušė akį per muštynes devintojo dešimtmečio pabaigoje.

Vaizdas į Litl Tol Ailendą iš sąsiaurio - rytas.

Visur tylu - tik lėtai aidi signalinis varpas - ir vaiduokliška, tartum matytum per pilką maršką. Miestelio prieplauka atstatyta, žuvies sandėlis taip pat... tik kitokios spalvos, o vietoj "PITERO GODSO ŽUVYS IR OMARAI" kabo iškaba "BILZAS. RINKTINĖ ŽUVIS".

Kamera atsitraukia, pasigirsta bangelių teliuskavimas prie valties. Štai ir ji - nedidelė irklinė valtis, besisupanti ant vandens raibulių. Tuo tarpu Maikas pasakoja:

- Robis Bilzas atstatė miesto prieplaukoje žuvies sandėlį ir pasamdė Kirką Frimeną. Kirkas pasakojo, jog vieną devyniasdešimt

šeštųjų metų pavasario rytą Robio Bilzo žmona Sandra atėjo ten, apsirengusi geltonu lietpalčiu ir raudonais batais, ir pasakė norinti truputį paplaukioti. Kirkas prispyrė ją apsivilkti gelbėjimosi liemenę... Sakė, kad jam nepatikusi jos išvaizda.

Kamera priartėja prie valties ir pakyla virš jos, parodydama pirmagalį. Tenai tvarkingai sulankstytas žvejo lietpaltis. Ir stovi pora guminių batų, ant kurių gražiai uždėta gelbėjimosi liemenė.

- Jis pasakojo, kad ji tarytum miegojo atmerktomis akimis... bet ką jis galėjo padaryti? Buvo tylu, nei vėjo, nei didelių bangų... o Sandra juk boso žmona. Valtį rado, Sandra dingo. Tik vienas keistas dalykas...

Kamera slenka palei valtį, ir ant galinio suolelio raudonais dažais ar lūpdažiu užrašytas vienintelis žodis: “KROATONAS”.

- ...bet niekas nesuprato, ką tai reiškia. Galbūt kas nors saloje galėtų paaiškinti...

Merijoje kalbasi Ursula ir du valstijos policijos atstovai, ir nors mes pokalbio negirdime, mums ir taip viskas aišku. Jie klausia, moteris mandagiai purto galvą. Atleiskite... neįsivaizduoju... pirmą kartą girdžiu... ir taip toliau.

- ...bet salos gyventojai moka saugoti paslaptis. Mes saugojome jas tuomet, aštuoniasdešimt devintaisiais, ir tie, kurie ten gyvena, tebesaugoja iki šiol. O dėl Sandros Bilz... ji laikoma paskendusia, ir septyneri metai po jos dingimo sueis 2003 metais. Be abejo, Robis oficialiai paskelbs ją žuvusia, kai tik atvers dutūkstančiai trečiųjų metų kalendorių. Sunku, suprantu, bet...

Litl Tol Ailendo vaizdas iš vandenyno.

- ...šiame pasaulyje parduoda už grynus pinigus. Išeini - mokėk. Kartais susimokėti tenka nedaug, bet dažniau - solidžiai. Kartą gyvenime tenka susimokėti viskuo, ką turi. Aš maniau, jog suvokiau

šią tiesą prieš devynerius metus, Litl Tol Ailende, per Šimtmečio audrą...

Kadras lėtai išsilieja ir fokusuojasi San Franciske dieną. Kadras iš kino archyvo.

- ...tačiau klydau. Per tą pūgą aš tik pradėjau mokytis. O baigiau - praėjusią savaitę.

Judri gatvė miesto centre - diena.

Liaudis susirūpinusi dovanomis. Mes užkliūvame už gastronomo (antra, trečia vitrina nuo kampo), ir išeina Maikas. Jam išeiginė, apsirengęs neoficialiai - lengva striukė, džinsai, marškinėliai. Rankose - du parduotuvės maišeliai; jis manipuliuoja jais, mėgindamas pakeliui išsitraukti prie šaligatvio pastatytos mašinos raktus.

Jam priešais į kadrą nugara į mus žengia vyras ir paauglys berniukas. Vyras vilki pilką paltą ir fetrinę skrybėlę. Vaikinukas - Oklendo universiteto striukę ir džinsus. Maikui reikia praeiti pro juos, bet iš pradžių jis neatkreipia į porą dėmesio. Išsitraukia raktus ir stengiasi patraukti paketą taip, kad galėtų išsirinkti reikalingą. Tą akimirką vyras su berniuku praeina pro šalį.

- Stovi ant stalo arbatinukas... - dainuoja Linožas.

- Baisiai gražus jo snapiukas... - pritaria vaikinukas.

Maiko veide pasirodo siaubingas suvokimas. Raktai iškrenta, maišeliai pakimba rankose, jis atsigręžia ir mato...

Sulėtintas kadras: pro jį eina Linožas su berniuku. Jie jau praėjo, ir netgi sulėtintame kadre Maikas spėja tik užmesti akį. Bet su skrybėle - Linožas, dabar panašesnis į aistringą žveją, nei į negailestingą verslininką, ir jam iš pažiūros ne trisdešimt, o šešiasdešimt penkeri.

O berniukas šalia jo - besišypsantis ir gražiai pritariantis senai vaikiškai dainelei - dailus keturiolikmetis. Jo plaukai - Molės plaukų kopija. Akys - Maiko. Ant viršunosės, nors ir menkai, galima pastebėti apgamėlį - fėjos balną.

- Dar dailesnė ausytė įpilt arbatytės, - traukia Linožas ir Ralfis tolimais kaip sapne balsais.

Jų veidai pasitraukia iš kadro - juk ir taip matėme juos vos vieną širdį draskantį mirksnį. Dabar tai tik dvi nugaros: gerai vilkįs vyras ir paauglys, sukantys už kampo. O ten - kur tik nori.

Maikas stovi it žaibo trenktas, maišai karo jo rankose. Lūpos be garso prasižioja... ir pagaliau pasigirsta šnibždėjimas:

- Ra... Ra... Ralfi... *Ralfi*? RALFI!

Linožas su Ralfiu jau praėjo gastronomą. Beveik pasiekė kampą. Sustoja. Atsigręžia.

Maikas meta ant žemės pirkinius - kažkas juose dūžta - ir bėga prie jų.

- RALFI!

Ralfio lūpos prasiskiria, pasigirsta gyvatės šnypštimas. Maloni jo išvaizda kaipmat išgaruoja, išlenda iltys. Akys pajuoduoja, virsta anglimis, kuriose rangosi raudonos gyvačiukės. Jis pakelia rankas - ir tai ne rankos, o plėšraus paukščio nagai, pasirengę sudraskyti Maikui veidą.

Linožas uždeda ranką vaikinukui ant pečių ir (nenuleisdamas nuo Maiko akių) nusiveda. Jie kartu pasuka už kampo.

Maikas sustoja prie gastronomo, jo veidas sklidinas nusivylimo ir liguisto siaubo. Praeiviai aplenkia jį iš abiejų pusių, kai kurie smalsiai dirsčiodami, bet Andersonas jų nepastebi.

- Ralfi! - surinka jis ir puola už kampo.

Sustoja ir ieško akimis.

Žmonės eina šaligatviu, bėga per gatvę, gaudo taksi, perka laikraščius automatuose. Vyro pilku paltu nesimato. Berniuko Oklendo striuke - irgi.

- Jis pamils mane, - sako Linožo balsas. Ir priduria: - Jis vadins mane tėvu.

Maikas atsišlieja į sieną ir užsimerkia. Iš po užmerkto voko išsirita ašara. Kažkokia jauna moteris, išėjusi iš už kampo, žiūri į jį su atsargia užuojauta.

- Ei, misteri, kas jums?

- Nieko, - Maikas neatsimerkia. - Tuoj praeis.

- Jūs pametėte savo pirkinius. Kai kas liko sveika, bet galėjo ir sudužti.

Dabar Maikas atmerkia akis ir iš visų jėgų stengiasi nusišypsoti.

- Kurgi ne. Sudužo. Girdėjau.

- Kokiu čia akcentu kalbate? - nusišypso jauna moteris.

- Taip šneka kitoje pasaulio pusėje.

- Kas nutiko? Jūs suklupote?

- Pasirodė, kad sutikau vieną žmogų, kurį anksčiau pažinojau... ir sekundei atsijungiau.

Jis permeta gatvę žvilgsniu dar sykį. Už kampo jis užbėgo, Linožui su Ralfiu tik spėjus už jo užsukti, bet jų nėra... ir vis dėlto Maiko tai nė kiek nenustebina.

- Jei norite, padėsiu surinkti, kas liko. Žiūrėkite, ką turiu!

Ji rodo sulankstytą maišelį. Ir ištiesia jam, klausiamai šypsodamasi.

- Jūs labai maloni, - atsako Maikas, ir jie pasuka už kampo.

Mes žvelgiame iš viršaus, kai jie prieina prie mašinos, prie išbirusių daiktų... po to pakylame dar aukščiau ir paleidžiame juos iš akių. Ir matome dabar skaistų, žydrą dangų bei San Francisko įlankos vandenį, tarsi sapne jį kertantį tiltą, šiek tiek paliestą rūdžių pakraščiuose.

Ore sklendžia ir pikiruoja žuvėdros... mes nusekame vieną iš jų... kadras išsilieja ir vėl fokusuojasi... ties staiga žemyn krentančia žuvėdra.

Mes sekame ją ir leidžiamės žemyn, kol pamatome Litl Tol Ailendą ir jo meriją. Prie šaligatvio stovi automobilis. Iš jo išlipa trijulė, prieina prie kupolo, po kuriuo kabo varpas ir memorialinės lentos. Viena figūra - tai moteris - eina pirma.

- Aš galėčiau parašyti Molei ir papasakoti, - sako Maiko balsas. - Mąsčiau apie tai... netgi meldžiausi, kad apsispręsčiau, ar reikia. Bet kai abi išeitys skaudžios, kuri iš jų teisinga? Taigi aš nutylėjau. Kartais, ypač vėlų vakarą, kai negaliu užmigti, man atrodo, jog buvau neteisus. Bet dieną geriau suprantu.

Molė artinasi prie kupolo. Iš lėto. Rankoje laiko gėlių puokštę. Jos veidas ramus, liūdnas ir labai gražus. Už jos ant vejos krašto laukia Hečas ir Pipa, Hečo ranka guli ant dukters pečių.

Molė atsiklaupia prie lentos žuvusiems per audrą atminti. Deda gėles jos papėdėje. Dabar ji verkia. Pabučiuoja pirštus ir prispaudžia juos prie savo sūnaus vardo.

Molė atsistoja ir grįžta prie jos laukiančių vyro ir Pipos. Hečas apglėbia ją.

Ilgas ilgas Litl Tol Ailendo kadras. Diena.

- Dieną geriau suprantu, - sako Maiko balsas.

Užtemimas.

Stephen King

ŠIMTMEČIO AUDRA

Romanas

Redaktorius J.Vabuolas
Meninis redaktorius G.Ivanickas

Formatas 84x108 1/32. Popierius ofsetinis. Garnitūra 10 p.
SL Nr. 929. Ofsetinė spauda 9 sąl.sp.l.
Užsakymo Nr. 435 Kaina sutartinė.
"Eridanas", 3009 Kaunas, Partizanų 4.
Spausdino Adomo Jakšto spaustuvė,
Girelės 22, 4320, Kaišiadorys.

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

Mažytę JAV Meino valstijos salelę aplanko baisi audra: grėsmingai didėja pusnys, viesulas drasko nuo stogų antenas, krantus drebina štorminės vandenyno bangos... Nedidelė salos gyventojų bendrija tokiai gamtos stichijai iš anksto pasirengusi ir tikisi nesunkiai ją pergyventi, bet... šias jų viltis sužlugdo kartu su audra nežinia iš kur pasirodęs žmogus-monstras, kuris savo klaikiomis žmogžudystėmis įvaro šiurpą keliems šimtams žmonių, o paskui pareikalauja iš jų skausmingos aukos...

9 789986 970491